

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RALF ROTHMANN

GENÇ IŞIK

roman

metis

Ralf Rothmann
GENÇ IŞIK

Ralf Rothmann 1953 yılında Schleswig'de doğdu, romanlarının bir kısmına mekân olarak aldığı Ruhr bölgesinde yetişti. Ticaret lisesindeki öğrenimini yarım bırakarak duvarcı ustası olan Rothmann uzun yıllar inşaatlarda çalıştı, ayrıca matbaacılık, hastabakıcılık ve aşçılık da yaptı. 1976'dan beri Berlin'de yaşayan Rothmann'ın ilk öykü kitabı *Messers Schneide* 1986'da yayımlandı. Çok sayıda öykü, şiir ve romanın yanı sıra bir de tiyatro oyunu kaleme almış olan Rothmann'ın özellikle romanları otobiyografik öğeler taşır. Rothmann aralarında Heinrich Böll Ödülü (2005) ve Max Frisch Ödülü'nün (2006) de bulunduğu pek çok edebiyat ödülü kazanmıştır.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Edebiyat
GENÇ IŞIK
Ralf Rothmann

Almanca Basımı: Junges Licht
© Suhrkamp Verlag, 2004
© Metis Yayınları, 2006

İlk Basım: Nisan 2007

Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Yayıma Hazırlayan:
Haluk Barışcan

Kapak Tasarımı:
Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık:
Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt:
Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003

ISBN-13: 978-975-342-611-4

RALF ROTHMANN
GENÇ IŞIK

Çeviren:
OGÜN DUMAN

metis

*Here is the night,
The night has begun;
And here is your death
In the heart of your son.*

İşte gece
Başladı yine
İşte ölümün
Oğlunun yüreğinde

Leonard Cohen

NE KUYUDA ne de ocak tabanında henüz kimsenin olmadığı bu saatlerde maden sessiz; asansörün parmaklığını indirdi ve sürgüyü kapattıktan sonra bir adım geriledi. Sanki bulutların üzerindeymişçesine sessizdi her yan. Telefon kutusunun kapağını açıp ahizeyi eline aldı ve sicilini, çalışacağı galeriyi ve vardiyasının başlangıç saatini söyledi. Karşı taraftan onay alınca telefonu kapattı; asansörün kabloları bir anlığına sessizce hareket etti, ardından sepet sarsıldı, parmaklıklar şangırdadı ve sac tavana tutturulmuş lamba öyle şiddetli titredi ki süt beyazı camının içindeki ölü sinekler hopladı. Birkaç metrelik eğik geçişin ardından bütün sesler kesildi, asansör şist ve killi kireçten oluşan kubbenin altına dek neredeyse hiç gürültü çıkarmadan süzüldü ve bir an sonra gözden kayboldu. Sadece tiz, giderek hafifleyen bir ses geldi maden kuyusundan.

Aydınlatma ancak ilk vardiya işe başladığında, yani yaklaşık yirmi dakika sonra devreye girecekti, bu arada belindeki kemerle uğraştı, deri kayışları düzeltti ve ceplerini kontrol etti. Katlanır metre, kurşunkalem, kayıt defteri. Ardından kalın dimiden dikilmiş ceketinin önünü ilikleyip kaskındaki feneri yaktı. Bir süre kulak kabarttı. Uzaklardan rüzgâr gibi bir şeyler işitiliyordu, havalandırma kuyusundan geçen temiz hava. Alet kutusundaki şişeyi çıkardı, bir yudum soğuk çay içti, sonra hafif bir eğimle inen ocak tabanı boyunca ilerledi. Taşlar ıslaktı, çivili botlarıyla yere sıkıca

basarak yürüdü. Yakındaki kör kuyular adımlarının yankısını ve tekmelediği çakıllarla ray çivilerinin tıkırtılarını etrafında çoğaltıyor, sesler kimi zaman sanki kendi kendine yaklaşıyormuş gibi duyuluyordu.

Iskartaya çıkarılmış bir kazartaşırın durduğu köşenin ardında ocak tabanı daha dik, neredeyse yirmi beş derecelik bir açıyla alçalıyordu. Buradaki raylar betonla sabitlenmişti, altına koymak için kullandığı deri parçasının üzerine oturup, bir yandan botlarının demir ökçeleriyle hızını keserek galeri boyunca aşağı kaydı. Aşağıda su ayak bileklerine kadar geliyordu, nitekim birkaç adım attıktan sonra botlarının içine dolmaya başladı. Ayaklarını sürüyerek uzun ayağın ilk direklerine yaklaştı, pantolonunun katlanır metre cebindeki küçük çekici çıkardı ve önceki gün kalınan yeri belirten tebeşir işaretine varana kadar bütün çelik boyunduruklara vurdu. Tümü de yeterli gerginliğe sahipti, defterini açıp not düştü, sonra son vardiyanın çıkardığı işi görmek için direkleri saydı. Çok azdı, bunu hemen anladı ve daha not etmesine kalmadan sebebini gördü.

Tepesinde, birer el genişliğinde yarıklarla çevrili dört metre uzunluğunda bir kumtaşı plakası sarkıyordu ve bir kırıktan sızan su lambanın ışığında inci dizili iplikler gibi parlayan ince derecikler halinde akıyordu. Bir adım daha attığında botu, belli ki orada olmaması gereken bir şeye, belki de bir tel yumağına çarptı. Alıp kenara atmak için eğildi. Tüm yasaklara karşın kimi madencilerin hâlâ getirdiği küçük kafeslerden biriydi bu, ezilmiş, paslanmış ve elbette ki boş. Sıçan tuzağı. Onu yandaki oluğa attığı an bir şey işitti, hafifçe olsa da, kuşkuya yer bırakmayacak denli belirgin şekilde. Yavaşça arkasına döndü. Lambasının ışığında direklerin üzerindeki çizikler ışıldadı. Işık huzmesinin içinde tozlar uçtu. Kafasının üzerinde eğik bir çatı gibi duran kumtaşından plaka hareket etmiyordu, kırık değişmemişti. Ama su ansızın kesildi, suyun şıkırtısı işitilmez oldu – bir iki kalp atışlık süre boyunca olsa da. Ardından her şey yine eskisi gibiydi.

Tatilin ilk günü; saksı çiçeklerinin arasından eğik biçimde yatağıma düşen güneş ışığıyla hafifçe, biraz da inanmaz şekilde uyanış. Esnedim, dizlerimle yastığın üzerine basıp perdeyi, ses çıkarmamak için yavaşça biraz daha açtım. Sophie hâlâ uyuyordu. Başparmağını ağzına sokmuştu, hafifçe ayırık duran serçeparmağının tırnağında annemin ojesi parlıyordu.

Bahçedeki meyve ağaçlarının altında oyuncaklar duruyordu, bir pelüş köpek, kalaylı sacdan kesilmiş şekiller, kukla tiyatrosundan mobilyalar. Balta bahçe çitine yaslanmıştı. Ravent ile frenküzümü çalılarının arkasında, ortasındaki çimen şeridiyle kil sarısı yol kıvrılarak uzanıyordu tarlaların arasından, yulaf ve buğday. Rüzgâr üzerlerinden estiğinde başak kılçıkları gümüşü parıltılar saçıyor, tarlaların kenarındaki gelincikler de hafifçe salınıyor, yaprakları pırpır ediyordu. Birkaç kuş sanki biri onları ürkütmüş gibi, üzerine daha yenilerde mıcır dökülmüş Fernewald Sokağı üzerinden havalandı ve silolarla çakıl çıkarılan çukurdan uzanan konveyörlerin arkasında kayboldu. Ekskavatörlerden birinin tepesine bir atmaca tünemişti.

Yan bahçede de henüz kimse yoktu, Ufak Schulz'un kum havuzu dün akşamki gibi görünüyordu: Dağları aşan ve tünellerin içinden geçen, üzerine ona hediye etmiş olduğum bir ayakkabı kutusu dolusu Matchbox arabası dizili caddelerden oluşan bir labirent. Bir tek küçük bir antika otomobili, Mercedes'in Silberpfeil modelini vermemiştim ona. Breuerlerin bahçesinde çamaşır asılıydı ve havlulardan, sutyenlerden, baş aşağı asılmış gömleklerden zaman zaman çime düşen su damlaları, taze ışık taneleri gibi neredeyse bembeyaz parlıyordu. Haki pantolonumu giyip yalınayak odadan çıktım.

Anne babamın yattığı odanın kapısı açıktı, yataklar yapılmıştı. Penceresiz, sadece küçük bir havalandırma boşluğunun baktığı banyoda kimse yoktu, en azından kapının üst kısmındaki buz-

lu camın ardında ışık yanmıyordu. Ama kapı kolunu bastırduğım-
da ani bir dirençle karşılaştım ve annem gürültülü şekilde boğazı-
nı temizledi. Aynanın önündeki rafa küçük şişeler, deodorant ku-
tuları dizdiğini işittim ve oturma odasına gittim. Radyo açılmıştı,
üzerinde şehir adlarının yazdığı pano loş odada parlıyor ama mü-
zik ancak belli belirsiz işitiliyordu. Kanepenin, babamın televiz-
yon izlerken başını koyduğu şişkin kolluğunun hemen yanında
boş bir bira şişesi vardı.

Kızıl kahve renge boyanmış döşeme usulca gıcırdadı. Mutfak-
gımız da, çocuk odası gibi bahçeye bakıyordu, penceresi de açık-
tı. Tezgâhın üzerindeki kabın içinde yanan bir sigara vardı; beyaz
dumanı neredeyse dimdik yükseliyor, sonra ansızın gri bir karma-
şaya dönüşüyordu. Soğuk kuzinenin üzerindeki kırmızı mor çi-
çekli çaydanlık güneşle aydınlanmıştı. Uzun süre önce kırılmış
olan kapağının yerine fincan altlığı kullanılıyordu.

Mutfaktan, bizim balkon demeyi yeğlediğimiz açık hole çıkı-
lan cam kapı da açıktı, taşla örülmüş korkuluğa yaslanıp aşağı
eğildim ve Gornylerin bahçesine baktım. Masanın üzerinde bü-
yük fincanlar vardı, birinin kulpu eksikti; Wolfgang gelip fincan-
ların arasına ekmek, bal ve margarinle dolu bir tepsi yerleştirdi.
Benimle aynı yaşıydı ve şimdiye dek hep aynı sınıfa gitmiştik.
Ama yaz tatili bitince o üst liseye devam edecekti; yaylanıp kor-
kuluğun üzerine çıktım ve dişlerimin arasından bir parça tükürük
sızdırdım. Çıkan ses Wolfgang'ı uyardı, bahçeye bir göz gezdir-
dikten sonra başını ensesine atıp bana doğru baktı.

"Sakın ha!" Yumruğunu bana doğru sallıyordu. "Yoksa anne-
ne söylerim!"

"Ödleklik yapma be! İşin bitince benimle hayvan kulübüne
gelir misin?"

Başını iki yana sallayıp kenarları çentik dolu tahta kahvaltı
servislerini masaya dizdi.

"Artık sizinle oynamayacağım. Beni dolandırdınız. Katkı pa-
yımı ödüyorsam her şeye katılmalıyım."

"Nereden çıktı bu? Elbette katılabilirsin."

"Yok canım. Ya geçen hafta olanlar? Güvercini bir güzel kıztırıp bana bir kemik bile bırakmadınız."

"Geç kalırsan olacağı bu..."

"Tam vaktinde geldim! Şişko, güvercini benim kurban edeceğime söz vermişti. Parasını ben ödedim ya."

"Boş ver şimdi." Bir bacağıma aşağı salladım. "Hayvanın tadı kızarmış lastik gibiydi. Köpeğe attık zaten."

"Olsun, benim ganimetimdi o. Hepiniz haydutsunuz işte." Yeniden yukarı baktı. Saçı dümdüz bir çizgiyle ayrılmıştı ve soluk yüzü bir kama gibi sivriydi. "Hop! Umarım aşağı uçarsın!"

"Kim? Ben mi? Kafayı mı yedin sen?"

Masanın etrafında dolaşp servislerin arasına, yuvarlak bir kadrana sayı dizer gibi birer bıçak koydu. "Burası bizim evimiz."

"N'olmuş? Şimdi tepene işerim senin, aptal."

"Yap da görelim." Mutfağa girdi. "Cesaret edemezsin."

Becerebildiğim kadar yana eğildim ve onun iskemlesini hedefleyip aşağı tükürdüm; ama tükürüğüm, masadaki çavdar ekmeği kadar gri olan betona düştü. Gornylerde asla sandviç ekmeği olmazdı.

Dar balkonun arka kısmında, iki iskemleyle masanın hemen üzerinde bir pencere vardı, korkuluktan inip burnumu cama bastırdım ve perdenin aralığından içerisini görmeye çalıştım. Hiçbir şey görülüyordu. Bu oda da bizim daireye aitti ama ayrı bir girişi ve lavabosu vardı, günün birinde bana verilecekti. Şimdiyse başkasına kiralanmıştı. Mutfağa gidip yeni bir paket mısır gevreği açtım ve bir tabağa boşalttım. Yere dökülen birkaç parçayı hemen ayağımla fırının altına süpürüp buzdolabından bir şişe süt aldım. Sonra balkon masasına oturup kahvaltımı kaşıklarken bahçe ve tarlaların ilerisinde uzanan ve daha şimdiden kamyonlarla dolu olan Dorstener Sokağı'nı seyrettim. Kömür yığınlarının hemen ötesinde, dişlileri *Bonanza*'daki fayton tekerleri gibi karşılıklı dönen kömür çıkarma kulesinin etrafında kargalar uçuşuyordu.

Annem mutfağa geldiğinde beni hemen fark etmedi; balkon dardı ve çatı nedeniyle gölgede kalıyordu. Mutfak tezgâhına ya-

naşıp sigarasını söndürdü, izmariti. Sonra paketten yeni bir tane çıkarıp onu yaktı. O zamanlar Chester içiyordu, ben de paketin o sarı renginden hiç hoşlanmıyordum. Ama Gold-Dollar içmek istemiyordu artık; tütün parçalarının rujlu dudaklarına yapışıp kalmasını çok çirkin buluyordu, haklıydı da. Üstelik parmakları sarartıyordu. Üzerinde beyaz bir bluzla gri tayyörün eteği, ayağında da açık gri renkli topuklu ayakkabıları vardı; sigarasının dumanını burnundan üfleyerek hayallere dalmış halde pencereden dışarı bakıyordu.

Buğday tarlasının ardında, Kleekamp'a giden toprak yol görülebiliyordu. Bu yol neredeyse hep boştu, otomobili olan yok gibiydi. Bekâr konutlarında yaşayanlar arada sırada bisiklete binmeyi öğrenmeye çalışırlardı bu yolda. Bunlar Portekizli ve Sicilyalıları, eskiden balıkçı ya da ırgatken şimdi maden işçisi olmuşlardı ve çoğu ömründe bisiklete binmemişti. Sarsakça ve sürekli düşe kalka öğrenmeye çalışırken balkonlara kurulup eğlenmek mümkündü, hatta neredeyse hiç gülümsemeyen babam bile bir akşam özellikle beceriksiz birine bakıp öyle yüksek sesle güldü ki Sophie'nin gözleri yaşardı.

Annem eliyle saçlarını yokladı, sanki siluetini denetler gibi dikkatle. Hafta sonu saçına perma yaptırmıştı, tırnaklarındaki oje yeniydi.

"Buradayım." Pencerenin arkasında yatanı uyandırmamak için kısık sesle konuşmuştum; annem başını aşağı yukarı salladı ama tarlaya bakmayı sürdürdü. Boynunda mercan kolyesi vardı.

"Biliyorum. Kahvaltı ettin mi?" Cevap vermemi beklemeden ekledi: "Yaptıysan hemen pantolonunu çıkar da yıkayayım. Dolapta temizi var. Bu sabah kız kardeşinin başında kalıyorsun. Şehre inmem gerek."

"Ama bugün hayvan kulübüne gidecektim!"

"Sonra gidersin. Saat bire doğru dönmüş olurum."

"O kadar geç mi...? Arkadaşlarla sözleştim. Hem tatildegiz."

"İyi ya. Demek ki benim için de bir şeyler yapacak zamanın var. Muayeneye gitmem gerekiyor. O kadar." Elmacık kemikleri

seğirdi. İnce varis denen çatlamış kılcal damarları görünüyordu; musluğu açtı, daha yeni yanmış Chester'ı suyun altına tutup kömür kovasına attı. Sonra odayı terk etti.

Elime yeni yara bandı yapıştırdım; artık acımıyordu. İki gün önce ev ödevlerimi yapmamıştım ve bu genellikle katı biçimde cezalandırılırdı: Parmaklar öne uzatılır ve Dey, yani öğretmenimiz cetveliyle üzerlerine vururdu. Cetvel tahtadan, kenarıysa demirdendi; vurulacak darbe sayısı önceden bildirilir, el geri çekilecek olursa hemen yeni bir darbe eklenirdi. Acı o kadar dayanılmaz olurdu ki en dayanıklılığımızın bile gözünden yaş gelirdi.

Dey, ya da ona verdiğimiz adla Yamuk Dey problem çözmem için beni tahtaya kaldırmıştı. Gerçi başkaları el kaldırmıştı ama genellikle başını iki yana sallardı. "Önce hesabı zayıf olanlar." Orada durmuş sayılara bakarak tebeşirin çevresindeki kâğıdı soyarken hemen arkamda, bu tür problemlerle sorun yaşamayan çalışanların parmaklarını şaklatıp söz istediklerini işittim; çaresizliğimin süresi uzadıkça çıkardıkları sesler daha da arttı. Omuzlarımı kaldırıp gözlerimi kapadım, dudaklarımı kemirdim ama Dey beni azat etmedi. Bekliyordu. Tebeşirli ellerimle şakağımdaki terleri sildim ve nihayet her zamanki gibi "umutsuz vaka..." diye oflayarak beni kulağımdan tuttuğu gibi sınıf boyunca sürükledi. Kitabımı açıp bir dahaki derse kadar yapmam gereken ödevleri gösterdi.

Uzun süre oturma odasındaki masanın başından kalkmamıştım. "Bu yayın açısını hesaplayın..." Defterin kenarına örgü motifleri çizmeye başladım. "...sayısının basamaklarının toplamının bölümünden elde edilen sonuç..." Tırnağımla kalemin üzerinde desenler kazıdım. Kalemin tahtası hayalimdeki Lübnan gibi kokuyordu ve ben sedir ağaçlarının arasında Arap atıma biniyordum. "Bir taş ocağından günde yedi metreküp granit çıkarılıyorsa ve taşın özgül ağırlığının birim fiyatına oranı, altı işgünü içinde..." Masanın üzerine eğildim ve başımı kenetlediğim kollarımın

üzerine koyup uykuya daldım.

Ama annem beni uyandırdı. "Ne oldu? Ödevlerin bitti mi?"

Başımı evet anlamında salladım, defterimi kapatıp çantamı çocuk odasına taşıdım. Sonra yatağımın üzerinde duran eski *Prens Valiant* sayılarını karıştırdım, dev Oron'lu macerayı aradım. Onu çok severdim. Korkunç görünürdü, vücudu yumru ve şişlerle doluydu. Oysa iyi niyetliydi, insanların kendisinden korkmasına tahammül edemezdi. Bu yüzden kimsenin yaşamak istemediği yerlere, bataklığa, sazlıklara çekilmiş ve zamanla çürümüş kamışlar gibi gri ve partal bir görünüm almıştı. Her yerde mağaraları, inleri vardı, ölümcül bataklıkta adım atılacak yerleri bilirdi, balık ve mantarla beslenir ve kimseye ihtiyaç duymazdı. Sadece ara sıra, her on ya da on beş yılda bir bıçağı köreldiğinde Prens Valiant ona uğrar ve yenisini getirirdi.

Annem Sophie'yle bahçede çamaşır asıyordu, ben de tuvalete gittim, arkamdan kapıyı kilitledim ve işedim.

Ardından aynalı dolabı, babamın eşyalarının durduğu yandaki gözü açtım: Bir plastik bardak, tahta saplı ve eğri kıllı bir diş fırçası, bir şişe Irish Moos. Tıraş makinesi hafif paslanmıştı ama jiletler yeniydi. Yağlı kâğıda sarılı jiletlerden birini alıp dikkatle ambalajından çıkardım ve küvetin kenarına oturdum.

Aşağıdan Sophie'nin, neredeyse cıyıklamaya benzeyen neşeli gülüşünü, Ufak Schulz'un ağız armonikasının sesini işittim ve jiletin köşesiyle başparmağımın hemen altından elimin ayasını çizdim, çok az; ama o kadarı bile canımı yaktı. Bacağına bir fedainin oku saplanan Oron da kendi üzerinde ameliyat yapmış ve bu esnada gözünü bile kırpmamıştı. Kocaman açtığım ağzımdan hızla birkaç soluk aldım ve jiletin keskin ağzı tamamen derimin içine gömülene dek birkaç kez daha çiziliğin üzerinden geçtim. Şimdi kesik bölge kızarmıştı. Dört santimetre uzunluğundaydı ama kan daha kesikin dışına bile akmamıştı; dişlerimi sıkıp jileti biraz daha bastırdım, milim milim. Bütün vücudum çoktan titremeye başlamıştı, ansızın osurdum; ter içinde kalmıştım. Sonunda parmaklarıma öyle bir kramp girdi ki bırakmak zorunda kaldım.

Elimi musluğun altında yıkayıp ayasına baktım. Kötü bir kesikti ama yara denemezdi, mutfağa gidip kibrit kutusundan bir çöp aldım ve kükürtlü başını, gözümünden yaş gelene kadar keşiğe sürttüm. Sonra banyoda elime yara bandı yapıştırıp yeri tuvalet kâğıdıyla sildim ve anneme düştüğümü söyledim. Geceleyin, uykuya dalmadan hemen önce yara bandının altında hafif bir zonk-lama hissettim.

Ertesi gün ateşim yükselmemişti... Okulda Yamuk Dey per-deleri çekince dışarıdaki parlak güneş sınıfı turuncu bir ışığa boğ-du. Sonra Dey sıralar arasında ilerlemeye başladı, ev ödevlerini kontrol etti, bazı defterlere not düştü. Defterini açmamış bir tek ben vardım, sıra arkadaşım Godtschewski beni dürttü. Ama def-terimi kapalı tuttum.

Dey o sırada Tszimanek'i gözüne kestirmişti, cebinden çıkar-dığı cetvelini oğlanın göğsüne bastırdı. "Matematik o kadar da kötü bir şey değildir. Hatta keyif bile verebilir, çünkü sadece ka-zancımızı ve kaybımızı hesaplamaya yaramakla kalmaz mantığı-mızı da bilir." Tszimanek'in şakaklarındaki saçları çekiştirdi. "Sence de öyle değil mi?"

Tszimanek'in yüzü buruştu, diş etleri göründü; sıra arkadaşım bir kez daha defterimi işaret etti. "Ne oldu?" diye fısıldadı, ben de elimi yara bandı görünecek şekilde tuttum.

"Ödevimi hazırlayamadım." Yara bandının bir köşesini açtım. "Yaralandım da."

Bandı dikkatlice kaldırdım. Elimin ayası kızarıp şişmişti. Ke-siğin etrafında, yaranın olduğundan daha geniş görünmesine ne-den olan kurumuş kandan bir kabuk oluşmuş, kabuğun kenarla-rından da biraz irin sızmıştı. Parmaklarımı, sanki kırılganlarım de il-tihap kapmış gibi kıvrık tuttum.

Godtschewski gözlerini kocaman açıp yanaklarını şişirdi. Ba-şını iki yana sallıyordu. "İyi de sen sağlaksın."

Gülümsüyordu, ben de dudaklarımı gerdim ama soluğum ke-silmişti. Yüzüme ansızın ateş bastığını hissettim, ardından içim kalktı ve etrafımdaki fısıltıları, çevrilen sayfa seslerini işitmez ol-

dum. Ellerime, sanki bana ait değillermiş gibi bakıyordum. Jileti sol elimle tutup, yazarken kullandığım elimi kesmek hiç aklıma gelmemişti, bir saniyeliğine bile; yara bandını sıranın altına ya- pıştırıp etrafıma bakındım. Dey iki sıra arkamdaydı.

Elimi kaldırıp parmaklarımı şaklattım. Dey başını kaldırdı. Kravatına tebeşir tozu bulaşmıştı; burnunun içinde gri kıllar var- dı. "Evet?"

"ıkabilir miyim?" Sesim titriyordu. "Midem bulanıyor."

Elini ceketinin göğüs cebine sokup çerçevesiz bir gözlük ı- kardı. Gözleri şimdi akmak akmak parlıyordu, beni iyice süz- dükten sonra hemen defterime baktı. "Pekâlâ, tuvalete git ama iki dakikaya kadar buradasın."

Koridorlarda kimse yoktu ve merdivenlerde ayakkabılarının çıkardığı sesler başımın çok üzerinde yankılanıyor gibiydi. Tırab- zanın pürüzsüz ahşabının hoş bir serinliği vardı. Bütün sınıfın be- ni görebileceği avluyu kat etmek istemediğimden spor salonunun girişindeki çatının altından geçip ön kapıya doğru koşarken, ar- dında konuşmaların, yakantop oynayan kızlarının bağrışmaların- ın işitildiği ve bazen siyah bir eşofman üstünün, bir kol ya da ba- cağın berrak buz kütlelerinin ardındaymış gibi çarpık olarak beli- rip kaybolduğu cam tuğlalardan örölmüş uzun duvarı takip ettim.

Yerleşim alanının kıyısında bulunan cüruf ve moloz dolgu- nun üzerinde yenilerde yetiştirilmiş küçük koruya koştum, bu sa- atte burada da kimse yoktu. Mürver çalılarının arasında kalan ö- kük arazinin ortasında beton yatağı içinde hızla akan pas rengi de- renin şakırtısı işitiliyordu. Bir sağ bir sol kıyısına atlayarak kur- bağa aradım. Yaprakların arasından eğik biçimde düşen güneş ışınlarında böcekler dans ediyordu; akıntının yukarısında birisi kalın bir mantar ve bir puro kutusunun parçalarıyla bir su arkı in- řa etmişti. ark akıntıyla öyle hızlı dönüyordu ki, hemen ardında küçük ve beyaz bir su bulutu oluşuyor, bunun üzerinde de belli belirsiz bir gökkuşağı meydana geliyordu.

Kleekamp etesi'nin ağaç evine vardığımda bir an hareketsiz kaldım. Hiçbir ses, hiçbir konuşma işitilmese de temkinli davra-

nıp evin çatısına, mukavvaya, bir çakıl attım ama kimse tepki vermedi. Ağaç evi, fazla yüksek olmayan, birbirinin içine geçmiş eğik iki çınarın üzerine kurulmuştu ve insan en alt dala tutunup kendini yukarıya çektikten sonra diğer dalları merdiven gibi kullanabiliyordu. Girişin önünde küçük bir platform, burada da içi kurumuş ıtırşahi dallarıyla dolu bir kutu vardı ve perdeye, delikli battaniyeye, üzeri yazılı bir karton asılmıştı: "Burya giren öler."

Ağaç evinde, içi oyulmuş beton tuğladan bir ocakları bile vardı; etraftaki sıraların üzerinde plastik tabaklar, yıkanmış hardal bardakları ve bir jant kapağı, küllük, duruyordu. Köşede, içinde sapsız bir tava, bir adet maşa ve birkaç kaşığın durduğu bir kova asılıydı, kesilmiş dallara yapıştırılmış mumların çoğu erimiş ve tavana is bulaştırmıştı. Pencere deliğinin altındaki kutuyu karıştırdım ama tek bulabildiğim birkaç boş bira şişesiyle *St.-Pauli-Nachrichten*'in bildiğim bir nüshası oldu. Yine de hızla gazeteye göz gezdirdim. Neredeyse bütün kadınların, yaptığımız bir şeyi düzeltmek için eğildiğinde göğüsleri bazen bize değen eliş öğretmenimiz Bayan Latif inkiler gibi göğüsleri vardı. Gazete parmak uçlarımı boyadı.

Altımda bir ses, bir çıtırtı duymamla ellerimi pantolonuma sildim. Döşemedeki yarıklardan ve budak deliklerinden aşağısı izlenebiliyordu. Kimseyi göremedim, kapıya gidip perdeyi, sadece alt ucunu, biraz araladım. Çalılar, ağaçlar, eğreltiotlarının arasında uçan bir kelebek. Gümüş rengi örümcek ağları. Ama aşağıda birileri olmalıydı, küçük dallar ayakkabı tabanlarının altında eklemler gibi çatırdıyordu ve bu ayakkabıların bir çocuğa, hele Kızılderilcilik oynayan birine ait olmadığı belliydi. Bir kuş çimenlerden havalanıp gürgenlerin arasında kaybolurken öfkeyle öttü.

Ansızın bir sessizlik oldu; hâlâ dört ayak üzerinde hareketsiz duruyordum. Nabzım kulak zarlarımda atıyordu. Sonunda bazen ağaçtan düşmüş yaprakların, bazen yumuşak yosunun, bazen de sert kum zeminin üzerine su dökülürmüş gibi bir ses işittim, hemen akabinde de burnuma ılık sidik kokusu geldi. Sonra sapsarı

saçlı bir kafa gördüm ve bir fermuarın ince dişlerinden yükselen sesi duydum.

Adam başının kel kısmını kaşıdı ve meşe ağaçlarının önünde uzanan araziye, aralarında eski bir Isetta marka otomobilin yanık hurdasının da durduğu moloz yığınlarına baktı. Taşıdığı deri çanta eski ve eprimişt; eğildiğinde ceketinin omzundaki kepekleri gördüm. Yerden aldığı mavi bir fayans parçasını açıklık alanın ortasında duran bir kornişon tenekesine attı. Teneke o kadar paslıydı ki fayans onu deldi geçti.

Belki de orada, ağacın altında kısa bir süredir duruyordu ama bu bana sonsuzluk kadar uzun geldi. Ses çıkarmadan solumaya çalışmak zorlayıcıydı ve ağladığım için burnum hâlâ tıkalıydı. Elimdeki yara zonkluyordu, dizlerim sert döşeme tahtaları yüzünden sızlasa da kendimi belli etmemek için hareketsiz kaldım. Buna rağmen bir ses çıktı; mukavva çatı ani bir rüzgârla hareket edince adam şaşkınlıkla etrafına bakındı. Ardından, başının üstünde de biri olabileceği sanki o an aklına gelmişçesine yavaşça, neredeyse büyük bir dikkatle başını kaldırdı. Alnı kırış kırıştı, kaşlarını yay gibi kaldırmıştı ve benim açımdan bakıldığında ayakkabıları çenesinin altından çıkıyormuş gibi görünüyordu. Sentetik gömleğinin yakasında kir izi vardı.

Karanlık mağaram içinde otururken beni göremeyeceğini biliyordum; sık sık ben de ağaç evinin boş olduğunu düşünmüş, sonra ansızın perdenin açılmasıyla boru, sapan ya da bezelye tabancalarının ateşi altında kalmıştım. Adamın suratını, ince dudakları, zayıf burnu ve açık renk gözleri, tersten görmem yüzünden olsa gerek, onun ev sahibimiz Bay Gorny olduğunu ancak sesini, o boğuk olmasına karşın sert "Hemen in aşağı," deyişini duyunca anlayabildim.

Hiçbir şey söylemedim, doğru dürüst soluk bile almadım. Meşenin alttaki dallarına tutunup yukarı tırmanamazdı, dallar yetişkin birini taşıyamayacak kadar inceydi. Bu yüzden hareket etmedim ve onu gözden yitirmemek için başımı bir milimetre bile kaydırmadım. Günün bu saatinde neden madende değil de funda-

lık arazide olduğu sorusu, neden okulda olmadığının sorulması ihtimali yüzünden aklıma bile gelmedi. Bay Gorny burnundaki sümüşü genzine çekti, yana doğru bir adım attı; ben de başımı oynatıp döşemedeki bir sonraki yarıktan onu izledim.

Burnu biraz sola yatık, gözleri de birbirine yakındı – annem bundan hiç hoşlanmazdı. Böyle gözler aptallık belirtisidir, derdi onunla ilgili bir sorun çıktığında, tıpkı kısa süre önce babama çatıda bir güvercin yuvası kurmayı yasakladığında olduğu gibi. Ayrıca ağzını, dudaklarının iç kısmını dişlerinin arasından içeri çekmeye çalışır gibi büzerdi ve şimdi, ağaç evinin döşemesini oluşturan tahtalardaki bütün budak deliklerini, aralarındaki her yarığı süzerken de aynı hareketi yapıyordu. Bu sırada bir eli, bir şey arıyormuş gibi pantolonunun cebindeydi. Bozuk para ya da anahtar sesi işittim.

Sonunda tükürdü, ufacık bir damla çıktı ağzından, sonra açıklık alanı kat edip uzaklaştı. Acelesi var gibi görünmüyordu, kafası, yaban otlarının sardığı moloz tepeciklerinin arkasında kaybolduğunda kısık sesle yirmiye kadar saydım ve ancak ondan sonra ağaç evinden indim. Ağacın gövdesindeki idrar lekesi bir mezar taşını andırıyordu, şortumun fermuarını açıp lekenin sınırlarının dışına işedim.

Fundalık arazinin ötesinde bir çocuk parkı vardı, gidip oradaki salıncaklardan birine oturdum. Ama bacaklarım, hızla sallanmaya izin vermeyecek kadar uzundu artık; ne zaman hız almak için dizlerimi kırsam ayaklarım yere sürtüp beni frenliyordu. Büfeye gidip basamaklarında birikmiş olan izmaritleri topladım. Aynı şeyi otobüs durağında da yapıp ardından yerleşim alanıyla tarla arasındaki dar patikaya çıktım. Otlar bacaklarıma sürtünüyordu, gelincik yapraklarının dokunuşu serindi. Paslanmış balya bağlama makinesinin üzerine oturdum ve izmaritlerden çıkan tütününü bir gazete kâğıdının üzerinde toplayarak gevşek ve tombul bir sigara sardım; yakıp dumanını içime çektim.

Bahçelerden geçip eve dönüş yoluna koyulduğumda saat on iki olmuştu. Açık mutfak pencerelerinden tabak bıçak sesleri yük-

seliyordu; Kaldelerin evinden Maggie sosu kokusu geliyordu, Urbanlardan ise soğan; sınıfımdan kimseye rastlamadan bizim daireye ulaşmayı başardım. Nedense basamaklar gözüme her zamankinden daha yüksek göründü. Dış kapı açıktı. Annem tezgâhın önünde durmuş bir güvecin içine haşlanmış makarna dizmekle meşguldü ve sessizce, neredeyse soluk verir gibi "merhaba" dememe karşılık vermedi. En azından bir selamlama sözcüğü kulanmadı.

"Ellerini yıka!"

Başını işinden kaldırmadı bile, bense başımı olur anlamında salladım ama yerimden kıımıldamadım. Tükürüğümün tadı tuhaf, neredeyse çürümüş bir şey gibiydi; ansızın kaşınmaya başlayan yaranın kabuğunu kaşıdım. Bir araba, büyük ihtimalle bir kamyon evin önünde geçtiğinde dolaptaki bardaklar titredi. Çantam kanepenin üzerinde duruyordu, cebir defterimse meyve kâsesindeydi. Annem arkasına döndü. Koyu renk bir saç perçemi gözlerinin önünde sallandı, onu elinin tersiyle yana itti. "Ne bekliyorsun?!"

Banyoya girince kapıyı kapadım, kilitlemek istedim ama annem anahtarı almıştı. Musluktan bir yudum su içip tuvalete oturdum, ansızın ishal bastırmıştı, ama fazla şiddetli değildi. İstedğim kadar ses de çıkaramadım. Sonra sifonun zincirini çekip ellerimi sabunladım; ne var ki çatlamış eski sabun kalıbı doğru dürüst köpürmediği için bu iş uzun sürdü. Ellerimi duruladım, yeniden sabunladım ve havluya uzandığımda aynaya baktım. Yüzüm soluk görünüyordu, neredeyse kız kardeşimin geçen sene geçirdiği ameliyattan sonra görüldüğü kadar soluk. Dolabı açıp tırnak törpüsünü aldım ve tırnaklarımı temizledim. Daha başparmağımdaydım ki annem kapının kulpunu bastırdı – hem de yumrukla vurmuş gibi ani bir şekilde.

Başını hafifçe yana yatırdı ve kaşları, boyanmış yaylar, neredeyse burun kökünün üzerinde birbirine değecek gibi oldu. Yanından geçip hole çıktım ve arkamdan, herhalde önlüğünün cebine saklamış olduğu anahtarı yeniden kilide sokuşunu işittim.

Oturma odasına gidince radyonun sesini açtım ve bir an için anemin ayak seslerinin uzaklaştığını sandım. Fakat ansızın arkamda bitti ve beni eşikten içeri itip tatlı domates salçası ve taze kıyılmış maydanoz kokan mutfığa soktu. "Neden okuldan kaçtın?"

Çekmeceyi karıştırıp bir tahta kaşık çıkardı. Ağzımın etrafı öyle güçsüzdü ki neredeyse tek bir kelime bile telaffuz edemedim, ama yine de dediğimi anladı. "Ne olmuş? Zaten neden *dövmesin* ki seni? Ev ödevlerini yapmazsan başına gelecek budur. Bizim zamanımızda da öyleydi." Arkasına dönüp küllükte tüten sigarasını söndürdü. Bakışı ansızın sabitleşti, donuklaştı; sanki beni görmüyor gibiydi, sonra elini enseme koyup mengene gibi sıkıttı.

Daha şimdi işemiş olmama rağmen ilk darbeyle altıma biraz idrar kaçırdım ve kendimi yere attım. Genellikle gücü tükenene dek döverdi beni; şimdi de vurduğu her darbeyle giderek bir çığlığa dönüşen bağırımlarımla yumuşayacak gibi değildi. "Lütfen yapma! Yapma anne!" Giderek daha hızlı vurdu, halı döver gibi, ara sıra bacağıma da denk getirdi ve nihayet tahta kaşık kırıldığında eliyle devam etti. Ancak Bayan Gorny zili kısacık çaldıktan sonra hafif aralık kapıdan seslenerek bir tas un istediğinde beni bıraktı ve kırık kaşık parçalarını ayakkabısının ucuyla ocağın altına itekleyip arkasına döndü. "Elbette Trudchen, bir saniye. Gelsene içeri!" Elini soğuk suyun altına tuttuğunda kalkıp oturma odasına gittim ve radyoyu kapattım.

Yabanarıları kondukları tabaktaki bir damla sütü içerken, ayaklarımı balkon korkuluğuna dayamış gökyüzünü izliyordum. Bir uçak bulutsuz mavi gökte bir reklam afişi çekiyordu arkasından. Bizim gibi erkekler için: Wicküler Birası! Terasta Gornylerin çocuklarının kavgaya ettiğini işittim. Her zamanki gibi konu ya bal ya da sucuktu. Gornylerde başka bir şey olmazdı hiç. Yanında çavdar ekmeğiyle kavrulmuş tahıl kahvesi, hem de sabah akşam; sonunda Avusturyalı ve çok şişman olan Bayan Gorny kangalı çocukların elinden alır, parçalara bölüp önlerindeki kahvaltı servis-

lerine koyar, kavga da ancak o zaman biterdi.

Bütün bina onlara ait olmasına rağmen Gornyler bizden daha sıkış tıkış yaşırdı. Sophie ile paylaştığım odanın aynısında Gornylerin dört çocuğu bir arada kalırdı, iki kız, iki oğlan. Üstelik bizimki gibi oturma odaları da yoktu, yani kanepe ya da koltukları, gömme dolapları; sadece iki masa ve genellikle mutfaklarda bulunan türden köşe oturma takımları vardı. Bunların oturulan kısımları kaldırıldığında altlarına battaniye ve oyun kutuları saklanabiliyordu, kızma birader, mikado çubukları, borsa. Köşedeki televizyonun ardında Bay Gorny'nin pazar öğleden sonraları ya da yaş günlerinde çaldığı akordeonu dururdu. Akordeon çaldığında bütün çocukları şarkı söyleyerek ona eşlik etmek zorundaydı; ardından sıra, kalın kek dilimlerine ve Bayan Gorny'nin çikolata rengi alması için içine bazen kan sucuğu kattığı tereyağlı pastalara gelirdi.

Gerçi Bay Gorny de kömür madeninde çalışırdı ama vardiya-dan yorgun geldiği nadiren görülmüştü. En azından yemekten sonra hemen yatan babam kadar yorgun olmazdı. Annemin kayını olan işçi temsilcisi Harald Amca da ondan bahsederken başını iki yana sallar, "Tembel domuz!" derdi, "Dekovil vagonlarının arkasına gizlenir, onun yerine başkaları ter döker. Madende bir fıkra vardır: Gorny mesai bitiminden hemen önce ne yapar? Cevap: Ellerini cebinden çıkarır!"

Ama binanın sahibiydi ve babam uyurken o çim biçer, güller-i bahçe çitine dolar, meyve ağaçlarını aşılır, ya da çocuklarının yaban otu ayıklamasını, ayakkabıları temizlemesini, yakacak odunları istiflemesini izlerdi. Odunların illa destelenmesi, çizmelerin burunlarının rafın dışına taşmaması gerekiyordu; hele çocuklardan biri bir sınavdan dört almayagörsün. O zaman bodrumdaki bıçkı sehpasının üzerine yatıp pantolonunu dizlerine kadar indirir, babası da geniş kemerini belinden çıkarırdı. Sakin ve isabetli vururdu Bay Gorny, şaklama sesi ta bahçeden işitilirdi. Ama nadiren dört ya da beş defadan fazla.

Arkamda perde yana çekildi; halkalar perde borusu üzerinde

şingirdadı. Ama dönüp bakmadım, birisi cama vurduğunda da öyle. Pencere yeni boyanmış ve güneşin altında çerçeveye biraz yapışmıştı. Bu yüzden Marusha pencereyi açtığında çatırtılı bir ses çıktı. "Açıl biraz, seni sıçan!"

İskemlemi biraz yana kaydardım, Marusha pervaza oturdu ve bacaklarını kırıp kışının üzerinde döndü. Kırmızı bir eşofman altıyla bir erkek atleti giymişti; ayaklarını masamızın üzerine yerleştirdi. "N'aber? İnsan bir günaydın demez mi?"

Başımı aşağı yukarı salladım. Atlet kızın göğüsleri üzerinde gerilmişti, oradaki kumaş daha inceydi sanki. Daha on beş yaşında olmasına karşın kollarında koyu renk tüyler bitmişti. Kollarını başının arkasında kenetleyip esnedi. Bu sırada başını iyice geriye attığından dolgularını görebildim, iki taneydiler. Hayır, üç tane. "Tanrım, amma boktan uyudum. Odanın sıcaklığı yüzünden! Kuluçka makinesi gibi. Sigaran var mı?"

"Neden pencereni açık bırakmıyorsun?"

Kumral bukleleri dağınıktı. "Sen de odama gir, öyle mi?"

"Ben mi? Neden? Ne yapacağım odanda?"

İşaret ve başparmağıyla gözündeki çapakları ayıkladı. Nasıl oluyorsa vanilya kokuyordu. "Ben sana gösterirdim ne yapacağımı... Ee, sigara nerede?"

Başımı iki yana salladım. Burnunun üzerindeki çillerle çenesindeki küçük çukur hoşuma gidiyordu, gözlerinin altındaki mavimsi gölgeler de öyle. Kardeşlerinden farklıydı, onların hepsinin saçları, babalarınınki gibi düz ve sarıydı. Zaten Bay Gorny Marusha'nın gerçek babası değildi; ona Maria diyordu. Kız mutfağını, lavabonun yanındaki tezgâhı işaret etti. "Peki ya şu?"

"O sigara annemin. İstersen ona sor, sana bir tane verir mi diye."

Gözlerini kısa süre kapatıp ağzını şapırdattı, sonra yüzünü buruşturdu. "Ağzım leş gibi... Alkolden uzak dur derim sana!"

"Alkolden mi? Zaten çok acı."

"Denedin yani."

"Yo. Sadece babamın birasından bir yudum aldım."

"Sonra da pis şarkılar söyledin, öyle mi? Baksana tatile çıkıyor musunuz?"

Hayır dedim. Ayak parmaklarının arasında kir vardı.

"Neden?"

"Neden gidelim ki? Siz de gitmiyorsunuz?"

"Çünkü evin borçlarını ödememiz gerek, ufaklık. Ama sizin paranız var, değil mi? Annen günde iki paket sigara içiyor."

İşaretparmağımı şakağıma vurdum. "Hiç de değil!" Ama çoğu zaman daha fazla bile içiyordu. "Belki hastaneye yatması gerekecek. O yüzden tatile çıkamayız."

Marusha dişlerinin arasından bir ısıklık öttürdü. "Ne dedin? Vay. Yoksa ufak bir erkek kardeşin mi olacak?"

"Saçmalama! Safra kesesi yüzünden."

"Demek artık böyle deniyor." Kolunu uzattı. "Elini versene. Hayır, öbürünü."

"Neden?"

Parmaklarıyla bileğimi kavradı. "Çünkü şimdi geleceğini okuyacağım." Doğrudan yüzüme bakıyordu ve ben de yutkunup geri çekildim. Ama Marusha daha kuvvetliydi, beni hemen yakaladı, gümüş yüzükleri canımı yakıyordu. İskemlem şimdi sadece iki arka ayağı üzerinde duruyordu. "Dinle, tatlım." Dişlerinin arasından, boğuk bir sesle konuşuyordu. "Şimdi hemen bana bir dal sigarayla kibrit getiriyorsun. Yoksa validene gidip anlatacaklarımı..." Bir kaşını kaldırdı. "Ne demek istediğimi anlamışsındır!"

Ağzının etrafında incecik ayva tüyleri vardı. Hatta göğüslerinin arasındaki çukurda da. Yüzümü buruşturup başımı evet anlamında sallayınca bir kez daha tehditkâr bir ifadeyle yüzüme baktı ve alt dudağını yaladı. Bunun ardından beni öylece bırakmadı, tırnaklarını derime bastırmayı sürdürdü, dolayısıyla kolumu çerkerken kendi kendimi çizmiş oldum.

Eşikten içeri bir adım attım ve eve girip ortadan kaybolmayı düşündüm. Sophie banyoda kendi kendine sesler çıkarıyordu. Fikrimi değiştirip kutudan bir Chester çıkardım ve çekmecede kibrit aradım. Bottrop sınırındaki dans klüpleri Kleine-Gunck ya

da Grobe'den alınmış kibritler vardı ama ben Wienerwald'in yeşil kibritini aldım; tam geri dönüyordum ki annem mutfığa girdi.

"Bu da ne?" El çantasını kapı kulpuna astı, pantolonumu işaret etti. "Sana soyunmanı söylemedim mi ben? Çamaşır makinesini çalıştıracam."

Elimi arkaya uzatıp aldıklarımı yeniden tezgâhın üzerine bıraktım. "İyi de ne giyeceğim. Tek pantolonum bu!"

Annem alnını kırıştırıp hızla balkondan yana baktı. "Saçmalama! Ne diyorsun öyle! Bütün dolap pantolon dolu."

"Kısa pantolon onlar!"

Marusha ayaklarını masadan indirip pencere pervazına dayadı. "Merhaba Bayan Collien!" Sesi şimdi çok daha berrak çıkıyordu, neredeyse çocukça; eliyle saçlarını düzeltti.

"Günaydın." Annem gülümsediğini belli etmek için dudaklarının iki kenarını kıvrırdı. Sonra yine bana dönüp, "Elbette kısa pantolonlar, yaz günü ne olacaktı?" dedi.

"Ama bütün arkadaşlarım uzun pantolon giyiyor! Neredeyse hepsi."

"Demek mesele bu!" Eğlenmiş gibi başını iki yana salladı. "Demek oğlum artık yetişkin olmak istiyor..." Pantolonun dizlerindeki lekeleri işaret etti. "O zaman bir yetişkin gibi davranman gerekiyor, ufaklık. Yetişkin erkekler çimlerde kaymaz, en azından pantolonlarıyla." Marusha'ya göz kırptı ve kız gümüş çınlaması gibi bir sesle güldü. "Haydi bakalım, indir pantolonu!"

"Tamam, birazdan."

"Hayır, hemen! Çıkmam gerekiyor."

Constructa'nın açık kapağını işaret etti, ben de başımı evet anlamında salladım, yanından geçip oturma odasına gitmek istedim ama beni fanilamdan yakaladı. Yüzü kıpkırmızı oldu, gözlerini kıstı ve alt dişlerini öne çıkardı. Ama kısık sesle konuşuyordu. "Bana bak! Kulağın işitmiyor mu senin? Çıkar şu baş belası pantolonunu diyorum sana!"

"Tamam!" Kendimi korumak için bir kolumu kaldırdım. "Gidiyorum işte."

"Neden? Nereye gidiyorsun? Makine *burada*. Beni iyice zıvanadan çıkaracaksınız siz."

Kemerimi yakaladığında geri kaçtım. Ne var ki bir hamlede beni yeniden güneşin altına, eğik kenarlı ışığın içine çekti, keme rin tokasını kaldırıp fermuarımı açtı ve pantolonu dizlerime kadar indirdi. Ceplerimden kum döküldü.

Sonra çömeldi, iki eliyle omuzlarından tutarak önce sol, sonra sağ bacağı mı pantolondan çıkardım ve komşu kıza göz ucuyla baktım.

Gri renkli, ince fitilli eski külotum yamalıydı ve bollaşmıştı, ağır cılız bacaklarımın arasında sallanıyordu. Annem çamaşır makinesinin kapağını kapatıp programı ayarladı. Su hortumu titredi.

Beni sakın ve ciddi bir ifadeyle izlemiş olan Marusha boğazını temizleyip ansızın gülümsedi. "Gezmeye mi gidiyorsunuz, Bayan Collien?"

Annem başını iki yana salladı ve bluzunun manşetlerini düzeltti. "Keşke..." Yarı sı dolu sigara paketini tezgâhın üzerinden aldı ve kıza attı. Kız kaşlarını kaldırıp gördüklerine inanamıyormuş gibi ağzını açtı ama paketi bir eliyle yakalamayı başardı. "Beni gammazlama, tamam mı?"

Sonra parmaklarını şaklattı ve Wienerwald'dan alınmış kibriti işaret etti. "Haydi ama, beyefendi ol, hanımefendinin sigarasını yak!"

Kız kardeşim kanepenin üzerine diz çökmüş eski bir Klingel, Pforzheim kataloğundan resim kesiyordu. O kabaca kesiyor, ben de koltuk altı, bacak arası gibi ince işleri tırnak makasıyla halle diyordum. Halının dört bir yanına beyaz ya da gök mavisi kâğıt kırıkları saçılmıştı; bazılarının üzerinde bir fiyat ya da "Hakiki Trevira" yazıyordu. Sophie kafasını kaldırdı. Gözlüğü gözünde değildi. Neredeyse hiç takmıyordu onu.

"Karnım aç. Ya senin?"

"Evet. Sandviç yapayım mı?"

"Yok. Domates soslu patates püresi istiyorum."

"O zaman annem gelene kadar bekleyeceksin."

"Neden? Sen de büyüksün, sen de yemek pişirebilirsin."

"Hayır pişiremem. Ateş yakmamın yasak olduğunu biliyorsun. Pekâlâ, söyle bakalım, üzerine salam mı koyayım, peynir mi?"

"Ahududu reçeli ama şimdi değil, sonra. Daha şu işçileri kesmem gerek. Şuna baksana, şişko olanı aynı Jupp Dede." Dilini üst dudağının arkasına sıkıştırmış halde makası kestiği şeklinde etrafında dolaştırdı ve onu dergiden ayırdığında derin bir göğüs geçirdi. "Bitti." Sonra elinin tersini şakağına sürttü. "Ya, Julian? Neden tatile gitmiyoruz sahi?"

Omuz silktim. "Paramız yok herhalde."

"Neden yok? Babam her hafta para getiriyor!"

"İyi de onu da harcamamız gereken yerler var; yemek yememiz gerekiyor. Ayrıca borçlarımız var. Mobilyalar, televizyon ve bu katalogda gördüğün bütün ayakkabılar, kıyafetler. Fazla hızlı büyüyormuşuz, öyle diyor annem."

"Borç ne demek?"

"Şey, ödemen gereken her şeye deniyor. Örneğin senin, patlayan tozdan beş fenik borcun var bana."

"O toz bayattı! Ağzımda hiç patlamadı... Baksana sınıfımdaki herkes tatile çıkıyor; onların borçları yok mu?"

"Nereden bileyim ben? Bak, sana küçük bir numara öğreteyim." Katalogdan bir resim yırtıp çıkardım ve makasla başını kestim. Kafa masadan aşağı düştü, Sophie kıkırdadı.

"Ne yapıyorsun?"

Bej takım elbiseli bir adamdı bu; resmin kenarlarını hemen düzelttim. "Bak: Omuzlarında iki kulak bırakırsan onları arkaya kıvrıp bu kıyafeti diğerlerine de giydirebilirsin. Böylece hepsinin başka giysileri de olur."

"İyi de, o bir kadın! Kravat takacak hali yok ya!"

"Neden olmasın? Senin şu duvarcı ustasına da gecelik giydirebilirsin."

"Şeffaf olanlardan mı? Altından sutyen görünüyor."

"Bir şey olmaz."

Kocaman gülümsedi. Bunu yaparken gıdısı çıktı ve yüzünün her zamanki solukluğu geçti. Dolap saatine baktım.

"Saat iki olmuş bile, kahretsin. Annem çoktan gelecekti."

"Belki bize bir şeyler alıyordur. Sen git!"

"Daha neler. Sen tahta kaşığın tadını bilmezsin. Benimle gelmek istemez misin? Yolda yememiz için sandviç yaparım, hem..."

Sophie başını iki yana salladı. "Sizin kulübünüz pis kokuyor, oraya gitmek istemiyorum. Üstelik Şişko da aptalın teki, beni itip kakıyor."

"Yanında ben varken yapamaz. Hayvanların yemini vermem gerekiyor, anlıyor musun? Sıra bende. Onlar da senin gibi acıktı."

Dergiden kestiği birkaç mobilya parçasını cam sehpa üzerinde itekledi: Böbrek biçimli masalar, kokteyl koltukları, müzik dolapları. "Daha çok acıktım. Bana kalın makarna yapar mısın? Onlar şekerle de yeniyor."

"Sana ocağı yakamayacağımı söyledim! Ama kulübün önünde bir ateş yeri var. Yanımıza birkaç patates alır, orada közleriz, geçen sene kampingde yaptığımız gibi, hatırladın mı?"

"Evet." Başını kaldırdı. Kızılımsı bukleleri, üzerinde plastikten üç frenküzümü olan bir tokayla alnının üstünde toplanmıştı. Yeniden başını iki yana sallayıp yüzünü buruşturdu. "Neden seyahate çıkmıyoruz, Julian? Sınıftaki herkes bir yerlere gidiyor." Ağlamasına ramak kaldığını anladım. "Hiç sanmıyorum, sırf hava atmak için söylüyorlar bence. Benim arkadaşlarımdan da giden yok. Hepsi hayvan kulübünde."

"Yok ya! Bir tek Şişko var, bir de salak Marondeler. Donuma havuç soktular."

"Ne?! Şaka olsun diye yaptılar."

"Hiç de komik değildi. İğrençti. Üzerinde toprakla bir de böyle bir hayvan vardı."

Gözünden süzülen ilk damlalar kestiği resimlerin üzerine damladı. "Tatile gitmek istiyorum! Güneş gözlüğüm var, mayom var, babam da kırmızı çantayı bana hediye etti. Neden tatile gitmiyoruz."

"Gel haydi..." Yeniden saate baktım. "Açsın sen. Bırak artık ağlamayı. Nereye gitmek istersin?"

Ama bunun üzerine daha çok ağladı. Kendini geriye, yastıkların üzerine attı ve koluyla gözlerini kapattı. "Bilmiyorum! Atla-rın olduğu bir yere. Bir de yüzecek bir göl olsun."

"Yapay göle gidebiliriz."

"Olmaz! Orada cam kırıkları var hep."

"Doğru unutmşum. Lütfen ağlama artık! Ağlaman için hiçbir sebep yok. Sil şu gözyaşlarını. Belki annem bizi dinlenmek için banliyöye gönderir."

Sophie burnunu çekti. "Neden?" Yastığın altından oyuncak ayısını çekip çıkardı, ufak, eskimiş olanı. Adı Muck'tu. "Biz zaten banliyöde yaşıyoruz."

"Elbette, biliyorum. Ama başka banliyöler de var, yüzme havuzlu, midilliye binebildiğin, çuval yarışı falan yaptığın. Belki öyle bir yere gideriz. Sana *Maigret*'nin şarkısını söyleyeyim mi?"

Dizinin müziğini kendi tarzımca, uyduruk bir Fransızcayla söylemem hoşuna gidiyordu. Burnumdan konuşmayı iyi beceriyordum. Ama şimdi hiç tepki göstermiyordu, kafasını bile sallamadı. Kulak kabartmış gibiydi. Bir gözyaşı damlası çenesinden süzüldü.

Kapının, şangırdayan anahtarların sesini ben de işittim, ardından annemin merdivenlerdeki adımlarını, her zamankinden daha ağır; masanın üzerindeki kâğıt kırpliklarını hemen elimle süpür-düm, kanepenin üzerindikileri topladım. Ama bazıları parmakla-rımın arasından düştü.

Sophie oyuncak ayısının patilerinden biriyle gözlerini sildi. Annem kapıyı açıp odanın içinde etrafına bakındı, yorgundu. Bu sırada topuklu ayakkabıları ayağından sıyırdı ve öylece bıraktı. Elinin üzerinde küçük bir yara bandı vardı. "Ne yapıyorsunuz? Bir şeyler yediniz mi?"

Cevap vermemizi beklemeden mutfığa gitti. Bir kibrit çaktı, az sonra da küçük bir duman bulutu odamıza ulaştı ve kız kardeşim ayağa kalktı. "Reçelli patates püresi istiyorum. Yanında da çi-

lekli süt ama iyi karıştırılmış olsun. Baksana, Julian dedi ki, tatil için banliyöye gidebilirmişiz. Doğru mu?"

Annem, takımının ceketi kolunun üzerinde odayı boydan boya kat etti. Naylon çorapları muşambada nemli izler bıraktı, elini arkasına uzatıp fermuarını açtı ve kalçasının iki hareketiyle gri eteğini çıkardı. "Ufaklık neden ağladı?"

Bana baktı. Parmaklarımın arasında kâğıt kırıkları olduğu halde omuzlarımı kaldırdım, yutkundum; annem haliya adım atıp bana yaklaştı ve bir elini bana uzattı. Kâğıt parçalarını ona verdim. Jartiyerinin bir düğmesi açılmıştı. "Hışt, kulaklarında bir şey mi var senin? Sophie'ye ne oldu diye soruyorum sana!"

Işıktayken gözleri mavi, laciverti ama loş oturma odasında oyuncak ayıninkiler kadar siyah oldular.

Kardeşim burnunu karıştırıyordu. "Yok bir şey anne, bir şey olmadı. Beni kızdırmadı. Gerçekten de. Canım bir şey yemek istedi sadece. Babam ne zaman gelecek?"

Market, yerleşim alanının öbür ucundaydı, önce Flöz-Freya Sokağı'nı, sonra Flöz-Röttgers ve Herzog sokaklarını boydan boya kat etmem gerekiyordu ve bu yol, sırf bütün evler birbirinin aynı olduğu için bile bitmeyecekmiş gibi görünürdü. Hepsinin önlerinde dar bir bahçesi, iki tuğla basamağı, beyaz sıvalı girişi, gri sıvalı birinci katları vardı ve her biri diğerine göre biraz daha önde dururdu. Dolayısıyla Flöz-Freya Sokağı düz görünse de, yolun sonunda geri dönüp bakıldığında sıra sıra ev çatılarıyla giderek açılan bir akordeonu andırırdı.

Düz çatılı tek binada market bulunurdu, Spar. Binanın siyah sıvası öyle kaba yapılmıştı ki ambalaj köpüğünü sürtüp bembeyaz bir kar haline getirmek mümkündü. Boş şişeleri içecek bölümüne götürdüm ve yirmi beş feniklik soğan satın aldım. "Yardımcı aranıyor!" yazıyordu terazinin yanında duran bir tabelanın üzerinde. "Sadece yazılı başvurular kabul edilecektir!"

Peynir tezgâhının üzerinde küp şekilde kesilmiş tadımlık Go-

uda peyniri duruyordu, birkaç tane yedim, üzerlerine takılı kürdan direkli bayrakçıkları da cebime attım. Kasaya giderken kesekâğıdının üzerinde soğanların otuz iki fenik tuttuğunu gördüm ve geri döndüm. Toz beziyle elmaları parlatan satıcı kadın gözlerini, daha yenilerde takılmış olan dışbükey aynaya bakmak için tavana doğru kaldırdı. Bileğindeki gümüş bilezikler şangırdadı.

"Kusura bakmayın, yirmi beş feniklik soğan almam gerekiyordu."

Kadın alnını kırıştırdı. "Ne olmuş? Ben sana limon mu verdim?"

Sırıtip kesekâğıdının üzerindeki tutarı işaret ettim.

"Ee, ne yapayım? Soğanları kesmemi mi istersin?"

"Hayır." Depozito karşılığında aldığım makbuzu uzattım. "Ama yanımda sadece yirmi beş fenik var."

Kadın somurttu. Sonra kesekâğıdından irice bir soğanı çıkarttı, kalanları yeniden tarttı ve yeni bir tutar yazdı. On sekiz fenik. "Pekâlâ, şimdi beni rahat bırak. Başka işlerim de var."

Gümüş bileziklerin altında cildi kızarmıştı. Bir daha tavana doğru baktı, ben de teşekkür edip buzdolabının yanından köşeyi dönerek konserve, makarna ve hamur işlerinin dizili olduğu koridora girdim. Şekerleme rafının önünde Maronde Kardeşler duruyordu. Büyük olanı, suratı sivilcelerle dolu Karl bana sırttı ve bir baş hareketiyle kardeşini işaret etti. Franz, bir kutu Edle Tropfen'i* açmış, çikolataları art arda ağzına tıkıştırıyordu. Oğlanın yanağına bakarak çikolataların şekillerini tanımak mümkündü; yutkunduğunda, her an kusacakmış gibi sesler çıkarıyordu. Yine de tıkmaya devam etti, kutu neredeyse boşalmıştı; ağabeyi de raftan bir avuç çikolata alıp bana uzattı, Milky Way.

Başımı iki yana salladım. Başparmağımla arkamı, sebze reyonunu işaret ettim ve yanlarından geçmeye yeltendim; ama koridor dardı, Karl çikolataları gömleğime sokuşturup arkasına döndü. Gözlerimi iri iri açıp ses çıkarmadan ona küfrettim, yüzümdeki

* İçi meyve likörüyle doldurulmuş pralinler. (ç.n)

her kas gerilmişti. Ama Karl sadece omuzlarını kaldırmakla yetindi ve panayırda görmüş olduğum bir baş hareketi yaptı. Defol git.

Bunun ardından pantolonunun beline bir paket çikolata soktu; tam o sırada kardeşinin rafın derinliklerinde dolaşan eli, rafın öbür tarafında duran tezgâhtar kadın tarafından yakalandı. Bileziklerin sesi işitildi, oğlan geri kaçmaya çalıştıysa da kendini kurtaramadı. Torbalarla kutular yere saçıldı. "İşte şimdi gördüm sizi! Bekleyin hele... Hanni? Hannchen! Onları yakaladım! Buraya gel!"

Franz'ın beti benzi attı, ağzının kenarından kahverengi bir tükürük sızıyordu; yardım istercesine bize baktı. Kasiyer kadın koridorda bize doğru yürürken ayakkabılarının tahta ökçelerinden yükselen tak tak sesleri şakaklarımda zonkladı. At kuyruğu şeklinde toplanmış saçı arkasından iki yana sallanıyordu. "Bak sen!" Dudakları inceydi, anneminkilerden daha ince; Franz ile Karl'ı yakalarından yakaladı. "Sizden uzun süredir şüpheleniyordum zaten. Bu iş size pahalıya patlayacak. Anne babanızın çok sevineceğine şüphem yok." Kadının tırnaklarındaki oje yer yer dökülmüştü ve iki kardeşi kasaya doğru sürüklerken omzunun üzerinden geriye baktı. Göz kapakları maviydi. "Çabuk!"

Kime dediğini ve ne kastettiğini anlamadım. Koridorun sonunda çırak göründü, uzun boylu ve bobstil saçlı. Kollarını göğsünde birleştirdi, ben de eğilip yere düşmüş çikolataları alarak raflarına yerleştirdim, birkaç kutuyu düzelttim; eğilmiş bir fiyat levhasını eski haline getirmiştım ki diğer tezgâhtar kadının elini ensemden hissettim. "Benimle gel, tatlım!" Beni itekledi. "Anca beraber, kanca beraber."

Kasaya gittiklerinde Marondeler ceplerindeki her şeyi paketleme tezgâhına bırakmak zorunda kaldı: İki poşet nışadamlı pastil, dört paket sakız, üç adet çikolata, bir matara rom ve bol miktarda bayrakçıklı peynir. Kasiyer kadın iskemlesine oturup hepsini kayda geçirdikten sonra bir sepetin içine koydu. Sonunda bana baktı.

Ona uzattığım depozito makbuzunu elimden alıp zilin yanındaki çiviye sapladı. Sonra soğanların tutarını kasaya yazdı ve para üstünü bana verdi, elime dokunmamaya dikkat ederek. Parayı

cebime koydum, ardından gömleğimin sol cebindeki çikolataları da tezgâha bıraktım. "Bunları da geri vermek istiyorum."

Kadın alaycı bir ses çıkararak güldü, yana eğildi; sandaletine bir şey olmuştu herhalde, çıkarmış kayışıyla oynuyordu. "Bak sen, demek geri vermek istiyorsun. Uslu çocuk. Ama hırsızlığı örtbas etmek bu kadar kolay değil. Polisin de bu konuda söyleyecek birkaç sözü olacak."

"Ama ben bir şey yapmadım!"

Marondeler başlarını öne eğmiş, loto kuponlarının doldurulduğu rafın önünde duruyordu. Meyve reyonuna bakan kadın önlerine bir defter koydu, Franz ona bir şeyler yazdı; ağzının kenarında birikmiş çikolata kalıntısını yalayan Karl'ı işaret ettim. "Bunu cebime o soktu! Tesadüfen oradan geçiyordum, o da beni tuttu ve..."

"Yeter artık!" Kasiyer kadın alnını kırıştırdı, bakışları ansızın çelik gibi olmuştu. "Hırsızlık yapman yetmezmiş gibi, şimdi bir de arkadaşlarına iftira mı atıyorsun? Aranızdaki en fena çocuk sensin herhalde. Hepinizi ıslahevine tıkmak gerek."

Sıcakta avuçlarım ıslanmış, iki elimle göğüs hizamda tuttuğum yeşil kesekâğıdını yumuşatmıştı. "Peki ama neden..." Ter damlacıkları gözümü yaktı. "Ben kimseye iftira atmıyorum. Ama annem hasta. Safra kesesi koliki ve dolaşım bozukluğu falan var, şimdi bir de polis... O zaman, yani, ameliyat olması gerekiyor ve şimdi bir de benim yüzümden üzülmürse, belki... Ama ben bir şey yapmadım ki."

Acı acı gülümsedi. "Öyle mi? Bunu daha önce düşünmen gerekiyordu evlat. Sizler gibi çocuklarım olsa benim de safra keseme vururdu."

Çırak sıırıttı. Kolumla gözlerimi silince elimdeki kesekâğıdı hepten yırtıldı, üç soğan yere yuvarlandı; eğilip onları pantolonunun cebine tıktırdım. Dördüncüsü paketleme tezgâhının altına yuvarlandığından ona ancak güçlkle ulaşabildim. Aslına bakılırsa kasiyer kadının oturduğu koltuğun tekerlekleri arasına kaçtı ve boylu boyuna yere uzanıp kolumu toz topaklarının arasından

uzatmıştım ki kadın hareket etti. Soğanı almak için turnakları boyalı ayaklarının üzerinden uzanmam gerekecekti, ben de elimi çekip soğanı orada bıraktım.

Kadınlar kendi aralarında benim işitemediğim bir şeyler mırdandı ve ansızın bir bipleme, uzaklardan gelen ama bir taraftan da içimden yükselen tiz bir ses duydum. Kapı açıldı ve içinde birkaç parlak saç telinin bulunduğu gri topaklar eksenleri etrafında döndü, gözlerimi kapadım ama bu baş dönmesini daha da artırdı. Çırak gülmeye başladı, ayağa kalktığımda gözümün önünde siyah noktacıklar uçuştı. Karl ile Franz gitmişti. Kasiyer kadın cebinden bir tükenmezkalem çıkardı.

"Pekâlâ, bu ilk kez olduğu için polise bildirmemize gerek yok. Ama şirketten bir mektup gelecek." Diğerlerinin adlarının yazılı olduğu defteri önüme uzatıp boş bir yeri işaret etti. "Şuraya adresini yaz, okunaklı şekilde ama!"

Teşekkür ettim, burnumu temizleyip elimi pantolonuma sil-dim. Kareli kâğıda bir ter damlası düştü. İşimi bitirdiğimde Maronde Kardeşlerin adlarını Krüger olarak yazmış olduklarını gördüm. Verdikleri adres de doğru değildi. Tükenmezkalemi deftere tutturdum, bir kez daha teşekkür ettim, kasiyer kadın dikkatle suratıma baktı. Şimdi o kadar da kaba görünmüyordu. "Kendine çekidüzen ver, duyuyor musun beni?" Sonra erişemediğim soğanı alıp önüme koydu.

"Olur," dedim ve dışarı çıktım.

Eğilip kirişi sondaj deliğinde daha derine itti ve altına hidrolik di-reği sürdü. Aynı şeyi diğer tarafta da tekrarladı, payandaları destekledi ve geri geri sürünerek delikten çıktı. Havalandırma kuyusu hizasında açması gereken bu eğik kolda beklenmedik şekilde kömüre rastlamıştı. Antrasit. Ucu kol uzunluğunda olan matkabı yarıktan çıkarıp kenara koydu. Aşağısı sıcaktı, otuz dereceden fazla; ama uzun ayağın genişliği ancak bir metre kırk santim olduğundan ceketini çıkaramıyordu, sırtını ve omuzlarını yaralamak

niyetinde değildi. İki büküm ilerlemektense diz üzerinde emeklemek daha kolaydı, o yüzden dizliklerini taktı, hortumu iki kez vücuduna doladı ve ağır mekanik kazmayı önü sıra iterek, kömüre, bazen siyah, üzerine kask fenerinin ışığı vurduğundaysa gümüşi parıltısına doğru sürünmeye başladı.

Bu sırada elinin üstünü taş duvara, keskin bir çıkıntıya çarptı ve kaskındaki lambanın açısını değiştirerek bir an elinin üzerindeki kanın toza karışmasını izledi. Sonra yumruğunu ceketine sürdü ve cebinden deri eldivenlerini çıkardı. Kömüre yaklaştıkça başının üzerindeki tavan alçalıyor, taşın köşeleri ve çıkıntıları kaskını çiziyor, toz ve parçacıklar ensesinden içeri giriyordu.

Kazı yapacağı yere ulaşıncı gövdesine doladığı hortumu çözdü, basınçlı hava hattının sübabını açtı ve mekanik kazmayı kaldırdı. Sonra kazıcının, kılavuz kovanı içinde tıkırdayan keskisini bir çıkıntıya dayadı, parmağını tutamağın oyuğuna yerleştirdi ve bastırdı. Kulakları sağır edici bir gürültü işitildi ve başta dişleri birbirine vurdu. Parçaladığı kömür yandan yere dökülüp ufanıyordu, ardından tebeşir kireci geldi; çekici kömüre bastırdıkça toz da giderek yoğunlaştı. Havalandırma iyi değildi.

Daha bir metreküp kömür bile kırmamıştı ki, çalışmaya ara vermesi gerekti çünkü lambasının ışığı tozu aşamaz hale gelmişti. Aletini yere bıraktı, geri geri delikten çıktı, hidrolik istasyonun yanındaki pompaya bağlı su hortumunu aldı ve toz iyice çökene kadar çalıştığı ayağa su püskürttü. Sonra yeniden içeri doğru süründü, dikey damarlara doğru; üzerine sulu çamur aktı. Direklerle kiriş arasında parlayan şey siyahlığı içinde öyle saf görünüyordu ki ancak günışığındaki beyaz şeylerle, örneğin beyaz bir sargı bezi ya da sunağın üzerine serilmiş bir örtüyle kıyaslanabilirdi. Eldivenini çıkardı ve düz yüzeye parmak uçlarıyla dokundu.

Sonra kemerindeki küçük balyozu aldı ve elinde çevirip tahta sapıyla kömüre vurdu; bunu yaparken yavaş yavaş ilerliyor, her defasında dört parmak yana kayıyordu. Önce sıradan, masif bir ses geldi kömürden ama sonra, ocak tabanının hemen üzerinde bir yer keşfetti; buranın ardı boştu; mekanik kazmanın emniyetini

açıp keskisini çıkardı, bunu kömüre dayayıp balyozla yavaşça vurmaya koyuldu, ta ki çıkan ses yeniden değişene dek. Bir tabakayı aşmıştı ve şimdi keskiyi tıpkı bir matkap ucu gibi çevirebiliyordu eliyle. Aradaki boşluk fazla geniş değildi, en fazla üç, dört santimetre; ucu arkadaki tabakaya ulaşınca keskiyi bir kaldıraç kolu gibi kanırttı ama başta başarılı olacak gibi değildi. İkinci denemesinde kömür parçalanıp dizlerinin dibine döküldü. Bunun üzerine, kask fenerinin ışığı aradaki boşluğu aydınlatana kadar eğildi.

Henüz el değmemiş kara parıltılı tabakanın içine bir iskelet sıkışmıştı; bir kuşa ait olmalıydı, bir çocuk elinden daha büyük değildi ve bir kanadı ters dönmüştü. Ancak gaga yerine, uç kısmı iyice sivrilen bir çenesi vardı ve siyah arka plan önünde, minnacık dişleri bile fark edilebiliyordu, en azından bir anlığına. Ardından oksijen her şeyi çözdü, ince hatlar gözlerinin önünde dağıldı, bu da birkaç saniyeliğine başının dönmesine neden oldu ve diğer eldiveni de çıkarıp –sıyırıp attı– resimden geriye kalana dokunduğunda hepsi toza dönüştü. Ama bir anlığına da olsa şeklin sınırlarını, hayvanın zarif pençelerini hissetmiş ve tıpkı insanın parmak uçlarıyla bir mektuba dokunup orada çoktan ölmüş birinin elini, bu elin temasını hissettiğinde yaşadığına benzer hafif bir irkilme duymuştu.

Toz eşarbını ağzına çekti, keskiyi yeniden yerine taktı ve aradaki iki metreküp kömürü temizleyerek öbür tarafa geçti.

Öğleden sonra hayvan kulübüne vardığımda Şişko orada değildi; saçağın altında ya da kamp ateşi yaktığımız yerin yakınlarında da kimse yoktu; Zorro geldiğimi işitince havlayıp yerdeki kartonu eşelemeye başladı. Kilit her zamanki gibi zor açılıyordu, anahtarı çevirmeden önce kapıyı iyice çekmek gerekiyordu ama köpek patilerini kapı aralığından çıkarırken bunu yapmak mümkün değildi. Tekerlekleri sökülmüş halde çalışanların arasında duran eski şantiye treylerinin arkasına gittim, oradaki küçük pencereyi açtım

ve yanımda getirdiğim küçük paketi içeri attım, gazete kâğıdına sarılmış patates tava. Zorro havladı, hırlayıp yalanarak yemeğin üzerine atıldı, ben de hemen ön tarafa koşup kapıyı açtım. Üst taraftaki kafeste duran iki üveyik, ikinci güneşinin ışığı içeri düşünce endişeli bir gurlama sesi çıkardı ve tavanın hemen altına monte ettiğimiz çubuğun üzerine tünemiş gri Avustralya papağanımız Haylaz da kırışık göz kapaklarını açtı. Hint domuzu cıyıkladı ve tavşanlar, ben kümes telinden kesilmiş bir kapağı olan kutularından içeri bakar bakmaz samanlarının içinde heyecanla sağa sola koşuşturmaya başladılar. Üç tavşanımız vardı, benimkisi beyaz olan Mister Sweet'ti, parlak ışıktaki kulakları saydam gibi görünüyordu, damarları belli oluyordu.

Zorro patates tavayı sanki günlerdir bir şey yememiş gibi, yağ emmiş gazete kâğıdıyla beraber mideye indirdi. Oysa tabağında hâlâ tereyağlı bisküviler duruyordu. Papağanın bulguru, üveyiklerin darısı vardı, tavşanların kutusunda da havuç ve karnabahar yaprakları gördüm. Kedinin, pencerenin yanındaki rafta duran tabağı bile doluydu; ama içindeki süt kesilmiş görünüyordu. Yanında koparılmış bir ringa başı vardı, üzerini kaplayan sineklerle siyaha dönmüştü.

Hiçbir yerde haber yoktu. Her yanda erimiş mumlar, kalın ambalaj kartonuyla kapladığımız zemindeyse ezilmiş sigara izmaritleriyle şekerleme kâğıtları göze çarpıyordu. Maronde Kardeşlerle beraber yaptığım küçük sandığın üzerindeki çatlamış bardağın içinde Şişko'nun son kurulan panayırda tüfekle atış yaparak kazandığı üç adet yapma karanfil vardı; kutunun kapağını açıp *Sigurd und Bodo* nüshalarımı saydım. Kutuda ayrıca olgunlaşmamış başakların, bayat ekmeğin, birkaç dergi ve birkaç boş şişenin yanı sıra beş paketlik bir Peter Stuyvesant kartonu da bulunuyordu; çalı süpürgesini alıp odayı temizlemeye koyuldum. Toz, geniş ışık huzmesinin içinde uçuştı.

Zorro patateslerini bitirmişti, üzerime atıldı, önümde yuvarlanmaya başladı. Kahverengi lekeli gri bir av köpeğiydi ama kalçasında bir sorun vardı; yere çömeldim ve kırmızı oğlanı baş ve-

rene kadar karnını okşadım. Elimi de ısırmaya başlamıştı ama sert ısırmıyordu, daha çok oyun oynar gibi, ancak dişleri epey sivriydi. Onu ittim, tavşanların kutusundaki samanı tazeledim ve ko kuşmuş balık başını çalılarının arasına attım. Sonra kulübenin önüne oturdum, cebimden çakımı çıkardım ve yeni silahım olan mızrağımı yontma işine kaldığım yerden devam ettim. Taze, dümdüz bir gürgen dalı kullanıyordum, ucuna da, yük treninin ezmesi için rayın üzerine koymuş olduğum düzleşmiş bir inşaat çivisi takmıştım. Bu fikri kulübemizin üzerinde durduğu arazinin sahibi yaşlı Pomrehn'den almıştım. Biraz kaçıktı belki ama birçok numarası vardı.

Bir yerlerden onun çekiç seslerini duydum. Buradaki leylak ve mürver çalıları o kadar yüksekti ki, evinin sadece yosun bağlamış çatısı, çatının çıkıntısı görülebiliyordu; bu duvarları çatlamış yarım kâgir eski çiftlik evinden her yağmurda biraz daha sıva dökülürdü. Avludaki kuyu beton bir kapakla örtülmüştü ve tulumbanın koluna basıldığında ta aşağılardan bir emme ve şapırtı sesi gelirdi ama yukarıya nadiren su çıkardı. Çıkarsa da pas kırmızısı bir renkte.

Şimdi oturduğumuz yerleşim alanının olduğu araziye eskiden Pomrehn kolza ekermiş; karısı ölünce araziye madene satıp, eline geçen parayla banka borçlarını ödemiş ve ikinci el kunduracılık makineleri satın almış. Ama onardığı ayakkabılar kısa sürede yine açıldığından insanlar artık ona ayakkabı getirmemeye başlamış ve eskiden oturma odası olan atölyesi de topu atmış. Aletler ve üzerinde hâlâ turkuvaz renkli bir çift topuklu ayakkabıyla bir çizme tekinin durduğu raflar ince deri tozuyla kaplıydı ve yaşlı adam bütün gününü mutfakta oturup sonra içmek üzere sigara sararak ve birayla şnaps, genellikle Dornkaat, içerek geçirirdi.

Buna karşın nadiren yalnız olurdu. Çevredeki ailelerin çocuklarını evine alırdı; çocuklar burada her yerde at koşturabilirdi, arzu ederlerse adamın zamanında karısıyla paylaştığı yatakta bile, üstelik bir şeyler çalmalarından bile rahatsızlık duymazdı. Bir defasında Roswitha Vogel'i başında, siyah ve tüllü küçük bir şapkay-

la yerleşim alanında dolaşırken görmüş, kilisenin arkasındaki kum havuzunda da fildişi saplı gümüşü bir pasta kaşığı bulmuştum. Pomrehn çocukları severdi; bütün bir yıl boyunca minnacık Dornkaat şişelerini sobanın altında biriktirir, avlusu kar altında kaldığında onları suyla doldurur, kapaklarını sıkı sıkıya kapatır ve soba ızgarasının hemen altındaki küllüğe koyardı. Burası o kadar sıcaktı ki kömür kasasının içindeki iş eldivenlerini giymek gerekirdi.

Kim kendisi için bira, tütün ya da konserve fasulye satın almışsa ona hediye olarak bu şişelerden verirdi; bazen bunları, hiç hoşlanmadığı kedileri kovmak için atardık. Kedilerin karısını hasta ettiğine kesin olarak inanmıştı, kedi kolları kadının solunum yollarını tıkamıştı ve bir kedi eve yaklaşacak olursa merhamet nedir bilmezdi. "Şunun işi bitti artık! Patlatın kafasına bir şişe!" Bunun üzerine hemen sobanın başına koşar, kapağını açar, sıcak şişeleri geniş kavisler çizecek şekilde açık pencereden dışarı savurur ve karın içinde patlamalarını izlerdik. Boğuk, genellikle sonradan gelen bir çatırtı işitilir ve etrafa cam kırıklarıyla çamur sıçrardı. Ama hiçbir zaman kedi vuramazdık.

Bunlar geçen kış olmuştu ve o günlerden bu yana daha da cıvılaşmıştı Pomrehn. Elinde boru anahtarıyla mürver çalılarının altında durmuş bana başını sallıyordu. Fitilli kadife pantolonunu çamaşır ipiyle bağlamıştı, gri atleti delik deşikti. "Hey! Kovboy musun, Kızılderili mi?"

Bu soruyu bütün oğlanlara sorardı ve ona en az on kez cevap vermiştim. Kovboyları pek sevmezdi. Elimdeki mızrağı işaret ettim. "Karaayaklardanım."

"Doğru ya, unutmuşum. Sen Tecumseh'sin, değil mi?"

Kovboyculuk oynarken benim adım buydu; ona başımı sallayıp mızrağımı yontmaya devam ettim. Şövalyecilik oyununda adım Sigurd'du. "Bir Kızılderili için her şey önemlidir." Pomrehn tarlanın üzerinden ufka baktı. Çenesi sakalının beyaz kollarıyla doluydu ve iri, her daim biraz sulu görünen gözleri vardı. "Yol üzerindeki her taş, her kırık dal parçası. Hayata dair bir şeyler öğrenirsin, örneğin iz sürmeyi. Sen dikkatli olmayı seçmişsin." Bir

adım atıp gölgeden çıktı. "Kovboylar sağa sola ateş eder sadece... Güzel mızrakmış."

Ayakkabı giymemişti. Ayakları kırmızı ve mavi damarlıydı ve tırnaklarının çoğu etine gömülmüştü. "Arkadaşların nerede?"

Zorro çalılarının arasından çıktı, ağzında balık kafası vardı; omuz silktim. Yaşlı adam yanıma oturdu, anahtarı duvara yasladı. Bayat bir koku vardı üzerinde, tıpkı evinin kokusu gibi; ellerini nereye koyacağını bilemiyordu. Bir yanına, sıranın üzerine, bir dizlerinin üzerine koydu, sonunda koltukaltlarına sıkıştırdı. "Bugün kimlerle savaşıyorsunuz?"

Dilim dudaklarımın arasında kazıdığım şekle yoğunlaşmaya çalıştım, yılana. Mızrağın üçte birlik kısmını kapsıyor ve ucuna kadar uzanıyordu. "Bilmiyorum. Kleekamp Çetesi'ndeki herkes tatile gitmiş. Meinerzhagen'daki kampinge."

"Öyle mi? Yapacak bir şey yok. Demek ki barış çubuğu içmeniz gerekiyor. Ara sıra tütürüyor musunuz?"

"Sayılmaz. Nadiren."

İki elini seyrek saçlarının arasından geçirdi. "Peki içine ne koyuyorsunuz?"

"Neyin içine?"

"Çubuğun, şu piponun içine. Ne cins tütün koyuyorsunuz?"

"Çay koyduk. Sallama çay poşetlerini açtık. Duman da çıkıyor üstelik."

"Öyle mi?"

Kulübedeki tavşanlar hareketlendi. Kafeslerinin içinde birbirlerinin peşinden koşuyorlardı herhalde, patilerinden, sanki altlarındaki zemin boşmuş gibi sesler yükseliyordu. Pomrehn bacak bacak üstüne attı ve ellerini dizinde kenetledi. Ama hemen tekrar çözüp iki kolunu da aynı anda kaşdı. "Dün televizyon seyrettin mi?"

Başımı iki yana salladım.

"Acayip bir şeydi, inan ki. Adamın biri kendi kendini ameliyat etti. Karlar altında kalmış Sibiry'a'da, doktorun falan olmadığı bir yerde hayati bir apandisit ameliyatı yaptı. Üstelik bir yandan da gizlenmesi gerekiyordu. Bu yüzden eline mutfaklarda kullanı-

lan bir bıçakla bir ayna aldı ve ancak yarasını dikiş ipliğiyle dikerken bayıldı. Gerçekten de! Neydi adı yahu..."

Yılanın gözünü beceremedim. "Ayaklarım Taşdığı Sürece." Sadece mırıldanmıştım, o da etrafına bakınıp boynunu iyice ileri uzattı.

"Olabilir... Yuh be, amma pis kokuyor burası. Baksana, tütürecek bir şeyleriniz var mı kulübenizde? Tütün falan gibi?"

"Hayır. Ama Kalde'ye gidip sizin için satın alabilirim."

Doğrulup bana baktı. "Bunu benim için yapardın, değil mi? Peki ama ücretini neyle öderim?"

"Emeklilik maaşınızla elbette."

Acı bir gülümseme takındı. "Bence de öyle. Eğer gerçekten de emeklilik maaşım olsaydı evlat... Ama bu kadar alçalacak değilim, onların karşısında alçalmam! Bu yaşta gidip kurumlarında kuyruk bekleyemem. Hepsinin canı cehenneme!" Mızrağını aldı, desenine baktı, elinde tarttı. "Çay mı dedin? Çayla da oluyor mu?"

"Eh işte, duman çıkarıyor. Gerçekten de ciğerlere çekilir mi... Bilmiyorum."

Başını aşağı yukarı salladı, mızrağın ucuna başparmağıyla dokundu; ansızın irkildim. Çimenlerin arasından –önce sadece kulakları göründü– tekir ve tombul bir dişi kedi olan Lilly bize doğru geliyordu. Usulca miyavladı, ağır karnı her adımda iki yana salınıyordu, ellerimi çırpıp "pist" diyerek onu uzaklaştırmak niyetindeydim ki yaşlı adam başını kaldırdı.

"Hey, bu da kim? Yeni mi buralarda?"

"Yok hayır. Hayvan kulübüne ait, bir yıldır falan. Gebe."

Burnundan soluk verdi, bu sırada kurumuş bir tatak burnundan çıkıp hemen yine geri kaçtı. "Ne demezsin. O zaman sigara da içemez, değil mi?" Mızrağı kulübenin duvarına yasladı, öne eğildi ve elini oturduğu sıradan aşağı sarkıttı. "N'aber? Buraya gel bakalım ufaklık." Lilly birkaç hızlı adım attı, Pomrehn'in sararmış parmaklarını kokladı, başını sürttü, o da hayvanın kulaklarının arkasını kaşıdı. Kedi mırıldandı, yanlamasına yere uzanıp ön ayaklarıyla tekmelemeye başladı.

"Hey! Kedilere tahammül edemiyorsunuz sanıyordum!"

Başını iki yana salladı. "Yok canım, benim onlarla bir soru-num yok. Hatta onları severim bile. Ama karım bu yaratıkları korkunç bulur. Astımdan."

"Karınız mı? Peki ama o ölmedi mi?"

Pomrehn elinin tersiyle hayvanın açık renk karnını, pembe renkli memelerini okşadı ve bir anlığına gözlerini kapadı. "Ah evlat, sen ne bilirsin ki..."

Ayağa kalkıp mızrağımı kulübeye koydum. Hint domuzu cı-yakladı yine ama samanların altında görünmüyordu. Hâlâ birbirlerini kovalayan tavşanlardan korkmuş olmalıydı. Kafeslerindeki üveyikler de gölgem üzerlerine düşünce huzursuzca guruldadılar. Oysa papağan kendi halinde, ağzı açık uyukluyor, dili kalbinin ritmiyle ağır ağır titriyordu. Zorro da uykuya dalmıştı.

Pomrehn kafasını kaldırdı ve Stuyvesant'ı ona uzattığımda kaşlarını çattı. "Bu paket kulübede kalmış."

"Gerçekten mi? Vay anam vay!" Elleri hafifçe titriyordu. "Öyleyse onu hemen güvenli bir yere kaldıralım, değil mi? Ne de olsa etrafta reşit olmayanlar var."

İçinden bir sigara aldıktan sonra paketi cebine koydu. Elindeki sigarayı filtresini kopardıktan sonra yaktı ve göğüs geçirerek sırtını kulübenin duvarına yasladı. Duman ağır hareketlerle çimenleri kat edip ağaçların arasında kayboldu. Ağaç dallarının arasından güneş ışınları süzülüyordu, havada şimdiden akşamın solluğu vardı. Pomrehn sigaradan derin soluklar alır, ben sıranın üzerine oturmuş çakımı temizlerken konuşmadan kediyi izledik. Kedi titreyen bir ışık huzmesinin içinde ayaklarımızın dibinde yatıyor, sakince soluk alıp veriyor ve ara sıra açık renk gözlerini açıp bize bakıyordu. Böyle yaptığında derin bir suya bakıyormuş his-sine kapılıyordum. Kürkünün altında yavruları hareket ediyordu.

Gece sıcak oldu. Bir ses, evin bir yerinde çarpılan bir kapının gürültüsü beni uyandırdıktan sonra bir daha uyuyamadım. Kız kardeşimin sivrisinek ısırığına alerjisi vardı. Genellikle sineklerin soktuğu yerler ciddi şişliklere dönüşürdü ve kardeşimin ateşi hemen yükseldiğinden geceleyin pencereleri kapalı tutmak zorundaydık. Perdeyi biraz yana çektim. Neredeyse dolunay vardı ve ay ışığında Sophie'nin de terlediğini gördüm. Sarı saçları şakaklarına yapışıp daha koyu bir renk almıştı ve burnunun ucunda minnacık damlalar parlıyordu. Ama sakince uyuyordu, sarı oyuncak ayısı kucağındaydı. Ayının tek gözü vardı, o da biraz sarkmıştı.

Yatağın kenarına oturdum. Komodinimin üzerindeki bardak boştu ve bir süre kaktüslerin arkasında duran bidondaki suyu içip içmemeyi düşündüm; döşeme tahtaları gıcırdıyordu ve Sophie'yi uyandırmak istemiyordum. Ama sonra yatağımın üzerinde yürüdüm, ayak ucundan tek adımda kapıya varabiliyordum.

Ufacık koridorda babamın pantolonu asılıydı. Sağ cebinin ağzına iki bisiklet kısıkaçı takılıydı. Oturma odasındaki döşeme tahtaları inlerdi ama burada çerçeve destekleri vardı; o kadar gürültü çıkmıyordu. Tül perdelerin ardındaki büyük yapraklı bitkiler sokak lambasından gelen ışığı kesiyordu ve odanın arka köşesi öylesine karanlıktı ki, soğuk televizyon tüpünden, parlayan Loewe-Opta yazısından fazlasını göremedim. Kanepenin kolları üzerinde sigara ve çakmak duruyordu. Mutfığa gitmek istediğimde dış kapının aralık olduğunu gördüm, sadece iki parmak kadar. Yavaşça kapattım kapıyı.

Bulaşıklıktaki tabak çanak yıkanmıştı. Bardaklar ve salata kâseleri ay ışığında ışıldıyordu, ben de tezgâhın önünde durup çitin mavi gölgeleri Fernewald Sokağı'na kadar uzanan bahçeye baktım. Sokak bomboştı. Bir tilki sokak lambalarının ışığında maden ocağının kulesine doğru yürüdü.

Buzdolabını açıp önünde çömeldim. Kapı rafında gümüş kapaklı bir şişe süt, tel rafın üzerindeyse üç haşlanmış patates ve Chicogo marka bir oje duruyordu. Ayrıca bir parça Rama ve yağlı kâğıda sarılmış birkaç dilim salam vardı; bir dilimini katlayıp

ağzıma attım ve zarıyla birlikte yuttum. Dolapta ne maden suyu ne de ahududu şurubu bulamadığımdan kapağını kapatmak üzereydim. Tam o sırada alt gözde, ekmeklerin durduğu poşetin arkasında babamın çay matarasını gördüm. Eskiden bira şişelerinin ağzında bulunan cinsten lastik contalı bir kapağı vardı ve ezilmiş alüminyum gövdesinin üzerinde su damlaları parlıyordu.

Matarayı çıkardım ve alnıma, enseme, kollarıma dayadım. İçindeki çay o kadar soğuktu ki sadece iki yudum aldıktan sonra bile başım zonklamaya başladı; ama tadı harikaydı, şekerli ve limonlu siyah çay; kapısı açık buzdolabının önüne oturup küçük yudumlar almaya koyuldum. Şişeden süzülen su damlaları şortuma ve fanilama damladı ve ses çıkarmadan geçirdiğimde elime değen soluğum neredeyse çay kadar soğuktu.

İçmeye devam ettim, her yudumda kendime bunun sonuncu olduğunu söyleyerek. Sonra bir yudum daha aldım, daha ufak bir yudum daha, bir yandan da keyifle soluyordum ve sonunda şişe boşaldı; kulağıma tuttuğumda dibinde çok az çay kalmış olduğunu işittim. Ayağa kalktım, içine iki kaşık şeker koyup ağzına kadar çeşme suyuyla doldurduktan sonra şişeyi yerine koydum.

Kapalı balkon kapısından bahçelerin ötesine baktım. Çalılar ve ağaçlar gölgelerinden daha soluk görünüyordu; bazıları hayvan silüetlerine benziyor, bazılarıysa siyah göz çukurları ve dağınık kaşları olan insan yüzlerini andırıyordu. Tsimaneklerin fasulyelerinin ardında yeni aldıkları DKW* duruyordu. Etrafta kimsecikler yoktu. Sadece tilki hâlâ Fernewald Sokağı'nda dolanıyordu, sanırım bir yavruydu. Arka patilerinin üzerinde yükselip boyunları sokağa doğru bükülen lambaların ışığında uçuşan sinek ve kelebekleri kapmaya çalışıyor, hatta bazen sıçırıyordu.

Yeniden koridora döndüm, annemle babamın yatak odasından bir hışırtı duyunca soluğumu tuttum, kapının altına baktım; aydınlanmadı. Bir tek banyonun ışığı yanıyordu. Kardeşim açık bırak-

* Federal Alman otomobil markası. En son modeli 1968 yılında üretilmiştir. (ç.n)

miş olmalıydı. Aynanın yanındaki elektrik şalteri ona yüksek geliyor ve işini yaptıktan sonra, dış fırçalamak için kullandığı taburenin üzerine bir kez daha çıkmaya üşeniyordu kimi zaman. Sesli şekilde boğazımı temizledim. Kapı kilitli değildi ve eşige bastığımda kapı kolu terden ıslanmış avucumdan kaydı.

"Sessiz ol!"

Hiçbir şey söylememiştim. Sadece bakıyordum. Üzerinde açık mavi bir tişört vardı ve bacaklarını, dizlerine kadar kaymış ince külotunun izin verdiği ölçüde iki yana açmış halde öylece duruyordu. Üzerinde narin bir ışıltı olan karamela rengi bir ten; neredeyse her gün yakınlardaki tek havuz olan Alsbachtal'a giderdi. Normalde bikini altının örttüğü yerler şimdi bembeyaz parlıyor, kısa, yoğun tüyler köstebek postu gibi ışıldıyordu. Hareketsiz, sanki banyodan çıkmamı bekler gibi bana baktı. Bu sırada elinde, kaslı bacaklarının arasında tuttuğu bir şey vardı, bir bez galiba ya da pamuk; hemen kapıyı kapattım.

Mutfağa döndüm. Tilki gitmişti, parmak uçlarımda yükselip lavaboya işedim. Marusha'nın odasında lavabo, bir de sabahları yanında aşağıya götürdüğü kapaklı bir lazımlık vardı. Bildiğim kadarıyla daha önce hiç tuvaletimizi kullanmamıştı, hem de annem izin vermesine rağmen. "Sadece acil durumlarda..." Bu nedenle evin kapısı asla kilitlenmezdi. Musluğu açtım, lavaboya su tuttum.

Duvar dolabının üzerindeki çalar saatin tik-taklarını duydum. Bir saate kalmadan babam uyanıp vardiyasına gitmek için hazırlanacaktı; buzdolabını açıp soğutma kademesini yükselttim ve yağlı kâğıttan bir dilim salam daha aldım. Ama onu elimde tutarken geçirmem gerekti ve çayın ekşi ekşi burnuma yükselmesiyle salamı yerine bırakıp dolabın kapağını kapattım.

Uykum iyice kaçmıştı. Sifon çekildi ve Marusha banyodan çıktı, gıcırdayan tahtaları önemsemeden yürüdü. Dosdoğru kapıya doğru gidiyordu, sessizce "şşt!" dedim. Bu sefer irkilen o oldu, bir elini göğüs kemiğine koyup gözlerini kısa süre kapadı. Ay ışığı arkamda kalıyordu ve Marusha'nın külotunun içindeki pedi

görebiliyordum, temiz ve beyaz.

"Beni böyle korkutman şart mı?"

Bunu fısıldayarak bile değil, sadece soluk vererek söylemişti; sırtıttım. "Yaralandın mı?"

Ensesini kaşdı. "Ne? Haydi uykuya, ufaklık. Sabah olmak üzere."

"Neden ki?" Mutfak kapısının çerçevesine yaslandım, kollarımı göğsümde birleştirdim. "Tatildeyiz."

"Bu senin için geçerli." Esnedi. "Ama ben yarın görüşmeye gideceğim. Kaiser und Gantz'a."

"Sterkrade'ye mi? Orada işin ne senin? Perde mi satacaksın?"

Cevap vermedi, kanepenin koluğundaki sigara paketini işaret etti. "Şunlardan bir tane alabilir miyim?"

Omuz silktilim. "Babamın onlar. Filtresiz."

"Ne olmuş? Altıma doldururum mu sanıyorsun?"

"Onu zaten yaptın ya!"

Buklelerinden birini kulağının arkasına sıkıştırdı; gülümseyişi gözüme ay ışığında her zamankinden daha ışıltılı göründü. "Ne yapmışım?" Sonra vurarak paketten bir Gold-Dollar çıkardı. "Baksana, çok tatlısın da, kafadan birkaç tahtan eksik sanırım, öyle mi?" Koridora çıkıp bana doğru bir baş hareketi yaptı. "Gel de biraz laflayalım."

Kapı çerçevesinden destek alıp kendimi öne ittim. "Neden tatlı olduğumu düşünüyorsun?"

Ama cevap vermek yerine odasına girdi. Daha önce hiç odasına girmemiş, hep balkondan içeri bakmıştım. Pencerenin kanatlarından biri açık olmasına karşın içerisi tatlı bir ter kokusuna bulanmış yatak çamaşırı kokuyordu. Graham-Bonney'in gerçek boy posterinin bir bacağı eksikti ve Enid Blyton'ın kitaplarının dizili olduğu küçük rafta bir blok flüt duruyordu; ağızlığındaki tüm cila aşınmıştı neredeyse. Dolabın önündeki halının üzerine yeni pikabını koymuştu; pilli bir seyyar pikaptı bu ve önünde 45'liklerin içine itildiği ince bir yarık vardı. Küçük plakların bazıları yerdedi: *She Loves You*; *Marmor, Stein und Eisen*; *Poor Boy*. Marusha

eski yatağa oturdu.

Yorganı kalçalarının etrafına dolayıp üzerinde oymalı meyve resimleri, elma ve üzümler olan yatak başına yaslandı. Ardından sigarayı kokladı, yaktı ve dumanı üflemeden önce bir parça tütünü tükürdü. Üzerinde bir düzine vesikalık fotoğrafın olduğu küçük yazı masasına yaklaştım. Bazılarında yüzü sivilceliydi. "Ne zaman buradan taşınıyorsun?"

Alnını kırıştırarak sigaranın ucundaki kora baktı. "Daha sert olmasını beklerdim. Pek eften püftenmiş... Ne dedin? Neden taşınayım ki?"

"Artık çalışıyorsun ya... Artık kendine ait bir evin giderlerini üstlenebilirsin, öyle değil mi?"

"Deli misin? Sadece çırağım."

"Ya da erkek arkadaşının yanına taşınabilirsin."

"Hangi erkek arkadaşım?"

"Şu Kreidler motoru olan var ya."

"Jonny mi?!" Bir homurtu sesi çıkardı. "Daha neler. Ona ayaklarımı bile yalatmam. Yoksa hoş olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Bilmem. Hayır. Kabadayının teki işte."

"Doğru." Sigara dumanına baktı, lambanın altındaki burgaçlara. "Güçlü kuvvetli."

"Ama hiç sana uygun değil. Yara izi var."

"Neresinde? Ha, şu çenesindeki mi? Eh... Erkeklerde yara izi o kadar da kötü bir şey değildir. İlginç görünür."

"Bence öyle değil. Babamın da her yanında yara izi var. Sa-vaştan ve madendeki göçükten. Bütün kömür tozu yaraların içinde kalmış. Benim böyle bir şeyim olsa ameliyatla aldırırdım."

Marusha gözlerini kısaca kapattı, yüzündeki gülümsemenin anlayışlı bir yanı vardı. Saçlarının arasına minnacık bir kaz tüyü takılmıştı. "Annen şimdi hastaneye mi yatacak?"

Omuzlarımı kaldırdım, iskemleye oturdum. "Bilmem. Uma-rım yatmaz. O zaman bütün gün kız kardeşime bakmam gerekir."

"Ne olmuş? Küçük kızlar çok tatlıdır. Öyle peşinde dolaşırlar." Dumanı burnundan üfledi ve külü, gece lambasının altında

duran eski Penaten kutusunun kenarına sürttü. Kutunun içinde kısmen yalanmış bir şeker vardı. "Üstelik ev de sana kalır, arkadaşlarını davet edersin, kız arkadaşını..."

"Kimi?" Ayaklarımı iskemleye çekip kollarımı bacaklarıma doladım. "Benim kız arkadaşım yok ki, be! Daha on iki yaşımdayım."

Başını aşağı yukarı salladı. Şekerin üzerine birkaç kesilmiş tırnak yapışmıştı. "Ama otuzbir çekiyorsun, değil mi?"

Dilimi pile değdiriyormuş gibi bir şey hissettim yüzümde, Marusha sırtıttı.

"Tanrım! Ne dedim ben şimdi, kızarıyorsun?"

"Hiç bile."

Sözcükler boğazımda düğümlenip kaldı. Bu konularda konuşmak gibi bir niyetim yoktu ve esnemem gelmiş gibi yaptım. Marusha başını iyice geriye atıp, giderek küçülen düzgün halkalar yaptı dumandan. Bu sırada yorganın altında kaşınıyordu. "Sakın kendini mahvetme... Baksana annenin nesi var?"

"Ne demek nesi var? Safra kesesi!"

"Onu biliyoruz. Peki ama neden seni sürekli dövüyor? Sen çok iyi bir çocuksun, öyle değil mi?"

"Bilmem, beni öyle çok sık dövmez."

"Daha neler! Hepsini duyuyorum. Neredeyse her hafta. Kafanızda tahta kaşıkları parçalayıp duruyor."

"Yok canım! Sophie'yi dövmez, o daha küçük. Hem bazen ben de hak ediyorum. Okuldan kaçıyorum falan. Üstüm başım kirli olduğunda..."

"İyi de bu bir çocuğu dövmek için sebep değil ki!"

"Ne olmuş? Sen sopa yemiyor musun? Sana da baban bir tane patlattı ya."

"Ne babası? Benim babam yok ki."

"Gorny'den bahsediyorum. Hani kiliseye kısa etekle gitmek istediğinde."

"Bu beni ilgilendirir. Bana bir kez daha dokunacak olursa Jonny'ye haber veririm, mesai bitiminde onu ocaktan almaya gi-

der." Başının arkasına bir yastık sokup köşeye yaslanmıştı, kolunu ileri uzatıp bana izmaritini verdi. "On altıma giriyorum. Artık onun hiçbir davranışına katlanmak zorunda değilim. Yaa şunu al-san...?" Ağzını şapırdattı. "Saman gibi tadı."

Ayağa kalkıp izmariti kutunun teneke kapağında söndürdüm, o da parmaklarındaki dört dostluk yüzüğünü çıkarıp pencere pervazına dizdi. Sonra gerindi, esnedi; yatağının yanına gidip yarımını, iyileşmeye başlamış olan elimin ayasını gösterdim ona. "Bak. Burada da yara izi kalacak."

Gülümseyerek elimi tuttu. Parmakları sıcak ama kuruydu ve öne eğildiğinde tişörtünün yakasından içeri baktım ve ince bir zincirle göğüslerinin arasında sallanan altın gemi çapasını gördüm. "Buna yara denmez, ufaklık, sadece bir çizik!"

Yutkundum. "Ama bir gün yara izi haline gelecek."

Kolum titremeye başladı. Sıkı tutmuyordu ama tam olarak bırakmıyordu da; parmak uçlarıyla avucumu okşadı, yumuşacık, sanki sadece havaya dokunuyor gibiydi. Bu sırada gözlerimin içine baktı, gülümseyerek. "Yine kızarmaya başladın. Hoşuna gidiyor mu?"

Başımı iki yana salladım ve geriye kaçtım, belki de biraz fazla hızlı şekilde. Yatağın önündeki kilim ayağımın altında kaydı ve Udo Jürgens'in bir plağının üzerine bastım.

"Kahretsin! Kusura bakma, istemeden oldu."

"Önemli değil." Kendini yeniden yastığına attı. "Nasılsa anene ait."

Plağı almak için yere eğildim ve sertleşen kamışımı saklamak için bir süre çömelmiş vaziyette kaldım. Dolabımızda üç plak vardı sadece, biri Chris Howland, biri Rita Pavone, diğeriye Billy Mo'dan. Bu plağı bilmiyordum. "Bu yeni bir plak. Şehirden gelirken getirmiş olmalı. Nasıl, iyi mi?"

"Bilmem. İdare eder. İstersen yine götürebilirsin."

İnce pikeyi çenesine kadar çekti ama iki ayağını da öbür tarafa tan dışarı çıkardı; ayak parmaklarına, tırnaklarındaki koyu renk ojeye baktım. Bazı yerlerde taşıyıp derisini de boyamıştı. "Neden?"

Annem onu sana ödünç verdiyse daha sende kalabilir demektir."

Marusha derin derin esnedi, sesi bir tıslama gibi çıkıyordu. "Bana ödünç vermedi ki." Sonra gözlerini kapayıp yüzünü duvara döndü. "Ben kendime ödünç verdim. Dışarı çıkarken ışığı kapapa, olur mu?"

Boş marmelat kavanozunun içindeki vişne çekirdeği. Sıcak bir çay kaşığıyla tereyağına işlenmiş gül motifleri. Masanın üzerinde fincanlar duruyordu, ısıtılmış sandviç ekmekleri yeniden soğumuştur, ben de *Son Mohikan*'ı karıştırıyordum. Herkes kahvaltısını bitirmişti, Sophie hariç, onun yumurtası hâlâ önündeydi. Minik yüzünü buruşturmuş kaşığıyla yumurtanın esnek beyaz kısmını delmeye uğraşıyor, annem de onu izliyordu. Babam arkasına yaslandı ve kahvesinden bir yudum daha aldı. Üzerinde hâlâ pijamasının alt kısmıyla göğsünü iyice saran temiz bir atlet vardı, kanepeye dökülmüş ekmek kırıklarını topluyordu. Büyük elleri yara ve çizik içindeydi, tırnakları da diş diş olmuştu.

"Ben enayi miyim?" Anneme baktı. "Ne sanıyorlarsa! Başmadenci karısıyla kapışıyor, gidiyor kuyu ustabaşına fırçayı basıyor; o kalkıyor saha ustabaşına çatıyor, tatilini kesiyor adamın, o da gidip eksik direkler yüzünden maden ustasının ağzına sıcıyor. Elbette o da hırsını olukçudan alıyor!" Başını iki yana salladı. "Bana yapamazlar. Beni iyi dinle dedim Motzkat'a, bunlar iyice delirmişler. Galerinin durumu böyleyken sabanı nasıl alabilirim elime? Bizimkiler bana güler. Önce buraya set çekilmesi gerek, hem üst taraftaki set yapılırken de ara sacı kullanılmamış. Dolaşısıyla zincirlerin kısaltılması gerek, diyorum, yoksa vardiya çalışmaya nasıl devam etsin?! Ya galeri hafriyatçıları malzemeyi dışarı çıkarır – ya da birileri onlara doğru dürüst istifleme yapmayı öğretir!"

Ara sıra başını onaylarcasına sallayan annem bir sigara yaktı. Bu sırada Sophie'yi de gözden kaçırmıyordu. Kız kardeşim yumurtanın beyazını delmeyi başarmıştı, fazla derinden hem de. Yu-

murtanın sarısı tabağa damladı, Sophie onu parmağıyla tabağa sıvaştırıp bir yüz çizdi.

"Motzkat da bana diyor ki: Elbette, Walter, haklısın. Ama bilirsin o götü. Yukarıda çizim masasının başına oturmuş kömürün dik açıyla ilerlediğini sanıyor. Diyorum ki, siktir et onu, maden ustası olan sensin! Yatağın üzerindeki taş tabakasını geçtik. Boyundurukların arasında bir buçuk metre mesafe var. Yani direk destekle, olsun bitsin! Zincirli konveyörün kömüre dayandığı yerde saban kanalının iyi açılması gerek, yoksa lanet şey tepemize çöker! Ama sanıyor musun ki, yukarıdan bir açıklama geliyor. Tıs yok."

"Tahmin edebiliyorum. Herhalde fazla titizlendiğini düşünüyorlar..." Annem gözlerini kocaman açıp Sophie'ye baktı. Sophie olan bitenden habersizdi. Marmelatlı ekmeğinin kenarını yumurtasının sarısına banıyordu.

"Bir tozcuya ihtiyacımız var, diyorum, bütün girişleri düzene sokacak. Her yirmi beş metrede bir toz kasası kurulsun, mantıklı değil mi? Kime anlatıyorsun diyor Motzkat, bütün olukçularım senin gibi olsaydı, bu ahır hizaya girerdi. Ama elimdeki herkesi delme işine ayırmam gerekiyor. Bu taş kafalılar adamı deli eder. Üst ayakta ilerlenmeyecek, anlıyor musun, hidrolik istasyonu yok, yanımda da hepi topu bir çömez. İnsan delirecek gibi oluyor."

"İnanırım." Annem masanın üzerinden uzandı, Sophie'nin tabağını önünden aldı. "Sen de oyun oynamayı bırak. Ne oluyor?"

Sophie şaşkınlıkla başını kaldırdı. "Ama daha yemeğimi bitirmedim!"

Annem cevap vermedi. Sağ dirseğini sol eliyle kavramış, sigarasını yüz hizasında tutuyor ve onu dinler gibi babama bakıyordu. Babam başparmağından bir parça tırnak eti kopardı. "Bir de hava defterini tutmamı istediler." Başını iki yana salladı. "Tam o sırada konveyörün üzerindeki kömür rezervi galeri hattına dökölüp Hübner'i altına alıyor. Şenlikteki şu ufak tefek, şişko herif. Seninle dans etmek istemişti hani. Şahıs asansörü iptal, biz de tutup adamı iki buçuk kilometre boyunca, ta kuyuya kadar taşıyoruz,

bir merdivenin üzerinde hem de. Düşünebiliyor musun? Kuyu ustabaşı da sepeti açmış bana hava defterini soruyor! Diyorum ki: Ne? Şimdi mi? Burada bir yaralımız olduğunu görmüyor musunuz? Cennete mi gitsin istiyorsunuz?! Yani, bana kalsa ustabaşını alıp iyice..."

Başını sallayarak cık cıklandı, Sophie yanına gidip ona sırnaştı. Babamın kolunu, dövmeyle işlenmiş rakam görülecek şekilde kaldırıp boynuna doladı. Sonra bana dilini çıkardı. Babam, perdenin arkasında kalmış bir sineğin vızıldadığı pencereden yana baktı. "Herkes kendi havasında. Arızalı alandaki patlatmada bir kaza olmaması için dikkat etmek gerek, diyorum. Matkapçı bana, sanki aklımı kaçırmışım gibi bakıyor. Kömürün hemen altında kalan taş katmana birkaç gevşetme deliği vurulacak, bu kadar basit. Sonra palet sürülebilir ve biz de zinciri peşi sıra çekeriz, bütün ağır araç gereç kutularımız sırtımızda. Vay anam, vay..."

Annemin paketine uzandı, dudaklarının arasına bir Chester yerleştirdi ve masada kibrit bakındı. Sophie kutuyu çoktan hazır tutuyordu, hemen bir kibrit çıktı. Babam eliyle başını okşadı.

"Ama Motzkat fazla iyi niyetli. Bu ocakta ara sıra elini pis işlere süren tek maden ustası o. Diyorum ki: Şuraya bak, bütün direkler desteksiz; buradan nasıl kömür çıkarmamı bekliyorlar? Peki o ne yapıyor? Testereyi çıkarıp bana iki düzine dikme kesiyor! İşte böyle bir adam. Sonra şu baş madenci parfümlü odasından çıkıp havlıyor: Yeter artık! Böyle yaparsanız kotaya asla ulaşamazsınız! Kömür vardiyası gelene kadar elimizdeki herkes delme işini yürütmek zorunda. İşte orada tepem atıyor. Ne? Hangi kömür vardiyası? dedim. Kömür vardiyası *biziz*! Böyle deyince amma şaşırdı ha."

"Tahmin edebiliyorum. Ben de olsam bana böyle davranılmasına izin vermezdim." Annem izmaritini yumurta kabuğuna bastırarak söndürdü. Öbür eliyle tereyağının cam fanusunu kapatıyordu. "Yahninin yanında patates köftesi mi istersiniz, makarna mı? Yoksa..."

"Patates köftesi!" Sophie bunu neredeyse bağırarak söylemiş-

ti. Sonra bana dönüp gülümsedi.

Ama annem yüzünü buruşturdu. "Hiç şaşırmadım. Hanımefendi bana en çok iş çıkaran yemeği istiyor."

"Ama sen de sordun!"

Babam burnundan soluk verdi. "Neyse, yapacak bir şey yok." Önüne baktı. Madende kim ne isterse onu yapıyor ne de olsa. Sendikayı da unut. Önümüzdeki hafta en alt ocağa iniyoruz, kışımızın çatalına kadar suyun içinde olacağız. Uzun ayağın üzerinde de bir tabut kapağı sallanıyor... Hey tanrım! Aslında oraya girmememiz gerek. Tepemize düşecek olursa – iyi geceler."

Parmaklarımı tükürükleyip masanın üzerinden birkaç ekmek kırığı topladım. Aralarında haşhaş tanecikleri de vardı. "Tabut kapağı nedir?"

Annem iskemlesinin arkasındaki tepsiyi aldı ve bulaşıkları üzerine dizmeye koyuldu. Babam yumurtalığını ona uzattı. "Kırık ve yarıkların çevrelediği, yani sağlam oturmayan bir taş bloğu. Bazıları dev gibidir, ev büyüklüğünde bile olabilirler; kömür çıkarırken aşağıda her şey hareketlendiğinde böyle şeylerin düştüğü de olur. O zaman burada dolaptaki bütün bardaklar zangırdar."

"Walter!" Annem başını iki yana salladı. "Çocukları korkutmasana. Kulağa savaş gibi geliyor anlattıkların!"

Babam kaşlarını çatı. "Ne? Niçin? Ne alakası var?" Doğru dürüst içmediği sigarasını küllükte söndürürken sağ kolundaki kaslar seğirdi. Bu sırada dumanı dümdüz, göğsünden aşağı üfledi. "Saçma... Savaşın ne olduğunu iyi bilirim herhalde."

Yeniden arkasına yaslanıp dişlerinin arasında yemek artığı kalmış gibi sesler çıkardı. Kumral saçları her zamankinden daha uzundu, kulaklarının arkasında kıvrırcıklaşmıştı; Sophie başını kaldırıp ona baktı ve çenesindeki çukuru elledi. "Baba, yine savaş olacak mı?"

Babam başını kısaca iki yana sallayıp pazar gazetesini aldı. Parmaklarımı şıklatınca bana resimli bulmacanın olduğu sayfayı uzattı, kız kardeşim de oturduğu yerden aşağı kayıp masanın altındaki çantasını aldı. Çanta *Miki Fare* dergileriyle doluydu. On-

lardan birini eline alıp yeniden yerine oturdu. Ama kapağını açmadı.

"Baba?" Sophie başparmağına bir buklesini doladı. "Savaş olunca insanları vurup öldürmemiz gerekecek mi?"

"Sen değil." Gülümsedim. "Sen miyopsun."

Ama beni dinlemedi bile. Babam gazetenin spor sayfasını okuyordu, Sophie de onu dürttü. "Baksana baba. Sen savaşta ateş ettin mi?"

Babam başıyla onayladı. "Elbette. Herkes ateş etti."

"Gerçekten ettin mi? Hiçbirini öldürdün mü?"

Babam cevap vermedi. Ama elinde bulaşık süngeriyile masayı silmek üzere mutfaktan gelen annem işaretparmağını tehdit edecesine uzattı. "Sophie! Ne oluyor?"

Söylediği kulağa sert gelse de bir yandan gülümsediğinden Sophie korkmadı. "Söylesene baba! Birini öldürdün mü?"

Babam derin bir soluk aldı, neredeyse iç çeker gibi, ama başını gazeteden kaldırmadı. Yanaklarındaki kaslar seğirmeye başladı.

"Baba n'olur! Bağırıldılar mı? Televizyondaki gibi düştüler mi? Söylesene ya!"

Annem olduğu yerde durdu, o da cevap vermesini bekliyor gibiydi. Kollarımı göğsümde birleştirdim, babam boğazını temizleyip başını kaldırdı ve fincanını aldı. Gözlerinin akı tertemiz görünüyordu.

Sophie dizlerinin üzerinde koltukta hopladı. "Anlatsana baba, lütfen! Hiçbirini vurup öldürdün mü? Kan falan?!"

Babam kahvesini içmeden fincanı elinde tutuyordu. Eli o narin fincana göre fazla büyüktü; parmağı kulpuna girmiyordu bile. Ama yüzü ansızın çok daha yumuşak göründü gözüme. Kaşları gözlerinin üzerinde eğik duruyordu, bakışlarını anneme doğru kaldırıp sanki biz orada değilmişiz gibi garip, kısık bir sesle konuştu.

"Şimdi ne diyeyim ona?"

Annem ani bir hareketle çenesini havaya kaldırdı, ökçelerini

takırdatarak masanın etrafından dolaştı. "Hoplayıp zıplamayı bırak!" Suları damlayan sünger elime tutuşturdu ve kız kardeşimi kolundan yakaladığı gibi kanepeden indirdi. "Haydi bakalım, odana! Oyuncak dolabını toplamaya!"

Mutfığımızdaki kuzine beyazdı, bir sürü pişirme ve ısıtma gözü olan emayeden bir dev. Kromajlı tutamaklarla ve etrafını çepeçevre dolaşan bir çubukla süslenmişti ve ayaklarının arasından dışarı çekilen tekerlekli bir kasanın içinde odunla kömür dururdu. Ocağın ayakları dökme demirden kedi pençelerini andırıyordu; annem her şeyi, hatta rafadan yumurtaları bile doğrudan korun üzerinde pişirirdi. Maşayı, kapakları ve demir halkaları bir demirci ustası kadar becerikli bir şekilde, yeni oje sürdüğü tırnaklarını berbat etmeden kullanırdı.

Annemin benim için kapının önüne koyduğu kömür kovalarını alıp bodruma indim. Merdiven boşluğunda tatlı bir koku vardı ve ışık, floresan lamba, hâlâ bozuktuk. Yanıp yanıp sönüyordu. Bodrumda Gornylere ait olan bölümlerin sıkıca kapalı kapıları birbirine çakılmış tahtalardan yapılmıştı ve aradaki boşluklardan bakıldığında elma, armut, fasulye konservele dolu raflar görülebiliyordu. Ayrıca et ezmesiyle ciğer sucuğu dolu cam kavanozlar da vardı. Kazma küreğin arkasındaysa yıpranmış akordeon çantası duruyordu.

Islık çalarmış gibi yaparak ses çıkarmadan yürüdüm. Koridorun sonunda, çamaşırhanenin hemen karşısındaki bizim bölümün kapısında asma kilit vardı ama kullanmıyorduk. Kapı muşamba kaplıydı; omzumla itip açtım ama ışığı yakmadım. Köşede kömür yığını parlıyordu, parçaların üzerinde pirit vardı. Yığının yüksekliği dizimi ancak geçiyordu, oysa kışın alın hizamdaydı; duvardaki is izlerinden belliydi. Arkama döndüm.

"Sakın korkma...!"

Araç gereç rafının arkasında, küçük pencereden eğik olarak içeri düşen tozdan kararmış gün ışığının kısmen gözden gizledi-

ği Bay Gorny duruyordu. Neredeyse içeri girmişken elimdeki kovalarla geri adım attım. Kömür kovaları kapıya çarptı. Kollarını iş tulumunun önlüğünün altından geçirip kenetlemişti, göz ucuyla bana baktı. Eğik burnunun gölgesi yüzünün bir yarısına düşüyordu ve mavi gözleri cam gibi parlaktı. "Yama takımını arıyorum. Nerede olduğunu biliyor musun?"

Bir şey söylemeden başımı iki yana salladım, Bay Gorny gölgelerin arasından çıkıp elinin tersiyle beni itti. "Hop! Ağzını kapa, yoksa süt dişlerin çürür. Baban bisikletini nasıl tamir ediyor peki."

"Ne? Yamıyor galiba."

"Ee? Nerede öyleyse yama takımı?"

"Orada."

Bir baş hareketiyle öteki köşeyi işaret ettim, Bay Gorny eski mutfak dolabına gidip çekmecesini açtı. Ayağında kaba iş ayakkabıları vardı ama üzerinde gömlek ya da atlet yoktu ve terinin kokusunu alıyordum. Yumruklarını beline dayadığında pantolon askılarından biri çıplak omzundan düştü. "Lanet olsun, ahır gibi burası. İnsan burada nasıl bir şey bulsun?"

Kollarının üst kısmı da kıllıydı, sadece arka tarafları. "Solda. Zımpara kâğıdının altında olacak."

Çekmecedan çıkarıp salladığı eski tütün kutusunun içinde yedek sübaplarla iç lastiği zımparalamaya yarayan demir parçası tıkırdadı. Kutunun kapağını açtı. "Buraya kömür almaya gelmedin mi?" Elindeki yapıştırıcı tüpüyle yığını işaret etti. "İşine bak, evlat."

Eğilip yere bıraktığım kovalardan birini aldım. Babam onları tek bir hamlede doldurmayı başarırdı ama benim kovayı birkaç kez yığının içine doğru iteklemem gerekti; bu sırada inlememek için kendimi tuttum. Bay Gorny arkamda durdu. İlk kovayı doldurup kenara bıraktığımda diğerini bana uzatıp belli belirsiz gülmüsedti. "Yanlış yaptığının farkında mısın? Boş yere gücünü harcıyorsun. Bir hamlede yapman gerekiyor, bastırarak değil."

Kömür kovanının kara sacı yer yer delinmişti, gün ışığı için-

den geçiyordu, tül gibi bir serpinti; ne demek istediği hakkında hiçbir fikrim olmasa da başımı anlamış gibi salladım. Kovanın ağzını kömür yığınınına sapladım.

"Hey tanrım! Öyle değil işte! Kovanın sapını arkaya çekip ondan sonra iteceksin. Elinin ayasıyla. Çok basit."

Yama takımını bir kenara bıraktı, üzerime eğildi ve kovanın sapını tutan parmaklarımı kavrayıp sımsıkı tuttu. Pantolon askısının uçları enseme gıdıklıyordu. "İşte böyle... Şimdi var gücünle! Gördün mü?" Dörtgen kova bir hamlede dolmuştu ama kömür yığınının içine yığılmamak için harcadığım güç yüzünden dizlerim titriyordu. Bay Gorny'nin soluğunu teneffüs ediyordum.

"Gördün mü, oluyormuş!"

Yeniden doğrulduğumuzda kovanın sapını bıraktı. Kömürün kovanın ağırlığı yüzünden yana yattım. Bir anlığına omzunu kulağımda hissettim, çıplak tenini. Bir kez daha beni baştan aşağı süzdü ve alaycı bir ifadeyle gülümsedi. "Ama daha gençsin. Bal-dırları daha şimdiden bu kadar güçlü olan birinin ileride kasları da güçlü olur. Büyüyünce ne olacaksın?"

Omuz silktim. "Bilmem. Madenci olurum belki. Babam gibi."

"Yapma ama..." Pantolonunun askılarını düzeltti. Sonra kutuyu alıp bodrumdan çıktı. "Aptal olma!"

Tahta kapıyı ardından açık bıraktı. Birkaç kömür parçasını yığına geri attım; yoksa kova bana fazla ağır gelecekti. Çekmeceyi kapatıp koridora çıktığımda Bay Gorny'nin çamaşırhanede diz çökmüş, şişirdiği iç lastiği su dolu bir leğene daldırdığını gördüm. Hemen arkasında duvara yaslanmış bir kadın bisikleti vardı.

"Julian?" Gözünü yaptığı işten ayırmadı. "Sana bir de şeyi söyleyecektim: Koridorda hep oyuncaklar duruyor. Şu senin küçük arabalar. Onları ortalıktan toptasana. Birisi üzerine basarsa düşüp bir yerini sakatlayabilir. Bu da pahalıya patlar. Size derli toplu olmanız öğretilmiyor mu?"

"Elbette. Ama o arabalar bana ait değil. Artık bana ait değil yani. Onları Ufak Schulz'a verdim."

Bunun üzerine başını kaldırdı. "Ne? Bütün Matchbox arabalarını hediye mi ettin? Neden?"

"Şey... Bilmem. Öylesine."

"Ama çok araban vardı, değil mi? Ciddi bir koleksiyondur onlar. Öylece verdin ha! Çok mu paranız var?"

Sırıttım. "Hayır, yok elbette. Ama arabalar zaten eskiydi. İtfaiye araçlarındaki çizikleri ojeyle kapatmıştım."

"Ya?" Göz kırptı. "Ufak Schulz'u seviyor olmalısın."

"Kimi? Eh... Fena değildir. İskambil oynadığımızda hiç hile yapmaz. Neşesi de her zaman yerinde."

Bay Gorny başını olumlu anlamda salladı. "Sevimli oğlan, kabul etmek gerek." İç lastiğin başka bir kısmını leğene sokup su da çevirdi; lastik, yumrukları arasında gıcırtilı sesler çıkardı. Bay Gorny'nin parmakları suyun içinde olduklarının iki katı kalınlıkta görünüyordu. "İleride kesin ibne olacak," diye alçak sesle ekledi ve su yüzeyine birkaç hava kabarcığı yükseldiğinde kaşlarını çattı.

Hava kararmıştı, kapı zilini çaldım. Bay ve Bayan Kalde büfelerde bulunan her şeyi apartman boşluğunda satıyordu. Kadın çorabı bile vardı. Dairelerinin kapısına, çerçevenin içine sıkıştırdıkları bir raftan tezgâh yapmışlardı, onun arkasında buzdolapları, derin dondurucular ve raflar duruyordu. Sigorta kutusunun üzerine nane şekerleriyle dolu bir kâse yerleştirmişlerdi; para üstü bir iki fenik tuttuğunda bunlardan veriyorlardı ama biz hiç alamazdık.

Apartman boşluğu omuz hizasına kadar fayansla döşenmişti. Dükkânın önünde duran iki müşteri, elinde bir file dolusu şişe ve beş marklık bir banknot olan Bayan Breuers ile çilekli dondurmasını paketinden çıkaran Bay Kwehr bana doğru döndüler. Bir şeye gülmüş olmalıydılar, yüz ifadeleri gevşemişti, başımla onlara selam verip tezgâh tahtasının önüne dikildim.

"İyi akşamlar der insan!" Bayan Breuers beni süzdü. Üzerinde sentetik kumaştan dikilmiş kolsuz bir önlük vardı, lacivert;

kollarının üst kısmı, benim bacaklarım kadar kalındı. "Aman tanrım, hangi deliklerde süründün bakayım? Annen pek sevinmeyecek buna."

Pantolonumda küçük bir yırtık vardı, üstüm başım da kül ve çimene bulanmıştı. Bay Kwehr suratını buruşturup gürültülü şekilde havayı kokladı. "Sence deliklerde sürtmeye başlamış mıdır?"

Bayan Breuers küçük gözlerini kocaman açtı. Ağzını, yan dişleri arasındaki boşluk görülecek kadar ayırdı ve teatral bir edayla soluk aldı. "Wilfried! Bak şimdi... İyi ki kocam değilsin. Yoksa görürdün."

Bay Kwehr başparmağına bulaşmış dondurmayı yaladı ve altın rengi ambalaj kâğıdını köşedeki çöp sepetine attı. "Eh, umarım. Kocan olsam görmeye de hakkım olurdu, değil mi?" Komşu kadın çığlık attı. Ses apartman boşluğunda yankılanırken kadın hızla ağzını kapattı, banknotu tutan eliyle. Boynunda kırmızı lekeler vardı.

Bayan Kalde asla gülmezdi. Yüzünde, gözlerini inanılmaz derecede büyüten bir gözlük vardı ve geniş dudaklarının kenarı hep aşağıya sarkık olurdu; müşterisi yetişkin değil de çocuk olduğunda daha da aşağıya. "Evet?" Çenesini öne doğru uzattı. "Sen de ne istiyorsun?" Işıltısız, şişe dibi kalınlığındaki gözlük camlarındaki parmak izlerini görebiliyordum; başımı hafifçe yana doğru çevirdim. Arkamda fısıldaşan komşular gitmeye niyetli değil diler, bana merakla bakıyorlardı.

"Her zamankinden, lütfen."

Bayan Kalde kaşlarını çatı. "Peki neymiş o?"

Boğazımı temizledim. "Ne olacak, iki paket Chester, bir paket Gold-Dollar ve iki şişe de bira."

"Gördün mü?" Bay Kwehr dondurmasının çikolatalı kenarını ısırdı. "Bugün skor yapacak bu oğlan. Kızları nasıl yağlayacağını iyi biliyor."

"Bir dakika..." Bayan Kalde arkasına dönüp raflarda göz gezdirdi. "Daha az önce kız kardeşin bu siparişleri almadı mı?" Ar-

kasında dairelerinin olduğu perdeyi biraz kenara itti. "Horst?"

Kocası karşılık vermedi. İçeriden sadece hafif bir müzik işiliyordu, bando müziğı; tezgâha yaklaştım. "Haberim yok. Anem bana akşam eve gelirken bunları almamı söyledi."

"Horst? Hey tanrım, nerede bu herif!"

Bayan Breuers başını aşağı yukarı salladı. "Bu herifleri bir an bile gözden kaçırmaya gelmez... Haydi, ben kaçtım."

"Horst!" diye kükredi Bayan Kalde. "Bodrumda mısınız?"

"Boş verin. Belki kız kardeşim gerçekten de gelip almıştır. Gidip bir sorayım, ona göre gene gelirim."

Kadın başını iki yana salladı. "Herhalde bodrumda..."

Sonra tezgâhın üzerine iki şişe bira koydu, Ritter Export, ılık. Ama babam sadece DAB içerdi ve Bayan Kalde de bunu biliyordu. Yine de bir şey söylemedim. Sigaraları şişelerin yanına koydu, kurşunkalemi önlüğünün cebinden çıkardı ve hesaplamaya koyuldu. "Toplamı..."

Başını kaldırdı. "Depozito var mı?" Olmadığını söyledim; dilini dudağında gezdirdi. "O zaman borcun dört mark otuz fenik."

Bay Kwehr ısıklık öttürdü, yüksek olmayan bir sesle, Bayan Breuers yanaklarını şişirdi. "Tanrım! Neyse ki bizde kimse sigara tütürmez. Resmen bütçeye zarar!"

Bayan Kalde beklentiyle yüzüme baktı. Ne söyleyeceğimi biliyordu, pekâlâ arkaya uzanıp gri kaplı veresiye defterini alabilirdi. Ama işitmek istiyordu, her defasında, özellikle de koridorda başka müşteriler olduğunda. Yutkunup enseme kaşıdım. "Deftere yazar mısınız lütfen!"

Kadın kapı çerçevesinin üst kısmına uzandı ve orada asılı örümcek ağını topladı. "Ne dedin?" Sonra çabucak diğerlerine baktı ve bir anlığına gözleri gözlük camlarının ardında dengesiz bir biçimde sağa sola yuvarlanıyormuş gibi oldu. "Seni duymamı istiyorsan daha yüksek sesle konuşmalısın. Burası kilise değil."

Bayan Breuers, Bay Kwehr'in ona uzattığı dondurmanın külahından bir ısırık aldı ve dudağını yaladı. Tekrar "Lütfen deftere yazın," deyip sigara paketlerini cebime soktum; yeni sigara pa-

ketlerine dokunmayı çok severdim. Ardından şişeleri tezgâh tah-tasından aldım, kapıya gittim ve dirseğimle koluna bastırarak aç-tım. Komşular arkamdan fısıldaşmaya başladılar ama Bayan Kal-de tutarı önündeki okul defterine kaydederken onlara normal bir sesle, fısıldamaya gerek görmeden cevap verdi.

"Yok canım. Kadın ancak nakit olduğunda gelir. Veresiye al-maktan utanıyor. O zaman da çocukları gönderiyor işte."

Dışarı çıktım, kapı arkamdan kapandı. Boş araziye açılan so-kağın sonunda Maronde Kardeşler yarısı kırılmış bir briketle fut-bol oynuyor, Şişko çimenlerin ortasında oturmuş burnunu içine gömdüğü bir kovboy romanı okuyordu. Kitapçığı öyle katlamıştı ki sadece tek sütunu okuyabiliyor, bunu yaparken de dudaklarını hareket ettiriyordu. Asıl adı Olaftı ve kendisine Şişko diye hitap edilmesinden hiç hoşlanmazdı. Aslında şişman da değildi, sadece bizden daha uzun boylu ve daha yapılıydı, hem de on beş yaşın-daydı. Ağabeyinin Zündapp Bela motosikletini yerleşim alanı içinde ehliyetsiz kullanıyordu ve Kleekamp Çetesi'nin elemanla-rı bile ona saygı duyardı. Elimdekileri kaldırıma bıraktığımda dişlerinin arasından ısıklık çaldı. "Hayrola, lotoda ikramiye mi ka-zandın?"

"Hayır. Ama gidip Stuyvesant satın alamazdım, hele hele beşlik hiç olmazdı. Dikkat çekerdin. Annemler için alıyorum, an-larsın ya."

Başını onaylar tarzda sallasa da kaşları çatıktı. Briket çitin dikmesine çarpıp parçalara ayrıldı. Karl sırtıma bir şaplak indir-di, eğilip şişelerden birini aldı ve kapağını dişleriyle açtı. Etrafa köpük saçıldı; kardeşi sigaraları süzdü, paketleri kokladı. Par-maklarımı kemerime takıp omuzlarımı dikleştirdim. "Üyeliğe tekrar kabul edildim mi?"

Şişko ayağa kalktı. Saçlarının uç kısımları, batan güneşte kı-zıl görünüyordu ama gözlerinin yerinde sadece karanlık delikler vardı. Marondeler arkamda bir yerlerdeydi ve alacakaranlıkta su-ratlarındaki sırtışı ancak tahmin edebiliyordum; ama oradaydı, havadaki soğuk bir esinti gibi. Ansızın Şişko göbeğiyle beni itti –

ama düşmeme neden olacak kadar sert değil. Bir adım geriledim, en azından gerilemek istedim. Ama Franz tam arkamda yere çömelmişti ve sonuçta yine düşmüş oldum. Boylu boyunca çimenlere uzandığımı gören Karl pis pis güldü, paketleri cebine tıktı; sorumu tekrarladım.

"Elbette." Şişko çoktan bastırmış karanlığın içinden bir yerlerden konuşuyordu; birasını açtı. "Sizi aramızda görmekten mutluyuz."

Ertesi gün, sabah vardiyasının bitişinde babamı karşılamaya gittim. Bundan pek hoşlanmazdı, en azından artık hoşlanmıyordu, nitekim şimdi de beni Dorstener Sokağı'nın başında gördüğünde sadece kısaca başını salladı. Yanında bisiklet süren iş arkadaşlarından biri sıırttı. Başka bir tanesi bana seslendi ama ne dediğini anlamadım; madenin çamurunu tasfiye eden Laakenot kamyonlar çok gürültü çıkarıyordu. Onlara kedi katili adını takmıştık.

Babam durdu ve katladığı fitilli kadife ceketini üzerine oturmam için bisikletin arkasına yerleştirdi. "Yemekte ne var?"

Oturup ayaklarımı göbeğin kelebek cıvatalarına yerleştirdim. "Patates tava, yanında da ıspanaklı yumurta." Sonra kollarımı beline dolayıp yanağımı sırtına yasladım. Maden tesislerindeki duşta kullandığı Marsilya sabununun kokusunu keten gömleğinin içinden alabiliyordum; babam pedallara bastı.

"Nasıl oturuş o? Sen kız çocuğu değilsin, adam gibi seleye tutun işte!"

Doğrudum, parmak uçlarımı kanca gibi bükerek selenin kenarına tutundum. Babam sokaktan ayrılıp tarlalar arasından geçen engebeli yola girdi. Çamurluklar tangırıyordu ve bacağımı uzattığımda tarladaki başaklara dokunabiliyordum. Bisikletin sepetliği kaba etlerimi kesiyordu.

Eve vardığımızda gidona takılı çantayı alıp ısıık çalarak yukarı çıktım. Merdiven daha yeni cilalanmıştı, basamaklar güneş ışığında parlıyordu, sandaletlerimi çıkarıp yarı aralık kapıdan içe-

ri, anneme seslendim. Ama cevap vermedi, ben de bir an eşikte durdum. İçerisi ne soğan ne de jambon kokuyordu, oturma odasındaki masa da kurulmamıştı. Radyo açık değildi ve mutfak tezgâhının üzerinde oluşmuş su birikintisinin ortasında patatesler, bir dilim Rama ve dondurulmuş ıspanak duruyordu ama kuzinde sadece kül vardı.

Hiç ses duyulmuyordu. Yatak odasında da kimse yoktu, gündelik örtü düzgün şekilde yatağın üzerine seriliydi, teneke çalar saat çalışıyor, lambanın püsküllerinde tek bir sinek dolaşıyordu. Bir kez daha seslendim, banyo kapısını çaldım. Ama kapı kapalı değildi. Banyonun dar penceresi aralıktı, leğenin içinde ince çoraplar vardı ama henüz yıkanmamışlardı ve musluktan damlayan su bu şişkin yığının üzerine düştüğünde hafifçe hareket ediyorlardı. Sabun kutusunun yanında birazcık ezilmiş bir Togal tüpü duruyordu, vidalı kapağı yerdeydi.

Babamın merdivenleri çıktığını işittim, yavaş ve ağır adımlarla; hemen balkona çıkıp bahçeye baktım. "Fıstık? Anne nerede?"

Sophie tek başına kum havuzunun kenarında oturuyordu. Oyuncak ayılarından birini boğazına kadar kuma gömmüştü; kafasını kaldırdı. Güneş arkasında kalmasına rağmen elini gözlerine siper etti. "Aç değilim."

Sorumu duymuş olan babam mutfakta etrafına bakındı. "Neden? Nerede olacaktı ki?"

Omuz silktim. "Belki bodruma inmiştir, çamaşır asmaya falan. Gidip bakayım mı?" Ama babam cevap vermedi. Ceketini kanepeye atıp anneme seslendi, tuhaf şekilde boğuk bir sesle. Rabıta döşeme üzerinde yürüdüğünde dolaptaki bardaklar hafifçe zangırdadı. Banyoda eğilip tabletlerin kapağını yerden aldı ve tüpün ağzına taktı. Sonra çocuk odasının kapısını açtı, ellerini beline dayadı. Vücudu, geniş sırtı, içerisini görmemi engelliyordu.

"N'oluyo?" Sesi şaşırılmış gibiydi ve yanından geçip odaya girdim. Odamız duman içindeydi ve annem, hafifçe kıvrılmış halde, Sophie'nin yatağında yatıyordu. Üzerinde kabarık sabahlığı olmasına rağmen üzerinde küçük kırmızı mantarlarla cücelerin

resmi bulunan yorganı çenesine kadar çekmişti; bize bakmadı. Başını yana çevirmişti, gözleri kapalıydı ve parmaklarının arasında sönmüş bir sigara vardı. Maskara yüzünden kül rengini almış gözyaşları Sophie'nin yastığına damlamıştı.

Ona doğru eğildim. "Ne oldu? Yine kolik mi tuttu?"

Sessizce burnunu çekti ama bir şey söylemedi. Yorganın altından görünen ayağında beyaz pelüş terlik vardı hâlâ, inci kolyesi de boynundaydı. Parmaklarının arasındaki izmariti alıp yatağın yanındaki halının üzerinde duran kâsenin içine attım. Babam burundan soluk verdi –keskin bir ses– ve iki elini saçlarından geçirdi. "Sana ambulans çağırılım mı?"

Annem güçlkle yutkundu, defalarca, sanki boğazına bir şey takılmış gibi. "Nasıl da hiçbir anlamı yok." Kısık sesle konuşuyordu, neredeyse soluk verir gibi; ağzı hiç kımıldamıyordu sanki. "Bırak yatayım biraz."

Babam omuz silkti. Arkasını dönüp mutfığa gitti; annemin terliklerini ayağından çıkarıp yatağın yanına koyarken babamın kuzinenin demir halkalarıyla boğuştuğunu, kömür kasasının içindekileri kazdığını işittim, annemin yaptığından daha gürültülü şekilde. Öne eğilip annemin alnına düşmüş bir perçemi yana çektim. Saç spreyi yüzünden katılaşmıştı. "Sana sıcak su şişesi hazırlamamı ister misin?"

Başını belli belirsiz evet anlamında salladı, göz kapakları titriyordu; arkamı döndüm, banyoya gidecektim ki babam yine kapıda belirdi. Burun kökünün hemen üzerinde dikey kırışıklar vardı. Dudakları, yüzünün kalan kısmından ayırt edilemeyecek denli soluk, buzu çözülmek üzere olan ıspanağı bir tuğla gibi elinde tutuyordu. "Beni iyi dinle şimdi..." Küçük yatağın önüne dikildi. "Eğer sağlığın kötüyse, doktora git lütfen. Ve derdin safrakesesiye artık ol şu ameliyatı. Hastaneler niçin var. Sürekli bunları yaşamaktan gına getirdim. Günbegün sizler için süründüğüm o delikten çıkıp geldiğimde masada yiyecek bir şeyler olsun istiyorum, anlıyor musun? Tanrının cezası yemek hazır olmalı!"

Daha önce hiç duymadığım kadar yüksek sesle konuşuyordu;

bir kez daha, "Beni anladın mı?" diye bağırdığında alt dişlerini, aralarındaki kahverengi boşlukları gördüm. Bir tekmeyle yatağın önünde duran küllüğü köşeye gönderdi.

Küllük cam olmasına karşın kırılmadı. Sadece içindeki beş izmarit zıplayıp halının üzerine düştü. "Artık ayağa kalk! Sigara üstüne sigara içebiliyorsan ailene yemek de pişirebilirsin!"

Babam arkasını dönüp topuklarını döşemeye vura vura yeniden mutfaka gitti, annem bir kolunu gözlerinin üzerine kapadı. Ama sabahlığının parlak kumaşı gözyaşlarını emmedi, yaşlar sabahlığın yeninin altından aktı; ben de köşeye giderek izmaritleri toplayıp yeniden küllüğe koydum.

Sabah olduğunda kuş posterimin bir köşesi duvardan ayrılmıştı. Onu tutan raptiye yatağımda duruyordu. Perdeyi yana çektim ve pencereyi açtım. Gökyüzünde birkaç beyaz bulut, ayva tüyü kadar narin; yük treninin ıslığı Fernewald Sokağı'nın ötesinden duyuluyordu; ama kendisini görmek mümkün değildi.

Sophie çoktan kalkmıştı. Balkon masasına oturmuş benim sirk hayvanlarımdan biri olan çizgileri çoktan solmuş bir kaplanı bir tabak dolusu ballı gevreğin içinden geçiriyordu. "Julian!" Bana kocaman gülümsedi. "Sana kahvaltı hazırlayayım mı?"

Başımı hayır anlamında salladım ve dolaptan kendime mısır gevreği alıp tabağıma döktüm. Tabak lokomotif desenliydi. Güneş henüz fazla yükselmemişti, ağaçların altındaki çimenlerin üzerinde çiğ parlıyordu ve çamaşır ipine bir dizi kadın çorabı asılıydı. Rüzgârda hafifçe sallanıyorlardı. "Annem nerede? Doktora mı gitti?"

"Hayır, sanmam. Baksana, benim büyük bir sırrım var. Ama sana söyleyemem."

Masaya oturdum, kaşığımı şeker kavanozuna daldırdım. "Öyle ya, yoksa sır olmaktan çıkar, değil mi? Gözlüğüne ne oldu?"

"Böyle iyi görüyorum."

"Şimdilik. Ta ki günün birinde kör ya da şaşı olana kadar. O

zaman da hiçbir oğlan seni istemeyecek. Pekâlâ, annem nereye gitti? Alışverişe mi?"

"Söyleyeceğim." Öne eğildi ve ellerini bir koni gibi ağzına si-per edip fısıldadı: "Bebeğimizi almaya gitti."

"Ne dedin?!"

Kız kardeşim başını ciddi bir tavırla aşağı yukarı salladı. "Evet. Bebeğimiz olacak."

"Saçmalama! Nasıl olacakmış o iş! Bunun için önce hamile olması gerekirdi, değil mi?"

Sophie homurdandı. Lastik kaplan sütün içinde yatıyordu ve Sophie sütün içinde yüzen son ballı gevrekleri de toplamak için kaşığıyla onun etrafında turladı. "Sadece ödünç alıyoruz. Bayan Gimbel'den. Çünkü onun cenazeye gitmesi gerekiyor."

"Anladım, yani annem bebeğe bakacak. Ne sır ama! Çok şaşırdım gerçekten!"

Sophie başını salladı. Buklelerini kafasının üzerinde toplayan tacın tepesinde bir mayısböceği vardı. "Hayır! Sır *bu* değil ki! Asıl sır çok daha güzel!"

"Neden fısıldıyorsun?" açık pencereden Marusha'nın odasına baktım. "Burada kimse yok."

Yatak dağınıktı ve yerde Klingel'den alınmış bir moda katalogu duruyordu. Dolapta, lavaboda, hatta lambada bile askılar asılıydı, hepsi boş.

Kız kardeşim masanın altına uzanıp dizini kaşıdı. "Julian? Benim sütçüden olduğum doğru mu?"

"Ne olduğun? Neden? Bu saçmalığı da nereden çıkardın?"

"Wolfgang dedi. Kızıl saçlılar sütçüdenmiş."

"Daha neler! Bir kere senin saçların kızıl değil, olsa olsa kıza çalan sarı. Ayrıca babamdansın, tıpkı benim gibi. Gorny'nin o göt oğlunun ağzına bir tane yapıştıracağım."

"Haydi canım, o kadar da güçlü değilsin. Aslında sütçüden olup olmadığım umurumda bile değil. Ne de olsa sizinle beraber yaşıyorum. Baksana, beni gammazlamazsın, değil mi? O zaman sana sırrımı söylerim. Gerçekten de harika bir şey."

"Harika, senin adına sevindim."

"Annem sana anlattığında haberin yokmuş gibi davranman gerek, tamam mı? Noel gibi. Yani, her şeyi önceden arayıp bulmamıza rağmen çok sevinmiş gibi yapıyoruz ya! Annem sana kesinlikle söylemememi tembihledi. Kendisi söyleyecekmiş. Anladın mı, beni gammazlarsan, sana bir daha asla..."

"Tamam tamam. Anlat bakalım."

"Yemin ediyor musun? Meryem ve Küçük İsacık üzerine yemin eder misin?"

"Tamam, olur."

İki parmağımı yalayıp havaya kaldırdım, Sophie neşeyle ellerini çırpı, sonra da bana gülümsedi. Üzerinde renkli bir şortla fanılası vardı, yukarı kaldırdığı omuzları kıvrırcık saçlı başından daha ufak hale geldiler. "Düşünsene, Juli, tatil yapacağız! Tatile gidiyoruz! Büyükannemin yanına, Schleswig'e!"

Ağzıma sokmak üzere olduğum mısır gevreği dolu kaşığı yeniden tabağa bıraktım. "Ne dedin sen? Ne zaman?"

Sophie ayaklarını öylesine hızlı sallıyordu ki dizlerime değiyorlardı. "Yarından sonra! Yarından sonra!"

"Delirmişsin sen! Parayı nereden buldular birdenbire?"

"Bilmem... İneklerin olduğu çiftliğe gidiyoruz; bir midillim olacak, elma ezmesiyle patates püresi yiyeceğim. Bisiklet de var diyor annem. Tarlaların ardı da hemen denizmiş."

"Yine balık tutabilirim! Eminim dedem bana oltalarından birini ödünç verir. Sonra balıkları onun ocağında tütsüler ve yanımızda getiririz. Geçen sene iki yeşil sazanla bir yılanbalığı tutmuştum."

"Biliyorum. Bir de attan düşmüştün."

"Bunu bilemezsin, sen o zamanlar çok küçüktün. Bunu babam anlattı. Üstelik öyle düşmedim, sadece yandan aşağı kaydım. Kolaysa sen bin ata eyersiz! Dönme dolaba binmeye benzemez; tutunacağın bir çubuk yok orada."

"Ne olmuş? Bana ne! Sence samanlıkta uyumama izin verirler mi?"

"Neden olmasın? Büyükanne çok titiz değildir. Belki yumurta bile buluruz orada. Tavuklar bazen kümeden kaçıp samanların arasına yumurtlar."

"Harika!" İki kolunu da havaya attı. "Çok seviniyorum. Bana *Maigret*'yi söylesene. N'olur, Juli! Sadece azıcık."

"Sonra. Önce kahvaltımı yapayım. Nasıl gideceğiz oraya? Trenle mi? Yoksa Jupp Dede mi götürecekt bizi?"

"Sakın ha! Jupp Dedeyle hiçbir yere gitmem ben. Onun arabası hep iğrenç kokuyor, ayrıca bana hep..."

İrkilip sustu. Annemin ayakkabılarının ökçelerini, merdivenlerdeki tak tak seslerini duymamıştık; kilide sürülen anahtarın sesini de öyle; ama ansızın oturma odasından radyonun sesi işitildi ve Sophie hemen kapıyı tabaktan çıkarıp üzerindeki sütü silkelledi. Bu sırada gözlerini kocaman açmış bana bakıyordu. "Söz verdin!" Dişlerinin arasından tısladı. "Beni gammazlarsan vay haline!"

İçeri girdik. Kanepenin üzerinde bir örgü çanta duruyordu, masanın üzerindeyse istiflenmiş bebek bezlerinden küçük bir yığın. Üstelik ütülüydüler. Annem, kucağında Bayan Gimbel'in açık sarı bir örtüye sarılmış minnacık bebeği, pencerenin önünde durmuş radyodan yükselen müziğe uygun olarak salınıyor, bir yandan da şarkıyı mırıldanıyordu. Sophie kendini koltuklardan birine attı. "Ne oldu? Bebek hasta mı?"

Annem alnını kırıştırıp bize döndü ama bir şey söylemedi. "Ee, hiç ağlamıyor." Sophie ayaklarını altına topladı. "Ona uzun süre bakmamız gerekecek mi?"

"Uyuyor." Sonra annem bana baktı, kirli pantolonuma, ve gözlerinde bir kızgınlık ışığı çaktı. "Kahvaltı ettin mi?"

"Evet, mısır gevreğiyle. Bu lekeler benim suçum değil. Şişko'yla Marondeler, yani üç kişiydiler, sonra külün içine düştüm ve..."

"Peki peki, o kadar gürültü yapma." Bebeğe bakıp örtüsünün kenarını biraz daha yüzüne doğru çekti. "Nasılsa çamaşır makinesi var." Köşeyi, üzerinde saksının bulunduğu alçak tabureyi işaret etti; sigarası saksının yanında duruyordu. "Bana bir tane yaksana!"

Yapabilir misin?"

"Kim? Ben mi? Elbette..."

Sophie ayağa fırladı. "Dur sana ateş vereyim!"

Annem kocaman gözlerle ona baktı. "Sessiz olun yahu!" Fısıldıyordu. "Zaten uyuduğuna şükrediyorum."

Sophie alt dudağını sarkıttı, çakmağı elinde evirip çevirdi; anızın alev yükseldi. Öksürmeden sigaradan bir soluk çektim ama sigarayı anneme uzatırken belli belirsiz gülümsediğini gördüm, dudaklarının ucuyla. "Armut dibine düşmüş derler ya, neyse..."

Sigarayı ağzına götürmeden önce başparmağını filtreye sürüttü; kız kardeşim çantayı açmış içindeki şişe ve kutuları inceliyordu. "Anne?" Bal rengi bir emziği koklayıp diliyle hafifçe dokundu. "Julian'a bir şey söyleyecektin, değil mi?"

"Öyle mi? Bir şey mi söyleyecektim?"

Başını arkaya atıp sigara dumanını lambadan tarafa üfledi. Sonra bana göz kırptı. "Neydi, ne söyleyecektim... Sanırım unuttum. Bana yardım eder misin, Juli? Sana ne söyleyeceğimi biliyor musun?"

Ben sıırttım, annem sigarasından bir nefes daha çekti. Tam o sırada örtünün altındaki bebek hareket etti, örtünün kenarında beliren minnacık elleriyle boşluğu tutmaya çalıştı ve az sonra da, fazla yüksek olmayan bir sesle ağlamaya başladı. Ses uzaktan geliyor gibiydi, eskiden kutu ve sicimle yaptığımız ilkel telefonlardan yükselen sesler gibi çatlaklı.

"Buyrun bakalım. Tut şunu!"

Annem sigarayı elime tutuşturdu, bebeği masanın üzerine koyup örtüsünü açtı. Sophie yüzünü buruşturdu. "Altına mı sıçmış?"

"Hey!" Tulumunun düğmeleri saydam plastiktendi. "O nasıl laf öyle?"

"Ne olmuş? Bayan Giebel de öyle diyor. Corinna altına sıçmış."

"Ama biz öyle demiyoruz!" Bebeğin bezini katlayıp küçük bir paket haline getirdi. "Dikkat et de düşmesin." Sonra banyoya gitti.

Sophie masaya yaklaşarak bebeğin üzerine eğildi. Ağzını kocaman açıp gözlerini sıkı sıkı yummuş olan bebeğin yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Kız kardeşim yüzünü buruşturup dilini alt dudağının arkasına soktu ve onun ağlamasını biraz daha sızlanarak taklit etti. Bunu yaparken ellerini tavşan kulağı gibi şakaklarına bastırıyordu. Onu itekledim.

Annem bir leğen dolusu su ve bir bezle geri döndü. "Bak şimdi Juli, iyi dinle." Bir elinin üç parmağıyla bebeğin ayak bileklerini kavrayarak poposunu havaya kaldırıp yıkadı. "Duruma bakılacak olursa ameliyat olmayacakmışım. Ama bir an önce kendimi toplamam gerekiyormuş, doktor öyle diyor. Sinirlerim bozuk herhalde. Dolayısıyla belki büyükannene gidip orada iki hafta kadar kalabiliriz. İşin kötü tarafı babanın izni olmaması." Kanepeye oturduğumda alnını kırıştırarak bana baktı. "Baksana, sigarayı neden hâlâ tutuyorsun sen?"

Koltuğun kolunun yanında ayaklı küllük duruyordu, sigarayı döner tablasının üzerine bıraktım. Sonra bebeğin başına dokundum, ince, siyah saçlarına. "Ama hafta sonu gelebilir, değil mi?"

Bebek yine uykuya dalmıştı, annem onu kuruladı, şantadan büyük bir pudra kutusu çıkardı ve üzerindeki etikete baktı. "şuna bak, Penaten. Size de bunu kullanmıştım."

Sophie koltuğun üzerinde hoplamaya koyuldu. "Ata bineceğiz, ata bineceğiz! Denize de gider miyiz?"

Annem omuz silkti. "Kim bilir, eğer hava böyle devam ederse... Ama büyükanneniz tavuk çiftliğinden dışarı adım atmaya caktır bildiğim kadarıyla. Beni de hazır yakalamışken hep etrafında olmamı isteyecektir. Kendimi bütün gün elimde kahve sürahi-si ve kek tepsisiyle odadan odaya koşuştururken görür gibiyim şimdiden." Kutuyu açmaya uğraşıyordu ama akklı yaptığı işte değildi. Düşünceli halde pencereden dışarı bakarken bir yandan kutunun plastik kapağını çeviriyordu –hem de kutu yivli olmamasına rağmen. Plastik kapak yamuldu ve ansızın havaya fırladı, Sophie iki elini ağzına bastırdı.

Beyaz toz, büyük bir bulut, bebeğin üzerine çöktü. Bebeğin

yüzü neredeyse görülmez hale gelmişti. Ama bir an sonra, küçük bir soluk verişle minik burun delikleri yeniden açıldı. "Aman tanrım!" Annem bize baktı. "Olamaz! Olacak şey değil!" Kısık sesle konuşuyordu. "Ne yapacağım şimdi."

Bebek ağlamadı. Hafifçe bacaklarını hareket ettiriyor, ağzını açıp kapıyordu, pudrayla tükürük birbirine karıştı ve ağzının kenarından akıp beyaz yüzünde pembe bir iz bıraktı. Saçları da neredeyse kaybolmuştu, pudra altındaki gözleri una daldırılmış kaşıklara benziyordu. Sadece birkaç kirpik görünüyordu aradan. Sophie masaya yaklaştı. "Şimdi madenciler gibi tozlu akciğerleri mi olacak?"

Ben de ayağa kalktım, annem pudra kutusunu bir yana bırakıp elleriyle boynunu tuttu, iki parmağını kolyesine doladı. "Julian! Bir şey söylesene! Boğulacak bebek. Ne yapayım? Boğulacak!" Ansızın sesi kısılmıştı, alt dudağı titriyordu; ben de bir adım geriledim. Ne yapacağını bilmez halde olunca daha genç görünüyordu.

"Üflesene!" dedi Sophie. Başparmağının tırnağını kemirmekte olan annem gözlerini kapatıp soluk aldı. Bebek öksürmeye başladı, ufak, hırıltılı sesler çıkarıyordu; annem omzumu tuttu, masanın üzerine eğilip bütün pudrayı üfledi, usulca. Üflerken çıkardığı sesi duyamıyordum bile. Corinna'nın yüzü, sanki teker teker kaldırılan bir tomar parşömenin altındaymışçasına yavaşça yeniden belirdi. İçeri kaçmış olan pudra kalıntılarını çıkarmak için serçeparmağımı ağzına soktuğumda ufaklık kahverengi gözlerini açıp bize gülümsedi ve sevinçle kıkırdadı.

"Yüce tanrım." Annem göğüs geçirdi. "Eskiden bu kutuları çevirmeli yaparlardı... Sophie, elektrikli süpürgeyi getirir misin?" Sesi yine normal çıkıyordu. Temiz bir bezi suya daldırdı ve bebeği yıkamaya koyuldu. Bunu yaparken sanki alnına saçları düşüyormuş da onları uzaklaştırması gerekiyormuş gibi birkaç kez üfledi; oysa ki saçları yukarıya toplanmıştı. "Bir anlığına neredeyse ne yapmam gerektiğini... Üstelik iki tane de velet yetiştirmeme rağmen. Tüh, sinirlerim işte!"

Kısaca bana baktı, alt dudağını kemirdi. "Neyse, nerede kalmıştık? Hah, şu seyahat. Tangır tungur trenle yapacağımız şu sonsuz yolculuk... Ne yapalım, anlaşılan kaplıca ziyareti vakti gelmiş. Sen de babana yardım edersin artık, değil mi? Yani, Bayan Gorny yemeklerinizi pişirecek, onu ayarladım. Sen de çayını demler, yağlı ekmek falan hazırlarsın, ne bileyim ara sıra süngerle banyoyu elden geçirirsin. Bunu yapar mısın?"

Mutfaktan gürültü yükseldi, süpürgeyle, fırçalar dolaptan yere düştü. Ellerim pudralıydı, onları gömleğimin önüne sürdüm. "Kim? Ben mi?"

"Duvarla mı konuşuyorum sanıyorsun? Kız kardeşin sana anlattı, değil mi? Kaç kere hesapladım. Hepimiz annemlerin minicik evinde kalamayız. Pansiyon da üç kişi olduğumuzda pahalıya geliyor. Yani, ufaklık benimle yatar, tek oda tutmamız yeterli olur. Ama senin için yarı fiyat ödememiz gerekir ki, televizyon, kanepe ve diğer ıvır zıvırın taksitleri varken bunun altından kalkamayız. Anlıyor musun? Anlıyorsun, değil mi?"

Başını olumlu anlamda salladım, omuzlarımı kaldırdım, annem de elindeki bezin suyun sıktı. "Tamam işte. Kocaman adam-sın sen." Sonra yeni bir bebek bezi açtı ve otuz iki dişini sergileyerek bebeğe gülümsedi.

Arkamı döndüm. Küllükten yükselen sigara dumanı gözlerimi yakıyordu. Şu Chester'lar gerçekten de saman gibi kokuyordu. Kolumu uzatıp küllüğün koluna basmamla izmarit dövülmüş sacdan yapılmış küllüğün içine düştü. Küllüğün döner tablası Sophie'nin eski topacı gibi ses çıkardı, ama melodisi yoktu.

Kulübenin kapısı açıldı, yaşlı Pomrehn sıranın üzerinde oturuyordu. Saçlarını ıslatıp geriye taramıştı, üzerinde beyaz bir gömlekle kumaş pantolon vardı ama ayakları çıplaktı. Bir ayağıyla hemen önünde yatan köpeğin ensesini kaşıyordu. "İşte yaşlı savaşçı geliyor..." Zorro onun dediğini anlamış gibi başını çevirip ayağa fırladı. Olduğum yerde durunca köpek dili dışarıda soluyarak

nereye gideceğini bilmez halde bir süre olduğu yerde döndü. Sol arka patisi sürekli aksıyordu. Pomrehn gülümsedi. "Bak nasıl seviniyor. Adam ayırmayı iyi biliyor, değil mi, Zorro?"

Köpek üzerine atıldı, ön patilerini göğsüne bastırdı; uzanıp hayvanın boynunu kaşdı, kürkünü sanki kazakmış gibi çekiştirdim. Hazır mama kokuyordu, diliyle yüzümü yalamaya çalıştı. Ama çenemi havaya kaldırdım ve onu ittim. Yerden kömürleşmiş bir odun parçası alıp çalıların arasına atınca havlayarak o yöne doğru koştu.

"Av köpeğiymiş, daha neler..." Yaşlı adam başını iki yana salladı. "Bu gider av olur. Hem de kendi şeytanına. Baksana, kulübenizde içecek bir şey bulunmaz, değil mi? Şöyle bir matara falan?"

Omuz silkdim. "Bildiğim kadarıyla hayır. Birkaç gündür uğramıyorum. Kendi şeytanı da ne demek?"

Başını kaldırmadı, elinin üstünü kaşdı. "İyi bir şey olmasa gerek. Kurtulamadığın şeyler. Hep böyle ensende çöreklenmiş oturur."

Sonra külün içine tükürdü, Zorro ağzında paslı bir konserve kutusuyla çıkageldi ve onu kulübenin önüne bıraktı. Grili beyazlı kürkündeki kahverengi lekeler güneşte parlıyordu, aramıza yatıp bir bana bir ihtiyara baktı. Dilinden salya damlıyordu.

Pomrehn boğazını temizledi. "Bu köpek şaka gibi değil mi? Baksana bizi nasıl can kulağıyla dinliyor. Köpek olduğunun farkında değil. İnsan olduğunu sanıyor. Sigara içmeyen biri. Ama bir defa dayak yemiş ve o olayı unutamıyor."

"Neden böyle düşünüyorsunuz? Tuhaf şekilde yürüdüğü için mi?"

Dirseklerini dizlerine dayayıp ellerini birleştirdi ve gözlerini önüne dikti. Üzerindeki beyaz gömlek uzunca süredir dolapta beklemiş olmalıydı, sırtındaki kat yerleri sararmıştı. "Yok canım, o doğuştandır, kalçasında bir şey. Bak..."

Bir kolunu yumruğu sıkılı halde ileri uzatmasıyla Zorro önce duraksadı, sonra çimenlerin üzerine boylu boyunca yattı. Çenesini patilerinin üzerine koymuş hafif hafif inlerken, bir yandan da

kaşlarını çatarak sert, karanlık bir hale bürünmüş olan yaşlı adama bakıyordu. Yumruğun ansızın ileri doğru hareketiyle –sadece bir parça, gölgesi bile hayvana değmeyecek kadar– köpek yerinden fırlayıp bir adım yana kaçtı. Baş omuz hizasının altında, ensesindeki tüyler diken diken, bacakları hafif çarpık, durmuş burununu kaldırıp dişlerini gösteriyordu. Kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırmıştı; hırlaması kulağa tuhaf geliyordu, sanki gırtlığında bir şeyler kaynıyormuş gibi. Sesi giderek yükseliyor, dişlerinin arasından salya damlıyordu ama Pomrehn korkmuş görünmüyordu. Bana döndü. "Gördün mü? Zamanında yumruğun tadına epey bakmış."

Sonra yumruğunu gevşetti, açtığı avucunu hayvana gösterip başıyla gelmesini işaret etti. "Güzel oğlum! Tamam tamam." Sesi şimdi daha genizden geliyordu, Zorro gevşedi, yeniden çimenlerin arasına çöktü. Kuyruğu ocağın içindeki külü havalandırıyordu. Nihayet karnının üzerinde sıraya kadar süründü, yaşlı adamın ayaklarını kokladı ve sırtüstü yattı. Göğsündeki tüyleri okşattı.

Yarısı dolu, biraz ezilmiş Chester kutusunu cebimden çıkardım. "Bunu nereden biliyordunuz?"

Köpeğin üzerine eğilmiş olan Pomrehn bana baktı. Acı bir gülümsemesi vardı. Gözleri küçüktü, kenarlarındaki kırışıklar ışın gibi görünüyordu ve burun kökü, bir zamanlar kırılmış gibi kamburdu. Eliyle sigara paketini kavradı. "Ne de olsa eski Kızıl-derililerdenim! Tıpkı senin gibi."

Gornylerin çocukları otomobilin etrafında toplaşmıştı, Marusha da eve girmeden önce eğilip yan camlardan içeri baktı. Eteği o kadar kısaydı ki merdivenleri tırmanırken altından külotu görünüyordu. "Hey!" Durdu. Bir eli merdiven korkuluğu üzerinde dirseğini kırıp koltukaltından bana baktı. "Neye bakıyorsun sen öyle?"

Valizle kız kardeşimin kırmızı çantasını dışarı taşımakla uğraşıyordum. "Niye ki? Hiçbir yere."

"Yok canım! Eteğimin altına baktın işte!"

"Hiç bile."

"İşte! Yine yaptın! Bunu annene söyleyeceğim seni küçük pislik. O zaman gününü görürsün!"

Ağzımı çarpıttım, üst dudağımın bir kenarını köpek dişlerimden biri görülecek şekilde kaldırdım, o da korkuluğun üzerinden eğilip bana dilini çıkardı. Sonra merdivenleri çıkmaya devam etti, kapıda babama yol verince de poposu duvar kâğıdına sürtündü. Babamın elinde de bir valiz vardı, büyük kahverengi olan; kartonu deri gibi görünüyordu, sadece köşeleri biraz hırpalanmıştı. Annem peşinden geliyordu, Marusha'nın yanından geçerken başını kaldırmadı. El çantasının içindekileri kontrol ediyordu.

"İyi yolculuklar Bayan Collien!"

"Teşekkür ederim, öyle olacak umarım. Benim erkeklerime mukayyet ol, duydun mu? Şımarmaya kalkacak olurlarsa da elini korkak alıştırma."

Kız kocaman gülümsedi, bana göz kırptı, ben de başımı başka yöne çevirdim. "Bu eşyalar nereye konacak? Arkaya mı?"

Babam başını evet anlamında salladı. Sokağa çıktığımızda daha çok çocukla karşılaştık, ayrıca karşı komşularımız Bayan Streep ile Bay Karwendel de kollarını kavuşturmuş, çitlerinin ardından Jupp Dede'nin otomobilini inceliyorlardı. Jupp Dede'nin otomobili siyah bir Amerikan arabasıydı, steysin bir Ford Mercury, radyatör ızgarası yırtıcı bir hayvanın ağzına benziyordu. Arkadaki krom çatalı yüzgeçleriyle köpekbalığını andırıyordu ve enlemesine bir uçtan diğerine uzanan büyük stop lambaları yanıldığında asfalt renk değiştirirdi. Ufak Schulz ayakkabısının ucuyula, lastik yanaklarındaki beyaz boyanın kazınıp kazınamayacağını kontrol etti. Buraya kısa süre önce taşınmış oldukları için bu otomobili daha önce hiç görmemişti. "Sizde birileri mi öldü?"

Arka kapıyı açıp çantaları tabutun yanına yerleştirdim. "Hayır. Annemle Sophie tatile çıkıyor."

"Ha, öyle mi!" Tabutun, beyaz ve somon rengi karanfillerle kaplı kapağını işaret etti. "Bunun altında ceset var mı?"

Babama baktım ama o ses çıkarmadı. Valizi diğer eşyaların

yanına bıraktı, ben de başımı iki yana salladım. "Hayır, sanmam."

Ufak Schulz iç geçirdi. "Yazık. Bugün öğleden sonra demir arabalarla oynayalım mı? Yeni bir yarış pisti kurdum."

"Belki... Bakarız."

Otomobile bindim. İçeride sadece ön koltuk vardı, boydan boya uzanan, krem rengi deri kaplı bir sıra; babam direksiyona geçip kontak anahtarını çevirdi. Onun yanına oturdum, takımının ceketini çıkarmış olan annem küllükteki çakmağa bastırdı ve açık kapıdan Sophie'ye seslendi. "Haydi, çabuk ama!"

Sophie, Vogellerin alçak çalılarının üzerinden atladı, hoplayan adımlarla otomobilin etrafından dolaştı ve kendini koltuğa öyle bir attı ki, ağzındaki şekerlerden biri dışarı fırladı. İki arkadaş, Anna ile Rita, ona el salladı; ikisinin de dişlerinin arasında geniş boşluklar vardı, otomobil hareket ettiğinde Sophie de onlara el salladı. Motor neredeyse hiç ses çıkarmıyordu.

"Aptal şeyler!" Sophie fısıldayarak konuşuyordu. "Bize ceset zehri bulaşacağını ve her yanımızda kırmızı lekeler çıkacağını falan söylüyorlar. Doğru mu bu?"

Annem gülümsedi. "Kıskançlık yapıyorlar... Kediye dikkat et Walter!"

Babam Sterkrader Sokağı'na saptı. Diğer otomobillerdeki gibi yuvarlak ya da oval olmayan hız göstergesine baktım. Dört köşeli, siyah bir kadran şeklindeki göstergenin üzerinde, yanlamasına uzanan ve mil cinsinden belirtilen hız arttıkça renk değiştiren bir ok vardı: önce beyazken giderek sarı, turuncu, kırmızı, hatta bir süre otoyolda seyahat ettiğimizde mor oluyordu. Yol boyunca solladığımız otomobillerin içindeki yüzler değişiyor, tuhaf şekilde donuklaşıyordu. Bazılarının kaşları arasında derin dikey çizgiler oluşuyor ve daha az önce hareket eden ya da kahkaha atmak üzere açılmış olan dudaklar ansızın kapanıyordu. Sophie kalkıp ellerini çırdığında, kocaman gülümseyerek el salladığında ya da suratını şekilden şekile soktuğunda insanlar ne yapacaklarını bilmez ve biraz da yadırgar halde birbirlerine bakıyor, nadiren de birileri selamına karşılık veriyordu – kısa bir baş sallaması ya da

hayal meyal bir gülümsemeyle.

Tren garına geldiğimizde babam taksilerin arkasında durdu. Tabutun bulunduğu bölmeden çantaları çıkarırken geçen insanlardan bazıları dönüp baktı. Saate –camı çatlak eski bir Kienzle– baktı. "Daha vaktiniz var. Gidin birer sosis yiyin." Sonra annemin ceketini, iki parmağıyla askısından tutup anneme uzattı. "Ufaklığa dikkat et, fazla açılmasın, duydun mu? Kısrakların yanına haraya girmesine de izin verme; hepsinin tayı vardır şimdi."

Annem başıyla onayladı. Ceketinde yakut kırmızısı gözleri olan küçük bir altın sincap vardı; bluzunun yakasını ceketinin üzerine çıkardı, yenidoğmuş bir saç telini alıp attı. Babam beni dirseğiyle itekledi. "Haydi, vedalaş. Sonra da arabaya bin."

Çantaları işaret ettim. "Bunları trene götürmeyecek miyiz?"

Tırnaklarına daha yeni oje sürmüş olan annem ellerine beyaz fileden eldivenlerini geçirdi. "Yok canım, ağır değiller. Kendinize dikkat edin. Buzdolabında makarna salatası var. Ara sıra da elektrikli süpürgeyi şöyle bir çalıştırın."

Annemle tokalaşmayı düşündüm ama bunu yapmak tuhaf geldi. Ama daha önce birbirimize sarılmış da değildik. Annem eliyle eteğini, önündeki pileli kısmı düzeltirken Sophie de parmak uçlarında yükselip piyangocunun cam tamburunun içine bakıyordu. Babam otomobile bindi, sürücü kapısını kapattı. Ben hâlâ bekliyordum.

Annem başını kaldırdı. "Evet, ne var? Neden arabaya binmiyorsun?" Söyleyecek hiçbir şey gelmedi aklıma, omuz silktim. Yumruk yaptığım ellerimi ceplerime soktuğumda, ceplerin uç kısımları kısa pantolonun paçalarından dışarı sarktı. Dizlerimde yara izleri vardı.

"Evde sokak ayakkabıları giymek yok, duydun mu? Meyve yiyin. Bitkileri de unutmayın. Haydi ama Juli, baban bekliyor." Başıyla otomobilin, içindeki çiçeklerin boyunlarını bükmeye başladığı bagaj kısmını işaret etti ve kısık sesle, neredeyse fısıldayarak ekledi: "Cesedin soğutma odasına yetişişi gerek."

Bagaj kapağını kapatıp yerime oturdum. Annemle Sophie el

salladı; babam otomatik vites kolunu çekti, otomobili biraz geri aldı, bir ambulansın etrafından manevra yaptı ve yeniden ikisinin yanından geçti. Annem çoktan sırtını bize dönmüş piyangocuyla konuşuyordu ama pestili çıkmış oyuncak ayısını kolunun altına sıkıştırmış olan Sophie bir kez daha otomobilin yanına gelip camı tıklattı. "Juli!" Babam frene bastı. Sophie ağzını camın aralığına dayadı. "Sana deniz kabuğu getireceğim, tamam mı?"

Neredeyse aynı anda ellerimizi cama bastırdık, sonra otomobil yeniden hareket etti. Arkaya dönüp tabutun yanından bagaj kısmından dışarı baktım ama camlar buzluysa; sadece iki palmiye'nin birbiriyle kesiştiği şeklin olduğu yerde cam şeffaf parlıyordu. Ancak buradan da tren garının tuğla kırmızısıyla taksilerin siyahından fazlası görülmüyordu. Sonra babam da köşeyi döndü zaten.

Yol boyunca konuşmadık. Aramızda, babamın Jupp Dede'ye yardım ederken taktığı önlük duruyordu. Hemen üstüne de bir çift eldiven konmuştu, pembe. Hava sıcaktı, asfaltın üzerindeki hava titriyordu. Pamuklu mayo giymiş iki çocuk kanal köprüsünün korkuluğu üzerinde dengede durmaya çalışarak yürüyordu; köprü'nün ortasına vardıklarında iki yana açtıkları kollarıyla boşluğa atladılar. Bir kömür mavnasının üzerinde bir köpek havlıyordu.

Jupp Dede Sterkrade'de, Johanniter hastanesinin karşısında oturuyordu, dar cepheli dükkânının önüne çıkmıştı bile. Pileli perdeyle süslenmiş vitrinine ancak bir kauçuk ağacıyla mermer kaide üzerine oturtulmuş tek bir vazo sığıyordu. Kapının üzerinde altın rengi harflerle, "Hess, Cenaze Levazımatı" yazıyordu. Her zamanki gibi kafasında bir kaptan kasketi vardı ve ağzının kenarındaki sigara kısıcak kalmıştı. Saatine baktı. "Ee, fıstıkları tren garına götürdük mü?"

Babam direksiyonun yanına doğru eğilip el frenini çekti. Sonra yana kayarak direksiyonu üvey babasına bıraktı. Jupp Dede pek boylu değildi ama öylesine devasa bir göbeği vardı ki iyi-

ce geride oturması gerekiyordu ve verniklenmiş ahşap direksiyonun sadece alt kısmını, onu da ancak parmak uçlarıyla, tutabiliyordu. İzmaritini küllüğe bastırıp söndürdü ve mavi şövalye yüzüklü elini bana uzattı. "Merhaba delikanlı. Her şey tıkırında mı? Saçlara bakıyorum da, tıraş vakti gelmiş. Yoksa sen de şu bitnik modasına mı takılıyorsun?"

Sırıttım, o da otomobili çalıştırıp hareket ettirdi, yavaşça. Pedallara da parmaklarının ucuyla basıyordu ve şerit değiştirir ya da dönüş yaparken dikiz aynasına bakmıyordu. Ama kimse ona korna çalmadı. Hagelkreuz'daki ışıktaki durdu. "Ne yapıyoruz?" Sesi, burnu tıkalı gibi hırıltılı çıkardı hep. "Önce ufaklığı eve mi götürelim?"

Babam ellerini kucağında kavuşturmuş halde uykuya dalmış olmalıydı. Ansızın irkildi ve başını kaldırdı. "Ne? Yok canım. Zaman kaybı olur. Bugün gece vardiyasındayım."

"Cumartesi günü mü? Vay canına. Yeniden iyi kömür yaptı, öyle mi?"

Konser salonunun duvarlarındaki kapaklı panolardan biri parçalanmıştı, diğerindeyse *İntikamcı Ursus*'un afişi vardı. Jupp Dede bana göz ucuyla baktı. "Daha önce hiç ceset gördük mü?" Başımı iki yana salladım, sinemanın arkasındaki mezarlığa sap-tık. Çakıllar lastiklerin altında ezildi, otomobilin alt kaplama sacına çarptı. "Neyse canım, nasılsa bir gün olacak. Nihayetinde onlar da insan."

İki yanına akçaağaçlar sıralı yol boyunca ilerleyip şapelin önünde durduk. Girişteki sütunlu galerisi melek heykelleriyle doluydu ve kemerin üzerinde tanımadığım kabartma harfler vardı. Jupp Dede bakışlarımı takip etti. "Bunlar Yunan harfleri. Alfa ile Omega. Ne anlama geldiklerini biliyor musun?" Başımı iki yana salladım; deri tabakasından yeni bir puro çıkarıp ucunu kibritle deldi. "Ben de öyle, herhalde otomobil markasıdır."

Otomobilden indik ve şapelin hemen yanındaki koyu renk tuğlayla inşa edilmiş binaya girdik. Binada pencere yerine sadece vasistaslar vardı. Sırayla numaralanmış kanatlı kapıların önün-

den geçtik, hepsi kapalıydı. Koridorun sonundaki girintide, üzerinde bronzdan bir İsa bulunan bir haç asılıydı. Babam uzanıp "INRI"* yazılı plakanın ardındaki anahtarı aldı ve son kapıyı açıp bir şaltere bastı.

İçeriden soğuk bir bayat hava kokusu yükseldi, floresan ışığı yandı. Bizim banyodan daha büyük olmayan ve aynı şekilde fayansla döşenmiş boş bir oda; köşede, Cezayir menekşesiyle dolu bir saksının yanında iki tahta destek duruyordu; babam onları alıp, ayaklarının döşemedeki izlerin üzerine gelmesine dikkat ederek odanın ortasına koydu. Jupp Dede, üzerlerine kenarları brokarla süslenmiş siyah bir örtü yaydı ve hep birlikte örtüyü düzelterek dört köşesinin de yere değmesini sağladı.

Sonra ikisi dışarı çıkıp tabutu getirdiler. Tabut koridor boyunca yavaşça taşınırken kapağın üzerindeki karanfiller sallanıyordu. Geri geri yürüyen babam omzunun üzerinden bana bakındı. Gri önlüğün üzerinde yıkanmaktan solmuş "Prosper" yazısı okunuyordu. "Baksana, ev anahtarı *sende* var mı?"

Başımı evet anlamında salladım; iki adam köşeyi dönüp tabutu desteklerin üzerine yerleştirdiler. Ağzında sigarasıyla Jupp Dede öyle şiddetle soluk veriyordu ki, sigaranın korundan kül parçacıkları fırlıyordu. Ama bana göz kırpmayı başardı ve kıvırdığı işaretparmağının eklemiyle cilalı tahtaya vurdu. "Huu! Gelebilir miyiz?" Ardından bakır kelebek cıvataları söktü ve koyacağı bir yer arar gibi etrafına bakındı. Sonunda onları bana vermeyi uygun gördü; aynı işlemi tabutun öbür ucunda yapan babam da kendi cıvatalarını bana uzattı. Birlikte tabutun kapağını dikkatlice kaldırıp duvara yasladılar. Birkaç karanfil yere düştü.

Yaşlı ve çok narin yapılı bir adam olan ölü, süslerle işlenmiş battaniyesinin altında bir yana kaymıştı; Jupp Dede üzerine eğildi, ellerini omuzlarının arkasına sokup adamı hafifçe doğrulttu. Sonra bir adım gerileyip koridora çıkarak eserine baktı ve ağzını memnuniyetsiz biçimde şapırdattı. Sigarasını kapı kulpuna koy-

* Lat., İesus Nazarenus Rex Iudaorum / Yahudilerin Kralı Nasıralı İsa. (ç.n.)

du, bu kez adamı, sanki yavruağzı kılıfının içinde saman ya da el-yaf varmışçasına çıtırdayan yastığın üzerinde biraz daha yukarı çekti. Şimdi çökmüş şakakları ve güzel eğimli alnıyla adamın baş-şı tabutun kenarından daha yüksekte duruyor, burun deliklerinin içi de görülmüyordu.

Ölünün yüzü bembeyazdı; göğsün üzerinde birleşen elleri –parmakları iç içe geçirmişti babam– gözüme sulandırılmış süt ka-dar saydam göründü. İki alyansı vardı. Jupp Dede beni dürttü. "Şu-na bak! Seksenini geçmiş ama hâlâ doymamış. İlla dikizleyecek."

Bir yarık kadar açılmış sol gözü işaret etti. Aralıktan gri göz-bebeğinin ve sarıya çalan beyazlığın bir kısmı görünüyordu; ba-bam serçeparmağıyla bastırarak göz kapağını kapattı. Elini çekti-ğinde eldiveninin izi bir süre daha göz kapağının üzerinde kaldı. Ama az sonra göz yeniden açıldı, hatta öncekinden fazla; gözbe-beği gri değil maviydi. Jupp Dede başını iki yana salladı.

"Yok yok, Waller, bu iş böyle olmayacak."

Elini önlüğünün cebine soktu ve sırayla örtünün üzerine ta-rak, tırnak makası, ruj ve bir kutu Lancôme fondöten koydu; an-neminkinin aynısı. Ayrıca birkaç parça pamuk ve minnacık bir tüp. Tüp, kalın parmaklarının arasında neredeyse kayboluyordu, babam ölünün gözünü açık tutarken Jupp Dede tüpün içinden alt göz kapağının içine, kokusu tanıdık gelen bir sıvı sıktı. Tabuta bi-raz yaklaştım.

"Ne o?"

Jupp Dede tüpün kapağını yeniden kapattı. "Bu mu? Bil-mem. Göz merhemi sanırım." Babam adamın göz kapaklarını bir-birine bastırdı ve başparmağını bir süre üzerlerinde tuttu. Bu sıra-da Kienzle'sine bakıyordu.

Örtünün üzerindeki tarakta farklı renkte saç telleri vardı; Jupp Dede koridordan yürüdü, çelik bir kapıyı açtı ve dışarı çıkıp etra-fına bakındı. Mezarlıkta kimse görünmüyordu; yere eğilip mezar-lardan birinin etrafından bir avuç şimşir otu yoldu ve onları örtü-nün üzerine serpiştirdi. "Biraz maydanoz da katmak lazım. Hesa-ba yazarız."

Ölünün gözleri kapalı kaldı, biz de başından ayrıldık. Halinden memnun görünüyordu, hatta biraz sırtıyor gibiydi. Belli etmemeye çalışarak başparmağımla istavroz çıkardım. Hemen arkamdan, babamın ellerinden çıkardığı eldivenlerin şaklama sesi duyuldu.

Jupp Dede el frenini boşalttı. "İşte bu kadar. Şimdi güzel bir domuz budunu hak ettik."

Otomobili mezarlıktan çıkardı. Panodaki afiş değişmişti. *Herkül ve Vahşi Amazonlar*. Ardından bizi kent merkezine getirip otobüs durağında durdu. Sonra eliyle saçlarımı karıştırdı. "Gelecek sefere hesaplaşırız, Waller. Şu sıralar biraz elim sıkışık. Ama oğlanı berbere göndermek istersen şimdiden bir beşlik vereyim." Babama yirmi marklık bir banknot uzattı. Otomobilden inip ardından baktık. Önce Gutehoffnungs-Hütte yönüne gitti ama kısa süre sonra dört şeritli yolun diğer tarafından yanımızdan geçti. Purosusu parmaklarının arasında, açık penceresinden bize el salladı.

Otobüs neredeyse bomboştu. Bizim dışımızda bir de yaşlı bir kadın vardı. Kucağında tuttuğu suni deri çantasından ara sıra acınası bir miyavlama sesi yükseliyordu. O zaman kadın çantanın fermuarını açıp teskin edici sesle bir şeyler fısıldıyordu. Babam yine sızdı. Otobüs kapalı yüzme havuzunun önünde keskin bir viraja girdiğinde yana kayıp bana yaslandı ve yolculuğun kalan kısmını bu şekilde geçirdi. Ağır olmasına karşın yerimden kımlıdım. Ama son durağa gelmeden az önce onu uyandırdım.

Sokakta fazla otomobil yoktu ve olanların hepsi o sırada yıkanyordu. Kadınlar otomobilleri köpüklü sularla silerken, erkekler güderiyle suyu alıyor, çocuklar da kovalarla su taşıyorlardı. Evin önünde pantolonun cebini karıştırdım ve dehşete kapılarak etrafıma bakındım. Babam duraksadı. "Ne oldu? Anahtarını mı kaybettin? Canım burnumda zaten."

"Yok yok. Sandım ki..."

"Haydi o zaman, aç kapıyı!"

Anahtar demetini cebimden çıkardım. Kauçuktan bir anahtarlığım vardı, Kedi Karlo; basamakları ikişer ikişer tırmandım ve

ayakkabılarımı çıkarmadan hemen çocuk odasına koştum. Sophie'nin nevresim takımı çıkarılmıştı. Dolabımın çekmecesini açıp iç çamaşırları hafifçe kaldırırken elim titriyordu. Yumruk yaptığım elimi çekmecenin derinliklerine soktum ve gayri ihtiyari gözlerimi sıkıca kapattım; sanki böyle yaparsam avucumdaki dört kelebek cıvatanın çekmecenin tahtasına düşerken çıkardığı sesi duymayacaktım.

Ertesi gün kilisenin levazım odasına gitmekte geciktim. Uygun boy bütün tören giysileri paylaşılmıştı bile. Zangoç Bay Saale bana yetişkinler için bir tören giysisiyle bir de lastik bant verdi. Bandı belime takıp, kırmızı cüppenin uzun kalan kısmını bunun üzerinde toplayacaktım. Böylelikle belimde üç kat kumaş oluştu ve üzerine bir de pamuklu ya da dantelli elbiseyi geçirmek gerekiyordu; ayin töreni başlamadan terlemeye başlamıştım bile. Diğerleri uzun sıraya oturmuş kâğıt oynuyorlardı.

Papaz Stürwald bana baktı. Topallıyordu, ayağı ciddi oranda aksaktı ve siyah renkli özel bir ayakkabı giyerdi. Din dersinde kimi zaman bize vurduğu da olurdu. Ona Pastek adını takmıştık. Parmağını bana doğru uzattı. "Okuman var mı?" Cüppesi krem rengiydi ve omzuna gümüş brokardan bir atkı atmıştı; ama gözlüklerinin camı kirliydi, üzerinde parmak izleriyle kepek vardı.

Dolabın üzerindeki tabelaya baktım: Bütün çömezler en geç ayinden on dakika önce levazım odasında olmalıdır. Diğerleri aralarında fısıldaşmayı kesti.

"Üzgünüm, uyuyakalmışım. Annem tatile gitti ve çalar saat..."

Eliyle başından savar gibi bir hareket yaptı. "Beni ilgilendirmez." Sonra deri ciltli bir kitap açtı, büyüklerinden birini ve bana uzattı. Başparmağı sararmıştı. "Şurayı oku bakalım. Yüksek sesle."

Gotik harflerle yazılmış bir metindi. Metnin ilk harfi öylesine büyük basılmıştı ki üzerindeki süsleri, sarmaşık yapraklarıyla küçük kuşları, parmağımın altında hissettim. "Babaları ekşi koruk

yediğinde çocukların dişleriydi bundan kamaşan. Çünkü biliniz ki bütün insanlar benimdir; babalar benimdir, tıpkı oğullar gibi; kim ki günah işler, ölecektir."

"Harika." Stürwald öksürdü; soluğu duman kokuyordu. "Kulağa güzel geliyor. Okumayı sen yapacaksın. Bir kerede iki sayfa çevirmemeye dikkat et; altın varaklı sayfalar birbirine yapışabiliyor. Haydi bakalım, sıraya geçin!"

Gösterişli kitabı bana uzattı, ben de sıranın başındaki yerimi alıp etrafıma baktım. Okuma işini genellikle çömezlerin en büyüğü yapardı, hatta bazen bu iş bir yetişkine bile verilirdi; ama bugün bütün sunak oğlanları benden küçüktü. Hemen arkamdan yürüyen Ufak Schulz'un daha metnini bile ezbere bilmediğinden ve sırası geldiğinde sadece mırıldandığından haberim vardı örneğin; zangoç küçük çanı çaldığında derin bir soluk aldım ve kitabı göğüs hizama kaldırdım. Kapı aralığından gördüğüm kadarıyla kili-se hıncahınç doluydu.

Heyecandan belimdeki lastiği doğrultmayı, cüppenin katları altından yukarı çekmeyi unutmuştum. Çekmecedeki lastiklerin çoğu gibi belimdeki de iyice gevşekti ve taşıması gereken kumaş miktarının yarattığı ağırlıkla belimden kalça hizama düşmüştü. Orgun sesi ortalığı inletiyor, cemaat ilahiler söylüyordu. Ağır kitabı iki elimle tuttuğum için hiçbir şeyi düzeltme şansım olmadığından birkaç adım attıktan sonra tören giysisimin eteğine bastım ve biraz daha sarkmasına neden oldum.

Bütün kapı ve vasistaslar açılmış olmasına karşın içerisi neredeyse soluk alınamayacak ölçüde sıcaktı. Koridorda bile insanlar duruyordu. Sıraların önünden sunağa kadar uzanan yolu tökezlemeden gitmek için giysinin kırmızı eteğini her adımda önce tekmelemem gerekiyor, bu da cüppede ani ve sert dalgalanmalara neden oluyordu. Ön sıradaki bazı yetişkinler gülümsedi. Küçük bir kız eliyle ağzını kapattı.

Bay Gorny de oradaydı. Kadın ve erkek sıralarının arasında durmuş, bakışlarını üzerime dikmişti. Gözlerini kısmıştı, ilahi kitabının sayfasını nemli parmağıyla çevirirken ince dudakları se-

ğirdi. Bir anlığına kitabın ince sayfasının arkasında parmak ucunu gördüm ve anlaşılan adımlarım daha da yavaşladı. Stürwald boğazını temizledi. Ufak Schulz'un kenetlenmiş elleri sırtıma dayandı.

Babam, tarlaların arasında uzanan tozlu yoldan bisikletle geçerek maden ocağına gidiyordu. Üzerinde deri yakalı fitilli kadife ceke ti vardı; az sonra önce küçük bir nokta haline geldi, ardından çıkarma kulesinin önündeki korulukta gözden kayboldu. Güneş alçalmıştı. Bisikletin arka çamurluğundaki reflektör bir kez daha parladı.

Balkonda duran sivri çatılı hava durumu kutusunun gölgesi duvar boyunca uzanıyordu. Marusha'nın odasından bir gıcırta işitiğimde köşede, boş kırlangıç yuvasının altında oturmuş yoğurdu mu kaşıklıyordum. Tül perde bir anlığına açık pencereden dışarı çıkıp masanın üzerinde dalgalandı, ardından müzik sesi duydum, Beatles, öne doğru eğildim.

Üzerinde ekose eteğiyle sutyeni vardı, dolabının kapağını açınca kırmızı gökyüzü kapaktaki büyük aynada yansıdı. En üst rafa ulaşmak için ayak parmaklarının ucunda yükselmesi gerekiyordu, bu da baldırlarındaki kasların belirginleşmesine neden oldu. Yere bir şeyler düştü, buruşturulmuş iki kâğıt mendil, Marusha sutyenini çıkarıp dolabın koluna astıktan sonra üzerine beyaz, oldukça dar bir tişört geçirdi. Onu giymek için çekiştirirken burunu ve çenesi belli oldu kumaşın altından, açık ağzı da; sabırsızca yere vurdu ayağını.

Annemin memelerini hiç görmemiştim ama korse taktığında bile, hafifçe sallanan Marusha'nın kiler kadar dolgun görünmüyorlardı. Soluk mavi renkli damarlar yanlara doğru görülmez hale geliyor ve meme uçları, akşam güneşinde altın rengi parıldayan esmer teninden zor ayırt edilebiliyordu.

Biten plak pikabın yarığından dışarı fırladı, Marusha hemen ayağını uzatıp onu yeniden yuvasına itti. O sırada perdenin aralı-

ğından beni gördü ve donakaldı. İki ya da üç kalp atımı süresince aynadan düşmanca bakışlar yöneltti bana doğru. Sonra tişörtü yavaşça aşağı, göbek deliğine kadar çekti ve arkasına dönüp tül perdenin içinden beni yakalamaya çalıştı.

"Seni röntgenci! Defol buradan!"

Geriledim ama olduğum yerde oturmayı sürdürdüm.

"Çabuk, çabuk! Bir de utanmıyorsun..."

"Neden utanacakmışım? Burası bizim balkonumuz. Burada oturmuş yoğurt yiyordum."

Perdeyi hızla yana doğru açıp öfkeli gözlerle bana baktı. "Yoğurt yiyormuş, daha neler! Memelerimi dikizliyordun işte!"

"Hiç bile. Sadece sırtını."

"Yani içeri bakıyordun!"

Bana vurmak için hamle etti ama biraz daha gerileyip köşeye sıkıştım. Balkon sıvasının pütürlü yüzeyi koluma battı.

"Eh, sen de pencereni açık bırakırsan. Başka nereye bakacaktım!? Ne de olsa burada yaşıyorum... Baksana, sigara ister misin?"

Çenesini kaldırıp küpesiyle oynadı. Öfkeli bakışları yumuşadı. "Azgın domuz seni!" Katı bir ifadeyle gülümsedi. "Ya senin ihtiyar?"

Başımı iki yana salladım. "Az önce gitti. Gece vardiyasında çalışıyor. Ama Gold-Dollar'larını burada unuttu, kanepenin üzerinde."

"Kalsın. Onlar çok sert."

Pencere pervazına oturdu, dizlerini kırıp poposunun üzerinde döndü. Ayaklarını masanın üzerine koydu. Eteği o kadar yukarı kaymıştı ki bacaklarının arasındaki beyaz üçgeni, kumaşın sevimsiz kat yerini görebiliyordum. Korkuluğun üzerinden, Bay Gorny'nin bir meyve ağacını budadığı bahçeye baktım. Marusha alt dudağını çıkarıp alnına düşen bir saç perçemini üfledi. "Pöf... Bu sıcak insanı delirtir, değil mi? Yüzmeye gittin mi?"

"Hayır. Çok uzak geliyor bana."

"Neden? Bisikletin var ya."

"Benim değil ki. Babamın bisikleti o. Sadece vardiyası olmadığında kullanmama izin veriyor." Yoğurdun kalanını da kâseden sıyırıp kaşığı yaladım. "Ne oldu senin işin? Lantermann'a girdin mi?"

"Nereye? Hah, bir o eksikti. Kaiser und Gantz'dayım ben." Kollarını kaval kemiklerinin etrafında sardı ve çenesini dizinin üzerine koydu. "Deneme süresi. Ama kalacağımı sanmıyorum. İnsanana kötü davranıyorlar. Kumaş deposu bir sıcak; kumaş topları da kurşun gibi ağır – nasıl bir şey olduğunu hayal edemezsin. İşim bitip de klimalı ön tarafa geçmek istediğimde cadı karı gömleğini işaret ediyor: Bu ter lekeleriyle müşterilerimizin önüne çıkamazsınız hanımefendi. Ben de yeniden depoya dönüyorum, bir de mıncıklanmaya tahammül etmem gerekiyor. Almayayım sağol."

"O zaman başka bir şeyler yap."

"Öyle mi? Ne yapacaktım? Hoesch'de temizlik mi? Yoksa önlükle bone takıp çikolata fabrikasına mı gireyim?" Ayaklarını hareket ettirdiğinde masanın üzerinde narin izler bıraktı ama bunlar hemen kuruyup uçtu. "Karnını büyüttür, der Jonny hep, o zaman destek alırsın. Öyledir o."

"Neden? Çikolatayı yemen gerekmiyor ki. Sadece paketleyeceksin."

Bir an kaşlarını çatı ve başını iki yana salladı. Sonra gülümsedi. "Gerçekten de çok tatlısın... Annen sana mektup yazdı mı?"

"Yok. Daha yeni gittiler."

"Kendinizi yalnız hissediyor olmalısınız, değil mi? Ama şimdi ev sana kaldı. Kız arkadaşını davet etsene!"

"Neden? Nedir bu kız arkadaş meselesi? Kız arkadaşım yok benim. Daha on iki yaşındayım."

"Neredeyse on üç yaşındasın. Bu yaşta çok dümen çevrilir. Ben on iki yaşındayken ilk kez süslenmişim. Sınıfından kimi beğeniyorsun. Tanıdığım biri mi?"

"Bizde sadece oğlanlar var."

"Peki ya paralel sınıfta? Orada var mı beğendiğin?"

Omuz silktim ve yoğurt kâsesini iyice sıyırdım. "Bilmem. Belki."

"Peki kim? Haydi söyle!"

Parmağım ağzımda, bir ad geveledim. Yine de söylediğimi anladı ve teatral bir edayla gözlerini iri iri açtı. "Angelika Dezelak mı? Şu ibne erkek kardeşi olan? Harkordt Sokağı'ndaki. Ciddi olamazsın!"

"Ne var? Neden ciddi olmayacakmışım?"

"O kız gözünde cam tuğlası taşımıyor mu yahu? Üstelik senden bir baş uzun. Ne buluyorsun o sırık fasulyesinde?"

Ayağa kalktım. "Seni ilgilendirmez. Biz aynı boydayız. Üstelik komik bir kız. Hep korktuğu için de herkes onunla uğraşiyor. Duymak istediğim son söz, yanımda bir dörtgöz, falan gibi şeyler."

"Onu bu yüzden mi beğeniyorsun?"

Cevap vermek yerine mutfağa gittim, kâseyi yıkadım. Ama Marusha masadan atlayıp beni izledi. "Söylesene, sırf onunla dalga geçiyorlar diye gidip kıza aşık mı oldun?"

"Saçmalama! Bazen okula beraber yürüyoruz, hepsi bu! Ya da ara sıra hayvan bulmacası oynuyoruz. Senin burada ne işin var? Burası bizim mutfağımız!"

Ama beni kalçasıyla kenara itekleyip musluğu açtı ve ağzını dayayıp su içti. Su çenesinden süzülüp tişörtüne damladı. Sonra ellerini ıslatıp ensesine koydu. "Öpüşüyor musunuz?"

Bir şey söylemeden burnumdan soluk verdim, o da buzdolabını açtı ve raflara baktı. Margarinle kahve kremasının dışında dolapta sadece bir şişe birayla biraz da sucuk vardı. Margarin gözündeki okeyi aldı ve tırnaklarındaki renkle karşılaştırdı. "Öpüşmek önemlidir. Oğlanların çoğu öpüşmeyi bilmez. Öpüşmek ve yumuşak davranmak. Onların tek istediği hemen... Dünyanın en çirkin kızı da olsa fark etmez, git Jonny'ye sor. Bir kadın çirkinmiş, leş gibi kokarmış, onun için hiç önemli değil. Ne diyor biliyor musun? Kafasına kesekâğıdı geçirirmiş."

Mutfak tezgâhına oturdum; şimdi ondan yarım baş kadar uzundum. "Kesekâğıdı mı? O zaman kızı göremez ki!"

Marusha pencereden bahçeye, kulübenin önündeki körpe meyve ağaçlarına bakarak bir perçemini işaretparmağına doladı.

Dalların budandığı yerlerde çiğ kadar berrak birkaç damla su parlıyordu. Bay Gorny halı kesmek için kullanılan bir falçatayla ağacın kabuğunu çizdi ve gövdeden biraz ayırdı. Bunu her yarık için iki kez yaptı, ardından çimenlerin arasında duran eski bir bebek bezinin içinden birkaç küçük, ucu eğik kesilmiş dal aldı. Bunları bir tutkal kutusuna daldırdıktan sonra ağaç kabuğundaki yarıklara yerleştirdi.

"Biriyle öpüştün mü hiç?"

Buzdolabının ışığında Marusha'nın bacaklarındaki tüylerin serin havadan ötürü diken diken olduğunu gördüm ve yutkundum, başımı iki yana salladım ama tek sözcük edemedim. Hiç hareket etmemiş olmasına karşın ansızın bana daha yakın durduğu hissine kapıldım; soluğunun kokusunu aldım, sigaradan ziyade sakız. "Öyleyse öğrenmenin vakti geldi, değil mi?"

Bana göz ucuyla baktı ve diliyle iterek yanağını şişirdi; arkasını dönüp oturma odasına giderken çıplak ayakları döşemede hafif bir ses çıkarıyordu. Dış kapıya gitti; kapı tam kapalı değildi. "Baban daha ne kadar gececi?"

"Ne? Bilmem. Bir hafta."

Paspasa bastı. "İlginç. Sen de yapayalnızsın, öyle mi? O zaman seni ziyarete geleyim ufaklık."

Sırıttım. "Daha neler! Burada her yer kilitleniyor."

Çenesini göğsüne yaklaştırıp alaycı bir homurtu çıkardı. "San ki bu büyük bir engelmış gibi..."

Sonra odasına girdi, ben de tezgâhtan atlayıp buzdolabının kapağını çarptım. Aşağıda Bay Gorny aş yerlerini kenevir tiftiğiyle sarıyordu.

"Bu arada... Market eleman arıyor." Ama Marusha söylediğini duymadı.

Dolaptan süpürgeyi aldım ve kovayı suyla doldurdum. Suya biraz Pril ekledikten sonra bir bez aradım ama sadece lavabonun altındaki borunun kavsine sıkıştırılmış eski bir fanila buldum. Fanila

delik deşikti; her şeyi merdiven boşluğuna çıkarıp basamakları süpürmeye koyuldum. Gornylerin dairesinde birileri akordeon çalıyordu, herhalde Lotte. Ailenin en küçüğü oydu ve boyu ancak enstrüman kadardı. Genellikle Bayan Gorny yanında oturur, kız gam çalışırken akordeonun krğn açıp kapamasına yardım ederdi.

Tozu açık kapımızdan bahçeye süpürdüm ve elimdeki ıslak bezle bütün basamakları tek tek sildim. Vasistasdan içeriye güneş düşüyor, merdivenlerin kızıl kahve ahşabı yeni cilalanmış gibi ışıldıyordu. O sırada Wolfgang apartman boşluğuna ıktı. Kısa deri pantolonunun askılarını birbirine bağlayan deri parçasının üzerinde kemikten yontulmuş bir ek vardı, aslanpençesi; elindeki sucuktan bir diş alıp ağzını şapırdattı. "Hey, neden merdivenleri ıslatıyorsun?!"

Ona cevap vermek yerine bezin suyunu sıktım. Ama başımda dikildi. Gözlerindeki hainliğin saçlarını ayırma şekliyle bir ilgisi vardı ama ne olduğunu anlayamadım.

"Sizin kulüpteki de ne av köpeği ama! Hayatımda böyle bir hayvan görmedim. Hasta galiba, öyle değil mi? Sürekli taklalar atıp salya akıtıyor. Ben olsam onu uyutturdum."

Başımı kaldırmadan basamakları silmeyi sürdürdüm. "ye olamadığın için kıskanıyorsun sadece. Dörde karşı tek oy, o da seninki."

"Yok canım. Orada yaptıklarınız çocukça işler." Ağzından bir şey tükürdü, minik bir kıkırdak parçası yere düştü, fayansların üzerinde zıpladı. "Ben artık st liseye gidiyorum."

"Harika, muhallebi çocuğu. Senin yerin de orası zaten."

Karşılık verdi sanırım ama ne dediğini duymadım. Kardeşleri Dietrich ile Sabine yanıımızdan koşup dışarı fırladılar, o da kapıyı kapatıp peşlerinden gitti. Son basamağı da silip bezi kovaya attım. Lotte parmaklarını akordeonun tuşları üzerinde gezdiriyordu, ben de ıslık alarak parlak, üstteki üçte birlik kısmı hafif dönerek yükselen merdiveni çıkıp eve girmek üzereydim. Ama daha birkaç adım atmıştım ki ıslak cılanın üzerinde ayak izleri bı-

raktığımı fark ettim. Yeniden aşağı indim ve izlerimi basamak basamak silerek yukarı çıktım.

Bu yaptığım asıl temizlik işinden daha uzun sürdü, terlemeye başladım. Tam yukarı varmıştım ki apartman kapısı aralandı; Dietrich ile Sabine fısıldaşarak ve kıkırdayarak yukarı bakıyordu, dudaklarının kenarında anasonlu şeker izleri. Yüzleri kızarmıştı; bir anlığına arkalarında bir pantolon askısı, kemikten yontulmuş bir aslanpençesi gördüm. Sonra iki çocuk ince kollarını havaya kaldırıp neredeyse aynı anda ikişer avuç dolusu bahçe toprağını merdivenlere attılar. Küçük çakıllar benim hizama kadar sıçradı ve kapı yeniden kapandığında hâlâ basamaklardan aşağı yuvarlanıyorlardı.

"Pul koleksiyoncuları, siz de!" Onlara neden böyle bağırdığımı bilmiyorum. O öfkeyle aklıma başka bir şey gelmemişti. Ayakkabılarımın tabanları altında kumlar gıcırdadı ve son basamakta kaydım ama düşmemeyi başardım. Hızla dışarı fırladım ama kaldırımda kimse yoktu. Bir tek Wolfgang'ın bisikleti, bisikletlik olarak kullanılan oyuklu paket taşına park edilmiş halde duruyordu, ben de gidip selesine tükürdüm. Sonra yeniden içeri girip zemin katın kapısını çaldım. Akordeon hemen sustu.

Bandajlı bacakları nedeniyle ancak ayaklarını sürüyerek yürüeyebilen Bayan Gorny kapıyı açtı. Ağzında bir şeyler çiğniyordu, devasa memelerinin üzerinden aşağı bakarak bana gülümsedi. "N'oldu? Hâlâ karnın mı aç?" Bize bütün hafta yetecek kocaman bir tencere yarma çorbası pişirmişti; başımı iki yana sallayıp merdivenleri işaret ettim. Hâlâ soluk soluğaydım. Lotte hemen arkasında durmuş açık ağızla beni izliyordu, annesi kaşlarını çatıp kapının önüne çıktı. "Evet, ne oldu?"

Tükürüğümü yuttum. "Ortalığı sildim... Şuradaki pislik var ya... Onu Wolfgang yaptı. Didi ile Sabine'yi kışkırttı, onlar da ellerinde toprakla geldiler ve..." Kolumla bir hareket yapıp başımı ona doğru kaldırdım ama o söylediklerimi anlamıyormuş gibi yüzünü ekşitiyordu. Önlüğünün cebinde bir şeyler arayarak yeniden evine döndü. Bandajları katran kokuyordu.

"Merdivenleri neden *sen* temizliyorsun ki?"

Omuz silktim. "Kirli oldukları için."

"İyi de biz kirletmiyoruz, öyle değil mi? Yukarıya çıkan sizsiniz. Biz burada, aşağıda oturuyoruz."

"Elbette biliyorum. Ama bütün bu kum, bir de taşlar..."

Başını iki yana salladı, bir dilim kurutulmuş elma attı ağzına. "Hayır hayır." Elmanın üzerine önlüğünden kopmuş iplik parçaları yapışmıştı ama bu durum onu rahatsız etmiyor gibiydi. Usulca ağzını şapırdattı. "Benim çocuklarım öyle şey yapmaz. Hepsi iyi yetişmiştir." Sonra kapıyı kapattı.

Arabayı kömürü tüketilmiş alan boyunca itti. Buranın zemini aşağıya doğru hafifçe eğimliydi ve emniyet altına alınmamış bir kör kuyuya çıkıyordu. Bir öbek dolusu kapanın içine bir uyarı levhası saplanmıştı, çapraz duran iki tahtanın oluşturduğu engelin ardında yirmi metrelik bir uçurum vardı. Vardiya bitmişti, havalandırma kuyusundan yükselen havanın uğultusundan başka ses duyulmuyor, tozlar, fenerinin ışığında duman gibi savruluyordu; tekerlekleri sabitledi, eldivenlerini eline geçirdi ve iç içe geçmiş demir parçalarını bir kenara attı. Sonra ilave ışık kaynağını çalıştırdı, katlanır metresini açıp ayağın yüksekliğini ölçtü.

Kömür çekme arabasındaki odun tazeydi, hâlâ reçine kokuyordu, onlardan yarım düzine kalas kesip eşikle kiriş arasına sıkıştırdı. Direklere tahtaları birbiri ardına çakarken çıkan çekiç sesleri kuyunun içinde ve yakındaki dolgu kanallarında yankılandı; aralık küçüldükçe hava akımı giderek daha çok gürültü yapmaya başladı ve sonra o kadar kuvvetli hale geldi ki, toz eşarbını ağzına bastırdı. Sonunda kuyu tahtalarla kapatılmış oldu; kalan parçalarla araç gerecini arabaya yerleştirdi, el lambasını söndürdü ve arabayı çeke çeke geri çıktı.

Raylar paslı görünse de tekerlekler neredeyse hiç ses çıkarmadan dönüyordu; eğimli kısmı ardında bıraktığında, ayakkabılarını daha sıkı bağlamak için oraklı kazı yeri denilen makasta

durdu. Ardından tahtaların arasında duran yamulmuş sac şişeyi çıkardı, kulağına yaklaştırıp salladı, içindekini içip bitirdi. Vardıya bitiminden sonraki bu âni, çoğu arkadaşı çoktan soyunma odasına vardığında ya da bisikletine binip gittiğinde baş başa kaldığı, onu sürekli bir şey yapmak ya da algılamak zorunda bırakmayan bu zengin hadisesizliği seviyordu; dağ tarafından algılandığını hissettiği o zamanı. Burası serindi. Uzaklardan bir kireç kokusu geliyordu.

Elinin tersiyle ağzını sildi, mandallı kapağı kapattı ve şişeyi ceketinin cebine yerleştirdi. Yay şeklindeki çelik taşıyıcılar tepesinde, devasa bir göğüs kafesinin kaburgaları gibi gerilmişti; derin bir soluk aldı ve arabayı çekti – tam o esnada yükseklerde bir yerde bir şeyler hareket etti sanki, sessiz ve ağırlıksız. Sanki bir karanlık bir başkasının içine kayıyormuş gibi. Sanki hava irkilmiş gibi. Burada, yerin yaklaşık bin metre altında yarasalar yaşıyor olamazdı, başını ensesine attı, etrafında döndü. Işık huzmesi titreyerek killi kireçle çeliği taradı ama görünürde hiçbir şey yoktu. Sadece killi kireç ve çelik.

Bir yerlerden havözün sesi işitildi, sonra kesildi. Zincirler şingırdadı, adam yoluna devam etti. Kireç kokusu arttı, zaten o sırada tozcuların tanıdık ayak sürüme sesini, kovaların takırtısını ve ritmik olarak yükselen bağrıışmaları işitti. Gri beyaz bir toz bulutunun içinden dört kask ışığının yaklaştığını görünce yarım bırakılmış bir galeri girişine sığındı ve toz eşarbını ağzıyla burnunun üzerine çekti. "Tooouz!" diye bağırdı ona el sallayan kırmızı kasklı ustabaşı; diğerleri de koro halinde "Tooouz!" diye tekrarlayıp omuzlarına asılı kovalarına uzandılar. Ocak tabanına ve galerinin yan kısımlarına kömür tozunu bağlaması ve patlama riskini azaltması için var güçleriyle avuç avuç kireç savuruyorlardı.

Küçük, birbiriyle uyumlu adımlarla yanından geçtiler, kollarının hareketi de, tarlaya tohum atan çiftçilerinki gibi eşzamanlıydı ve ikisi galerinin alt kısmıyla ilgilenirken diğer ikisi tavana yakın bölümlere kireç atıyordu. Ceketlerinin yenini eldivenlerine, pantolon paçalarınıysa çizmelerinin içine sokmuşlardı ama hiçbi-

ri yüzünü korumamıştı; maskeleri kemerlerinde sallanıyordu. Onları belli bir mesafeyle izleyen ve gözden kaçırdıkları yerlerle ilgilenen beşinci adamın elinde avucuna gizlediği bir sigara vardı. Beş kişilik kervan köşeyi döndüğünde siyah olan her şey bembeyaz kesilmişti.

Spiker kadının elindeki kâğıt titriyordu, bakışlarını da bir kez olsun kaldırmadı. Varşova Paktına Üye Devletler derken üç kez dil sürçmüş ve ben bu nedenle o kadar mahcup olmuştum ki kanepenin arkasına saklanmak gelmişti içimden. Televizyonun sesini kısıp salamlı ekmek hazırlamak için mutfığa yollandım. Ay bulutların ardında kalmıştı ve Fernewald Sokağı'ndaki lambaların ışığı titriyordu sanki; ama bu izlenimi yaratan, etraflarında dönen pervanelerdi büyük olasılıkla. Buğday tarlaları hışırdıyor, ara sıra uzaklardan bir gürlleme sesi duyuluyordu. Belki de nihayet fırtına çıkaracaktı. Marusha'nın penceresinde ışık yoktu.

Salamın derisini soymuştum ki zil çaldı. Kısa, aksırır gibi bir ses, sanki birisi istemeden zile basmışçasına. Banyoda olsam hayatta duymazdım; oturma odasını kat edip sokağa baktım; ensesini trafoya sürten bir kedi seçebildim sadece. Bizden önceki kiracılar tarafından kapıya gelenleri görmek amacıyla pencere pervazına monte edilmiş olan bisiklet aynası yana dönmüştü.

Zil bir kez daha çaldı, benzer şekilde kısa ve aynı hafiflikte ama nabzımın boğazımda attığını hissettim. Kapı otomatiğinin düğmesi merdiven boşluğundaydı; ayağım kapının önündeki paspasa değdiği an korkudan neredeyse bağıracaktım ama soluğum kesilmişti. Marusha elini ağzıma bastırdı. Televizyonun titreyen mavi ışığında üzerinde şortla kolsuz bir bluz olduğunu görebildim, ayrıca parfüm kokuyordu; çevirmeli elektrik şalterine uzandım. "Eve yeni mi geliyorsun? Neden ışığı yakmıyorsun?"

Ama Marusha parmaklarımı sıkıca kavrayıp sert bir tavırla tısladı; soluğu diş macunu kokuyordu. Ansızın birisi hızla merdivenleri tırmanmaya başladı, hem de basamakların iç tarafına, gı-

cırdamayan kısmına basarak. Sivri ayakkabıları elinde, basamakları ikişer ikişer çıkıyordu; gölgesi ansızın büyüdü, kendi boyunu ve parlak saçlarını aştı, sonra yeniden ufaldı. Kot pantolonunun arka cebinde bir şişe vardı.

Tek söz etmeden Marusha'nın onun için açık tuttuğu oda kapısından içeri daldı. Marusha kapıyı hemen kapadıysa da içeride, annemdekinin aynısı Avon marka bir kokulu mum gördüm. Elinin tersiyle yanağımı okşadı. "Beni gammazlamazsın, değil mi? Jonny'nin tatili var. Sadece bir şeyler konuşacağız."

Bunları fısıldayarak söylemişti, ben de sesimi alçalttım. "Tamam, tamam, endişelenme. Onunla yiyiştiriyor musun?"

"Küstahlaşma ufaklık! Haydi yatağa!"

Sonra beni içeri itip kapımızı dışarıdan kapattı, ben de anahtarla kapıyı kilitleyip ekmeğimi aldım. Hâlâ sesi kapalı olan televizyonda kapkara yüzölçümlü maden işçileri alçak bir galeriyi kazıyor, bir yandan da kameraya el sallıyordu; bir anlığına kulak kabarttım. Ama dışarıdan gelen hafif çiğneme seslerinden başka bir şey işitmedim.

Jerry Cotton'un bir macerasında, katilin kilitli bir eve nasıl girdiğini okumuştum. Gazetenin bir ucunu kapının altından içeri ittikten sonra anahtar deliğine soktuğu bıçağı döndürerek anahtarı yerdeki gazetenin üzerine düşürüyor ve gazeteyi dışarı çekerek anahtara ulaşıyordu. Ardından da kapıyı açıyordu... Ekmeğin kalan kısmını ağzıma tıktırdım ve dış kapının anahtarını çıkarıp cebime koydum. Sonra kendime bir bardak süt doldurdum.

Ay yeniden bulutların ardından çıkmıştı; çıkarma kulesinin üzerindeki bulutlar dağıldı. Kolu dikkatlice çevirerek balkon kapısını açtım. Ta uzaklarda, tarlaların ardındaki hafif çukurluk bölgede, maden ocaklarıyla kok kömürü tesisi arasındaki bağlantıyı sağlayan yük treni gürültüyle ilerliyor, bazen bir şey raylara çarpıyordu. Boşu boşuna Marusha'nın perdelerinin ardında bir şeyler görmeye uğraştım. Perdenin kaba kumaşı çok kalındı, içinden mum ışığı bile geçmiyordu. Ama pencere kanatlarından biri aralıktı, dikkatlice hemen altında duran ve hafif sallanan iskemleye

otururdum. Uzun trenin sesi zaman zaman hafifliyor, köprülerin altından geçerken ise gürültü iki katına çıkıyordu. Sesleri saydım, dört. Sonra tren kömür çukurlarının arkasına kıvrıldı ve ortalık öylesine sessizleşti ki bahçenin bir köşesindeki kirpinin çitin altından geçmeye çabalarken çıkardığı inilti ve homurtuları işittim. Ay ışığı bir saniyeliğine ufacık gözlerinde yansdı.

Marusha fısıldıyordu. Yorganı seriyor olmalıydı, Jonny boğuk, kalın bir sesle karşılık verdi; söylediklerinin tek bir kelimesini anlamadım. Bir şaklama sesi duyuldu, ses şişesinin kapağından çıkmış olmalıydı ve hemen akabinde alçak, neredeyse işitilmeyecek kadar hafif bir gargara sesi. Marusha güldü, kısacık; metalin çınlama sesi, belki de bir tokadan gelmişti. Marusha'nın fısıltısı giderek yükseldi ve aynı zamanda soluk soluğa bir hal aldı, yatağının yayları gıcırdadı; sonra bir süre sessiz kaldılar, uykuya daldıklarını düşündüm. Mumun yaydığı lavanta kokusu pencerenin aralığından dışarı sızıyordu, sütümü içip bardağı balkon korkuluğuna koydum. Bahçeden de tek ses işitilmiyordu. Kirpi görünürde yoktu. Ağaçların yaprakları parlıyordu.

Ilık bir meltem yüzümü okşadı, bardağın kenarlarındaki süt dibe doğru süzüldü ve ansızın Marusha çığlık attı; boğuk bir çığlıktı, yüzünü yastığa bastırıyormuş gibi; odanın içinde bir şey gürültüyle bir yerlere çarptı. Hemen doğruldum ama yerimden kalkmadım. Ardından gelen sessizliğin beklenti dolu bir yanı vardı; ben de bina içinde kimsenin hareket edip etmediğine kulak kabarttım; Marusha'nın üvey babasının uykusu hafifti... Ama sessizlik sürdü. Bir tek lavabonun üzerindeki musluk su damlatıyordu. Marusha yeniden inlemeye başladı, bu kez öncekinden daha da sessiz.

Ne var ki bu kez iniltisi kulağa acı çekiyormuş gibi geliyordu, ensesi avuçlanıp sıkılan bir kedinin çıkardığı sesler gibi; boğazımı temizleyip bardağı mutfaka götürdüm ve duruladım. Bu sırada bardak elimden kurtulup düştü ama kırılmadı. Ardından buzdolabını açtım, içine baktım, ne istediğimi hatırlayamadım ve kapağı yeniden kapadım. Tekrar balkona döndüğümde Marusha

inlemeye devam ediyordu. Bunun dışında bana tanıdık gelen bir başka ses duydum, bir tür şaklama sesi, ve ister istemez annemi düşündüm. Kız kardeşimi benim kadar sık dövmez, ayrıca bunun için tahta kaşığı kullanmazdı, çünkü Sophie daha küçüktü. Eliyle vururdu, genellikle de çıplak poposuna; perdenin ardından gelen de aynı böyle bir sestti, sadece o kadar yüksek değildi.

Jonny'nin ne kadar acımasız bir herif olduğunu, her zaman, her panayırda kavga etmek için bir sebep bulduğunu düşündüm. Sinirli bir tip olmalıydı; Marusha'nın, gözyaşlarıyla ıslanmış yüzünü hayal ettim ve kız çaresizce direnmeye çabalarken onu defalarca, üst üste tokatladığını düşündüm. Babamın telle tutturup sağlamlaştırmış olduğu eski yatak gacırdadı ve inledi, üzerine meyve şekilleri yontulmuş kavisli yatak başı duvara çarptı. Bir kez daha boğazımı temizledim, abartılı şekilde. Ama herhalde duyulmamıştı.

Sonra ansızın Jonny karnına bir tekme yemiş gibi inledi ve ardından sanırım yastığına gömüldü. Sıkılı dişler arasından yükselen bir homurtuydu, tıpkı bir kayayı ya da düşmanını başının üzerine kaldıran Ursus'un ki gibi – o sırada Marusha hızlı hızlı ve titreyerek soluk alıp veriyordu; ardından hafifçe güldü. Altın rengi bir oflama. Sonra sessizlik.

Az sonra bir kibrit çakıldı. Pencere aralığından duman yükseldi, Roth-Händler'nin kokusu; oturma odasına gidip televizyonu kapattım, ekranda test görüntüsü vardı. Kanepeye oturdum. Parmaklığımın ucuyla ayak parmaklarımın arasını ovaladım ama kir yoktu. Evin önündeki sokak lambası saksı bitkilerinin gölgesini tavana düşürüyordu, tül perdenin belli belirsiz desenlerinin üzerinde kesişen siyah ve gri renkli cangıl hareket ediyor gibiydi. Ama bunun sebebi gözlerime dolan yaşlardı; neden, bilmiyordum; kanepede dertop oldum ve uykuya daldım.

Bir ara bir gıcırta sesiyle uyandım, merdivenleri inen adımlarla; ansızın üşüdüm ama kalkamayacak kadar ağırlaşmıştım, brokar yastığı üstüme aldım. Rüyamda bir tabutun kapağını tıklattırıyordum, defalarca, ve adımı söylüyordum; ansızın yerimde sıçra-

dım. Gündüz olmuş, hava aydınlanmıştı. Bir anlığına giysilerimin üzerimde olmasına şaşıtm. Sonra kapı daha yüksek sesle vuruldu, öfkeli bir yumruklama; kapı, çerçevesi içinde sarsılıyordu.

"Julian!"

Sesi tanıdım, kapının kulpuna bastırdım. "Kapı kilitli!" diye bağırdım, bir kez daha vurdu tahtaya.

"Bunun farkındayım! Çabuk aç şunu!"

Pantolonumun cebindeki anahtar ancak o zaman aklıma geldi; babam odaya girdiğinde ters ters bakışı karşısında bir adım geriledim. Rengi solmuştu, neredeyse bembeyazdı, her gece vardiyası dönüşü olduğu gibi. "Ne oluyor? Neden kapıyı üzerine kilitledin?"

Etrafına bakındı; ben de esnedim, belki biraz abartılı şekilde, yüzümü ovuşturdum. "Saat kaç? Sana kahve yapayım mı?"

Bir şey söylemeden benden cevap bekledi. Gözlerinin kenarı kömür tozundan hâlâ siyahtı.

"Şey, aslında kapıyı kilitlemeyi düşünmemiştim. Ama televizyonda korkunç bir film vardı, bir adam elinde bıçakla bir eve girdi, ben de..."

Burnundan soluk verdi, alaycı bir edayla ve çantasını bardakların durduğu dolabın üzerine koydu. "Delirdin mi sen? Alt tarafı bir film. Kim sana ne yapsın?"

Omuz silkdim, yastıkları düzelttim. "Hiç kimse."

"Gördün mü? Şu lanet aptal kutusunu da kapalı tut be!" Sonra gömleğini çıkardı ve banyoya girdi.

Ben bir kavanoz dolusu yarma çorbasını tasına boca ederken Zorro inliyordu. Sivri dişleriyle içinden bir sosis parçası bulup çıkardı ve bahçeye koştı. Tavşan kafesi boştu, üveyikler de kuş evinde değildi. Bir tek gri papağan tavana yakın çubuğun üzerine tünemiş hareketsiz uyukluyordu. Gri göz kapaklarını kabına çekirdek doldururken bile açmadı, sadece biraz yana kaydı.

Kulübeyi süpürdüm ve elimde teneke kovayla Pomrehn'in

evinin arkasındaki tulumbaya gittim. Paslı ilk suyun gelmesi için tulumbanın kolunu birkaç kez basmak gerekiyordu; o da eğer gelirse. İhtiyarın mutfak penceresi açıktı, çok sayıda küçük camının çoğu çatlamış olan verandanın kapısı da. Neredeyse bütün camların macunu dökülmüştü ve kapının mandalı kilide girdiğinde bütün ön cephe şangırdardı. Ama şimdi sabah güneşi süzülüyordu ön cepheden içeri ve duvar tahtasının üzerindeki kaktüslerden birinin soluk kırmızı çiçeği açmıştı.

İç kapı da kapalı değildi; bunun ardındaki çamaşırhanede, eskiden içinde domuz yemi kaynatılmış olan büyük bir kazan vardı; duvarlara sinmiş ekşi koku hâlâ alınabiliyordu. Bahçeye bakan odalarda kimse yoktu, ben de evin diğer bölümüne açılan, sandık ve dolaplarla dolu koridor boyunca yürüdüm. Oturma odası penceresinin önündeki günebakan çiçekleri adam boyuna gelmişti ve ışık sadece tozlu, kuşların gölgeleri tarafından sürekli bölünen huzmeler halinde düşüyordu odaya. Elimle kapı çerçevesine vurdum.

Makinelerinin arasında oturan Pomrehn, arkasına dönmedi. Elleri kucağında, önüne, yere bakıyordu. Beyaz saçları başının arkasında düzleşmişti. "Julian, seni buraya hangi rüzgâr attı?"

"Benim olduğumu nereden bildiniz...? Nasıl olduğunuza bir bakmak istedim."

"Ah, iyiyim." Başparmağıyla rafta duran bir karton sigarayla Dornkaat şişesini işaret etti. "Sanırım artık sosyal yardımlık bir vaka haline geldim. Evimi kırımın altından çekip ipotek ettiler. Aman, neyse ne. Burada ölmeme izin versinler yeter."

"Neden ki? Hasta mısınız?"

"Keşke." Kendine bir Reval yaktı. Dumanı ağır ağır odaya yayıldı. "Karım bir süre daha dayanmam gerektiğini söyledi. Henüz buradaki işim bitmemiş."

"Karınız mı?"

Başını olumlu anlamda salladı. "Ben de ona şunu soruyorum: Neden, lanet olsun? Hangi işim bitmemiş? Ama elbette bana bunu söylemiyor."

Sırıttım. "Zaten söyleyemez de. Ne de olsa öldü. Tavşanların nerede olduğunu biliyor musunuz acaba? Kafesleri açık duruyor ve kimse..."

"Öldü de ne demek? Hepsi zırva. Birisi sırf çukura girdi diye ölmüş sayılmaz. Belki bir süre uzaklarda kalır, tıpkı rüyalandaki gibi. Ama sonra geri gelir ve hiçbir şeyi anımsamaz, anlıyor musun?"

Başımı iki yana salladım ve bir tabureye oturdum. Bir kısmı hayvan tüylerinden yapılmış yuvarlak fırçaları olan makinenin karşısında ayakta duruyordu; fırçaların teması midilli yelelerininkini andırırdı. "Dedem ölümlerle uğraşır. Yani bir levazım dükkânı var. Orada ceset olarak yatmak da hiç hoş değil. Parmaklarını kırıyorlar neredeyse, sonra da kapalı kalmaları için gözlerine yapıştırıcı sürüyorlar."

Pomrehn Dornkaat'ın kapağını açtı, bir yudum aldı. "Amaan, ölüm o değil ki." Eliyle ağzını sildi. "O sadece ölmek... Tavşanların nerede olduğunu mu öğrenmek istiyorsun? Arkadaşlarına sor. Ya da git onların fırınına bak."

"Neden?" Ayağa kalktım. "Onları kestiler mi diyorsunuz? Küçük beyaz olanı da mı?"

"Yok, artık o kadar küçük değildi o. Kesen de benim. Kör bıçaklarıyla aptal gibiydiler. Hayvanları kulaklarından tutup ateş maşasıyla şöyle enselerine vuracakları yerde... daha hayvanlar can çekişirken derilerini yüzmeye kalktılar."

İçi ökçe dolu kutuya uzanıp içinden birini elime aldım, parmaklarımın arasında çevirmeye başladım. "Ama beyaz olan benimdi! Adı da Mister Sweet'ti."

Pomrehn ağzını şapırdattı. "Eh... Ne yapayım evlat? Seninle konuştuklarını söylediler."

Elimdeki ökçeyi hiddetle kutuya attım. "Yalancılar!"

Ökçe kutudan sıçrayıp yere düştü, dışarı koştum, tulumbanın önünde duran yarı dolu kovayı alıp kulübeye götürdüm.

Meyve ağaçlarının altında Zorro'ya bakındım, ısıklık çalmak istedim. Ama dudaklarım öfkeyle gerilmişti ve ağzım öylesine ku-

ruydu ki tek ses çıkaramadım. Papağanın yem ve su kabını doldurduktan sonra duvardaki mızrağımı aldım. Yassı çiviyle yaptığım ucu kırılmıştı, ben de kalanını tahtadan çıkarıp kapıya "Şişko domuz, geberteceğim seni!" yazdım. Sonra gittim.

Kleekamp yerleşim alanının ardındaki buğday tarlaları biçilmeye başlanmıştı. Kır langıçlarla dolu gökyüzüne toz bulutları yükseliyor, bir uçak peşi sıra bir ilan çekiyordu; taş ocağına varana kadar katırtırnağı çalılarının arasından yürüdüm. Gölgem sarı yamaca düştü; bir elimi gözlerime siper yapıp çukurun, kuru zeminini arı peteği biçiminde çatlamış tabanına baktım. Kimse oynamaya aşağıya inmemişti, çok sıcaktı anlaşılan. Başımı kaldırdım, hafif ama çok gürültülü bir uçak; Persil, her zaman Persil'dir. Önüne zincir gerilmiş kapısından pilotun şort giymiş olduğu görülüyordu. Yeniden dönüp gölgeme baktığımda, biraz uzağında bir köpeğinkini de gördüm; ama arkama dönmedim, hayvan inildemeye başladığında bile.

Çukurun kenarında paslı bir levha, Çökme Tehlikesi. Çukur dik biçimde aşağıya uzanıyordu; mızrağımı dizimde kırdım ve bir yarısını çukurun içine attım. Zorro duraksadı, hırladı ve başını ileri uzattı. Mızrağın diğer yarısını fırlattığımda çimenleri eşeledi, kendi etrafında bir tur attı ve ardından atladı. Devedikeniyile dolu kuyruğu neredeyse yere paralel durdu, kulakları rüzgârda uçuştı ve bir anlığına gölgesi köpekten hızlı hareket etti.

Ne var ki yere temas eder etmez eklemleri boşaldı, yüksek sesle uludu ve tozdan neredeyse görünmez halde bayırdan aşağı yuvarlanmaya başladı. Taş ve çakılların çıkardığı sesler kemik sesini andırıyor, Zorro da sanki içi kum dolu omurgasız bir çuvalmış gibi ara sıra eksenini etrafında dönüyordu. Ancak devrilmiş halde yatan silonun dibine vardığında ayağa kalkmayı başardı. Hapşırды ve silkinip yukarıya bana baktı. Aşağıdayken küçücük görünüyordu, sarı gri renkliydi; parmağımla şakağıma vurdum. "Ne yaptığını sanıyorsun, aptal hayvan? İlla kaburgalarını mı kırmak istiyorsun?"

Havlamasıyla kendi sesinin yankısından ürkmesi bir oldu.

Dört bir yandan yansıyan sesler onu öylesine rahatsız etmişti ki, başını sivri kürek kemiklerinin arasına çekip kışkırtıyordu; ben de arkasından atlayıp gevşek zemine yumuşakça ayak bastım. Ama Zorro'nun yanına gitmek zorlu bir işti, her adımda bilekleri-me kadar çakıllara gömüldüm, ayakkabılarımın içine dolan taşlar da canımı yaktı; nihayet silonun oraya vardığımda Zorro yerinden bile kımıldamamıştı. Ön patilerini iki yana açmış, uzun dilini ağ-zının yanından sarkıtmış halde soluk soluğa bana bakıyordu. Bir kulağı ters yüz olmuştu, yanından geçerken onu düzelttim, biraz toz kalktı.

Sonra çukuru çaprazlama geçip, çakıllardan yapılmış bir ram-pa olan giriş kapısına gittim ve Zorro bayırları çıkıp iner, delikle-ri eşeler ya da tekerlek izlerinin içine dolmuş çamurlu sulardan içerken etraftaki çerçöpü inceledim, yamulmuş sobalar, şilteler, moloz. Yanımda bir kutu kibrit vardı, ara sıra kibritlerden birini yakıp bir boya kutusu ya da paslı bir bidonun içine attım. Ama hiçbirisi patlamadı.

Çakıl çukurundan çıktıktan sonra bir süre bisiklet yolu bo-yunca yürüdüm ve bahçelerden içeri baktım. Gornylerin bütün çocukları avludaydı. Kendilerinin yapmış olduğu ahşap sıralara oturmuş ayakkabılarını temizliyorlardı. Hepsinin ayrı bir görevi vardı: Dietrich ayakkabıların üzerindeki kaba kiri fırçalıyordu, Sabine kahverengi, Lotte'yse siyah boya sürüyor, Wolfgang da ci-laliliyordu. Bayan Gorny mutfak penceresinde durmuş patates so-yuyordu.

Dönüp, Zorro yanımda, koşarak yolu geçtim. Çalı çitin önü-ne geldiğimizde kürkündeki pisliği döverek temizlemeye çalış-tım, o da ayakkabı bağcıklarını dişledi; oyun oynamak istiyordu, kaşla göz arasında çimenlerin üzerinde yuvarlanmaya başlamıştı bile. Ben de onu temizlemeyi bıraktım, parmaklarımı şıklatım ve apartman kapısının önündeki merdivenleri koşarak çıktım. Bir hamlede yanımda bitiverdi.

Ama kapıyı açtığımda donakaldı. Ön patilerini kapı eşiğine dayadı, yerdeki fayansları kokladı, ben de tasmağını tutup onu,

geri geri yürüyerek merdivenlerden yukarı çektim. Ağzından salyalar akıyordu; gözlerini devirdi ve tırnaklarıyla ahşap basamakları tırmaladı; ama pes etmeye niyetim yoktu, merdiveni adım adım tırmanmaya başladım; bu sırada deri tasma neredeyse kulaklarının üzerinden fırlayıp çıkacak gibi oldu. Hayvanın acı dolu hırlaması koridorda yankılanıyordu, beni ısırmaaya çalıştı ve soluklanmak için sahanlıkta durduğumda başının ani bir hareketiyle elimden kurtuldu.

Neyse ki aşağıya koşmadı. Yanımdan geçti, merdivenleri tırmandı ve kapalı kapının önünde kalakaldı. Kuyruğunu bacakları arasına kısırmış halde olduğu yerde döndü ve oradaki örümcekten yardım beklemişçesine merdiven boşluğunun tavanına baktı. Sonra paspasın üzerine çöktü, usulca inledi, ben de ağır adımlarla ona yaklaştım.

"Uslu oğlan! Kimse sana kötülük yapmayacak!" Açık avuç içlerimi gösterdim ona, gülümseyerek; ama bakışları korku doluydu ve yukarı vardığımda yeniden ayağa fırladı. Bütün bedeni titriyordu, idrarı tahtalara damladı; az kalsın ona bağıracaktım ama kendimi tuttum. Başının üzerinden yavaşça kapı koluna uzandım; kapıyı aralamamla birlikte dar aralıktan zorla içeri girdi ve körlemesine çocuk odasına gidip Sophie'nin yatağının altına saklandı. Ardından gidip kapıyı kapattım.

Babam hâlâ uyuyordu, idrarı temizledikten sonra bir bardak su içtim. Ardından ekmek kesme makinesinin kolunu takıp Bayan Gorny'nin bize bıraktığı ekmekten birkaç dilim kestim, üzerlerine margarinle ciğer ezmesi sürdüm ve çay suyu kaynatmak için ısıtıcıyı çaydanlığın içine sarkıttım. Pennyroyal ve Westminster çayları vardı, Westminster'ı aldım. Buzdolabının yumurtalık kısmında yarım limon duruyordu, onu sıkarken önce banyodan, ardından oturma odasından gelen ayak seslerini işittim.

Babam rabıta üzerinde yürürken annemin vitrininden hafif şingirtılar yükseliyordu. Yarım daire biçimli, bir yetişkinin ancak kalça hizasına gelen eski bir vitrindi. Tıraşlı camdan kapısının ardında üç raf vardı; alttaki ikisinde annemin fincanları, takım alt-

lıkları üzerine, içlerindeki çiçekler ya da altın rengi süslemeler rahatça görülebilecek şekilde yerleştirilmiş halde duruyordu; bunun üzerindeki raftaysa her biri incecik kenarlı şarap ve likör kadehlerimiz vardı. Ama onları asla kullanmazdık, pazar günleri bile. Babam birasını şişeden içerdi, bizeyse sütümüz boşalmış hardal kavanozlarında verilirdi, kulplu. Dolabın üzerindeyse duman tutucu dururdu; çalıştırıldığında gözleri sarı sarı yanan porselenden bir baykuş.

Babam esnedi. Üzerinde hâlâ pijamasının altı vardı, karnını ve göğsünü kaşıyordu. Sonra içinde yarma çorbasının olduğu tencereyi Bayan Schulz'un ödünç verdiği ufak ısıtıcının üzerine koydu, ben de ekmek kutusunun kapağını kapattım. "Senin için ekmeğe ciğer ezmesi sürdüm. Ama eğer peynir istersen bir koşu gidip alayım."

Başını iki yana salladı, termos çaydanlığın içindeki poşetleri çıkardı, içine bir yemek kaşığı şeker katmış olduğum limon suyunu da çaya ekledikten sonra termosun kapağını sıktı. Çorba ısındığında kendine bir tabak alıp balkona çıktı. Ama yemeğini yemedi. Ellerini kucağında kavuşturmuş, dalgın şekilde tarlalara ve maden ocağının berisindeki koruya baktı. Karga sürüleri çıkarma kulesinin etrafında dönüyordu; kolunu kaşıyarak eski bir yaranın kabuğunu kaldırdı. Altındaki derinin rengi pembemsiydi.

Kurulama bezi omzumda yanına oturdum. Göz kapaklarını bir anlığına kapalı tuttu, yutkundu, masanın üzerindeki Maggi şişesini ona doğru ittim. "Annemle görüştünüz mü?"

"Hı?" Gözlerinin akı tekrar berraklaşmıştı, yüzü de o kadar soluk görünmüyordu artık. Çorbasını karıştırdı. Sonra bir kaşık aldı ve belli belirsiz alnını kırıştırdı. "Telefon ettim. Ama o sırada pansiyonda değildi."

"Neredeydi peki? Harada mı?"

Lokmasını ağır ağır, neredeyse dikkatle çiğnedi ve başını iki yana salladı. "Deniz kenarındaymış, pansiyon sahibi kadın öyle dedi. Ödevlerini yaptın mı sen?"

"Cebir mi? Dün yaptım bile."

Şişeden çorbasına baharatlı sıvıyı sıkarken masa çekmecesini açtım; içinde kız kardeşimin oyun hamuru vardı, birkaç misket öne doğru yuvarlandı, çekmeceyi kapattım. Sonra başparmağım-la arkamızı, pencereyi işaret ettim. Kapalıydı. "Baksana baba, sana ne soracağım: Burası aslında bizim odamız, değil mi?"

Babam tabağına ekmek doğradı. "Neden sordun? Evet bizim dairemize ait."

"Peki o zaman neden kullanamıyoruz?"

"Sen de... Peki Gornylerin kızı nereye gidecek?"

Havluyla, korkuluğa konmuş bir sineği vurmaya çalıştı. Ama sinek zaten ölüydü. "Bilmem. Belki yakında evlenir ya da buradan taşınır. O zaman o odayı ben alabilir miyim?"

Şişeden süt içti ve başparmağıyla ağzını sildi. "Olabilir. Eğer parasını ödeyebilirsek."

"Ne? İyi de, hani bizim daireye aitti!"

"Elbette, akıllı bıdık. Ama kullanmadığımız için daha az kira ödüyoruz."

"Öyle mi..." Parmağımı yalayıp dizimin üzerindeki bir lekeyi sildim. Babam kıkırdaklı bir şeyler çiğniyor olmalıydı, ağzının içinden takırtılı sesler geliyordu; ama tükürmek yerine çiğneme-ye devam etti ve dişleri, uyurken yaptığı gibi gıcırdamaya başladı. Bakışlarımı bahçeye çevirdim.

"Şey, Bay Gorny, o da maden işçisi değil mi?"

"Elbette. Burada herkes maden işçisidir, biliyorsun ya."

"Ama senin gibi değil, öyle mi? Sen onun amirisin, değil mi?"

"Bazen. Benim altıma verildiğinde. O kazıcı, ben olukçuyum."

"O zaman ona ne yapması gerektiğini sen söylüyorsun."

Omuz silkti, sonra başını olumlu anlamda salladı.

"Ve ondan daha çok para kazanıyorsun, değil mi?"

"Biraz daha fazla. İş iyi gittiğinde."

"Peki ama, o zaman neden onun evi var da bizim yok?"

"Ha, senin derdin bu demek." Yarısı hâlâ dolu tabağı ileri itip ağzına bir parça ekmek attı. "Evet, bir evi var ama bunun karşılığında ömür boyu borç ödeyecek. Evin sahibi o değil, bankası."

Ben böyle bir şeye asla kalkışmam. Ben özgür olmak istiyorum, anladın mı? Sen bunu iyi anlarsın, eski bir Kızılderili..."

Sırıttım, "Tecumseh! Rüzgârla koşan."

"Gördün mü? Ben de öyleyim işte."

Atleti göğsünün üzerinde gerilmişti, kılları yer yer kumaşın arasından dışarı çıkıyordu; ayağa kalktım, mutfakta duran sigarasını getirdim. "Ama sen çalışmak zorundasın."

Duraksadı, oturduğu yerde doğruldu. "Neydi o?"

Ben de bir şeyler işitmiştim, çakmağı uzattım. "Sen yerinden kalkma. Ben bakarım. Belki raftan bir kitap düşmüştür."

Çocuk odasında Zorro kardeşimin bebek kutusunu devirmişti ve oyuncak aylardan birini parçalamakla meşguldü. Oyuncakların karnından dışarı pamuklar fırlamıştı, kulaklarından biri sadece bir kenarından tutuyordu. Ayıyı dişlerinin arasından kurtarmaya çalışırken Zorro hırladı; ben de oyuncakçı ona bırakıp kutuyu dolabın üzerine koydum.

"Bebeklerden biri yataktan düşmüş."

Babam, ağzında sigarası, oturma odasında giyindi, sandviçlerini ve termosu çantasına yerleştirdi. Sonra gömleğini ilikledi. "Belki lotoda kazanırsınız. Böyle bir evimizin olması güzel olurdu elbette. Yeşilliklerin içinde. Yabancıların olmadığı, biraz daha geniş bir yer..." Sonra yüzünü buruşturdu.

"Sen köpek bokuna mı bastın yahu?"

Dolaba tutunup ayakkabı tabanlarıma baktım. "Yoo. Belki dışarıdan geliyordur. Bodrumdan bisikletini çıkarayım mı?"

Bunu yapmamı istemedi, askıdan ceketini aldı ve kısaca silkeledi. Anahtarlar şingirdadı. "Geç yatma, duydun mu? Televizyonda saçma sapan şeyler var. Bir kez da kafana girecek olursa, bir daha çıkmaz, ona göre. Çöpte gördüğüm o yırtılmış mektup da neyin nesiydi, Spar'dan gelmiş hani?"

"Ne? Ha, reklamdı o!"

"Nereden biliyordun? Açılmamıştı bile, öyle değil mi?"

"Gornylere de aynısı gelmişti."

Başını salladı, dışarı çıktı ve az sonra sarı-gri tarlalar arasın-

da giderek küçüldüğünü gördüm. Güneş alçalıyordu ve babam pedalları çevirdikçe, pantolon paçalarına taktığı kromajlı bisiklet manşetleri parılıyordu. Kendime temiz bir kaşık alıp tabağında bıraktığı çorbayı kaşıklarken bizde kimsenin loto oynamadığını düşündüm. Asla.

O akşam Marusha zilin koluyla çanı arasına bir parça mukavva sıkıştırmıştı; ve hışırtıyı duyduğumda kapıya gitmedim. Daha doğrusu sonra sadece gidip kilitledim. Anlaşılan Jonny ayakkabılarını çıkarmamıştı ve yanında şişeyle dolu bir torba ya da çanta vardı; balkona çıktım, korkuluğa yaslandım. Gerçi pencere açtı ama perdeler arasındaki aralık içeriyi görmeye izin vermeyecek kadar dardı. Ayrıca gece lambasının ışığı pas rengi kumaşa vuruyordu.

Dolap kapağı gıcırdadı ve ansızın müzik, Rolling Stones'un bir parçası, yüksek sesle çalmaya başladı. Hemen ardından ses yine kısıldı. Jonny rol yapar gibi bir kötü adam kahkahası attı, bir bira açtı ve yatağın yaylarının gıcırdadığı bir anlık sessizliğin ardından, pes bir gurultu şeklinde geçirdi. "Yedinci ocak tabanından en iyi dileklerle..." Marusha kıkırdadı; ışığı söndürünce kırmızı perde griye döndü; ay ışığının kumaşın üzerine düşürdüğü kendi zayıf silüetimle karşılaşip geri çekildim.

Zorro kanepenin üzerinde, açık televizyonun karşısında uyuyordu. Yanına oturmamla uyandı, ensesini kaşıdım, kürkünden birkaç devedikeni temizledim. "Hakikaten fena kokuyorsun dostum. Tıpkı askarit gibi." Askaritin ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu; babam ara sıra işinden bahsederken böyle derdi: Askarit gibi kokuyorduk. Zorro oyundan elimi ısırdı.

Mutfağa gidip kâğıda sarılı salamın bir dilimini aldım ve başımın üzerinde tuttum. Zorro'nun kuyruğu cam dolabı dövüyordu. İnildyerek beni banyoya kadar izledi, kapıyı ardından kilitledikten sonra elimi indirip salam dilimini küvetin içine attım. Duraksadı, ön patilerini küvetin kenarına koydu, ama küvetin içine doğ-

ru uzanması işe yaramadı; ben de arka patilerini kaldırıp küvete girmesine yardım ettim. Tırnakları emayenin üzerinde tıkırdadı. Salamı bir hamlede mideye indirip bir kez havladı, teşekkür eder gibi. Sonra da diliyle ağzının etrafını yaladı.

Başını okşadım ve parmaklarımı tasmaından geçirip suyu açtım. El duşundan gelen su günün ısıyla sıcak olmasına karşın vücuduna değdiğinde irkilmesine neden oldu. Kaçıp kurtulmak istedi, tırnakları küvette kaydı, cızırtılı sesler çıkardı ama sıkı tutuyordum, sakinleştirmek için onunla konuştum. Islak tüyleri şimdi siyah görünüyordu.

Hırladı, kanlanmış gözlerini devirdi ve sırtına boylu boyunca yumurtalı şampuan döktüğümde diklendi. Ama deri şeritlerden örölmüş tasmaını öyle bir çevirdim ki neredeyse nefes alamaz hale geldi; ne uluyabiliyor ne havlayabiliyor, sadece hırıltılı sesler çıkarıyordu. Kolumda hissettiğim gerilim sonbaharda, fırtınalı günlerde ipin ucunda yükseklerde süzölen bir uçurtma tuttuğum anlardakine benziyordu. Yine de parmaklarımı gevşetmedim, köpüklerin içinde kayıp sürekli küvetin kenarlarına, bataryaya çarp-tığında bile. Sonunda teslim olmuşa benziyordu.

Bacaklarını iki yana açmış duruyordu, titreyerek; ben de onu iyice sabunladım ve duruladım, iki kez. Su griye dönmüştü ama kemikli vücuduna yapışmış tüyleri daha şimdiden yumuşamıştı; beyaz havluyu üzerine atıp onu kurulamaya koyuldum. Bunu yapmama ses çıkarmadı. Kısmen de olsa kurduğunda, elimi göğüs kafesine dayayarak tırnaklarının birkaç noktada iz bırakmış olduğu küvetten çıkmasına yardım ettim ve kapıyı açtım. Bana bakmadı, televizyonun karşısına geçmek için oturma odasına giderken arkamdan da gelmedi. Ağır adımlarla çocuk odasına gidip Sophie'nin yatağının altına saklandı.

Kanepeye uzandım. İkinci kanalda bir aşk filmi oynuyordu; çiftin nasıl öpüştüğünü görebilmek için ekranın önüne diz çöktüm. Dudakları kapalıydı, dilleriyle bir şey yapmıyorlardı; ikisinin de oldukça uzun olan burunlarının birbirine takılmamasını tuhaf buldum. Kafalarının duruşuyla ilgili olmalıydı; yumuşak uç-

lu bir kurşunkalem aldım ve kapı çerçevesine bir surat çizdim, nokta, nokta, virgül, tire. Dudakları biraz daha vurguladım. Sonra ellerimi iki yandan kapı çerçevesine koydum, yaklaşık kalça hizasında, ve vücudumun alt kısmını öne doğru bastırdım. Yüze düz yaklaşacak olursam burnum hemen çerçeveye çarpıyor ama başımı eğik tutarsam çerçevenin kenarından boşluğa çıkıyordu ve böylece ben de hiçbir engelle karşılaşmadan ağzı öpebiliyordum.

Bunu, bazen de gözlerimi kapatarak, deniyordum ki ansızın kapı çaldı, hafifçe. Birisi kapı kolunu aşağı bastırdı, birkaç kez hem de; ama ben tepki vermedim. Yine de parmaklarımı tükürükleyip ahşap cilasının üzerindeki çizimi silmeye çalıştım; ne var ki pek başarılı olamadım. Kapiya bir kez daha vuruldu, saate baktım, on bir. "Kim o?"

"Kim olacak." Marusha tıslıyordu. "Umarım bugün içinde açarsın kapıyı."

"Neden? Uyuyordum."

"Televizyon açıkken mi!? Lütfen...! Acil bir konu."

İpi çekip abajurun ışığını yaktım. Sonra pantolon cebimden anahtarı çıkarıp kilide sürdüm ama kapıyı sadece iki parmak aralayıp ayağımı arkasına dayadım. Marusha üzerinde Disney şekilleri olan Woolworth'tan alınma sabahlığını giymişti. Dikiş yerlerinde kumaşın üzerindeki şekillere hiç dikkat edilmemişti. Goofy'nin bir kısmı, Minni'yle birleşiyordu ve Varyemez Amca'nın şapkası, Pluto'nun poposunun üzerindeydi. "Sizin tuvaletinize girebilir miyiz? Muhabbet ediyorduk, çok da bira içmişiz... Benim de lavabom bozuk."

"Peki neden lazımlığı kullanmıyorsunuz?"

"O da dolu!" Dizlerini, tıpkı artık dayanamayacak gibi olduğunda Sophie'nin yaptığı gibi birbirine sürtüyordu. "Lütfen Juli! Sana karşılığını veririm."

"Pekâlâ." Bir adım geriledim. "Ama bitter olmasın bu defa."

Saçı hiç de yatağa girmiş gibi görünmeyen Jonny elini Marusha'nın omzuna koydu ve sürtünerek yanımızdan geçti. Altındaki siyah mayosu kömür gibi parlıyordu, önünde de meni lekesi

vardı. Bana doğru dürüst bakmadı bile, oturma odasını geçip doğrudan koridora girdi ve daha ben "sağda" diyemeden banyoya dalmıştı bile.

Marusha bana gülümsedi. "Banyonun nerede olduğunu biliyor." Ciddi bir gülümsemesi vardı, bir kadınıninki gibi.

"Öyle mi? Nereden?"

Omuz silkti. "Evlerin hepsi birbirinin aynı."

Jonny kapıyı kapatmamıştı, biz de idrarının klozete çarptığında çıkardığı sesi duyuyorduk, anlaşılan bundan rahatsız olmuyordu. Marusha odada etrafına bakındı. "Güzel mobilyalarınız var, teslim etmek gerek. Annen zevk sahibi kadın. Bir gün kendi evim olduğunda..."

"Neden? Taşınıyor musun?"

"Ben mi? İşine gelirdi değil mi? Kim bilir..."

Tuhaf kokuyordu, Rotkäppchen marka Camembert peyniri gibi, sabahlığı da üzerine tam oturmamıştı. Boynunu işaret ettim. Nedense birden fısıldamaya başlamıştım. "Seni boğmaya mı kalktı?"

Ağzını açtı, sanki ruju dağılmış gibi görünüyordu ama ruj sürmemişti. Oturma odasının kapısının yanında, yün ipler ve tellerle yapılmış yıldız şeklinde çerçevesi olan yuvarlak bir ayna asılıydı. Marusha eliyle mora çalan kırmızı lekeye dokunup mırıldandı: "Vay domuz!"

Tam o esnada Jonny sifonu çekti, suyun sesi duyuldu; bize doğru gelirken hâlâ mayosunun bağcığıyla boğuşuyordu. Yere yavaş basmak gibi bir derdi yoktu. Göğsü kılsızdı, kasları attığı her adımla titriyordu; bize bakarak sırıttı. Ama Marusha'nın gözleri öfkeyle parıldadı. "Bu ne, göt herif! Delirdin mi sen?!"

"Neden?" Bana göz kırptı. "Ufak bir kaşe vurmuşum işte. Böylece herkes Jonny'ye ait olduğunu görür."

"Öyle mi? Peki bunu şirkete nasıl açıklayacağım? Ne düşüneceklerini sanıyorsun? Bu sıcakta boynumda fularla hizmet verecek halim yok ya!"

Hafifçe dilini şaklattı ve başıyla bir hareket yaptı. "Gevezelik yapma, çişe git haydi!"

Marusha derin bir soluk aldı ama bir şey demedi. Sert bir hareketle sabahlığının bağını sıktı. Sonra arkasını döndü, renkli kumaşın altında kalçaları titredi; kahverengi baldırları ısıldıyordu. Jonny bana baktı.

"Kendi suçları, ne diyeyim! Eğer anlayamayacak kadar yanıyorlarsa... Öyle değil mi ama? Sen kaç yaşındasın ufaklık?" Briyantın ve bira kokuyordu.

"Ben mi? Neredeyse on üç."

"Yani on iki. Taşaklarında kıl çıktı mı?"

Cevap vermedim, sadece burnumdan soluk vermekle yetindim, o da güldü. "Alınganlık etme. Sen kız değilsin ya. Benim Guzzi'yle bir tur atmak ister misin?"

"Sizinki Kreidler marka değil mi?"

"Bana siz demek zorunda değilsin. Kreidler'im *vardı*. Neden sordun?"

"Guzzi daha mı iyidir?"

"İyi mi? Goggo'yla Mercedes'i karşılaştırmak gibi oldu bu, be adam!"

Kollarının her yanında kendi yaptığı dövmeler vardı, gemi çapaları, yanan kalpler, tepenin üzerine dikilmiş haç. Ayrıca bir yazı da vardı: Jonny'nin sevdiği... Başımı biraz yana çevirdim ama başka bir şey okuyamadım. "Sevdiği" sözcüğünden sonra bir boşluk vardı, soluk bir oval. Bunu başka bir şekil izliyordu, elinde kılıç tutan bir su perisi. Sifonun sesi bir kez daha duyuldu; Marusha banyodan çıktığında bize bakmadı. Yumruk yaptığı elleri sabahlığının ceplerinde, dudaklarını sıkıca birbirine bastırmıştı ve test görüntüsünden başka görülebilecek bir şey varmış gibi televizyona bakıyordu.

Jonny kolunu uzattı. "Haydi, uzatma ama. Leke yarına kalmaz geçer."

Poposuna vurmaya niyetliydi herhalde ama Marusha ansızın döndü, benim saçımı karıştırdı. "Teşekkür ederim, Juli. Sen de yatağına artık. Saat geç oldu. Ben de uyuyacağım." Çenesini kaldırıp adamı tek bir bakışa bile layık görmeden evden çıktı. Jonny

ise bana göz kırptı ve kısa süre sonra karanlıkta yeniden kıkırdadıklarını işittim. Beatles'ın bir şarkısı kısık sesle çalmaya başladı.

Buzdolabından bir dilim salam alıp Sophie'nin yatağının altına attım. Zorro kokladı, ondan sonra ağzını şapırdattı ama yatağın altından çıkmadı. Ta ki ikinci salam dilimini burnunun önünde iki yana sallayınca kadar. Hâlâ nemli ve tutuktu ama artık bana kızgın görünmüyordu. Tüyleri güzel kokuyordu. Balkona onun için derin bir kâse koydum, içine de süt doldurdum; Zorro'nun dili kâsenin içinde öylesine sert ve seri hareket ediyordu ki porselen çanak döşemenin üzerinde takırdıyordu. Ama pencerenin üst kısmı geriye devrilmiş olmasına karşın içeridekiler bu sesleri duymamış gibiydi.

Somya gacırdadı, yaylar gerildi, Marusha hızla ve iç geçirerek soluk alıp hafifçe inledi. Jonny'nin sesini duymadım; yere oturup sırtımı duvara verdim ve gökyüzüne baktım. Köpek de kısaca başını kaldırdı. Çıkan seslerin gümüşsü bir yanı vardı, yumuşacık, sütün üzerine düşen ay ışığı gibi; kollarımdaki tüylerin dikeldiğini hissettim, kolumu kaşıdım.

Yıldızların arasında bir uçağın ışığı göz kırptı. İkili daha hızlı hareket etmeye başladı, Zorro döşemeye damlamış birkaç süt damlasını yaladı; Marusha ansızın "Bir dakika bekle!" diye seslendiğinde soluğumu tuttum. "Bekle!" Sesler anında kesildi, bahçede çekirgeler ötüyordu, sonra bir hışırtı işittim, yastıktan gelmiş olmalıydı; perdenin ardındaki sesi her zamanki gibiydi, sakın, neredeyse yetişkince. Tabak boşalmıştı. "Julian? Lütfen evine girer misin?"

Ayağa kalktım, köpeği eşiğin üzerinden çekip içeri soktum ve kapıyı kapattım.

Arkasına döndü. Baş galerinin köşesine kadar çekilmiş lambalar, titreyerek de olsa çalışıyordu. Üç ayrı noktadan su sızıyordu ama kuyuya kadar olan mesafe açıktı. Sapağın ardı karanlıktı. Kömürü tüketilip henüz doldurulmamış olan, kaçış yolu ve depo alanı

olarak kullanılan ayak, Yaşlı Adam, orada başlıyordu. Giriş tamamen sular altındaydı; kazartaşırın yanında duran kutuyu açtı, çekik, testere ve bir avuç dolusu çivi aldı ve boşalan sular onu gafil avlamadan önce bir arkadaşının buraya istiflemiş olduğu tahta kazıkların yanına gitti. Her biri iki metre uzunluğundaydı, birini ortadan kesti, parçaları çapraz tahtalarla birbirine tutturdu. İstifin yanında su ve çay dolu birkaç bidon vardı; iki tanesini karanlığın içine boşalttığında ansızın bir anıyla aydınlanır gibi oldu karanlık. Nane çayı.

Sonra araç gerecin arasında bir tel yumağı buldu ve plastik bidonları tahtaların altına bağladı. Salı suya itti, alet kutusunu üzerine koydu, mekanik kazmayı da bunun yanına bıraktı. Bir yerlerden bir bocurgatın çığlığı duyuldu, çok uzaklardan tuzlayıcıların sesleri geldi; ceketiyile gri fanilasını çıkardı, ayakkabılarının tokalarını açtı. Çoraplarını içine tıktırdı; kemerini pantolonundan çıkarıp çaprazlamasına vücuduna sardı ve kask lambasının aküsünü göğsünün önünde tutturdu. Son olarak ağır dimi kumaştan dikilmiş pantolonunu çıkardı, hepsini salın üzerine yerleştirip derinleştirilmiş ocak tabanına doğru ilerledi.

Galerideki ısıya rağmen su sıcak değildi, derinlere doğru adım attıkça soğuyor, neredeyse buz gibi oluyordu. Lambasının ani yansımaları gözlerini aldı, çıplak ayaklarının altındaki rayları hissetti ve tarihöncesinden kalma kazıklı evlerin kalıntılarını andıran direklere tutundu. Su kalça hizasındaydı, bir sonraki adım daysa göbek deliği suyun altında kayboldu.

Vücudunun, böylesi bir durumda güven verici bir yanı olan soğuğa alışması için bir an bekledi. Yavaşça başını kaldırdı. Yukarıdaki her şeyi, yatak üzerindeki taş tabakası tabir edilen kısmı yerinde tutan şey, taşların kendi özgül gerilimiydi. Kırık ve yarıkların arasından sızan her su damlası, sessizlik içinde defalarca yankılanıyordu. Galeri duvarına eğik olarak yaslanmış trapez biçimli destek kirişleri yanmış bir ahşap tavanarası yaratıyordu.

Şimdi göğsüne gelen suyun içinde ilerlemeye devam etti. Ama lambasının ışığı titreşmedi, aküsü su geçirmiyordu. Ayakla-

rının altında moloz ve demir parçaları; bir anlığına tabanlarının altında yeri hissetmeyince eski bir hava hattına yapıştı, yıpranmış lastiğe, buna tutunarak ilerledi. Kısa süre sonra ocak tabanı yeniden eğim kazanınca etrafına bakındı. Arkasında devrilmiş ya da çökmüş ayak ve payandalardan oluşan bir kargaşa vardı, aralarında zincir ve kablolar sarmaşan gibi birbirine dolaşmıştı; pürüzsüz karanlığın içinde kayboluyor, biraz ileride yeniden ortaya çıkıyorlardı. Ama hemen yakınında parlak bir şey yüzüyordu, lambasının ışığını oraya doğrulttu. Bir yemek kutusu, plastikten. Işıktaki içi belli belirsiz görünüyordu; altın rengi ambalajlı bir şey fark etti, belki de bir şeker ya da çikolata, ona doğru ilerledi.

Bu sırada bir koluyla da kulaç attı, ardından çektiği sal yana kayıp bir direğe çarptı ama direk ayakta kaldı. Ne var ki, direğin taşıdığı ham çamdan kesilme boyunduruk, şimdi kaburgalarına kadar gelen suya düşerek üzerine su sıçrattı. İleri doğru hamle yaptı ama yeterince atik davranmamıştı. Çarpmanın şiddetiyle suyun üzerinde seken ağır kütük sırtını sıyırdı. Dişlerini sıktı, gözlerini sımsıkı yumdu.

Derin bir soluk almaya çalıştı, her ne kadar ağırları nedeniyle pek mümkün olmasa da. Solukları hafif ve hızlıydı; karın kasları kasılıyor, başı dönüyordu. Bir eliyle sala tutunarak diğeriyle sırtına dokundu ve fenerin ışığında parmaklarına baktı. Sonra biraz daha suya gömüldü – ne kadar pis olursa olsun, soğukluğu ona iyi geliyordu. Bir yerlerde bir havalandırma kuyusunun kapağı açıldı, hava akımı artarak siyah yüzeyi dalgalandırdı, gözleriyle bir kez daha yemek kutusunu aradı. Ama her bir yandan devrilmiş direkler önünü kapatıyordu, o da doğrulup ağır ağır yoluna devam etti.

Kuş gitmişti. Birileri gece vakti içeri girip her şeyi darmadağın etmişti; herhalde Kleekamp Çetesi'nin işiydi bu. Dişe dokunur her şeyi almışlardı, depozitolu şişeler, mum artıkları, alet edevat; hatta bir köşeye de sıçmışlardı. Dışkının üzerinde yeşil sinekler par-

liyordu, Zorro koklamak üzere oraya gittiğinde ansızın havalandılar. Mukavvanın o kısmını bıçakla kestim ve pisliği olduğu gibi tarlaya attım. Papağanın tüneğiniyse bir ağaca astım.

Duvar kaplamasının arkasındaki gizli bölmeye sakladığımız dergilerden birini de parçalamışlardı, her yanda üzerinde çıplak kız resimleri olan kâğıt parçaları vardı, hepsini kulübeden dışarı süpürdüm. Sonra irice bir taş bulup tahtaları çaktım. Küçük pencere sadece tek bir menteşeyle bağlı duruyordu; diğerini yerine vidalamak mümkün değildi, delikler yalama olmuştu. Vidanın yeniden kavraması için içlerine talaş doldurdum.

Pencereyi kapattığımda –henüz öğle olmamasına karşın çanlar çalıyordu– eski ahırın duvarlarıyla kömürleşmiş tahtaları arasında onu gördüm. Zorro'nun başını okşadı; sıvanın üzerindeki yazılarla işaretleri okumaya çalışıyor gibiydi; beni belki işitmiş, belki de işitmemişti. Kenarları yosun bağlamış camı iyice incelmış bir bezle örttüm ve gidip kapıyı yavaşça kapattım. Yine de gıcırdadı.

Buna rağmen arkasını dönmedi. Ağzından termos şişesinin dışarı baktığı eprilmiş çantasını karıştırdı, ağzına bir şey atıp onu çiğneyerek okumaya devam etti. Şişko'yla diğerleri duvara bir sürü pis şey yazmıştı, ama aralarında uyaklı olanlar da vardı, "delikse de delik, illa girilecek bir gedik," gibi. Karl da bir cüce resmi çizmişti; şu bahçelere süs olarak konan, kafası takkelilerden. Cücenin bir metrelik çükü üzerinde hepimizin adı yazıyordu. Küçük sürgüyü ileri sürdüm, biraz erken; bu yüzden kapıyı yeniden açmak, biraz aralamak zorunda kaldım. Ama tam o esnada Bay Gorny arkasına döndü ve aramızda ağaçlar olmasına karşın sanki doğrudan gözlerimin içine baktığını sandım. Şaşırmış görünmüyordu. Parmağıyla şapkasına dokundu.

"Merhaba."

Başım la selamlamak la yetindim; Zorro'ya bir lokma ekmek verdi, çantasını kapattı ve otların üzerinde yavaşça yürüyerek yaklaştı. Bu sırada etraftaki her şeyi iyice süzdü, eski bir merdiven, tekerleksiz bir el arabası ve bir sürü kırık tuğla. Saçağın altı-

na çıktım. Çenesinde bir ekmek kırıntısı vardı.

"N'aber?" Şapkasını ensesine doğru itti ve benim yanımdan bakıp içeriyi süzdü. Kirpikleri de sarıydı. "Demek gizli yeriniz burası? Fena değil. Hayvanlar nerede?"

Omuz silkip Zorro'yu işaret ettim. "Şu an elimizde sadece o var. Safkan bir av köpeği. Her sözüme itaat eder."

Bay Gorny yaklaştı, ben de yana çekildim. Yine de bir elini omzuma koydu; hafifçe sarsıldım. Eşikten geçip bir adım attı, etrafına bakınıp yüzünü buruşturdu. Kahverengi elbisesinin kumaşı, yenleriyle bacaklarının arka kısımları, parlıyordu; çantasını bıraktı ve başparmağıyla köşeyi işaret etti. "Peki bu ne? Çocuk tabutu mu?"

Sırıttım. "Yem kutusuydu. Ama şimdi boş."

"Demek öyle..." Kapağın üzerine oturdu ve iki elini, ütü çizgisinin artık neredeyse görülmediği dizlerinin üzerine yerleştirdi. Kalın alyansı loş ışıktaki parlıyordu. "Eskiden bizim de böyle barakalarımız vardı. Ailelerimiz orada neler yaptığımızı bir bilselerdi..." Açık avucunu bana doğru uzatıp parmaklarını birkaç kez açıp kapadı. "İçeri girip şu kapıyı bir kapat da odanın genel havası nasılmış görelim."

Söylediğini yaptım, o da şapkasını pencerenin koluna astı ve bir parça yana kaydı. Bu sırada yanağını dilinin ucuyla şişirdi. Çenesindeki ekmek kırığı düştü. "Haydi, gel buraya, yanıma otur."

"Ama kulpu tutmam gerekiyor. Yoksa kapı yeniden açılır. Sizin mesainiz bitti mi?"

Zorro eşiğin önünde toprağı eşeliyordu. Bay Gorny dilini şaklatıp odayı işaret etti. "Burası adam edilebilir. Şuraya bir masa, öte yana bir yatak, ufak bir soba – işte aşk yuvası hazır. Tam bir ev sahibisin öyle mi? Tıpkı benim gibi."

"Hayır. Burası bana ait değil ki!"

"Eh, şaka yapıyordum ben de. Zaten benim evim de bana ait değil. Yani tam anlamıyla demek istiyorum."

"Neden? Kime ait? Bankaya mı?"

Göz ucuyla bana baktı, hızlı bir bakıştı, sonra elini pantolo-

nunun cebine soktu. "Onlara da ait değil. İnsan hayatta hiçbir-şey-ye sahip olamaz, anlıyor musun?"

Kaşlarını çattım.

"Anlıyorsun. Sen de kiliseye gidiyorsun. Kafadaki saç tellerinin hiçbirisi sana ait değil. Bir tanesi bile."

"Yani, dökülebilecekleri için mi demek istiyorsunuz?"

"Hayır, dökülmeyebilirler de. Ama bu yüzden senin sayılmazlar. Bir düşünsene, iyice düşün. Sonra bir kez daha söyle bakalım: Benim param, benim evim, benim karım... Hiçbiri önemli değil aslında. Giysilerimin altında senden farksızım ben de." Bir kez daha etrafına bakındı. "Demek oyunlarınızı burada oynuyorsunuz?"

"Bazen. Otomobil kartlarıyla. Ya da pis yedili."

"Haydi ama, anlamamış gibi yapma. Başka şeyler de yapıyorsunuz siz."

"Öyle mi? Ne gibi?" Ne demek istediğini anlamamıştım, o da eğilip yerden pul büyüklüğünde bir kâğıt parçası aldı. Bu sırada gülümsüyordu gülümsemesine ama ağzı bıçak sırtı kadar inceydi.

"Peki o zaman bu nedir?"

Et rengi. Yeri süpürürken gözümünden kaçmış olmalıydı. "Bilmem. Belki de Kleekamp Çetesi'ne aittir."

"Bana martaval okuma. Beni aptal mı sanıyorsun sen? Burada otuzbir çekiyorsunuz, değil mi?"

"Ne?"

"Tanrım, çekinmene gerek yok. Normal bir şey bu. Biz de yaptık zamanında. Hanginizinki en büyük?"

"Ne? Bilmem. Ben sadece hayvanları besliyorum."

Burnundan soluk verdi, alaycı şekilde. "Zaten aynen öyle görünüyorsun..." Bir eliyle pantolonunun cebinde bir şeyler ararken –eklemlerinin biçimi ince kumaştan belli oluyordu– diğeriyle küçük resmi kendine doğru tutuyordu. Başparmağının tırnağı siyahla mavi arası bir renkteydi.

"Zaten benim de gitmem gerek, çünkü babam..."

"Baban gece vardiyasında. Şimdi uyuyordur. Rahatla evlat.

Birbirimizi tanıyoruz, öyle değil mi? Hepimiz aynı çatı altında yaşıyoruz. Televizyon görüntüsü sizde de titremeye başladı mı son günlerde?"

"Biz mi? Aslında hayır. Sadece test görüntüsü geldiğinde."

"Öyle mi? İlginç." Düşünceli bir edayla cebini karıştırdı, bunu yaparken zorlanıyor gibiydi. Gözlerini kısaca kapattı, sessizce inledi. "Demek o kadar geç saate kadar televizyon izliyorsun..."

Zorro'nun patileri kapının altında göründü, sadece tırnak uçları, zemine serdiğimiz mukavvayı tırmalıyordu; Bay Gorny arkasına yaslandı. "Baban güçlü bir adam. Kaslı... Kadınlar öylelerini sever. Onu hiç çıplak gördün mü?"

"Ben mi? Hayır."

Alt dudağını yaladı. "Ama ben gördüm. Birbirimizi hep anadan doğma görürüz. Duşlarda. Herkes birbirinin sırtını sabunlar, anlarsın işte. Bunda kötü bir şey yok. Ufak olanlar da vardır, büyük olanlar da. Yamuk olanlar, düz olanlar. Hatta bazıları sünnetlidir. Sen de görmek ister misin?"

Dışarıda köpek ulumaya başladı, aklıma söyleyecek bir şey gelmedi. Koluma dokundum, dirseğimdaki pire yeniklerine, yol gibiydiler; Bay Gorny diğer cebini de karıştırmaya başlamıştı, kutu içindeki pastillerin çıkardığına benzer metalik bir ses geldi oradan. O sırada dişlerinin arasından soluk aldı ve dizlerini iyice iki yana ayırdı. Kapıyı açtım.

"Hey, bekle!"

"Tamam, bir saniye..."

Dışarıya çıktım, ışıktaki gözlerimi kırıştırdım. "Anahtarınızı mı arıyorsunuz? Size benimkini vereyim. Zaten daha burayı toparlamam gerekecek."

Zorro beni havlayarak karşıladı, üzerime atıldı. Patilerini göğsüme dayayıp yüzümü yalamaya çalıştı. Ama onu ittim. İşemem gerekiyordu, ağaçların altına doğru gittim, o da beni izledi, işerken çiğim üzerine geldi. Az sonra Bay Gorny kulübeden çıktı.

Tavşanın kutusunu parçalamakla meşguldüm; kutudan keskin bir koku yükseliyordu, kabaca kesilmiş tahtaların üzerinde hâlâ

tavşan tüyü vardı. Bay Gorny şapkasını yeniden başına geçirmiş, pantolon fermuarıyla uğraşıyordu. Bu sırada bana gülümsediğinde ilk kez dişlerini gördüm. Sarı, kısa ve hafif aralıklıydılar. Küçük bir tahta parçasını dizimin üzerinde kırdım.

"Vay canına!" Koluna bulaşmış tozları ve örümcek ağlarını silkeledi. "Amma da güçlüsün."

Sırıtmak istemediğimden bir sonraki tahtayı da ortadan ikiye böldüm. Ama dayanamayıp gülümsedim, o da kapıyı arkasından kapattı. Tahtaları çukurun içine istifledim.

"Haydi ama... Senin yaşında bir oğlan yerde bir iş yaparken çömelmez artık. Sadece muhallebi çocuklarıyla kızlar öyle yapar. Ayağa kalk ve öne eğil!"

"Tamam. Anahtarınızı buldunuz mu?"

Başını iki yana salladı ve üzerinde kırılmış bir bisiklet arka lambasının görüldüğü asfalt bisiklet yoluna çıktı. Lambayı bir süre inceledikten sonra tekmeledi ve bir kez daha benden yana döndü. Aniden çıkan rüzgâr buğdayın iki yana yatmasına neden oldu, tarladan iki serçe yükseldi, Bay Gorny yakasını tuttu. "Baksana, baban gece vardiyasına gittiğinde sıkılıyor musun? Kendini yalnız hissediyor musun?"

Bilmem neden, gözlerim ansızın yanmaya başladı. Rüzgâr soğumuş külü havaya savurdu, sorusunu başımı iki yana sallayarak cevapladım. Sonra kalan tahta parçalarıyla çürümüş birkaç dalı da yığının üzerine istifleyip kibritimi aramaya başladım. "O kadar uzun süre televizyon izlemiyorum. Test görüntüsünü yayından önce de veriyorlar."

Beni süzdü, düşmanca değildi bakışları. Gözleri mavi olmasına karşın bakışları, her nasılsa, griydi. "Anlıyorum. Belki ara sıra seni ziyarete gelirim, olmaz mı? O zaman iskambil falan da oynarız. Ya da otomobil kartlarıyla."

Bir şey söylemeden sadece başımı olur anlamında salladım, o da gitti. Kutu daha önce ıslanmış olmalıydı, içindeki kibritlerin çoğunun başı kutuya sürtüldüğünde dağıldı. Sonunda bir kâğıt parçasını tutuşturmayı başardım ama tahtalar kötü yanıyordu,

herhalde rüzgârdan. Rüzgâr bulutları sürüklüyor, yaprakları dalgalandırıyor ve alevi yana yatırıyordu. Etraftaki kurumuş otlar tuttu, ben de üzerlerine bastım. Ama ateş giderek daha hızlı yayılıyor, ben de üzerine basıyor, basıyordum; kuru toprak ayakka-bı-larımın altında toz oluyordu.

Pazar günü geç saatte kahvaltı ettik, masaya fincan koymadan. Babam, Bayan Gorny'nin bahçeden getirdiği soğancıkları da kullanarak omlet yaptı; televizyon da açtı, *Der Internationale Fröh-schoppen*. Werner Höfer'den hoşlanmamamın tek nedeni büyük gözlüğü değildi. Hep ağzını yaya yaya konuşurdu, öyle ki bir sonraki sözcüğünün ne olduğunu tahmin eder ve bu sıkıcı programın asla bitmeyeceği hissine kapılırdım. Ama sonra babam televizyonu kapatıp bir Gold-Dollar yaktı. İki kolunu da kanepenin arkalı-ğına yerleştirerek pencereden dışarıyı seyretti. Gökyüzü maviydi.

"Anneyle konuştun mu?"

Başını evet anlamında salladı. "Dün akşam, vardiyadan önce."

"Ee? Haftaya dönüyorlar mı?"

Başını arkaya attı, dumanı havaya üfledi. "Ondan sonraki haftaya. Annenin biraz dinlenmeye ihtiyacı var."

"Elbette." Küllüğü onun önüne doğru ittim. "Belki onu ziyarete gideriz. Şöyle günübirlik falan?"

Bana baktı. "İyi olurdu. Ama önümüzdeki hafta yine gece vardiyasındayım. Sıkılıyorsun, değil mi?"

"Hayır hayır. Önemli değil."

"Yok yok, sıkılıyorsun. Sen de oraya gitmek isterdin, tıpkı benim gibi. İkimiz de tam birer çiftlik çocuğuyuz, yalan mı?"

Sırıtp omuz silktim. Sonra ayağa kalkıp tabakları topladım, hepsini mutfığa götürüp kendime bir bardak daha süt doldurdum. Maden ocağının çıkarma kulesinde bir bayrak dalgalanıyordu, Berlin yüzünden.

"Bak şimdi..." Kahvesinden bir yudum aldı. "Birlikte bir şey-

ler yapabiliriz. Kleekamp'ta bir arkadaşım var, uzunca süredir onu ziyaret etmek istiyordum. İyi heriftir. Oraya gideriz."

"Şey..." Yeniden yerime oturdum. "Gitmemiz gerekmiyor. Gerçekten sıkılmıyorum."

Sigarasını söndürdü, sabahlığının kuşağını sıktı. "Onu seveceksin. Batı Üst Ligi'nin bütün oyuncularını bilir, bütün maçların sonuçlarını da. Ayrıca asker dergileriyle savaş gemisi fotoğrafları falan toplar. Hem sonra erkek kardeşi hakiki bir suçludur. İki yıl önce Amsterdam'daki mücevher soygununu hatırlıyor musun?" Meyve kâsesinin içinde duran *Bild am Sonntag* gazetesini işaret etti. "Milyonluk ganimete kondular. Lippek'in kardeşi de vardı aralarında."

"Lippek takma adı mı?"

"Nasıl? Hayır, hayır. Soyadı böyle. Adı Herbert. Pekâlâ, şimdi ben tıraş olacağım, sen de bulaşığı yıka, biraz ortalığı falan topla, sonra da yola koyuluruz."

Yeniden mutfağa döndüğümde tuhaf bir kokuyla karşılaştım, hem tanıdık hem de itici; açık kapıdan balkona baktım. Marusha pencere pervazına oturmuş ayak tırnaklarına oje sürüyordu. Ayakları masamızın üzerindeydi, başını kaldırmadı. "Hey! Keyfin mi yok senin?"

Oje fırçası güneşte ışıldadı. Marusha bir şey demedi, sadece yavaşça başını salladı, ben de gazlı su ısıtıcısını çalıştırdım, lavaboya sıcak su doldurup içine biraz Pril kattım. Bir kez daha göz ucuyla ona baktım. Üzerinde Lee kotu ve spor atleti vardı. Küllüğü suya tuttum, bulaşıkları yıkadım ama tavayı tam temizleyemedim. Yumurtanın bir bölümü iyice kuruyup yapışmıştı; Marusha oje şişesinin kapağını kapattı. "Bulaşık beziyle başa çıkamazsın. Çelik ovma teliyle yapman gerek."

Bahsettiği şeyi mutfağın neresinde bulabileceğime dair en ufak bir fikrim bile yoktu, lavabonun altına baktım, o da parmaklarının arasına tıktığı pamuk parçalarını çıkardı. "Süpürge dolabında. En üst rafta duruyor."

Gerçekten de söylediği yerde bir bulaşık teli vardı; Marusha

gerinip esnedi. Sonra bacaklarını, ayakları masanın kenarından taşacak şekilde ileri uzatarak taze kırmızıyı inceledi. "Bu pazar günleri insanı öldürür, değil mi? Bütün hafta boyunca hafta sonu tatiline sevinirsin, sonra ne yapacağını bilemezsin. Sanırım burarlardan gideceğim. Hollanda'ya giderim belki, bütün serserilerin olduğu yere. Hiçbir şey yapmak zorunda değiller ama keyifleri yine de yerinde."

"Jonny'yle gezintiye çıkabilirsin. Grafenmühle'de kayığa binersiniz. Üstelik orada tüfekte atış yapmak için yerler de var."

"*Kiminle?*" Yüzünü buruşturdu. "Bir daha yanıma yaklaşmasa iyi olur, it herif. Sakın onlar gibi biri olma, benden sana tavsiye! Burama kadar geldi artık." Yumruğunu ileri uzatıp bana gülmüsedti. "Bunları sana emanet edebilir miyim?"

Balkona çıktım. Boynundaki morluklar hafiflemişti. Ama kolunda mavi renkli yeni lekeler vardı; pamukları elinden aldım. "Biz de birazdan gidecektik. Gerçek bir mücevher soyguncusuna. Gazetelerde bile yazmıştı."

"Nereye? Nereden tanıyorsunuz ki?"

Pamuk parçalarını kömür kasasına attım. "Babamın bir tanıdığı, maden ocağından. O zamanlar milyonluk bir işe katılmış, Amsterdam'da. Gazetelerde okumadın mı?"

Gülmüsedti. "Yapma yahu? Şimdi de bu kadar zengin olduğu için kömür madeninde çalışıyor, öyle mi?"

Omuz silktilim. "Bilmem. Kesin olan soyguna katılmış olduğu. Ya o ya da kardeşi. İstersen sen de gel, sorarsın."

"Olur mu dersin?"

"Neden olmasın?" Tavayı kazımayı sürdürdüm, pek bir başarı sağlayamadan; kahverengi tortu tellerin arasına doluyordu, o sırada babam mutfığa girdi. Takım elbisesinin pantolonunu giymiş, gömleğini ilikliyordu. Ellerinin büyüklüğü nedeniyle en üst düğmede genellikle zorluk çekerti, şimdi de biraz eğildi, başını yana yatırdı. Parmaklarımı pantolonuma sildim ve babamın son düğmesini iliklerken o da lavaboya baktı. "Bu tuvalette kullandığımız tel, oğlum. Kireci çıkarmak için..."

Belli ki Marusha'yı fark etmemişti. Marusha kollarını bacaklarına dolayarak öne eğildi. Bizimkilerle konuştuğunda hep olduğu gibi sesi yine aydınlık ve sevecendi; kocaman gülümsüyordu. Ama sadece ağzıyla. "Merhaba Bay Collien!"

Babam kısaca başını eğip selam verdi, temiz bulaşığı kaldırdı. Duvar dolabının üst raflarına boyum yetişmiyordu. Marusha ayaklarını masamızın üzerinden indirip pencere pervazına koydu. "Juli küçük bir gezinti yapacağınızdan bahsediyordu."

"Yok canım. Şöyle bir yürüyüşe çıkıyoruz."

"Ne güzel. Ben de sizinle gelebilir miyim?"

"Sen mi? Neden?"

"Burası çok sıkıcı işte."

Babam gömleğinin yakasını kaldırdı, cebinden kravatını çıkardı. "O zaman git de annene yardım et. Yapacak bir iş her zaman vardır."

"Bugün boş günüm!" Darılmış gibi bir surat ifadesi takındı. "Benim de ara sıra dinlenmem gerek."

Babam evyenin üzerinde asılı duran, bir zamanlar sahip olduğumuz muhabbet kuşunun kafesinden geriye kalmış aynaya baktı ve hassas işler yaparken hep hafifçe titreyen parmaklarıyla kravatını bağladı. "Üzerinde doğru dürüst bir şey yok. Üstelik biz hemen çıkıyoruz. Belki bir dahaki sefere."

Kravatın ucunu yaptığı ilmikten geçirdi, Marusha doğruldu. Atletinin göğsüne sarı bir arma dikilmişti, Federal Almanya kartalı. "Bana sadece bir dakika verin. Otuz saniye. Lütfen, Bay Collien! Juli sizinle gelebileceğimi söyledi."

Babam göz ucuyla bana baktı, tahta kaşıkla tavayı kazımayı sürdürdüm, o da başını iki yana salladı. "Pekâlâ, öyle olsun. Ama hepi topu Kleekamp'a kadar gidiyoruz. Ailene haber ver."

Marusha gülümseyerek alt dudağını ısırdı. Sonra ayaklarını kaldırdı, odasından yana döndü ve az sonra, giysi dolabını karıştırdığında hep olduğu gibi paldır küldür sesler işittik. Bulaşık bezini katlayıp ocak kapağının kolu üzerine astım. Babam kıcıma bir şaplak indirdi. "Sen de erken başladın... Saçını tara, duyduñ

mu? Sonra da şu şortu çıkar artık, lütfen."

Çocuk odasına gittim. Ama haki pantolonum kirliydi, ben de komünyon elbisemin pantolonunu giydim, ütü izini buruşturmayaya çalıştım; ama hâlâ jilet gibiydi. Sonra banyoda tarağı saçlarımdan geçirmeye uğraşırken kapı çaldı, Marusha oturma odasına girerek ikimize de kocaman gülümsedi. "Böyle gelebilir miyim?"

Kanepeye oturmuş gazeteyi karıştıran babam doğru dürüst bakmadı bile. Marusha, bileklerinde kısa yırtmaçları olan dar bir pembe pantolon giymişti; ayaklarında daha çok terliğe benzeyen, yine pembe, topuksuz sivri ayakkabılar, üzerindeyse uzun yakalı beyaz bir bluz vardı. Dudakları yeni Matchbox arabaların cilasından daha koyu ve ıslıtlı bir kırmızıyla parlıyordu. Kaşla göz arasında bana dil çıkardı.

Ama babam başını iki yana salladı. "Seni bu halde yanımda götürmem. Önce üzerine bir şey daha giy de gel."

"Ama neden? Dışarısı otuz derece..."

Babam sayfayı çevirdi. "Ne demek istediğimi pekâlâ anladın."

Marusha, yüzünde hafif bir kızarıklıkla başını eğip kendine baktı. "Öyle mi? Belli oluyor mu?" Sonra bluzunu elleriyle gerdi ve ben de içine sutyen giymediğini fark ettim. Bir kez daha odasında kayboldu.

Hava o kadar sıcaktı ki insan dışarıda olduğunu anlamıyordu. Katırtırnağı çayırının içinden geçen asfalt yol doğrudan maden ocağının çıkarma kulesine doğru gidiyormuş gibi görünüyordu. Dişliler hareketsizdi ve bayrak gönderde yarıya çekilmiş halde cansız aşağı sarkıyordu. Ufak bir meltem bile ağaç yapraklarını sallamıyor, kurumuş otlar arasında hiçbir şey hışırdamıyordu. Babam ceketini omzuna atmıştı, ağzını açmıyordu. Zaten çok konuşmazdı; ben de ne diyeceğimi bilmediğimden ara sıra bir katırtırnağı çiçeğini dalından koparıp emdim. Eskiden tatlı olduklarına inandırmıştık kendimizi. Bu kadar sarı renkli çiçekler olsa olsa tatlı olabilirdi. Ama aslında hiçbir tatları yoktu.

Marusha'nın ökçeleri asfaltta takırdıyordu; güneş gözlüğünü

taktı ve ufuk çizgisini işaret etti, maden tesislerinin silueti titriyor gibiydi. Soğutma kulelerinin birinden beyaz bir buhar yükseliyordu, üzerinden bir karganın gölgesi geçti. "Siz hangi binada çalışıyorsunuz, Bay Collien?"

İnce kravat güneş ışığında parlıyordu, metalik bir kahverengi. "Hiçbirinde. Ben yerin altında çalışıyorum, tıpkı baban gibi."

"Aman Tanrım. Bütün gün mü?"

Babam başını evet anlamında salladı. "Şu sıralar bütün gece. Neden sordun?"

"İnsan böyle bir işi nasıl yapabilir hiç anlamıyorum. Yaptığınız şey sağlığa zararlı, öyle değil mi? Bütün o pislik, toz, kötü hava, üstelik hep bir şeyler oluyor."

"Başka yerlerde de oluyor ama. İnşaatlarda iskeleden düşebilirsin ve çelik fabrikasında da... Ne bileyim ben. Önemli olan insanın ailesini doyurabilmesidir, değil mi?" Marusha söylenenleri düşünüyor gibiydi, gözlerini yola dikmişti. Serçeparmağıyla burunun altını kaşıyordu.

"Şey, sanırım..." Sonra yerdeki bir şişe mantarını tekmeledi, kısık sesle ıslık çalmaya başladı, biraz geride kalıp dar pantolonu içindeki poposuna baktım. Hatta görüşümü daha netleştirmek için gözlerimi bile kısıtım. Ama külotunun çizgisini göremedim.

Bisiklet yolundan ayrılıp çöp ve moloz dolu dar bir patikayı geçerek kaldırıma indik. Kleekamp Sokağı'nın, parke taşı döşeli, kapılarda numaraların olduğu bölümündeydik. Barakalar köprü'nün ardındaydı. "Vay!" Marusha durdu ve gözlüğünü saçına doğru kaldırdı. "Beni nerelere götürüyorsunuz? Buraya daha önce hiç gelmemiştim!"

Babam dövme demirden bir kapıyı açtı; kapı ancak diz hizasına geliyordu. Evin önündeki bahçede sayısız çiçek vardı ve hepsi de patlayan bir şeye benziyordu. Birkaç tanesi sarı, beyaz ve turuncu renkliydi ama çoğu kırmızıydı. Babam zile bastı, kapının önünde beklerken Marusha'nın topuksuz ayakkabılarına baktım. İnce derinin altında ayak parmakları belli oluyordu. Marusha usulca sallanıyordu durduğu yerde.

Birinci katta bir perde azıcık aralandı. Yaşlıca bir kadın. Dudakları, ağzında acı bir şey varmış gibi görünüyordu. Derken birinin merdivenleri indiğini işittik. Babam alnıma düşmüş bir perçemi yana itti ve gözleriyle yukarıya işaret etti. "Tavan arasında oturuyor."

Kehribar rengi kapı camının çatlak olduğu, ancak üzerine düşen gölgeyle karardığında belli oldu. Bize kapıyı açan adam çok zayıftı, neredeyse çöp gibi; ayağında da ayakkabı değil, sadece çorap vardı. Siyah giyinmişti ama gömleğinin rengi pantolonunkine uymamıştı; yeni almış olmalıydı. Yakasıyla manşetlerine altın sırmalar nakşedilmişti; yüzünde kocaman, neredeyse kurnazca bir gülümsemeyle babama elini uzattı.

"Waller, seni çukur katırı! Hele bi' buldun evimin yolunu, ha?" Sarı saçları hafif dağınık, gözleri maviydi; tıraş olurken çenesini kesmişti. "Zati bekliyo'dum bugün bi'seyler olmasını. Bi' kaç tane el bombası atmıştım buzdolabına. Hade, hepiniz içeri."

Kapıyı açık tuttu ama babam girmeden önce durup beni omzundan kavradı. "Bu, oğlum Julian."

"Merhaba!" Elimi sıktı, kuvvetlice, ve dosdoğru suratıma baktı. Onun göz kapaklarının kenarı da yerleşmiş kömür tozu nedeniyle siyahtı. "Ben de Herbert. Ama bana Lippek diyebilirsin, herkes ööle yapar."

"Bu da..."

"Vay canına!" Sağ eliyle benimkini hâlâ tutarken soluyla Marusha'nın eline yapıştı. "Bu kadar büyük kızın olduğunu bilmiyordum! Ne kadar nadide bir parça getirmişin bana bööle."

Babam katı bir ifadeyle gülümsedi, Marusha'ysa kıkırdadı ve abartılı bir tavırla reverans yaptı. Ardından kendini tanıttı.

"Eh." Lippek ağzını şapırdatıp dudaklarının bir kenarını yaladı. Adem elması oldukça büyüktü ve sivri bir çıkıntı yapıyordu. "Böyle bir güzellik karşısında dilimizi düzeltmemiz gerekir, yoksa avucumuzu yaladığımızla kalırız. Haydi bakalım, yukarı çıkın, dümdüz devam, ta yedinci arşa kadar. Ben hemen bodruma kadar iniyorum. Aşağıda leziz bir parça kaydattım. Yağ gibi gidecek."

Merdiven boşluğunda ahşap cilası kokusu vardı. Küçük taburelere yerleştirilmiş saksı bitkileri kızıl kahverengi muşambada yansıyor; Marusha basamaklara sadece parmak uçlarıyla bastı. Ökçeleri ara sıra küçük çekiçler gibi pirinç halı çubuklarına çarpıyordu.

Lippek'in dairesi minnacıktı; giysi dolabı kapının önündeki sahanlığa konmuştu. Duşakabinli bir mutfak, penceresiz dar bir yatak odası ve tavanın eğikliği yüzünden mobilyaların dip dibe durduğu bir oturma odası vardı: ahşap kolluklu bir kanepenin, cam yüzeyinin altında sararmış bir dantel örtü bulunan bir masa ve iki koltuk. Rafly bir dolabın içinde iki sıra kitap –sanırım resimli kitaplar– ve bir de kâğıttan yapılmış bir yerküre duruyordu. Kürenin üzerindeki denizler, açık pencereden görülen gökyüzü kadar maviydi.

"Çökün bakalım!" Soluğu az da olsa tıkanmış Lippek masaya etiketsiz bir şişe koydu. İçindeki sıvı ahududu şurubuna benziyordu, belki rengi biraz daha açıktı. "Bira da hemen geliyor." Bunun ardından mutfak gitti ama bir kez daha arkasına döndü. Koltuklardan birinin hemen ucuna ilişmişim, kitapların sırtlarını okumak için başımı yana yatırdım. "Senin için de malt içeceği var. Ya da limonlu gazoz."

"Sağ olun. Malt içeceği iyi olur."

Babamla Marusha kanepeye oturdu. Açık gri, elle çizilmiş benzeyen duvar kâğıdının üzerinde fırça, palet ve küçük resim çerçevelerinden oluşan motifler vardı, ikisinin başlarının arkasında kalan kısımları koyulaşmış ve yağlanmıştı. Lambanın altına, sıcak yüzünden tutkalı akmaya başlamış bir sinek kâğıdı asılıydı.

Lippek üç şişe birayla bir şişe malt içeceğini masaya koydu ve koltukların izin verdiği ölçüde dolabın kapaklarını açtı. Aralıktan elini içeri sokup bardak, kadeh ve hasırdan örölmüş birkaç altlık çıkardı. Sonra şnapsın mantarını açtı. "En azından pazarımız şenlendi... *Ladies first.*"

Ama babam parmağını Marusha'nın kadehinin üzerine koydu. Marusha duraksadı, sonra sinirlenip yanaklarını şişirdi. Lip-

pek kaşlarını çattı, "Ne oldu? Hamile mi?"

Bunun üzerine Marusha bir kahkaha patlattı ama hemen ardından ağzını eliyle, sadece parmak uçlarıyla kapattı. Babam onun kadehini yana itti. "Ona yok. En azından yüksek alkollü bir şey yok. Kız daha on beş yaşında, be adam!"

Lippek şaşkın bir ifadeyle kaşlarını kaldırdı ama yapmacık bir tavırla. "Gerçek mi? Yok artık, daha neler! İyi ki söyledin. Ne de olsa insan neden hapsi boyladığını bilmek ister, değil mi? Ben de çoktan evlenecek yaşa gelmiştir diye düşünüyordum." Marusha'ya göz kırptı, diğer kadehleri doldurdu. Ahududu koktu. "Ama *bir* kadeh içebilir, Waller, ha? Sırf bizimle kadeh kaldırmak için. Azıcık sıvı meyveden ne olacak..."

Babam Marusha'ya baktı; teklifi kendi rızasıyla reddetmesini bekliyordu herhalde. Ama o sadece dudaklarını büzmekle yetindi, Lippek de kadehini doldurdu. "Öyleyse saygıdeğer bayan ve baylar..." Kadehini kaldırdı. "Geldiğinize sevindim." Dirseğinin üzerinden bana bakıp başını eğdi. "*Senin* baban var ya! Daha iyisini bulamazsın, biliyor musun? Kimse onun gibi canını dişine takamaz. Hem de harika bir dosttur. Bak..." Çenesinin bir hareketiyle pencere pervazını işaret etti. Pirinçten bir ocak fenerinin hemen altında, cilasız bir ahşap çerçeve içinde madenci sertifikası asılıydı. Babamda da aynısı vardı ama komodinin çekmecesinde duruyordu. "O salak çukurun içinde adam olabildiysem onun sayesinde. Delifışek Waller. Şerefe!"

Yetişkinler şnapslarını başlarına diktiler ama Marusha sadece tadına baktı. "Mm!" dedi ardından ve dilini üst dudağının üzerinde gezdirdi. "Hiç de tahmin ettiğim kadar tatlı değilmiş. Çok lezzetli!"

"Lezzetli de laf mı!" Lippek bira bardaklarını doldurdu. "Al. Arkasından cila olsun, sonra devam edeceğiz."

Babam bir sigara yaktı ve paketi masanın, çakmağı da pake-tin üzerine koyup ikisini de küllüğün yanına itti. "Yarın sabah vardiyasında mısın?"

Başını evet anlamında salladı.

"Kiminle?"

"Bilmem. Herhalde Motzkat'la."

"O zaman işin kolay. Beşinci galerideki sabanı tamir ettiniz mi? O meretin etrafa taş saçtığı süratte hasta kâğıdı dolduramıyorlar. Mulisch senin 50 milimetrelik hortum talep ettiğini söyledi."

"Sağır duymaz uydurur! Elimizde sadece otuzluk bağlantı ve ağız parçaları varken nasıl ellilik istemiş olabilirim? O taş kafalının anlattığı her şeye inanma sen de!"

Marusha şnapısından bir yudum daha aldı. Sonra bitirip kadehi ev sahibimize doğru itti. Kadeh, sürdüğü ruj yüzünden kırmızı olmuştu. "Elmas hırsız olduğunuz doğru mu?"

Kendisine hitap edilen Lippek donakaldı, kafasını salladı: "Bana bak şimdi..." Şişenin ağzını ona doğrultmuştu. "Bir laf daha söylemeden önce: Burada benim evimdeyiz, yoksa yanılıyor muyum? Kapıda da benim adım yazıyor, değil mi?" Marusha irkildi, belli belirsiz başını sallamayı başardı ama cevap vermedi. Başparmağını kemirmeye başlamıştı. "Pekâlâ öyleyse! Benim evimdeyiz, anlaşıldı mı? Ve burada kimse kimseye *siz* diye hitap etmez. Buraya haciz memuru gelecek olsa ona şöyle derdim: Buraya bak, buzdolabını mühürlemeden önce bi bira kap da getir!"

Marusha kıkırdadı, Lippek şişenin mantarını dişleriyle çekip çıkardı. "Tamam mı? Bana sen diyeceksin. Birazdan yanına geleceğim, bunu öpücükle mühürleyeceğiz. Her şeyin bir düzeni olmalı."

Bunun ardından şnapsları tazeledi, Marusha'nın kadehini de doldurdu, babam usulca dilini şaklattı. "Yeter artık, be adam! İkinci kadehi bu."

Ama arkadaş başını salladı. "Sayı saymasını bildiğinden haberdardım zaten, Waller. Direklerle boyundurukları önceden saymanda da bir sakınca yok. Şef sensin. Ama burası benim çöplüğüm. Haydi, şerefe!"

Marusha ikinci kadehini de kaldırdı ama erkeklerin aksine bu kez içmedi. Kadehi masaya koydu, birasından bir yudum aldı ve şişelerin arasında duran HB paketini işaret etti. "Bana bir tane verir misin?"

Lippek ağzını sildi. "Sana her şeyi veririm. Ama sadece sigaranı yakmama izin verirsen."

"Elbette! Yoksa kuru kuru içmemi mi istersin?"

Yavaş yavaş şişedeki malt içeceğini bardağıma doldurmuş-tum. Bardak şimdi silme doluydu, üzerinde de köpük yoktu; bir yudum almak için öne eğildim. "Ee, ne diyorsun?" Marusha kendisine uzatılan sigarayı alırken masaya çarptı. "Hiç elmas çaldın mı?"

Lippek dilini şaklattı, babamdan yana baktı ve bir baş hareketiyle kızı işaret etti. "Hiç tahmin eder miydin? Yani böyle bir parçanın on beşinde olabileceğini? İnanılmaz, değil mi? Resmen kadın bu, şuna bir baksana. Olgunlaşmış."

"Hayır." Dökülen içeceğimi kâğıt mendille sildim.

"Daha stajını yapıyor."

Lippek başını iki yana salladı, masanın kenarından kızın bacaklarına baktı. "Böyle bir yavrunun daha ne stajı yapması gerekiyor..."

Marusha pililerini düzeltilti, dumanı ince bir bulut halinde bur-nundan bıraktı. "Tekstil tezgâhtarlığı. Kaiser und Gantz'ta."

"Hadi ya! Hakkatten mi? Bir keresinde oradan kendime don almıştım. Amma da utanmıştım ha. Katananın biri gelip bana sor-du: Ağ boyunuz kaç acaba? Hem de herkesin ortasında! Ben de dedim ki: Bilmem. Daha hiç ölçmeye kalkmadım. Ööle, mezura falan kullanmadım yani. Herkes de bana, sanki keçileri kaçırmışım gibi baktı."

Marusha kahkaha attı, birkaç kez elini hızla dizine vurdu. "Kesin Niedl'dir o. Böyle sorular onun başının altından çıkar. Adı Niedl miydi?"

Lippek ensesini kaşıdı. "Ne bileyim hatunun adı neydi? Kesin olan, benim sadece açık tezgâhlardan alışveriş yapacağım."

Bir kez daha şişenin mantarını çıkardı, bana baktı. Onun da elleri kocamandı ama bilekleri şaşırtıcı derecede zarif görünüyordu. "Ee, sessiz dostum. Senin ihtiyar gibisin sen de, öyle mi? Senin de ağzından kelimeleri zorla almak gerekiyor. N'olacaksın büyüünce?"

Sırıttım, sonra omuz silktim; babam sigarasını küllüğe bastırarak söndürdü. "Çizimi çok iyi."

"Hakkatten mi? Eh, öylelerine de ihtiyaç var. Öyleyse çukurda çalışacak kadar aptal değildir, di mi? Benim oğlan gelip bana dese ki: Bana bak, ben madenci olacağım – küreğimi ta beline vururdum."

Babam burnundan soluk verdi. "İyi de, senin çocuğun yok ki!"

Lippek içkileri tazeledi. "Ee, n'olmuş? Bu ne anlama gelir? Hiçbi anlama gelmez. Şimdi olmayan, asla olmayacak anlamına gelmez." Kadehini bir satranç taşı gibi iki parmağıyla kaldırdı ve Marusha'nın bardağıyla tokuşturdu. "Haydi güzelim, arkada kalma, yetiş bize! Haydi, fondip!"

Marusha parmağını şakağına vurdu, babam da itiraz belirten bir el hareketi yaptı. "Yeter artık, Herbert. Bu sıcakta hem de... Kalkıp kızı eve zurna gibi götürürsem Konrad ne der!"

"Gorny mi? Onunla da kafa çekmişliğimiz vardır. O da kız kadar dayanıksız. Şerefe, dostum!"

Babamla kadeh tokuşturdu – aynı anda Marusha kadehine uzandı. Başını öylesine ani bir hareketle ensesine attı ki saçlarındaki güneş gözlüğü aşağı kaydı. Bu sırada yüzünü buruşturmadı, sadece bir kez kısaca gözlerini kapattı ve kadehini erkeklerden daha önce masaya koydu. Yanakları al al olmuştu.

Babam ona, kimi zaman Sophie'ye baktığı gibi baktı, çok kati ama bir taraftan da mahzun bir edayla; Marusha omuzlarını kaldırdı. "Ne olmuş? Yakında on altı olacağım. Üstelik Gorny bana laf edemez. Benim babam değil o." Sonra külünü küllüğe silkeledi ve yeniden Lippek'e döndü. "Haydi, söyle bakalım! Şu elmas hırsızlığını gerçekten de yaptın mı? Silahla falan?"

"O yapmadı ki!" Bardağımın içine doğru konuştum.

"Kardeşiydi soygunu yapan."

Lippek bardaklara bira takviyesi yaparken masa örtüsüne köpük damladı. Arkasına dönüp alnını kırıştırdı. "Ne olmuş kardeşime?"

Bakışıyla başının hareketi birbirlerine uymuyordu, dili de peltekleşmeye başlamıştı. Babam ona Gold-Dollar'ını uzattı. "Ona soygundan söz ettim. Zaten gazeteler de yazmıştı."

Diğeri başıyla tasdik etti. "Elbette. Anlatabilirsin tabii. Hepsi aptal, gemici boku kadar bile akılları yok. Şimdi hapishanenin birinde çürüyorlar." Paketten çıkardığı sigarayı Marusha'ya doğrultarak konuştu. "Elmaslar beş para etmez. Bu kadarını söyleyeyim sana. Tırnağının altındaki kir kadar etmez hem de. Benimle evlenecek kadının elmasa ihtiyacı olmaz. Zaten onunla ne yapacak, yakayım desen yakılmaz. Ama bodrumu hep kömür dolu olur, anlarsın ya. Hep istim üzerinde olur!"

Babam iki elini masanın üzerine koymuş, bardak altlığını parmaklarının arasında çeviriyordu. Altlık tel teldi, sanki saçlardan örülmüş gibi. "Elmas da hepi topu kömürdür zaten."

Marusha sigarasını söndürdü. "Nasıl yani?"

"Eh, briketler gibi elmas da karbondan meydana gelir, sadece milyonlarca yıl daha yaşlıdır."

Lippek başıyla onayladı ciddi bir tavırla. "Basıncı da es geçmemek gerek, Waller. Tıpkı hayatta da olduğu gibi. Bir kadına sıkıca sarılırsan sonunda pırlanta gibi ışıldar." Ayağıyla beni dürttü. "Değil mi?"

Sonra, belki de biraz fazla ani bir şekilde ayağa kalktı. Dola-ba tutunması gerekti. Rafa doğru uzanıp aldığı albümü bana verdi. Batı Üst Ligi, 1947-1963, siyah-beyaz. "Nasıl? Bunun içinde her şeyi bulabilirsin, oynanmış bütün maçlar, hem de takım kadrolarıyla, en önemli goller, en güzel fauller." Benim için sayfaları çevirirken parmakları titriyordu; sarı tırnakları kesilmiş ama törpülenmemişti. "Şuna bir bak, emektar Kuzorra, Helmut Rahn, bak burada da Horst Szymaniak. Erkenschwick'ten geliyor, tıpkı benim gibi. Al, senin olsun."

"Teşekkür ederim!" Albümü dizlerimin üzerine koydum, babam şaşkınlıkla bana bakakaldı, sonra kravatını gevşetti.

"İyi de, sen futbolla ilgilenmezsin ki!" Her zamankinden daha yavaş konuşuyordu ve alnıyla elmacık kemikleri üzerinde se-

vimsiz bir parlaklık peydahlanmıştı; omuz silkip pencereden dışarı baktım.

"Ne?!" Lippek yeniden yerine oturdu. "Waller'in oğlan sporla ilgilenmiyor mu? Olacak iş değil, yahu." Şnapsın mantarını çıkardı, kadehini doldurdu. "İnanamıyorum. Sen nasıl erkeksin?"

Babam kendine uzatılan kadehi aldı. "Çizimi iyi. Özellikle hayvanları güzel çiziyor. Bir defasında öğretmeni bir kırlangıç yuvasını tek başına çizdiğine inanmadığından okula gitmem gerekmişti. Gagalarındaki deliklerin çevresindeki incecik tüyleri bile unutmamış."

Marusha etrafına bakındı. "Müzik yok mu?"

"Elbette var!" Lippek başıyla bir hareket yaptı. "Hemen yanında, kutu ağzına kadar dolu. Ama sesini çok açma, yoksa gudubet boğazıma çöker. Daha bir kira borcum var."

Marusha kanepenin kolu üzerine abanıp dolabın bir kapağını açtı. Bunu yaparken bluzu gerildi, altında sutyeni belirdi. Bembe yazdı. Dolabın içindeki raftan birkaç plak çıkarıp onluk plak değiştiricisine yerleştirdi. Ama daha ilk parçada pikabın kolu tablanın tırtıklı lastiği üzerine indi; ayağa kalkıp devir ayarını 33'ten, 45'liğe getirdim. Erkekler denizde kum gibidir, her gün bir yenisi eklenir.

"Tanrım! Daha modern bir şeylerin yok mu? Beatles ya da Lords falan?"

"Kim? Ben mi?" Lippek kadehini kaldırdı. "Benim adım Pillek mi? Öyle zenci müzikleri benim evime giremez. Değil mi, Waller? Daha bira ister misin?" Bana baktı. "Bir koşu buzdolabına git bakalım! Sebzelikte..."

Ayağa kalktım. Mutfak küçüktü, kromlanmış bacakları olan kare biçimli masanın yanında sadece tek iskemle vardı. Günlük takvim hâlâ mayısı gösteriyordu.

Duşakabinde askıya asılmış bir gömlekten su damlıyordu. Buzdolabının lambası bozuktu ama buzlukta koca bir tabaka buz birikmişti. Alt taraftaysa bir kavanoz kornişon turşusu ve içinde bir parçası yenmiş jambonla patates tava artığının durduğu tabak-

tan başka bir şey yoktu; çatal hâlâ tabağın içindeydi. Alt çekmeden iki şişe bira alıp oturma odasına götürdüm.

"Gerçekten de iyi bir oğlun var." Lippek şişe açacağını elinde hazır tutuyordu; sapı, cilalanmış bambu ağacındandı. İki kolunu kanepenin arkılığına uzatmış olan babam omuz silkti. Boş boş bakmaya başlamıştı. "Biraz durgun ama," diye ekledi Lippek ve şişelerin kapaklarını açtı.

"Durgun sular derin olur." Marusha gülümsedi, bir şaklamayla yeni bir plak pikabın tablasına düştü. Atina'dan beyaz güller.

Babam başıyla onayladı. "Çiftlikteyken farklıydı. Tam bir haytaydı. Daha konuşmaya başlamadan adamın kulaklarını kemiiriyordu. Akıllı da hep bir karış havadaydı."

Koltuğumda huzursuzca ileri geri kaydım, albümü açıp kapadım. Sonra bacak bacak üstüne attım.

"Bir keresinde, belki iki ya da üç yaşla..."

"Baba!" Biraz öte yana döndüm. "Yine başlama! Bu hikâyeyi hepimiz biliyoruz."

Başını iki yana salladı. "Sen biliyorsun bu hikâyeyi, ötekiler bilmiyor. Her neyse, o zamanlar daha küçüktü, biz de kırmızı bir örgü giysi almıştık, hani vardır ya, tek parça, iliklenir."

Marusha parmaklarını şaklattı. "Tulum deniyor onlara."

"Öyle olsun. Neyse, akşam inekleri sağmak için dışarı çıktık, bu da peşimizde. Tam o anda yağmur patladı, ben de 'Römorkun altında otur!' dedim. Söz dinledi, gidip süt güğümlerinin arasında bir şeyler oynamaya başladı. Biz de işimize baktık, her hava koşulunda yaptığımız gibi. Bir süre onu unutmuştuk. Sonra neye uğradığımızı anlayamadık. Orada sağma sütün kaymağını keşfetmiş ve baştan aşağı her yerine sürmüş! Tereyağı kalıbına benziyordu. Üzerindeki o pahalı giysiyi de olduğu gibi çöpe attık tabii."

Marusha kıkırdadı, şnapsından bir yudum aldı; Lippek de gülümsüyordu. "Eh, biraz vücut bakımı yapmış ha? Herkese lazım."

Bir bacağını masanın gölgesine uzattı, bir anlığına ayak kokusunu aldığımı sandım. Ama belki de benim ayaklarımdı, sandaletlerimi çorapsız giymiştim. "Bir keresinde de..."

Babam parmaklarını saçından geçirdi; koltukaltlarında iri ter lekeleri göze çarpıyordu; bardağıma doğru hamle ettim. Boştu. "Baba, lütfen!"

Beni dikkate almadı bile. Düş görür gibi bakışlarını lambaya doğru kaldırdı, Lippek Marusha'nın ayağına dokundu. Marusha ayakkabılarını çoktan çıkarmıştı, ayağını geri çekmedi. Ama dudaklarına bağlıymış gibi bakışlarını babamdan ayırmadı.

Babam başıyla bir hareket yaptı. "Beş dakikalığına bile olsa gözden kaçırmaya gelmezdi bunu. Bir meramız vardı, oldukça da taşlıydı. Böyle küçük küçük çakıl adacıklarıyla doluydu, oğlan da ineklerin arasında emeklerdi. Hayvanlar sabırsız olurdu, bir an önce sağılmak ister, böğürüp toynaklarını yere vururlardı. Ama bu dört ayak üzerinde altlarından geçer, birtakım sesler çıkarıp şarkılar söylerdi; en sevdiği şey de başını hayvanların memelerine sürtmekti."

Marusha bir ayağını kanepenin üzerine aldı, ellerini dizinin etrafında kenetledi; ama diğeri masa tablasının altında kaldı, Lippek'in siyah çorabın içindeki parmakları, bana bir tırtılın yürüyüşünü hatırlatan hareketlerle Marusha'nın ayağının üzerinde geziniyordu. "Senin bir zamanlar çiftlikte yaşadığını düşünemiyorum, Waller. Gerçekten de düşünemiyorum."

Babam başını aşağı yukarı salladı ve hâlâ bulutsuz olan gökyüzüne baktı. "Bir gün ineklerin kuyruğuna tutunarak ayağa kalkabileceğini fark etti. Ve hemen bir tanesinin kuyruğuna yapıştı. Sonra hayvanın arka ayaklarının dibindeki çakıl öbeğinden çakılları alıp tek tek hepsini ineğin deliğine soktu."

Marusha ağzını eliyle kapadı. Ama parmaklarının arkasından gülümsediği belli oluyordu. Lippek şişeden biraz şnaps içti. "Hangisine?"

Babam bu kez başını iki yana salladı. "Göt deliğine tabii. Diğeri kızışmamışlarsa kapalıdır. Hayvanın içine art arda tıktı çakılları, kaç tane bilmiyorum. Karımla ben sağma işini bırakıp bunu izlemeye koyulduk. Çakılların bir kısmı masa tenisi topu büyüklüğündeydi, bunları büzük kaslarının çukuruna koyup avucuyla

bastırınca, hoop, taş ortadan kayboluyordu. Beş dakika boyunca böyle devam etti, gülmekten kendimizi alamıyorduk. Ufaklığın suratında da sanki son derece ciddi bir iş yapıyormuş gibi bir ifade vardı."

"Peki sonra ne oldu?" Marusha kollarını, üşümüş gibi göğsünde kenetledi. Aynı anda ayağını, tabanı Lippek'e bakacak şekilde yana devirdi.

Babam bir yudum bira içti. "Eh, herhalde bir süre sonra inek bıkmişti; içinden bir guruldama ve şakırtı işitildi, arkaya dönüp böğürdü, sonra da patır patır bütün çakılı yeniden dışarı sıçtı. Ufaklık da orada durmuş el çırpıyordu."

Marusha sormaya gerek görmeden bir Gold-Dollar aldı. Onun da gözleri parlıyordu ve sesinde yalpalayan bir şeyler vardı. "Demek böyle birisin sen? Amma da pislikmişsin."

Sırıttım ama babam kaşlarını çatıp masanın üzerinden çakmağını kıza doğru itti. "Bunun pislikle ne ilgisi var? Çocuk haliyle?"

"Ama hakkatten..." Lippek yanaklarını şişirerek geçirdi. "Senin bir zamanlar çiftçi olduğuna inanmak zor, koca olukçu, kafam basmıyor bir türlü. Sen tam bir köstebeksin yahu, senin yerin toprağın altı!"

Bardağındaki son birayı da kafasına dikerken ayağının başparmağını Marusha'nın ayak tabanı boyunca kaydırды, usulca; Marusha dudaklarını araladı, kestane rengi saç perçemlerinden birini kulağının arkasına sıkıştırdı. Bluzunun üzerinden meme uçlarını gördüm.

Babam ensesini ovdu. Şimdi ağır bir tempoyla konuşuyor, kelimeleri ağızda geveliyordu; cümlelerinin arasında esler veriyor, bu sırada da bakışlarını önüne dikiyordu. "Çok meraklıydı işte. Tıpkı benim o yaşlardaki halim gibi. Ben de bulduğum her deliğe girmeye uğraşırdım. Köpek eniği misali. Bir defasında tavuk kümesine dalmıştım. Sonra da bağırarak dışarı fırladım, kafamda bir horozla, ufak bir paçalı horoz. Saçlarıma yapışmış, deli gibi kafamı gagalıyordu. Sanki tavuklarını çalacağım ondan."

Parmaklarımı şaklatıp babama bileğini işaret ettim ama bana tepki vermedi.

"Bir defasında çok fenaydı. Hatırlamak bile istemiyorum. Çiftçiliğin yanı sıra at da yetiştiriyorduk, tırıs atı. Kısraklardan biri, güzel, kahverengi olan, gerçek bir canavardı. Onu bir türlü ge-me alamazdın. En azından tayı olduğunda. O zaman kimseyi yanına yaklaştırmazdı; mal sahibi kadın dışında. Seyislerden birinin kalçasını parçalamıştı, hatta diğer atları da çifteler, vahşice ısıırırdı. Dolayısıyla onunla tayına özel bir otlak ayrılmıştı."

Marusha, ayağını Lippek'inkinden uzaklaştırmıştı. İkisi de babamı doğru dürüst dinlemiyor gibiydi. Gerçi birbirlerine bakıyorlardı ama aralarında tül perde vardı sanki. Masa yüzeyi üzerindeki yansımaları, neredeyse boşalmış olan şnaps şişesinin altında kesişiyordu; ev sahibimiz oturduğu yerde iki yana sallanıyordu hafifçe. Babam gömleğindeki bir iplik parçasını aldı. "Değerini biliyordu hayvan. Günün birinde..."

Boğazımı abartılı bir gürültüyle temizledim, elimdeki bardak altlığını yelpaze gibi salladım ve bir kez daha babama saatini işaret ettim; bunun üzerine başını kaldırdı, tuhaf şekilde sersemlemiş görünüyordu. Ansızın etrafında gölgeler peyda olmuş gözleri çukurlarına çökmüş gibiydi, başını sallayarak anladığını belirtti ve gömleğinin manşetini yukarı itti.

"Ne oldu?" Lippek doğruldu. "Yoksa izin mi isteyeceksiniz? Kalbime indirme benim!"

Babam saatini kurdu. "Oğlan haklı, Herbert. Daha bir kask dolusu uykuya ihtiyacım var. Vardiyaya yetişmem gerek."

"Ne?" Marusha da şaşırmış görünüyordu. "Ama bugün pazar!"

Babam sigarayla çakmağı cebine koydu. "Aşağıda pazar olmuyor..." Ayağa kalktığında başını neredeyse kaskete benzeyen sarı çanaklı lambaya çarpacaktı. Çanaklardan birinin içinde bir madeni para vardı.

"O zaman en azından bir tane yolluk içelim!" Lippek hızla kadehleri doldurdu. "Meyve sağlıklıdır." Marusha da ayağa kalkmıştı, Lippek ikisine de silme dolu birer kadeh uzatırken şnaps

parmaklarının üzerinden halıya damladı. İki yana sallanarak elini omzuma koydu; ona destek olmak için kaskatı kesildim. "Evet dostlar: Küfeye, memeye, kenefe, çabuk çabuk..."

Marusha, kadehi dudaklarında, burnundan soluk verdi ve bana baktı. Ayakkabılarını eline almıştı, üçü içkilerini devirip kadehleri art arda masaya koyduklarında ökçelerinin basamaklarda çıkardığına benzer bir ses yükseldi. Çiçekler ışıktaki kor gibi ışıldıyordu.

"Bunlar dalya." Gölgelerimiz çiçekleri okşadı. Bahçe yolunun sonuna geldiğimizde babam durdu, kravatını yéniden sıkıladı. "O zamanlar bizim orada daha fazlası vardı. Bunlar yaban otu gibi ürer."

Diğer ikisi biraz arkada kalmıştı, kahve ve ev yapımı kek kokan loş koridorda bir şeyler konuşuyorlardı; babamın yanına sokulup neredeyse fısıldayarak sordum: "Kardeşi elmasları ne yapmış?"

Babam bir çiçeğin taçyaprağını parmaklarının arasında ufaladı. "Bilmiyorum. Zaten ham elmasmış; ham elması elinden çıkaramazsın. Karaborsada satman mümkün değildir. Kimse de çalınmış elmasları tıraşlamak istemez, en azından işin uzmanları. Sanırım bütün hikâyeye tam bir çuvallamaydı."

Marusha kahkaha attı –ışıl ışıl, çakırkeyif bir kahkaha, sonunda hafif bir homurtuyla– ama babam arkasına dönmedi. Yolun karşısında, cüce heykelleriyle dolu bir bahçeye bakıyordu. Birisi oturmuş kitap okuyordu. Babamın arkadaşı kolunu kızın sırtına doladı, saçlarını kokladı. "Peki ne zaman?"

Marusha sırıttı. "Bakarız..."

Lippek elini biraz daha ileri uzattı, koltukaltından geçip mesesine ulaşmaya çalıştı ama kız onu itti; babam bahçe kapısını açtı. Cücelerden biri, bir zamanlar elinde fincan tutuyordu herhalde ama şimdi geriye sadece sapı kalmıştı. Kaldırıma çıktığımızda arkamıza döndük ve gömleğinin etekleri pantolonundan çıkmış olan Lippek bize el salladı. "Rast gele!" Marusha ona doğru bir öpücük yolladı.

Ardından dar, hafif eğimli patikaya çıktık. Ben en sonda yürüyordum, Marusha katırtırnağı dallarını yüzüme çarpmamaları için tutuyordu; bisiklet yolunun asfaltı yumuşamıştı, ökçeleri altında iz bırakıyordu. Babam hiç âdeti olmadığı halde kendi kendine bir şarkı mırıldanıyordu. Ezgiyi çıkaramadım.

"Hey!" Marusha bluzunu düzeltti, güneş gözlüğünü taktı. "Ben kadını, aranızda yürümem gerekir!" Kolumuza girdiğinde babam sustu, soğutma kulesine baktı. Marusha'dan hafif bir ter kokusu geliyordu ama parfümlü bir ter kokusuydu bu, derin bir soluk aldım. Burnunun ucunda minnacık damlalar vardı.

"Lippe'kten hoşlandın mı?"

"Ha o mu?" Marusha nazikçe gülümsedi, biraz da acırmış gibi. "Sen de neler düşünüyorsun! Çok içiyor. Üstelik bana göre de fazla ufak tefek. İnsan şöyle bir yaslanmak ister, anlıyor musun? Baban gibi olsa..."

Babam başını iki yana salladı. "Ne saçmalıyorsun sen? Herbert benim boyumda."

"Ama siz daha boylu gösteriyorsunuz. Çünkü daha sakinsiniz."

"Saçmalama!" Sesi katı çıkmıştı, gülümsemesini bastırmaya çalışmıştı herhalde. Yine de yüzünden belli oluyordu.

Marusha hopladı. "Şarkı söyleyelim mi?"

"Ne?!" Kolumu ondan kurtardım, babamsa cevap vermeye bile tenezzül etmedi. Bir sigara yaktı. Duman, sıcak öğleden sonrasında olduğu yerde asılı kalıyor gibiydi. Ufukta otoyol dalgalanıyordu.

Marusha ağzını küser gibi büzüştürmüştü bile. Sadece dudaklarının kenarında biraz ruj kalmıştı. "Pekâlâ, öyle olsun. Peki hanginiz fıkra biliyor."

Kimse cevap vermedi. Ben dalları çekiştirdim, o da babamdan yana baktı. "Aman, siz de ne eğlence düşkünüyümsünüz! O zaman şu at hikâyesinin sonunu anlatın hiç değilse. Hani şu saldırgan kısrak vardı ya..."

"Hayır! Tanrı aşkına. Ben fıkra anlatırım."

"Öyle mi? Dinleyelim bakalım!"

Biraz düşündüm. "Fıkra uzun mu olsun, kısa mı?"

"Komik olsun."

"Tamam... Bir adamın devasa bir kütüphanesi varmış. Komşu kadın buna gidip şöyle demiş: Harika kitaplarınız var. Bir tanesini ödünç alabilir miyim? Elbette, demiş adam. Ama burada okunacak. Daha önce bir sürü kitabını geri alamadığı için böyle diyormuş."

Marusha elini boynuna götürdü, yakasını çekiştirdi. "Fıkra bu muydu?"

"Bekle işte. Birkaç gün sonra adam komşu kadını yepyeni bir çim biçme makinesiyle görüp şöyle demiş: Harika bir çim biçme makinesi! Ödünç alabilir miyim? Elbette, demiş kadın. Ama çimler burada biçilecek."

Marusha kıkırdadı ama güneş gözlüğünün ardındaki gözlerini göremedim, muhtemelen hiç dinlememiş olan babam eliyle saçlarımı okşadı şöyle bir. Gömleğinin manşetindeki düğmenin kulağıma değdiğini fark ettim. Sonra boğazını temizleyip hikâyeyi anlatmaya başladı.

"Luna'ydı adı, yani ay. Şimdi durup düşündüğümde... Kimse onun otlağına giremezdi. Gerçekten de çok tehlikeliydi. Otlığın çiti bizim çiftlikle komşuydu, her köşesinde bir uyarı levhası vardı; günün birinde kısa bir süre dalmışız. Sebze bahçesini tırmıklıyorduk ki ansızın atın soluma sesini işittik. Karım beni dirseğiyle dürttü. Beti benzi atmıştı. Tanrım, dedi. Oğlan!

Juli telin altından sürünerek geçmiş, sarsak adımlarla kısırağa doğru ilerliyordu, az kalsın bağıracaktım: Juli! Geri dön! Ama böyle yapsaydım sadece hayvanı ürkütmüş ve daha da tehlikeli hale getirmiş olurum. Zaten daha şimdiden toynağıyla toprağı eşelemeye ve ona ters ters bakmaya başlamıştı; tay yana sıçradı ve otlığın öbür ucuna kaçtı. Biz de çite yanaştık ve kısık sesle Juli'yi geri çağırdık. Ama o çömeldi, yerden birkaç mantar topladı; bir anlığına oraya koşup oğlanı kapmayı düşündüm, ne var ki kısırağın çok yakınındaydı. Gariptir ki hayvan kulaklarını geri yatır-

mamıştı. Gerçi kuyruğu havayı dövüyordu ama öylece durmuş oğlumu izliyordu. O ise korku nedir bilmiyordu. Gülüyor, elindeki aptal mantarları Lunaluna diye sayıklayarak hayvana uzatıyordu. Kısarak başının bir hareketiyle onları elinden düşürdü fakat ısırmadı; karım tırnaklarını koluma batırıp fısıldadı: Bir şeyler yapsana! Tanrı aşkına, bir şeyler yap!

Ne yapabilirdim ki! Otağa adım atsam hayvan deli gibi etrafına saldırırdı. Oysa o sırada sakindi. Boynunu yana çevirip Juli'yi tepeden tırnağa kokladı, o da buna sevinip hayvanın burun deliklerine parmağını soktu. Luna burnuyla onu dürttüğündeyse bezli kışının üstüne düşüp keyifle bağırdı."

Marusha babamın parmaklarının arasındaki sigarayı aldı, bir nefes çekip geri verdi. Sonra yeniden koluma girdi.

"Bu arada bütün komşular toplanmıştı, domuz yetiştiricileri, malikânenin hizmetçisi, hatta fırıncılar bile ekmek arabasından inmiş çitin dibinde toplanmıştı. Hepsi bir ağızdan seslenmeye başladı: Juli, gel! Juli, bak, çikolata! Hatta karım oyuncak ayıyı bile salladı ona doğru. Ama oğlan bizi duymuyor gibiydi. Yerinden kımıldamayan ve bakışlarıyla tayını arayan kısrağın altında dolaşıyordu. Tay yavaşça yaklaşmaya cesaret etti, oğlumu kokladı; Liesel yeniden seslendi: Gel, Juli! Lütfen gel! Ama oğlan hayvanın arka bacaklarından birine tutunup kalktı ve sadece şunu söyledi: Hayır! Dönüp bakmadı bile. Sonra da hayvanı okşamaya başladı."

Marusha başını iki yana sallayarak bana baktı. Gülümseminde arsızca bir yan vardı.

"Bir düşünsene!" Babam derin bir soluk aldı. "Tay anasını emerken bizimkisi bu dehşet kısrağın arka bacakları arasında durmuş onu okşuyordu, şu iç kısımdaki beyaz yerleri. Oralarda tüyler düz ve yumuşaktır; bunu nasıl öğrendi Tanrı bilir. Bu sırada da hep aynı şeyleri tekrarlıyordu: Aman da aman. Luna, aman da aman! Çok da mutluydu."

"Peki ya kısarak?"

"O yerinden kımıldamıyordu. Anlaşılan onun da hoşuna git-

mişti bu. Tay çoktan haranın öbür ucunda kelebeklerin peşinden koşmaya başlamıştı, annesiye kendini okşatıyordu – ne kadar sürdü bilmiyorum. O sonu gelmez aman da aman deyişini hatırladıkça hâlâ tüylerim diken diken oluyor."

İzmaritini asfalta attı. Üzerine basarak söndürdüm. "Ama kısarak bir süre sonra sıkılmış olacak ki öne doğru bir adım attı. Benim ufak oğlan da yere kapaklandı, korkuyla bağırdı ve hepimiz soluğumuzu tuttuk. Çünkü kısarak da ürkmüştü ve biraz da denge-siz duruyordu. Yere sağlam basabilmek için ayağını tam da oğlanın yattığı yere koyması gerekiyordu. Ama ayağını yavaşça onun üzerinden geçirdi, burnundan soludu ve tayın peşinden aşağıdaki otlığa gitti."

"Üff," dedi Marusha ve bluzunun bir düğmesini daha açtı. "Ben olsam ölür ölür dirilirdim herhalde. Bir anne olarak yani..."

Babam sıırıttı. "Liesel öyle bir titriyordu ki. O kadar olur yani..." Dönüp bana baktı. "Galiba o gün ilk kez adam gibi sopa yedin, değil mi?"

"Öyle mi?" Önden gidip bir sineği kovaladım. "Olabilir. Hatırlamıyorum ki."

Eve vardığımızda Marusha merdiven boşluğunda kıcıma bir şaplak attı. "Haydi görüşürüz... Güzel bir gezinti oldu, size borcum olsun." Kapısını açtı. "Şöyle bir saat kadar uzanacağım." Ama eşikte durdu ve babamı işaret etti; o ise ayakkabılarının bağcıklarını çözmekle meşguldü, herhalde kördüğüm olmuşlardı. "Sandviçini sen mi yaparsın? Yoksa ben gelip..."

"Ne?" Sandaletlerimi çıkardım. "Sen neden yapacaktıydın ki?" Marusha omuz silkti ve babam doğrulduğunda neredeyse odasında kaybolmuştu bile. Babamın yüzü soluk görünüyordu, yorgun; ayaklarını paspasa sildi, oysa ayakkabıları elindeydi. Kravatını gevşetmişti. "Aşağı incek olursan önce dişlerini fırçala, duyduğun mu? Alkol kokusunu almasınlar. Sonra kızımızı sarhoş etmiş derler."

Marusha tuhaf şekilde gülümsedi, üzgünce. "Zaten öyle yap-tınız." Sonra kapıyı kapattı.

Üzerimi değiştirip tuvaletten çıktığımda babamın gömleğiyle pantolonunu yatağın üzerinde gördüm. Elinde Bild gazetesi, iç çamaşırlarıyla televizyonun karşısına geçmiş futbol maçı izliyordu. Hafifçe sallanıyordu, mutfaka gidip sosis kavanozunun kapağını açtı. "Ne zaman gidiyorsun?"

"Bugün daha geç gideceğim. Kısa vardiya. Neden sordun?"

"Bisikletini alabilir miyim? Yapay göle gideceğim, yüzmeye. Vaktinde gelirim."

"Olur." Televizyonu kapattı. "Ama cam kırıklarının içinden geçme."

Kirchhellen tarafındaki yol yeniydi, asfaltın üzerine henüz şerit çekilmemişti ve iyice şişirilmiş lastikler neredeyse hiç ses çıkarmıyordu. Bisikleti, ellerimi bırakıp geniş zikzaklarla kullanırken tuzlanmış biftekli sandviçimi yedim. Ardından gidonun üzerine iyice eğildim, dirseklerimi yana açtım ve tavuk çiftliğinin çitinin yanından geçerken bir çığlık kopardım. Ama hayvanlar yerlerinden kımıldamadı, deliklerinde kendi hallerinde uyuklamayı sürdürdü.

Yolun sonuna, Grafenmühle'ye varmadan hemen önce, ekskavatörler tarafından açılmış yapay göle çıkan çakıllı yola sap-tım. Güneş ışınları gölün çevresindeki kızıl-kahverengi çam ağaçlarının üst kısımlarını neredeyse altın rengine boyuyordu. Ağaçların tozlu tepelerini sallayacak hafif bir esinti bile yoktu. Hafta sonlarında hep olduğu gibi gölün etrafına bir sürü otomobil park etmişti, radyo seslerini, suya girenlerin bağırması ve çığlıklarını daha uzaklardan işittim. Birileri trompet çalıyordu.

Üç tekerli arabasıyla satış yapan dondurmacıdan bir şişe Sinalco alıp otoparkın etrafından dolaştım. Ağaç kökleriyle belirlenmiş yol, otomobille ulaşımın mümkün olmadığı daha küçük göle uzanıyordu. Küçük gölün yarısı sazlarla kaplıydı, genellikle insan orada kafasını dinleyebilirdi; suya girilen yerin hemen önündeki açıklığa ulaştığımda Zorro bana doğru koştu. Sırılsık-

lamdı, sevinçten uluyor, sol arka ayağı her basışta burkuluyordu; bisikletimi çamlardan birine yaslayıp tüylerini okşadım. Maronde Kardeşler göbeklerine kadar suya girmişti, aralarında yüzen su yatağının üzerinde bir sürü ıvır zıvır vardı: Yamulmuş bir tencere, delinmiş, sapsız bir kürek, konserve kutuları, bir bisiklet gidonu. Onlara el salladım, bisikletin sepetliğindeki battaniyeyi aldım ve Şişko'nun anadan doğma yattığı kıyıya doğru gittim. Şişko dergi karıştırıyordu ve "Merhaba"ma karşılık vermeyip başını şöyle bir kaldırmakla yetindi. Burnunda biriken sümüğü genzine çekti.

"Hey Juli!" Karl çömelmişti, su çenesine kadar geliyordu şimdi; ona bakarken battaniyemi serdim. Her yanı yosun bağlamış eski bir elbise askısı çıkardı sudan. "Defol Juli! Artık ağustos geldi!*"

"Çok komiksin..." Soyunup giysilerimi yastık gibi dertop ettim, sonra yanımda getirdiğim kitabımı açtım, *Son Mohikan*. Zorro yanıma, çimenlerin üzerine yattı. Hafif tuzlu kokuyordu, göl gibi.

Şişko kafasını kaldırdı. "Ne yaptığını sanıyorsun? Burada böyle yatamazsın. Burası çıplaklar kampı."

"Öyle mi?" Kitabın sayfalarına baksam da okumuyordum. "Ne zamandan beri öyle?"

"Hep böyleydi. Yoksa etrafında hiç mayo giyen görüyor musun?"

Köpeği işaret ettim ama Şişko gülümsemedi. Taşaklarını kaşdı. Franz ile Karl su yatağını kıyıya çekti. Onlar da bir şey giymemişti, sık kılları vardı. Gölün tabanından topladıkları hurdaları çalıların arasına attılar. Şişko parmaklarını şıklattı. "Buraya gelin de şu ufaklığa bakın. Kıçındaki lateks torbayla bir yumuşağa benzemiyor mu?"

İki oğlan başlarını kaldırıp beni kısaca süzdüler. Karl'ın sol kolu, kendi yaptığı, üzerine yıldırım düşen kalp şeklindeki dövme yüzünden hâlâ şişti, Franz ellerini kıçına silip bana yaklaştı. Hafif

* Julian'ın kısa şekli olan Juli temmuz anlamına gelir. (ç.n)

şehla bakıyordu ve üzerime eğildiğinde vücudundan damlayan su kitabıma, gazete kâğıdından yapılmış kabına, isabet etti. "Hey!" Yana kaydım. "Dikkat et!"

Ama o saçlarını silkeleyip cinsel organını havada salladı – bu sırada kardeşi bir avuç dolusu su mercimeğiyle üzerime doğru geliyordu. Ayağa fırladım. Şişko sayfayı çevirdi. "Ya altındaki şu torbayı çıkarırsın ya da toz olursun. Bu kıyıyı biz temizledik ve burada nasıl suya girileceğine de biz karar veririz."

Bir şey söylemeden eşyalarımı topladım. Karl elindeki yeşilliği Zorro'nun üzerine sıvadı; hayvan bundan hoşlanmış görünüyordu, Karl'ın bacağına yapıştı. Gölün etrafını dolaşan patikadan, sazlıkların arasından geçmeye gerek kalmadan suya girilebilecek bir sonraki kıyıya yürüdüm. Yüksek çimenlerin arasında hafif bir tümsek vardı, oraya uzandığımda sadece gökyüzünü ve ağaçların çam kozalaklarıyla yüklü uçlarını gördüm. Hiç esinti olmamasına karşın hafifçe salınıyorlardı.

Gazozumu küçük yudumlarla içtim ve diğerlerini, çıkardıkları su sesleri, attıkları kahkahalar ve bir kez de salınan bir osuruk dışında hiç duymadan okumaya devam ettim. Kitap göğsümde uyukladım. Güneş alçalmıştı ve vücudum sinek ısırıklarıyla doluydu. Bunların bazılarını farkında bile olmadan kaşıyarak kanatmıştım; üzerimde dolaşan sineklerin vızıltısı, uzaktaki gölde yüzenlerin seslerini bastıracak kadar artınca doğruldum. Gazete kâğıdı kitaptan ayrılmıştı ve kum rengi kitap kabı, gazetenin reklam basılmış kısmında solmadan kalmıştı, Trill Kafes Hayvanı Yemleri. Koyu renkli kobay fotoğrafı güneş ışınlarını engellemiş olmalıydı.

Diğerlerinin suya girdiği kıyıda kimse kalmamıştı. Zorro'dan da iz yoktu. Örtünün olduğu yerdeki çimenler hâlâ basıktı, yanında buruşturulmuş bir sigara paketi, kömürleşmiş kibrit çöpleri vardı; daha iyi görebilmek için elimi gözlerime siper yaptım. Ama kuşku yoktu; bisiklet gitmişti.

Eşyalarımı toplayıp eğreltiotlarının arasından koştum ve Şişko'ya seslendim, defalarca. Ama ağaçların arasında kimseyi göre-

medim. Yosunların arasında bir tel yumağı buldum, üzerine ateş açılarak delik deşik edilmiş Orman Müdürlüğü yazılı bir levha, bir ayakkabı teki; kıyıdaki çalı çırpıyı karıştırdım, sazlıkların arasına baktım, hatta bulanık yeşil suyun içine bile girdim. Bir karış altı bile görünmüyordu; sessizce küfrettim, dişlerimi sıktım ve ayaklarımla gölün tabanındaki çamurunu deştim. Bunu yaparken cam kırıkları aklıma bile gelmedi. Ayağımı çarptığım tek nesne, telleri yosun bağlamış eski bir mobilet jantıydı.

Bunun ardından giyinip, üzerine neredeyse akşam çökmüş büyük gölden tarafa yürüdüm. Tek bir otomobil kalmıştı, bir Ford Taunus, kapıları açık. Radyo sesi işitiliyordu; büyük örtülerin üzerinde iki çift uzanmış öpüşüp oynayıyordu. Boş bira şişeleri terslemesine kuma saplanmıştı, etiketlerinin üzerindeki altın renkli başaklar güneşte parlıyordu. Gölge üzerlerine düştüğünde adamlardan biri başını kaldırdı.

"Kusura bakmayın, yanlarında dört bisiklet olan üç oğlan gördünüz mü buralarda? Bir de köpek olacaktı. Bisikletimi çaldılar ve gidip..."

"Defol ufaklık." Uzun kıvrıkcık saçlı, bıyıklı adam kadının gözlerinin içine baktı. Kadının üzerinde bikini vardı, adam kadının karnını okşadı, göbek deliğinde kalmış bir iplik parçasını çıkardı. "Bizi rahatsız ediyorsun."

"Biliyorum. Ama belki de siz bana yardım edebilirsiniz. Bisikleti ödünç almıştım. Bisiklet babama ait ve onunla işe gitmesi gerek! Hemen, şimdi! Yani, eğer bulamazsam ben ne..."

Kimse tepki vermedi. Diğer çift ağızlarını iyice açarak öpüyordu, yanakları içe doğru çökmüştü. Kıvrıkcık saçlı, elini kadının bikini altının içine doğru kaydırdı, kadın gözlerini kapattı, ben de başımı çevirdim, mıcır dökülmüş yoldan birkaç tavşanın hareketsiz oturduğu caddeye doğru koştum.

Asfalt sıcaktı; güneş, ufukta görülen tarlaların sınırlarını oluşturan kavak ağaçlarının ardında bir yerlerde ısıyordu; ellerimi ağzımın iki yanına koydum ama hangi yöne doğru bağıracağımı bilemedim. Koşmaya başladım.

Bir elimde kitabımı tutup öbür elimle, omzuma astığım battaniyenin çenemin altında sıkıştırdığım uçlarını kavradım; bu şekilde daha kolay taşınıyordu. Battaniye ardımda uçuşurken adımlarımın ritmine dikkat ettim, sandaletlerimin mavi siyah asfaltın üzerinde çıkardıkları seslere, yavaşlar gibi olduğumda da kendime bağırdım. Karşı yönden birkaç otomobil geldi; benim yönümde giden bir tane bile geçmedi.

Tavuk çiftliğine ait barakaların arasındaki avlu boştu, topraktaki çukurlarda sadece gölgeler vardı ve akşam ışığı tel örgüye yapışmış tavuk tüylerinin daha beyaz görünmesine neden oluyordu. Aksırdım. Dümdüz uzanan yolun iki yanındaki meralardaki su tanklarının etrafında birkaç inek otliyordu, otoyolun üzerindeki köprüde lambalar yandı. Bir aile korkuluğa yaslanmış kamyonlara el sallıyordu.

Güneş kömür tepelerinin ardında kaybolduğunda yerleşim alanına vardım. Evimiz karanlıktı, en azından cadde tarafı; basamakları ikişer ikişer çıktım; son basamağa vardığımda neredeyse dizlerim boşalacaktı. Marusha, elinde kapağı açık fondöten kutusuyla odasının eşiğinde duruyordu. Bornozunun cebinde bir fırça vardı; başını iki yana salladı. "Baban küplere bindi!" Katı bir ifadeyle gülümsedi, sinek ısırığıyla dolu bacaklarına baktı. "Bisikletimin lastiklerinin patlak olmadığına dua et sen..."

Tek sözcük edemeyecek durumdaydım; kapıyı açmak istedim ama zaten aralıktı. Soluyarak kanepenin önündeki sehpaaya ellerimi dayadım. Ev karanlık ve boştu, sabun ya da tıraş losyonu kokuyordu. Babamın sigara paketi pufa bırakılmıştı, çakmak da onun üzerindeydi. Ancak şimdi, soluğum yavaş yavaş düzeldiğinde ağlamaya başladım. Kendimi tutamıyordum. Gözyaşlarım gazetenin üzerine damladı.

Sonra kendime reçelli ekmek hazırladım, bir fincan nane çayı içtim ve televizyon izledim. Birinci kanalda Amerikalı kadınların uzun merdivenlerden inip savaşa giden ya da savaştan dönen

adamlara sarıldığı filmlerden birini gösteriyorlardı. Diğer kanalda yaşlıca iki adam konuşuyordu. Biri şişmandı, kravatı vardı ve keldi, diğeriye zayıfça ve oldukça gergin. İnanılmaz derecede terliyor ve arka arkaya sigara içiyordu, masa mikrofonunun yanındaki küllük ağzına kadar doluydu. Şişman olanı soru sorarken üst üste bindirdiği iki parmağıyla onu işaret ediyor, diğeri de dinlerken başını hiç durmadan aşağı yukarı sallıyor ve ara sıra elini gömleğinin yakasına götürüyordu. Köln aksanıyla konuşuyordu, gözleri iri ve koyu renkliydi ama açık renk gibi görünüyorlardı. Hafif yumru bir burnu vardı. Neredeyse üzgün bir palyaçoya benziyordu. Oysa yazardı, en azından söyleşiyi yapan bir keresinde şöyle dedi: "Bir modern roman ve öykü yazarı olarak siz, demek ki ciddi ciddi..." aralarındaki konuşmadan hiçbir şey anlamıyordum, tek bir sözcük bile. Ama adamın bakışları, mütemadiyen terlemesi –damlacıklar çenesinden gömleğinin göğsüne damlıyordu– ve soruları neredeyse ürkek, en azından çekingen ama ne olursa olsun taviz vermez biçimde cevaplayışı: Koltuğu televizyona iyice yaklaştırdım, mutlaka adını öğrenmek istiyordum ki kilise kütüphanesinde hakkında araştırma yapabileyim. Ama adı anılmadı, en azından gözlerimi açık tutmayı becerebildiğim süre içinde.

Televizyonu kapattım ve odamıza gittim, pencereyi açtım. Ayaklarım yaptığım uzun koşu yüzünden yanıyordu; gömleğimi, pantolonumu ve dar mayomu da çıkarıp yorganın altına girdim. Fernewald Sokağı'nın ötesinde yük treninin takırtılarını ve gündüzleri oyun oynayan çocukları, geceleriye farın ışığında donakalmış geyik ve tavşanları raylardan kaçırarak lokomotif düdüğünü işittim. Sonra uyudum.

Sineklerin ısırıldığı yerler kaşındığından sürekli uyandım. Oraları tükürükle ıslattım. Sonra rüyamda annemi gördüm, hasta halde bir su yatağında yatıyordu. Gölün üzerinde yüzüyordu ben de onu kurtarmak için balıklama suya daldım. Ama bulanık su derin değildi; göğsümle bacaklarımı çakıllarda yaraladım ve derim yüzülmüş halde yeniden su yüzeyine çıktım.

Gözlerimi bir sonraki açışında yazarın kullandığı bir ifade dolaşıyordu zihnimde: Belirtisiz bağışıklama. Anlamını ya da bu sözcükleri hangi bağlamda kullandığını bilmiyordum; zaten önemli de değildi. Tınısı hoşuma gitmişti. Avutucu bir yanı vardı yazarın söyleyişinde: Buna karşı belirtisiz bir bağışıklama vardır.

Bunun ardından saate baktım ve bir anlığına durmuş olduğunu sandım. Neredeyse hiç vakit geçmemişti. Ama saat çalışıyordu. Perdeleri açık bırakmıştım, ay ışığı doğrudan yatağıma düşüyordu; yorganı tekmeleyip üzerimden attım ve iki elimle kaşınmaya başladım. Giderek artan bir hızla.

Apartmanda bir gürültü oldu, herhalde zemin katta. Tırnaklarımın altına yara kabukları dolmuştu. Sonra birisi kıkırdadı ama herhalde bir kuşun sesiydi, bahçenin bir yerlerinde şakıyordu, ben de yatağın üzerine diz çöktüm ve perdeyi çektim. Kız kardeşimin oyuncak ayılarıyla bebeklerinin gözlerindeki ışıltı söndü ve çalar-saatin fosforlu ibrelerinin onu çeyrek geçeyi değil, üçe on kalayı gösterdiğini fark ettim. Bir sineğin vızıltısını işittim, hemen yakınımda, ve tokadımı kulağıma indirdim.

Yukarıda, başımın üzerinde bir şeyler sıkışmıştı. Kumaşa daha sert asıldım, perdenin ucundaki makaraların korniş içinde kayarken çıkardıkları sesler ansızın tüylerimi diken diken etti. Bitkilerin arkasına sindim. Ay ışığı altında bahçe gri kireç tozuna bulanmış gibi görünüyordu ve bir kalp atımı süresince bir yanılsama yaşadığımı düşündüm. Ağaç yapraklarını kımıldatacak en ufak bir meltem bile yoktu. Bahçe kulübesinin saçağının altında birkaç alet edevat duvara yaslı duruyordu; gece göğünden daha karanlık olan gölgenin içinden bir tırmığın parlak dişleri belirdi ve hemen akabinde Bay Gorny sigarasından bir nefes çekti.

Arkasına doğru uzandı, kapıyı kapatıp aydınlığa çıktı. Sigara içtiğini şimdiye dek fark etmemiştim; ağır adımlarla ağaçların arasında yürüyüp birkaç gün önce ıslah için yaptığı aşuları inceleyen sigarasının ucundaki korun ışığı çenesini aydınlatıyordu. Üzerinde çizgili bir sabahlık vardı, babamınkinin aynısından; pijama altı giymemişti, en azından uzun paçalı bir pijama altı. Sa-

bahlığın eteği altından soluk baldırları görünüyordu, çıplak ayaklarına, bağcıklarını bağlamadan sokak ayakkabılarını geçirmişti. Sarı bir yaprağı bir örümcek ağından çekip alırken kısaca evden yana, daha çok bizim balkon tarafına, bakıp kaşlarını çattı. Sigarasından bir nefes daha çekip onu yağmur suyunun biriktiği varilin içine attı ve elleri cebinde ağır ağır yürümeyi sürdürdü. Bazı ağaçlar öylesine ufaktı ki, Bay Gorny'nin ancak göğsüne geliyordu; arada bir harç sürdüğü aşı yerlerini kokluyor, oralara dokunuyordu. Kol saatinin camında kör bir yansıma.

Boş varilden duman yükseldi, incecik; bense odayı neredeyse tamamen karartmıştım. Süzgülün ucu tül perdede insan burnu gibi bir çıkıntı yapıyordu, onu biraz geri alıp perdeyi dikkatlice çekmeye devam ediyordum ki bitkilerden birine, sık sık olduğu gibi uzun dikenli küçük bir kaktüse takılı kaldı. Saksı neredeyse hiç ses çıkarmadan pencere pervazına düştü, içinden azıcık toprak döküldü. Buna karşın saksı altlığı şangırdadı ve Bay Gorny başını kaldırdı. Gözlerini göremiyordum. Sadece iki karanlık oyuk. Ama o beni far ışığında kalmışım gibi görüyor olmalıydı, en azından göğsüme kadar. Dolunay vardı, kahverengi kenarlı yumuşak gri bir hâleyle; dizlerimin üzerinde hafifçe sallandım, pencere pervazına tutundum. Hareketsizce birbirimizi izlediğimiz süre boyunca duvar saatinin sesleri önce belirginleşip sonra yine hafifledi. Çenesinin gölgesi boynuna düşüyordu, burnununkiyse dudaklarının üzerinde; normalde özenle geriye taradığı saçları bu kez her bir yana dağılmıştı ve sonunda başını eğerek bana selam verdi. Ama karşılık vermedim, gülümser gibi olduğunda da. El yordamıyla perdenin kurdelesini, perde çubuğunun püsküllü sapını aradım ve kumaşı nihayet pencerenin önüne çekmeden hemen önce Bay Gorny'nin ellerini cebinden çıkarmış, çimenliği boydan boya kat ederek eve yaklaştığını gördüm.

Mayomu giymeye çabalarken ayağımı sokacağım deliği ıskaladım ve o telaş içinde dizimi dolaba çarptım, tam köşesine. Annemle babamın yatak odası boştu, doğal olarak. Babamın yattığı, düzeltilmemiş yatağın üzerinde bir *Jerry Cotton* macerası duru-

yordu ve yatak örtüsünün annemin yattığı tarafta kalan kısmı tuvalet masasının aynasında metal gibi görünüyordu. Ya da iri bir böceğin sırtı gibi. Aksayarak oturma odasına koştum, kapıyı kilitleyip anahtarı meyve kâsesinin içine koydum.

Bodrumdan geçerek geliyordu sanırım, parmaklıklı kapının menteşeleri gıcırdadı. Merdiven boşluğunda ışığı yakmadı; kapının altındaki açıklık aydınlanmadı. Belki de ayakkabılarını çıkarmıştı, adım sesleri duymuyordum, sadece basamaklar ara sıra gıcırdıyordu, o da çok sessizce; sanki merdiveni, basamakların iç tarafta kalan dar kısımlarına basarak çıkıyordu.

Kanepeye oturdum, kenetlediğim ellerimi dizlerimin arasında tuttum ve ses çıkarmamak için ağzımdan soluk alıp vermeye koyuldum. Basamaklardan yükselen bir sonraki gıcırtıda –iyice yakından gelmişti– gözlerimi kapadım. Kalbimin gümbürtüsünü, birisi boğazıma vuruyormuş gibi hissediyordum. Bağırsaklarım guruldadı, tuvalete gitmem gerekiyordu.

Sonra aklıma, kapıyı o telaş içinde belki de tam kilitlememiş olduğum geldi ve korkudan titreyerek yeniden ayağa kalktım, elimi ileri uzattım. Parmaklarım titriyordu. Döşeme bir kez daha gıcırdadı, paspas kapıya çarptı, burnuma tıraş losyonu kokusu geldi, ya da bunu hayal ettim – tam kapı kulpunu tuttuğumda başka birinin uyguladığı basıncı hissettim ve donakaldım.

Kapı kulpu yavaşça aşağı bastırıldı ve küvete giren birinin, soğuk sandığı su kaynar çıktığında yaptığı gibi, derin bir soluk aldım ağzımdan. Kapı kilitliydi, kulp birkaç kez hareket etti, her defasında ay ışığının parıltısı üzerinden akıyordu sanki. Merdiven boşluğundaki tıslama ve mırıldanmalara tepki vermeden geri geri mutfığa yürüdüm. Lavabonun içinde tabak ve çatal bıçak vardı, tahta saplı bir patates bıçağı musluktan üzerine damlayan her damlayla hafifçe sallanıyordu, mütemadiyen. Balkon kapısı açık duruyordu ama Marusha'nın penceresi kapalıydı. İçeride ışık yanmıyordu.

Buna rağmen eşiği geçip cama vurdum, ağır yük treninin köprünün altından geçerken çıkardığı takırtılar içinde benim bile duymadığım kadar hafif sesle parmak uçlarımla trampet çaldım.

Yine de pencerenin arkasında bir hareket oldu. Ben saçağın eğik gölgesi altında dururken pencere kanatlarından biri açıldı, önce sadece bir parmak kadar aralandı; rahatlamış halde soluklanırken tükürüğümü yutmaya çalıştım ama yapamadım. Henüz Marusha'yı görmemiştim. Anlamadığım bir şeyler mırıldandı, kırmızı kumaşı çekiştirdi ve ansızın ay ışığı bir çılgılık gibi yansıdı aynada. Olduğum yere çömeldim, sonra masanın altına kaydım. Burası kız kardeşimin oyun hamuru kokuyordu.

"Ne olmuş?" Marusha kıkırdadı. "Oluyor işte. Şuraya tutun..."

Elimin altında bir mısır gevreği parçalandı. Masanın tablasına binen yük ağır olmalıydı, ahşap eğildi, süslü ayaklar gıcırdadı ve sonra iskemlenin üzerinde bir ayak gördüm, ardından diğeri döşemeye bastı. İçine yerleşmiş kömür tozları nedeniyle kararmış ufak yaralar kaslı baldırları kaplamıştı ve iri iki başparmak tıpkı benimkiler gibi içe doğru bakıyordu. Çekiç parmak.

"İyi geceler. Yarın görüşürüz," dedi Marusha.

Babam da kısık sesle konuştu. "Yıkan," dedi ve mutfığa gidip buzdolabını açtı. Çırlıçıplaktı, giysilerini koluna asmış, ayak-kabılarını da elinde tutuyordu. Dolabın kapak rafından bir şey, herhalde bir parça peynir aldıktan sonra kapağı kapattı. Beni fark etmedi. Çeşmeden bir yudum su içip yatmaya gitti.

Bir daha uyuyamadım. Kleekamp'ta bir yerlerde bir horoz öttü ve güneş henüz yükselmemişken giyinip birkaç parça eşyayı da spor çantama tıktırdım. Çorap, iç çamaşırı, Oliver Twist. Sonra boş bir kornişon kavanozuna Bayan Gorny'nin bize önümüzdeki hafta için pişirdiği mercimek çorbasından doldurdum ve bir dilim ekmek kestim. Yarı açık duran yatak odası kapısından üzerine sadece bir çarşaf örtmüş babamı gördüm. Bir bacağına kendine doğru çekmiş yüzükoyun yatıyordu; bir anlığına uyanık olduğunu sandım. Ama sadece dişlerini gıcırdatıyordu, uyurken hep yaptığı gibi. Sonra kapıyı çekip mümkün olduğunca sessizce merdivenleri indim.

Yağmurluğum bana biraz büyük geliyordu, neredeyse kısa pantolonumun paçalarını örtecek kadar. Çitlerin ve fundalıkların gölgeleri henüz uzundu, otların arasında çiğ damlaları parıltıyordu. Ufak Schulz üzerinde pijamalarıyla balkonda oturmuş altın kenarlı büyük fincanından bir şeyler içiyordu. Arabalarını sırayla balkon korkuluğuna dizmiş, bir kamyonu ekmek yüklemişti. Bana el salladı, ona karşılık verdim.

Marondelerin evinin önünde bisiklet yoktu, Şişko'nun bahçesinde de öyle, ben de bütün Dorstener Sokağı'nı geçip futbol sahasını kat ettim. Ayaklarımı sürttüğümde kırmızı kumlardan toz çıktı. Sahanın karşı tarafında bir adam taç çizgisi boyunca paslanmış bir arabayı itiyordu. Çizgi, arabanın önünde soluk, arkasındaysa parlak beyazdı.

Kiliseye girdiğimde Papaz Stürwald saatine baktı. İki çelik telle kilisenin kubbesine asılı camdan haç sabah güneşinde gökkuşağının renkleriyle parlıyordu. "Hayırlar ola?" Tören cüppesini katladı. "Evin yok mu senin? Daha yediye on var. Hem bugün senin görevin yok, öyle değil mi?"

"Hayır. Pazar günü. Ama günah çıkarmak istiyorum."

"Bugün mü? Günah cumartesileri çıkarılır oğlum."

"Evet ama sabah ayinlerinden önce de olur."

"Bazen. İnsanlar geldiğinde. Ama sen de görüyorsun ki kimse yok."

"Neden? Ben varım ya!"

Kısaca gözlerini kapatıp göğüs geçirdi. Sonra yarım daire biçimli günah çıkarma kabininin kapısını açtı; lastik conta emme sesi çıkardı, sanki kapının ardında boşluk varmış gibi. "Pekâlâ, gel öyleyse. Ama elini çabuk tut."

Süngerle beslenmiş sıranın üzerine diz çöktüm ama perdeyi açık bıraktım. Papaz cüppesini yeniden üzerine attı ve beni parmaklıklılı pencereden kutsadı. Tütsü kokuyordu.

Elimle haç işareti yaptım. "Pişmanlık ve tevazu içinde günahlarımı itiraf ediyorum: yaramazlık yaptım, yalan söyledim, çaldım ve iffetsiz davrandım. Amin."

"O kadar da acele etme." Stürwald fısıldadı. "Ne çaldın?"

"Şey. Aslında çaldım sayılmaz. Ailemin hesabına yazdırdım."

"Peki neyi yazdırdın? Çikolata mı? Şekerleme mi? Muzır neşriyat mı?"

"Başımı iki yana salladım. "Birayla sigara. Bir şişe de Dorn-kaat."

Bir anlığına sustu. Sonra öne doğru eğildi. "Pekâlâ. Onları ne yaptın?"

"Hediye ettim," dedim. "Çünkü hayvan kulübünün üyesi olarak kalmak istiyordum. Diğerleri de dedi ki..."

"Hayvan kulübü mü?"

"Ya, çocukça şeyler işte. Zaten artık doğru dürüst hayvanımız da kalmadı ya. Ama eskiden gri papağanımız bile vardı. Bir de av köpeğimiz, o hâlâ duruyor. Onun da eklemlerinde bir şey var, ama onun dışında safkan. Kedimiz de yakında yavrulayınca daha çok hayvanımız olacak."

Papaz Stürwald boğazını temizledi, sesi sabırsızlanıyormuş gibi geliyordu kulağa. "Peki. Şu iffetsizlik meselesi nedir?"

Yutkunup bir süre bir şey diyemedim. Papaz kol saatini kurdu ve sanki sessizliğin aniden küçücük dişleri çıkmış gibi bir ses duyuldu. "Haydi ama," diye ısrar etti. "Nasıl iffetsiz davrandın? Kendi başına mı, başkasıyla mı?"

"Ben mi? İkisi de."

"Biriyle iffetsizlik yaptığında – kim başlattı?"

"Başlatmak mı? Ben değildim!"

"Peki, kız mıydı erkek mi?"

"Daha ziyade kız."

"Peki ne yaptınız?"

"Bilmem..."

"Nasıl bilmiyorsun! Lafı ağzından kerpetenle almayayım. Birbirinize dokundunuz mu?"

"Evet ama kıyafetsiz değildik. Elimi okşadı, şöyle iç tarafını. Sonra da öpüştük. Daha doğrusu ben onu öpmek istedim. Böyle dille falan."

"Hım. Peki hepsi bu kadar mıydı?"

Sustum, o ise kenetlediği ellerini hareket ettirdi, eklemleri çatırdadı. "Evet, belki bunlar için biraz erken ama bunun için günah çıkarmaya koşman gerekmezdi, Julian. Cumartesiye kadar bekleyebilirdi. Şimdi böyle ayartmaların artacağı bir yaşa geliyorsun, anladın mı? Ama bu normal ve bunları hemen günah addetmemek gerekiyor. Önemli olan bu sırada tanrıyı kaybetmemen. Paternos-ter duasında ne deriz? Bizi yolumuzdan saptırma... Pekâlâ, iyi güzel. Ama duanın aslında şöyle der: Sapmalar içinde yolumuzu göster. Aradaki farkı görüyor musun?"

"Hımm..." Başımı yana yatırdım, tırnaklarımı kemirmeye koyuldum. Kiliseye insanlar geldi, kanatlı kapının gıcırdadığını işittim. Birileri öksürdü. Papaz parmaklıklı pencereye biraz daha yaklaştı, kulağındaki kılları görebileceğim kadar. Omzundaki kepekleri de. Boğazımı temizledim.

"Bay Stürwald?"

"Dinliyorum oğlum, dinliyorum."

"Size bir sorum olacak. Aslında bir şey rica edeceğim. Yani, günah da çıkardığıma göre – başkası için de günah çıkaramam mı?"

"Ne yapmak istiyorsun? Kimin için?"

"Bunu söyleyemem."

"Neden bir başkasının günahını çıkarmak istiyorsun? Bunu kendisinin yapması daha iyi olmaz mı?"

"Evet ama o kiliseye gelmez. Asla."

Papaz başını iki yana salladı. "Sen de sandın ki buraya gelip... Ne yaptı ki? Günahlarını biliyor musun?"

"Evet. Sanırım."

"Peki neymiş bu günahları?"

Derin bir soluk aldım. "Aslına bakarsanız çok iyi bir insandır. İnsanı dövmez ve gazoz falan için hep para verir. Ama o da iffetsizlik yaptı."

"Bunu nereden biliyorsun? Sen de orada mıydın?"

"Ben mi? Tanrı saklasın!"

Kulak memesini çekiştirdi. "Bak şimdi oğlum, beni iyi dinle.

Meseleyi daha fazla uzatmayalım: Kimse bir başkası adına günah çıkaramaz. Gelip kendi yapması gerekir. Çünkü günah çıkarmak için pişman olmak gerekir, sen de biliyorsun. Yoksa bir anlamı olmaz. Bir başkasının yanlış davranışları için pişmanlık duyamazsın."

Yutkundum. "Öyle mi? Neden?"

"Julian! Nasıl soru bu? Söylediğim mantıklı değil mi? Kız kardeşin bir arkadaşının bebeğini bile isteye yırtarsa onun günahının pişmanlığını *sen* duyamazsın ya!"

"Duyamaz mıyım?" Parmağımı pencereyi kapatan parmaklığın arasına soktum. Cilalı ahşap parmaklık, ağız hizasında soluklaşmıştı. "Tabii ki duyabilirim!"

"Hayır evlat. Kesinlikle hayır. Söz konusu kişi için tanrıya dua edebilirsin, onu doğru yola sokmasını isteyebilirsin, falan. Ama günahlarını çıkarıp onun adına pişmanlık duyamazsın. Ben de kefareti sana ödeterek onun günahlarını affedemem. Saçma bir şey bu! Anlamıyor musun?"

Kısaca düşündüm. Sonra başımı iki yana salladım.

İki elini saçlarının arasından geçirdi. "Tamam. Yeter artık. Bu konuyu daha sakın bir zamanda konuşuruz. Dışarıda insanlar bekliyor... Başka bir şey var mıydı?"

Ben bir şey söylemeyince aramızdaki kaplamaya vurdu. "Hop! Hayal mi görüyorsun?"

"Evet. Yani hayır. Bisiklet. Bisikletini kaybettim."

"Kimin bisikletini?"

"Kimin olacak. Günahlarını affetmediğiniz adamın."

"Julian! Kes artık! *Yapamam* diyorum sana!" Dudağından bir tükürük parçası kurtuldu; parmaklığın ardında gözlük camlarının parladığını görebiliyordum. "Bütün gün burayı işgal edemezsin!" İki parmağını kaldırıp haç hareketini yaptı. "*Ego te absolvo*. İki Paternoster, bir Aziz Meryem oku."

"Tanrıya şükürler olsun!" diye fısıldadım ve ayağa kalktım. Orgcu doğaçlamasına başlamıştı, ben de kilise boyunca yürüdüm, son sıraya diz çöktüm. Birkaç yaşlı kadın eğik sütunlu modern bi-

nada oturmuş zangocun mumları yakmasını izliyordu; Ebedi Işık lambası kireçlenmiş duvara kırmızı bir ışıltı yayıyordu, ben de dört Paternoster, iki de Aziz Meryem okudum. Sonra dışarı çıktım.

Futbol sahasının bütün çizgileri yenilenmişti. Rüzgâr penaltı noktasından bir tutam kireç tozu kaldırmıştı, bu yüzden daha şimdiden biraz silikleşmişti, beyaz saçlı bir baş gibi görünüyordu. Adam arabasının üzerine oturmuş termosundan bir şeyler içiyordu, taç çizgisinin üzerinden abartı derecesinde büyük bir adımla geçtim. Selam verircesine elini kaldırdı.

Hava sıcaklığı arttı, ben de yağmurluğumu çıkarıp çantama tıktırdım. Pomrehn'in arazisine yaklaştığımda daha uzaktan kulübenin artık orada olmadığını gördüm. Otlarından arasından kömürleşmiş kalıntılar yükseliyordu, bir dal parçasıyla külleri eşelediğimde bir kısmının dumanı tüttü. Avluyu geçip Zorro'ya seslendim. Ortalıkta görünmedi. Ama tepemde, ağaçların arasında bir yerde bir kuş kanatlarını çırpı ve öttü; bir anlığına gri papağanımızın tüylerini gördüğümü sandım.

Yaşlı Pomrehn mutfak penceresinin ardında oturmuş sigara sarıyordu. Eski kömür kuzinesinin üzerinde bir şişe bira duruyordu. Korkuluğa yaklaştım. "Merhaba. Kulübeyi kim tutuşturdu?"

Omuz silkti, kâğıdın yapışkanlı kısmını yaladı. Saç telleri ne kadar ince olursa olsun, karmakarışık kaşlarının telleri böcek bacakları kadar kalındı. "Kim olacak..." Bir kibrit çaktı, alevini tütünün içine doğru çekti. "Arkadaşların elbette. Tahtaları eksik ya, o yüzden herhalde. Neredeyse iti de kızartıyorlardı."

"Zorro'yu mu?"

Dumanı üfledi ve başını evet anlamında salladı. "Üzerine benzin dökmüşlerdi bile; tarlaların içinden meşale gibi koşuşunu görmek istiyorlardı. Neyse ki çatı kalaslarından biri elimin altındaydı. Buraya bir daha kolay kolay gelemezler... Sırtındaki çantayla nereye böyle? Seyahate mi çıkıyorsun?" Gülümsedi. "Ulu Manitu'nun yanına mı?"

"Bilmem. Belki de basar giderim. Köpeğin nerede olduğunu biliyor musunuz?"

Güneşe bakarak gözlerini kırıştırdı, sigarasından bir nefes daha çekti; avurtları içeri çöktü. Sonra bir tütün parçasını tükürdü.

"Saçmalık yaptığın... Yani şu kaçma işi. Kaçtığın nedir? Bir halt mı karıştırdın?"

Cevap vermedim, sandaletlerimle pencerenin önünde birikmiş şişe kapaklarını eşeledim. Bazıları parlıyordu, bazıları çoktan pas bağlamıştı; Pomrehn birasından bir yudum aldı. "Sen Tecumseh değil misin? Ben de Yaşlı Geronimo'yum ve sana şunu söylüyorum: Kaçıp gitmek olmaz. Nereye gidersen git, dünyanın üzerindesin evlat. O da hep aynı dünyadır. Yani olduğun yerde kal ve hava fırtınaya dönmek üzereyse, kendine şöyle de: Geçer. En kötü fırtına bile geçer."

"Öyle mi diyorsunuz?"

"Elbette. Sana kim ne yapabilir? Evren mükemmeldir, ne ondan bir şey eksiltebilir ne de ona bir şey ekleyebilirsin. Sen aslında çoktan öldün ve daima da yaşayacaksınız." Parmağıyla şakağına vurdu. "Ve özgür olmaya karar verdiysen başına hiçbir şey gelmez. Asla."

Sokağımızın köşesini döner dönmez, daha uzaklardan gördüm onu; hızımı artırdım, spor çantamın içindeki cam her adımda sırtıma çarparsa da verdiği acıyı önemsemiyordum. Yolu kısaltmak için çalı çitin üzerinden atladım. Kapının önünde duran gerçekten de bizim bisikletimizdi. Lastikleri zarar görmemişti, ahşap saplı pompası yerindeydi ve takım çantasındaki alet edevat da eksiksiz görünüyordu. Bir tek üzerine yonca yaprağı kazınmış zil kapağı eksikti.

Merdivenleri tırmandım. Evin kapısı açıktı. Babam fitilli kadipe pantolonu ve siyah tişörtüyle kanepede oturuyordu, başını şöyle bir kaldırdı. Masanın üzerinde duran bir formu okuyordu, boğazımı temizleyip kapı eşiğinde bekledim. "Kusura bakma baba. Özür dilerim. Bir anlığına dikkat etmedim ve birden kayboluverdi. Herhalde ötekiler o sırada... Yani, bir dahaki sefere kilitle-

yeceğim, söz. Zilin kapağını da alacağım. Cep harçlığımdan falan. Sterkrade'ye giderim, şu tren garının yanındaki bisikletçiye, onların fiyatları çok yüksek değil ve..."

Babam kaşlarını çattı, beni dinlememiş gibiydi. Mutfaktan yana kısa bir bakış attı ve formun arka sayfasını çevirdi. Elim hâlâ kapı kulpunun üzerinde, başımı biraz daha ileri uzattım; güneş ışınları vitrinden, tıraşlanmış camların içinden geçiyordu, bunların ardında cilalanmış döşemeyle bir çift kahverengi ayakkabının parıltısını gördüğümde bir korku elektrik akımı gibi saç köklerime kadar yayıldı. Bay Gorny kollarını kavuşturmuş, bir ayağını diğerinin üzerinden atmış halde kapı çerçevesine yaslanmıştı. Üzerinde takım elbise ve açık mavi renkli bir gömlek vardı ve benim kısık sesle söylediğim "İyi günler"e tepki vermedi, beni görmüyordu sanki. Dudakları incecikti; çene kasları, dişlerini sıkıyormuşçasına seğiriyordu; odanın içindeki sessizlik giderek daha da yoğunlaştı. Yana doğru bir adım atıp ikisinin görüş alanından çıktım.

Babamın beti benzi atmıştı; baş ve işaretparmağını iki yandan yanaklarına, buradaki dikey çizgilere sürttü; kısaca gözlerini kapattı. "Pekâlâ Konrad." Forma bir fiske attı, kâğıt halının üzerine doğru süzüldü. "Bu durumda her şeyi konuştuk sayılır, öyle değil mi?"

Derin bir soluk alarak ayağa kalktı, açık eliyle kapıdan yana işaret etti. Bay Gorny'den daha uzundu, daha yakışıklı olduğu su götürmezdi zaten. Ensesindeki saçlar, uzun süre berbere gitmediği zaman hep olduğu gibi kıvrılmıştı, fanilas vücutuna yapışıyordu, kollarında kalın damarlar vardı. Bir tek sigarasına uzanan eli titriyordu, belli belirsiz; karşısındaki bunu görmüş olamazdı. "Şimdi defol!"

Ama Bay Gorny yerinden kımıldamadı, en azından hemen hareket etmedi; onun yerine çenesini havaya kaldırıp gözlerini kıstı. "Bak şimdi..." Elini pantolonun cebine sokup anahtarları şangırdattı; sıkılı çenesini neredeyse hiç açmıyordu. "Hemen terbiyesizleşmene gerek yok. Bu başka türlü de çözülebilir. Biliyorsun, bir telefonuma bakar. Hepsini üç rakam."

Babam başını aşağı yukarı salladı. Hem üzgün görünüyordu, hem de başı kendisine sonsuz derecede ağır geliyormuş gibi. "Pekâlâ, canın ne istiyorsa onu yap. Seni engelleyecek durumda değilim. Şimdi *git artık*. Bir daha tekrarlamayacağım..."

Gorny, saatine bakmak ister gibi gömleğinin sol kolunu sıyırdı. Ama kolunda saat yoktu, o da hızla bileğindeki kırmızılığı kaşıdı. Bu sırada duvarları ve evin döşemesini, her şeyin ölçüsünü çıkarıyormuşçasına süzdü, sonra hâlâ benim kurşunkalem çizimin görüldüğü kapı çerçevesinden uzaklaştı ve acelesiz tavırlarla koridorda yürüdü. "Peki öyleyse..." Elini, duvar kâğıtlı bölümü yağlıboya yapılmış alt bölümden ayıran çıtaya sürttü, parmaklarını inceledi. Sonra dar açılı köşedeki küçük pencereden yana baktı. Pencerenin tahtasında annemin içine saman çiçekleri yerleştirdiği vazo duruyordu. "Ay sonunda boşaltıyorsunuz."

Kapıyı ardından kapatmadan merdivenlerden indi; kapı koluna uzandım ama babam kapıya öyle bir tekme attı ki kapı yeniden açıldı; neredeyse dolaba çarpacaktı. Ama hemen tuttum.

"*Boşaltıyorsunuz* derken ne demek istedi?"

Babam cevap vermek yerine başını iki yana salladı, düşünüyor gibiydi. Bu sırada duman tutucu baykuşun, oturma odası penceresini yansıtan sarı gözlerine baktı. Arkama döndüm, koltuğun altına kaymış formu gördüm; ama eğilip onu almak istediğimde babam elini omzuma koydu ve beni mutfağa doğru itekledi. "Hemen işe gitmem gerek. Bana sandviç yapar mısın?"

Fanilasını yarı yarıya çıkarmış halde banyoya girdi, ben de ekmek somununu kutudan çıkardım. Dilimleme makinesinin manivelası gıcırdayıyor, dişlerimi kamaştırıyordu; altı dilimin üzerine de margarin sürdükten sonra başka bir şey bulamadım; buzdolabı boştu, ben de ellerimi pantolonuma silip balkona çıktım ve korkuluğa yaslandım. Esnerken ağzımdan minnacık tükürük damlaları saçılıyordu etrafa.

Tarlalar arasındaki çukurluktan tren geçiyordu. Tekerlerinin raylar üzerinde çıkardığı sesler yükseldi ve bir türlü bitmek bilmedi; ezilmesi için rayların üzerine koyulan çivileri, ok ucu ola-

rak kullanılmayacak kadar yassılaştıran ağır yük katarlarındandı – bu uçları kâğıt gibi kolayca bükme mümkünü. Ama feniklere gül şekli verilebilirdi. Balkon korkuluğundan uzaklaştım, iskemleye oturdum ve ansızın arkamda, perdenin ardında bitiverdiğinde irkildim.

"Bak bak! Neden bu kadar korktun?" Mırıldayarak konuşuyordu. "Vicdan azabı mı?"

Tül perdeyi açmadı, ben de ona karşılık vermedim. Dümdüz ileri bakmayı sürdürdüm, fundalıklarında birkaç serçenin birbirini kovaladığı bahçeye baktım; Bayan Gorny, aralarında kartal amblemli spor atletinin de bulunduğu çamaşırları asıyordu. Yorgundum, gözlerimi ovuşturuyor ve içten içe gitmesini ya da pencereyi kapatmasını ümit ediyordum. Ama arkamda durmayı sürdürdü; sakız çiğnediğini işitebiliyordum, anneminkinden daha çok beğendiğim parfümünün kokusunu aldım. Ama fazla sıkıştı.

"Şu sıcaklar olmasa..." Kâğıt hışırtısı, sonra bir kibrit çaktı. "Ama yarın yağmur yağacak."

Bu kez de cevap vermedim, sadece omuzlarımı kaldırdım.

"Öyle öyle." Tül perdenin arasından sigara dumanı geldi burnuma. "Yük treni bu kadar gürültü yaptığında ertesi gün hep yağmur yağar."

Sonra babam girdi mutfığa, tıraş olmuş ve giyinmişti, ayağa kalkıp göz ucuyla etrafıma bakındım. Ama Marusha'yı göremedim. Belki de yatağının üzerine oturmuştu. Babamın kulağında biraz köpük kalmıştı, ekmek dilimlerini işaret etti. "Üzerine ne koyacaksın?"

Balkon kapısını kapattım. "Hiçbir şey. Buzdolabı boş. Ama para verirken koşup marketten sos is alırım sana."

Burnundan soludu. "Sen de. Ayın yirmi üçünde mi? Üzerine tuz serp olsun bitsin."

"Neden bu kadar erken gidiyorsun? Bir şey mi oldu?"

"Hayır, endişelenme. Yoluna koymam gereken birkaç şey var. Ardından da Madenciler Birliği'ne gideceğim."

"İstersen soğuk mercimek çorbası götürebilirsin. Bak..." Spor

çantamdaki kavanozu çıkardım. "Bunun içine koymuştum."

"İyi fikir. Kaşık koymayı unutma."

Dolapta, kahve paketlerinden çıkan çikolatalardan bir tane buldum ve onu da babamın yemek kutusuna koydum. Çantasını toplayıp kanepenin üzerine bıraktım, kolların üzerine oturdum. Babam ayakkabılarını bağladı, çift fiyonk atarak. Elleri yeniden sakınleşmişti.

"Baba, Bay Gorny senden ne istiyordu? Taşınmamız mı gerekiyor?"

Pantolonunun paçalarına takarken bisiklet manşetleri şangırdadı. "Öyle görünüyor."

"Peki ama neden? Benim yüzümden mi?"

Başını kaldırdı. "Ne? Neden senin yüzünden olsun?"

Omuz silktim, ceketini askıdan aldım. "O zaman neden?"

"Şey... Sen anlamazsın."

"Peki kime telefon edecekmiş?" diye üsteledim. "Polise mi?"

Bana bakmadı. "Neden polisi arasın?"

"Bilmem. Zaten telefonu da yok, değil mi?"

Bunun üzerine babam başını evet anlamında sallayıp bir kaşını kaldırdı ve gözlerine taze, canlı bir ışıltı geldi. "Ah, Gorny o işi akordeonuyla yapar. Doğru tuşlara basarsan çocuk oyuncuğı."

Sırıttım; o da ağzını uzun süredir görmediğim kadar yayarak gülümsedi, güzel dişleri göründü. Tek bir hareketle ceketini omuzlarına attı ve dışarı çıktı. Ama hemen ardından kapıyı bir kez daha açtı, sadece aralanacak kadar. Uzanarak kapının arkasındaki anahtarı alıp cebine attı.

Yeniden balkona çıkıp ardından baktım. Marusha'nın penceresi kapalıydı. Tül perdenin arkasında, odadaki aynadan yansıyan ışık görölüyordu sadece. Babam hasat edilmiş tarlaların ardındaki yola saptıktan sonra bana baktığında ona el salladım. O da elini kaldırdı, hemen elimle kulağımlı ovaladım, onun da aynısını yapmasını umarak. Kulağında kalan tıraş köpüğünü hatırlatmayı unutmuştum. Ama o gürgen korusunun içine daldı, sırtına ışık ve gölge lekeleri düştü, sonra görüş alanımın dışına çıktı.

Ertesi gün yağmur yağdı, ama sadece hafif bir sağanak. Akşam hava yeniden boğucu hale gelmişti. Jupp Dede otomobilini evin önüne park eder etmez sokak yine çocuklarla dolmuştu. İlk olarak Sophie indi. Kaldırıma atladı, beni öpebilmesi için çömeldim.

"Juli, biliyor musun? Eyersiz ata binebiliyorum. Lekeli bir midillim vardı, adı Misket'ti. Yumuşacık bir burnu vardı, elimden şeker yediği zaman burnundaki kıllar beni gıdıklıyordu. Bir de arkadaşım vardı! Kuru üzümlü ekmeğinin yarısını hep bana veriyordu; hatta bazen daha fazlasını. Adı neydi biliyor musun? Çok komik." Gülmesini bastırarak çenesini göğsüne dayadı. "Ole! Daha önce hiç böyle isim duydun mu?"

Beni öpmedi, ben de alnına düşmüş bir perçemi yana çektim. "Tanrım, her yanın çil olmuş senin. Saçlarının rengi de açılmış."

Ciddiyetle başını salladı. "Deniz yüzünden. Ama denize çok girmedim. Her yer şu vıcık vıcık şeylerle doluydu, denizanları var ya."

"Denizanaları demek istiyorsun." Doğrulup annemin elindeki çantayı aldım. Beyaz bir bluzla üzerine tam oturan elbisesini giymişti ve beni selamlarken yüzündeki gülümseme üzgün görünüyordu; gözlerinin etrafı kızarmıştı. Parmaklarının arasından, kenarındaki oyayı kendisinin işlemiş olduğu bir mendil görünüyordu.

"Senin boyun yine mi uzadı bakayım?"

Sırıtip alnıma düşen saçları elimle çektim. Annemin dudaklarında ruj yoktu, yanaklarındaki küçük kılcal çatlaklar artmıştı. Havanın sıcaklığına rağmen Gornylerin bütün pencereleri kapalıydı, annem sokakta etrafına bakındı; ama görünürde hiçbir komşumuz yoktu, en azından yetişkinlerden biri. Jupp Dede annemin valizini bagaj bölümünden indirip kapıyı kapattı.

"Haydi bakalım, yukarı! Yetiştirmem gereken bir sevkیاتım var daha."

Eve girdiğinde annem ilk iş olarak bitkileri kontrol etti, sak-

sılarındaki toprağa dokundu. Sophie odasına koşup çantasını yatağın üzerine savurdu. "Büyükanmem hep patatesli omlet yaptı bana, Juli. Ne zaman patatesli omlet istiyorum desem, hemen yaptı. Hem de tereyağında. Ya sen? Sen neler yedin?"

Yatağın kenarına oturdum, dizimi kaşıdım. "Tavuk yedim. Her gün kızarmış tavuk, yanında da parmak patates. Bazen tavuğun sadece kızarmış derisini kemirdim. Böyle çıtır çıtır olduğu zamanlar."

Bana inanmayan gözlerle baktı. "Doğru mu bu? Nereden aldın kızarmış tavuğu? Kleine-Gunck'tan mı?"

Başını evet anlamında salladım, o da minik omuzlarını kaldırdı ve alt dudağını kısaca ileri uzattı. "Eh, ne yapalım. Sana bir şey anlatayım mı?"

"Sır mı?"

"Yok canım, herkes bilebilir." Burnunu karıştırdı. "Benim güzel bir ruhum var."

"Senin mi? Kim dedi?"

"Ole'nin annesi. Yaa!"

"Böyle bir şey görülebiliyor muymuş? Ruh ne ki?"

"Ohoo, sen de, aptal oynama bana. Ruhun ne olduğunu herkes bilir. Ruh bir kuşun ötmesini sağlayan şeydir. Sana bir şey daha söyleyeyim mi?"

"Yok, söyleme."

"Söyleyeceğim işte." Şimdi fısıldamaya başlamıştı. "Taşınıyoruz! Yeni bir eve."

"Gerçekten mi?"

Başını aşağı yukarı salladı. "Çok yakında. Peki neden, biliyor musun?"

"Bilmem. Anlat bakalım."

"Galiba reşit olmadığımız için."

"Aman tanrım. Bunu da nereden çıkardın?"

"Bilmem, annem arabada giderken Jupp Dede'ye öyle dedi. İnsan reşit değilse ve saçma bir iş yaparsa evden atarlarmış. Sen saçma bir iş yaptın mı?"

Başımı iki yana salladım.

"Ben de yapmadım. Reşit olmamak ne demek?"

"İşte ufak olduğunda."

"Yani ben de reşit değilim, öyle mi?"

"Ben de öyle."

"Peki ya Marusha?"

"O da. Galiba on altı olduğunda büyük sayılıyorsun. Belki tam değil. Ama sigara içip mobilete binebilirsin, falan."

"Ben de sigara içtim!"

"Sen mi?"

Çantanın kilitlerine bastırdı. "Ole ile. Babasının beyaz bir piposu var, lületaşından, biz de içine yaprak doldurduk, geçen sonbahardan kalma. Tadı bir şeye benzemedi. Sırf öksürdük. Şimdi de..."

Çantanın kilitleri açıldı, Sophie kapağı kaldırıp oyuncak ayısının altından bir paket çıkardı, atlamaca oynarken kullandığı lastikle tutturulmuş gazete kâğıdına sarılı. "Sana deniz kabuğu getirmeye söz vermiştim, değil mi? Ama kabuk bulamadım. Hep ufak olanlardan vardı. Onlar da daha plaj çantasının içinde kırıldı. Deniz yıldızı da ne pis koktu biliyor musun! Askarit gibi. O yüzden..." İki elini de ileri uzattı. "... sana bunu getirdim! Buyur. Rica ederim."

Gazete kâğıdının üzerinde *Kieler Nachrichten* yazıyordu, elbette içinde ne olduğunu dokunduğum anda tahmin ettim ama yine de şaşırmış gibi yaptım. "Harika! Bir at nalı! Hep böyle bir şeyim olsun isterdim." Paslı ve kocamandı, herhalde bir beygirden çıkmıştı ve her tarafında kare biçimli çivi izleri vardı. Uçlarından biri kırılmıştı. "Bunu nereden buldun?"

"Ole'den elbette! Babası nalbant. Şans getirirmiş, biliyor musun. Bende de bir tane var."

Eğilip ona sarıldım, yanağını öptüm. Ahududu kokuyordu, kıkırdadı, o sırada annem kapıyı açtı.

"Hey, ne oluyor?"

Ona elimdeki nalı gösterdim. "Bunun için teşekkür ettim."

Sonra ayağa kalktım, annem bana, sanki aniden bir şeylerden kuşkuya kapılmış gibi bakıyordu. Gözleri yine nemlenmişti. "Hemen gelin de Jupp Dede'yle vedalaşın."

Oturma odasına gittik. Jupp Dede ellerini göbeğinin üzerinde kenetlemiş, sırtını pencereye vermiş etrafına bakınıyordu. Gemi-ci kasketinin siperliği yağlanmış gibi parlıyordu. "Bence 7,5 tonluk yeter. Şu birkaç parça eşya için... Çocuk oyuncağı. Cumartesi günü vakitlice gelirim, pazar günü de yeni evinizde kahvaltı edersiniz. Gerçekten de güzel yer, dediğim gibi. Merkezi ısıtmalı. Hoşuna gidecek."

Annem başıyla tasdik etti, bir şey söylemeye niyetlenmişti ama sadece hafifçe titreyerek soluk almakla yetindi. Mendilini burnuna tutmuştu, Jupp Dede önlüğünü ilikledi. "Haydi ama kızım, bırak şu sulugözlülüğü. Olur böyle şeyler. Kötü evliliklerden çok iyi evliliklerde görülür üstelik. Erkekler geyik gibidir, sürüye ihtiyaç duyarlar. Benim farklı olduğumu mu sanıyorsun? Martha'ya bayağı çektirdim. Yani, aslına bakılırsa aynı sebepten dolayı üzerinden çok yük de kalktı ama şöyle bir dönüp bakacak olursan: Kafaya takılacak şey mi bu? Nihayetinde hepimiz aynı yataкта, toprağın derinliklerinde beraber yatıyoruz."

Annem sümkürdü, yutkundü. Sophie annemin elini tuttu, başını kaldırıp ona baktığında iki kaşının arasında iki dikey çizgi gördüm ilk kez, incecik, yaprak damarları gibi. "Ne oldu, anne?"

Annem başını iki yana salladı, mendili kolunun yenine tıktırdı. "Yok bir şey tatlım, hiçbir şey yok. Perdelerin, tüllerin yeni eve uyup uymayacağını düşünüyordum. Hepsini buraya göre dik-tirmiştik."

"Haydi haydi, uymayan uydurulur!" Jupp Dede saçımı tuttu. "Öyle değil mi, ufak ölü yıkayıcım? Bana yine yardım etmek ister misin?"

Başımın üzerindeki eli ağırdı, başımı yana yatırıp ondan kurtuldum. "Yoo."

Kahkahasında pis bir yan vardı. "Seni anlıyorum. Para öde-miyorum ki. Üstelik şu ölüler de çok sıkıcı. Öyle, ağızlarını aç-

madan yatıyorlar... İnsan ara sıra bir laf eder... Suratları hep asık, ellerini kenetlememizi, kaşlarını taramamızı bekliyorlar, karşılığında bir teşekkür bile almıyorum. Pekâlâ millet, cumartesi görüşürüz. Kendinize iyi bakın!"

Yavaşça, basamak basamak aşağı indi, merdivenler gacırdadı. Kız kardeşimle Mercury'nin direksiyonunun arkasına girmeye çalışmasını ve torpido gözünden sigara alışını izledik. Hava karar-maya başlamıştı bile ama farlarını açmadı, sokağın sonuna geldiğinde yavaşça virajı aldı ve etraftaki pencereler, oturma odası ve mutfaklardaki lambaların ışığı, arabanın cilasının üzerinde çarpık biçimlerde yansıdı. Motorunun sesi neredeyse duyulmuyordu.

Akşam yemeğinde patates salatasıyla dilimlenmiş kaz göğsü vardı. Annem domuz yağı, yarım domuz jambonu ve evde tütsülenmiş sosis ile alabalık getirmişti ama kendisi bir şey yemedi. Bizimle beraber masaya oturup sigara içti. Bluzunun yakasında açık gri renkli bir leke vardı, belki de farla karışmış gözyaşı; an-sızın dönüp bana baktı. "Posta geldi mi hiç? Spar'dan?"

Bir şey söylemedim, tabağıma baktım o da sigarasının külü-nü silkti ve öne doğru eğildi. "Ne? Ne oldu? Genzine mi kaçtı? Sophie, çabuk! Ağabeyinin sırtına vur!"

Ama elimle onu durdurdum, biraz süt içtim. "Sağol, daha iyiyim."

"Dikkatli olun, duyduunuz mu? Kaz göğsünün içinde kemik parçaları olabilir. Büyükanneniz kasap değil: hayvanları odun keser gibi kesiyor. Aman dikkat edin."

Buz gibi süt. Yudumlarken gırtlığımdan ses geliyordu. "Neden Spar'dan?" Bardağımın içine doğru konuşmuştum, annem elini masanın üzerinde iki yana salladı. Ama sigara dumanı doğru dürüst dağılmadı bile.

"E, sana söylememiş miydim? Orada çalışmak için başvuruda bulundum. Yarım gün çalışacak yardımcı birilerini arıyorlar. Tanrı biliyor, o para çok işimize yarar. Hele şimdi."

Yemekten sonra masayı topladı ama bulaşıkları hemen yıka-madı. Kanepeye yanımıza oturdu, birkaç el hayvanlı iskambil oy-

nadık. Ama kafası oyunda değildi. Çift toynaklıları yırtıcı kedilerin arasına koydu ve iki kez beyaz tavşan kendisine gelmesine karşın ikisinde de söylemeyi unuttu. Sonra televizyonda magazin programını izledik. Ama daha haberler başlamadan bizi yatağıımıza gönderdi ve dişlerimizi fırçalamamızı bekledikten sonra da ışığı söndürdü.

Uykum yoktu, bir süre boşu boşuna Sophie'nin uyumasını bekledim. Normalde uyuduğunu soluk alış verişinden anlar, sonra da el fenerimi yakıp kitap okurdum. Ama şimdi o da doğruldu. "Juli?" Fısıldıyordu.

"Hıı?"

Odaya sadece ince bir ışık şeridi düşüyordu ama sedef gibi parlayan gözlerini gördüm.

"Biliyor musun? Ben taşınmak istemiyorum."

"Neden istemiyorsun? Yeni evimiz çok güzel."

"Sen gördün mü ki?"

"Hayır. Babam, herkesin bir odası olacakmış dedi."

"Bahçesi var mı?"

"Sanmıyorum. Ama burada da bahçen yok ki."

"Var!"

"Hayır, bahçe bize ait değil. Ve bana ait olmayacaksa hiç bahçe olmasın daha iyi."

"Bence değil. Nerede oyun oynayacağız?"

"Yerleşim alanının ardındaki kocaman çayır var ya. Bir de alıştırma tepesi var. Orada paten kayabilirsin. Okula da uzak değil."

"Öyle mi? Peki o zaman. Ama yeni eve, ancak balkonu varsa taşınırım. Bir de buradaki gibi güzel bir tuvalet kâğıdı tutacağı olacak. Büyükanmemde tuvalet kâğıdı hep yerde duruyordu, sifon da yoktu. Her şey olduğu gibi aşağı düşüyordu ve kokuyordu."

"Neden? Bizim tuvalet kâğıdı tutacağının nasıl bir özelliği var ki?"

Yeniden yatağıına uzandı. "Şey, biliyorsun işte! Böyle içe doğru oyuk olan fayans var ya. Oraya yeni bir rulo yerleştirmeyi çok seviyorum. Tam yerine oturuyor. Başka evlerde de var mıdır

aynısından, ne dersin?"

"Mutlaka vardır," dedim. "Evlerin hepsi birbirinin aynı." Sonunda göğüs geçirdi; rahatlamış gibiydi. Sonra bir kolunu gözlerinin üzerine koydu ve anında uykuya daldı.

Bir süre kitap okudum, sonra mümkün olduğunca az ses çıkarmaya çalışarak bir bardak süt içmek için kalktım. Parmak uçlarına basarak koridorda ilerledim. Yolun karşı tarafında duran sokak lambasının ışığı oturma odasını hafif aydınlanıyordu. Annemin giysileri, eteğiyle bluzu, koltuklardan birinin arkasına atılmıştı, çoraplarıysa diğerinin kolundan sarkıyordu. Annem kanepede, yün battaniyeyi üzerine almış yatıyordu. Çıplak omuzları alacakaranlıkta beyaz görünüyordu ve boynunda hâlâ inci kolyesi duruyordu. Ne parmaklarının arasında ne de küllükte sigara koru görülüyordu. Ama uyumuyordu da. Başını benden yana çevirdi.

"Ne oldu?" Fısıldadım. "Burada mı uyuyorsun?"

Gözlerini göremiyordum ama yutkundüğünü gördüm, başını yine çevirdi. "Yatağına git," diye mırıldandı, bir adım daha attım. Döşeme gıcırdadı. Ansızın mutfığa girmeye cesaret edemedim. Banyo kapısını açıp musluktan su içtim. Sonra yatağıma döndüm.

Kordonu kaldırdı. Galerinin bu kısmında fazla kazı yapılmamıştı. Patlayıcı kömür tozunu bağlamak için yerlere tuz serpilmişti, havadaki nem oranı yüksek olduğunda çoğunlukla görüldüğü gibi hemen kristalleşen ve sürekli yeni toz parçacıkları tutan tuz. Ayakkabılarının altından çatırtılar yükseliyordu, dudaklarındaki tat arttı ve az sonra bütün galeri, taban, duvarlar, tavan, hatta bazı araçlar donmuş, kırağı altında kalmış gibi göründü. Bir karabina, hareket ettirmek mümkün değil. Buruşmuş bir iş eldiveni. Nereye bakarsa baksın, kaskındaki lambanın ışığı her yanda parıltıyordu ve ışık zaman zaman öylesine keskinleşiyordu ki gözlerini kısması gerekiyordu. Sanki burada ışık, minnacık kristaller halinde genç ışık yetişiyormuş gibi.

Taban aşağıya doğru meyilliydi, tahtasını tanımanın artık

mümkün olmadığı direklere tutunarak ilerledi. Direkler, lambanın verdiği ışığın iki yanında kaymaktaşıdan yontulmuş bir dizi sütun gibi uzanıyordu; dudaklarını bir kez daha yaladı. Sessizdi burası, durup da ayakkabılarının zeminde çıkardığı kısırtılar kesildiğinde, tek işitilen arkalarda bir yerdeki havalandırma kuyusundan gelen uğultu oluyordu. Soluduğu hava burnunu yakıyordu. İki direğin arasında bir kafes vardı, hafifçe ezilmiş. Sıçan kapanı değildi bu, içindeki yem kabıyla tüneği görebiliyordu; eğilip kafesin kapısını kapattığında telin ve menteşelerin üzerindeki tuz patladı. Ama onun dışında hareket ettirilemiyordu.

Babası bahsetmişti bunlardan, kendisi de daha önce duymuştu. Benzinli emniyet fenerlerine ve yeni geliştirilmiş ölçüm cihazlarına güvenmedikleri için yaşlı madenciler yanlarında ötücü kuşlar, ekseriyetle de kanaryalarla inerlerdi yerin altına. Bu kuşlar öylesine hassastı ki, oksijen değerindeki en ufak değişimde, örneğin biraz gaz çıktığında, susar ve kafeslerinin içinde yığılıverirlerdi. O zaman yapılması gereken tek şey koşmak olurdu, koşmak ve bütün temiz hava kuyularını açtırmak!

Uzun ayağın sonunda rastladığı kömür de beyaz kesilmişti, yedek fenerini yakıp yere koydu. Taşın durumunda pek bir değişiklik olmamıştı, yarık fazla büyümemişti. Ama artık içinden su sızılmıyordu, taban ile yan duvarlar neredeyse tamamen kuruydu. Sadece bazı çukur yerlerde durgun su parlıyordu, son boyunduruğun altında durup kulak kabarttı. Burada, eski ayağın bir dönüş yaptığı yerde artık havayı da işitmek mümkün değildi, kask lambasının ışığının yarığın içini iyice aydınlatabilmesi için başını kaldırdı.

Koltuklar kanepenin üzerine konmuştu, perdelerin hepsi sökülmüş, halı toplanmıştı. Sophie yere diz çökmüş içi kitap, dergi ve albüm dolu bir kutuyu karıştırıyordu; annem elimdeki alışveriş çantasını alıp elinde tarttı. Başımı hafifçe eğdim. "Bayan Kalde'nin selamı var. Bana bira satmadı ve senin inip..."

"Tamam tamam, şimdi sırası değil. Şu masaya yardım et bakalım."

Balkona çıktık. Madenin ötesindeki akşam güneşi Marusha'nın yarı açık penceresinde yansıyor. Marusha üzerinde sabahlığıyla ütü masasının önünde durmuş ütü yapıyordu ama annem onu görmezden geldi ve sert bir bakışla beni de oraya bakmamam için uyardı. Graham Bonney'in posterinde hâlâ bir ayak eksikti. Masayı eşikten geçirip içeri aldık, o sırada Sophie ayağa fırladı. "Baksana, ne buldum, anne! Julian karlar içinde, kısa pantolonla! Buraya ne zaman gittiniz?"

Kartpostal büyüklüğünde bir resim, asıl fotoğraf ortasına oval olarak basılmıştı; annem tabakları masanın üzerine yerleştirdi ve maskara çektiği kaşlarını çattı. "Saçmalama! Resmin ne kadar eski olduğunu görmüyor musun?" Resmi elinden alıp arkasını çevirdi. "1936. Baban o zamanlar on iki yaşındaydı."

"Ama aynı Juli'ye benziyor, değil mi? Saçları, gözleri... Tıpkısı! Neden kısa pantolon giyiyor, kışın ortası değil mi?"

"Eskiden öyleymiş. Bak, uzun çorap giyiyor. Şu ıvır zıvırı topla lütfen." Annem çatal bıçağı masanın üzerine yayıp göz ucuyla çabucak bana baktı. Alnında bir saç perçemi salınıyordu ve birden, kız kardeşimin duymasını istemiyormuş gibi boğuk bir sesle konuşmaya başladı.

"Baksana, ben yokken neler oldu burada? Eve gelen giden oldu mu?"

Bir adım geri atıp omuz silktim. Sonra eğildim ve Sophie'ye kitapları toplamada yardım ettim. "Neden? Kim gelmiş olsun ki? Kimse gelmedi."

"Öyle mi?" Temizlik malzemelerinin durduğu küçük dolabın olduğu köşeyi işaret etti. "Peki bu ne?"

Dönüp gösterdiği yere baktım. Bir iskemlenin üzerinde hava istasyonu duruyordu. Hemen altındaysa tel süpürgeyle faraş. "Anlamadım."

Dişlerini sıktı, sadece bir tarafını, ve beti benzi attı. Her yeri gerildi ve masanın etrafında dolaşıp, beni kutunun başından çe-

kiştirmek üzere yanıma gelirken mantar topuklu sandaletleri döşeme üzerinde takırdadı. "şu süpürdüğüm şeylerin ne olduğunu öğrenmek istiyorum!"

Bir kolumu yüzüme siper yaptım. "Bilmem. Ne ki? Saç mı?"

"Elbette! Saç olduğunu söylemene ihtiyacım yok, aptal. Kimin saçları? Bir hayvana mı ait? Eve sokak iti mi aldın yoksa?"

Kurtulmaya çalıştım. Ama tırnakları koluma daha fazla gömüldü. "Hayır! Yani sadece bir defa! Zorro'yu. Hayvan kulübümüzdeki av köpeğini. Çok tatlıydı. Sadece yıkamak için aldım eve..."

"Ne yapmak için?" Kolumu çektişirdi, gözleri kısıldı. "İnanamıyorum! Küvette mi? Bizim her gün yıkandığımız, benim çoraplarımla külotlarımı bastırdığım küvette o pis, uyuz hayvanı..."

"Küveti duruladım! Sıcak su ve deterjanla. Hem de iki kez."

Annemin gözleri cam gibi donuklaşmış, dudakları ince bir çizgi halini almıştı. Beni köşeye doğru itekleyip tahta kaşıklarının olduğu çekmeceyi açtı. Ama orayı çoktan boşaltmıştı ve bunu unutmuş olması, kısa bir duraksamanın ardından onu daha da öfkeliendirdi. Çekmeceyi kalçasıyla itip yerdeki saplı süpürgeye uzanması bir oldu. Süpürgenin kılları yamulmuş olsa da, koyu renkli sırt kısmı yepyeni gibi parlıyordu; sadece üzerinde yarım daire biçimli birkaç ezik vardı. Bir süre önce onunla posterlerimden birini duvara raptiyelemiştim. Vurmaya hazırlandığında donuma bir damla idrar kaçırdım.

Yere çömelmek istedim ama beni sıkıca tutuyordu. Yüzü benimkine yakındı ve konuşurken sadece alt dişlerini görüyordum. şah damarının atışını. "Bir kez olsun sana güvenemez miyim? İki gün ayrılmama kalmıyor, arkamdan saçma sapan işler yapıyorsun. Ev darmadağın oluyor, bitkiler kuruyor, merdivenlerde biriken pislik insanın ayakkabısının altında gıcırıyor, üstüne üstlük şu sokak itini eve sokup her yana pis tüylerini saçıyorsun..." Bluzu lavanta kokuyordu; duruşunu bir kez daha değiştirdi, bacaklarını, dar eteğinin izin verdiğı ölçüde açıp karşıma dikildi. "Ben buradayken neden hep hasta oluyorum? Nasıl oluyor? Neden

boynumda sürekli alerjiyle dolaşıyorum? Hakikaten, bazen seni şöyle bir..."

Başımı yana çevirdim, bir dizimi kırdım, boştaki elimi kalçama koydum. Ama durduğum köşe çok dardı; hamlesi önce ocağa, sonra duvara asılmış maşaya çarptı. Maşa emayenin üzerinde tanrıdadı.

"Onu bırak anne! Lütfen bırak onu!"

Kız kardeşimin sesinde yakarışa benzer bir tını vardı. Sanki ilgimizi dağıtmak ister gibi elindeki resmi sallıyordu ve bir anlığına ışık ve gölge arasında kendi yüzüm görünüp kayboldu. Karın içindeki siluet. Akşam kızılığının içinden güvercinler uçtu ve kömür çıkarma kulesinin daha az önce aksi yönlerde çalışan iki çarkı durdu.

"Nasıl sağınıyoruz!"

Annem öylesine derin bir soluk aldı ki, burun delikleri genişledi. Göz kapaklarının kenarları ıslandı ve dudakları aralandı, elinin baskısı gevşedi. Bir parça geriledim, dolap ile eviye arasına sıkıştım; annem titreyen elleriyle süpürgeyi yavaşça indirdi, sacın üzerine bıraktı.

"Neydi o?" Sophie arkasına döndü ama annem onunla ilgilenmedi. Paketten bir sigara alıp balkona çıktı. Sigarasını yakıp kibrit çöpünü korkuluğun üzerinden attı. "Bak, yine!" Kız kardeşim gözlerini kocaman açarak mutfağın köşesini işaret etti. Bardaklar birbirine vurdu, kısaca, sanki birisi kazara vitrine çarpmış gibi; yoldan geçen kamyon var mı diye kulak kabarttık, ama her yan sessizdi.

Midem bulandı. Kitap kolilerinden birinin üzerine oturdum, Sophie de bir kolunu omzuma attı ve burnu kulağıma dokundu. Fısıltısı, kanatlı bir varlığı andırıyordu. "Nal sana şans getirdi, değil mi?" Soluğu tatlı kokuyordu, başımı aşağı yukarı salladım, alnımdaki teri silip ıslak parmaklarımı gömleğime sürdüm. Pantolonumda tek bir damla iz yoktu.

Ardından fotoğrafı yüzümün yanına kaldırdı, başını bir sağ omzuna, bir sol omzuna yatırdı; gördüklerini kıyaslamayı sürdür-

rürken alt dudağını kemiriyordu. Gözlerinin mavisi daha da açık renkti şimdi. Ansızın parmağını kaldırıp kocaman gülümsedi. Anahtar sesini ben de duymuştum, dış kapının açılmasını, merdivenleri tırmanan ağır ayak seslerini; Sophie eksenini etrafında döndü. "Anne, yemeği hazırla! Babam geliyor!"

Kıvılcımlar ve şimşekler, kristal gibi. Mekanik kazmanın matkap ucunu kilitledi, hava besleme hortumunu ocak tabanı boyunca çekti. Darbeli pistonu silindirin içine yerleştirdikten sonra içinde patlayıcılar olan kutuyu açtı ve ambalaj köpüğünden yapılmış yuvalarında duran alüminyum kapsülleri saydı. Birkaç metre derinliğinde iki deliğe yetecek miktardaydılar. Bunlarla bir gözlük açabilirdi; çekici delme arabasının üzerine yerleştirip galerinin sonundaki kömür alnına dek itti. Böylece yatağın üzerinde asılı taş tabakasının altına girmek zorunda kalmadan işe girişebilirdi.

Aşağısı sıcaktı, ceketini çıkarıp üzerinde atletle çalışmayı sürdürdü. Basınçlı hava valfini açtığında karşılaştığı geri tepme beklediğinden azdı. Basınçlı hava hortumunun ucundaki çekici hizada tutabiliyordu, matkap ucu çığlık atarak döne döne taşın içine girdi, deliğin derinleşmesiyle beraber ses bir homurtuya dönüşürken zeminde delgi tozu birikti, önce gri, sonra koyu siyah, ardından yine kızılımsı bir gri. Gözünü yukarıdaki taş tabakasından ayırmadığı yaklaşık bir saatlik çalışmanın ardından ilk deliği açmıştı, halinden memnundu. Tavandan tuz bile dökülmüyordu; arabayı bir metre kadar yana çekip ikinci deliği açmaya başladı.

Matkap ucu kendiliğinden hizada kalabileceği derinliğe ulaştıktan sonra hidrolik istasyonunun ardına kadar geri çekildi ve fünüye ateşleyicisini ayarladı, elektrik akımını kontrol etti, kabloları döşedi. Matkap, uç kavramasına kadar gömülmüştü şimdi; deldiği dumanlı kömür olmalıydı, tekerleklerin dibindeki toz koyu siyah parlıyordu; supabı kapatıp arabayı galeriden çıkardı. Çantadaki kapsülleri aldı – her defasında bir tanesini iki eliyle tutarak– ve deliklere beşer tane yerleştirdi; sonra da kısa, patlayıcı

Ama artık ayaklarının üzerinde durmuyorsundur aslında. Kaskın yerde yuvarlanır, lambasının camı çatlar, ışık tuzun içinde bir an daha parlar. Sonra karanlık çöker.

Duvardan kuş posterimi indirdim en son olarak. Yıllarca güneş ışığı altında kalmış, renkleri daha şimdiden biraz solmuştu. Yine de onu rulo yapıp koridordaki kutunun içine yerleştirdim ve odamı süpürdüm. Köşede, Sophie'nin *Fix und Foxi* maceralarından şekilleri çizdiği küçük bir tabaka kopya kâğıdı duruyordu; kahve-rengi döşeme tahtalarının arasındaki yarıktaki iki tane bir feniklik ile bir firkete vardı ama iyice sıkışmışlardı. Odam ansızın gözüme çok büyük göründü. Duvar kâğıdı yoktu ve posterin asılı olduğu yerde badana daha açık renkli görünüyordu. Çerçöpü eşiğin dışına süpürdükten sonra bir kez daha arkama baktım. Odada hiçbir şey kalmamıştı, duyun ucundaki ampul bile çıkarılmıştı. Sonra yankıyı dinlemek için ısıklık çaldım, hoşuma gitti. Daha yüksek sesle çaldım, hatta birkaç farklı tınıda bir ezgi bile tutturdum ve bulutlar yavaş yavaş pencerenin önünden çekildi. Işık sızdı aralarından, huzmelerin içinde tozlar dans etti ve ansızın bütün kuşlar, isketeler, şakrakkuşları ve sarıcıklar geri döndü. Duvarda filigran gibiydiler, gri ve narin.

RALF ROTHMANN

GENÇ IŞIK

roman

"Henüz el değmemiş kara parıltılı tabakanın içine bir iskelet sıkışmıştı; bir kuşa ait olmalıydı, bir çocuk elinden daha büyük değildi ve bir kanadı ters dönmüştü. Ancak gaga yerine, uç kısmı iyice sivrilmiş bir çenesi vardı ve siyah arka plan önünde, minnacık dişleri bile fark edilebiliyordu, en azından bir anlığına. Ardından oksijen her şeyi çözdü, ince hatlar gözlerinin önünde dağıldı, bu da birkaç saniyeliğine başının dönmesine neden oldu. Eldivenin diğer tekini de çıkarıp –sıyırıp attı– resimden geriye kalana dokunduğunda hepsi toza dönüştü. Ama bir anlığına da olsa şeklin sınırlarını, hayvanın zarif pençelerini hissetmiş ve tıpkı insanın parmak uçlarıyla bir mektuba dokunup orada çoktan ölmüş birinin elini, bu elin temasını hissettiğinde yaşadığına benzer hafif bir irkilme duymuştu."

Almanya'nın madenci bölgesinde, bir yenyetmenin uzun yazını anlatıyor Genç Işık. Olayların hep bir parça dışında duran, başına gelenlere sessizce katlanan Julian, komşularının üvey kızı, "hayvan kulübü"ndeki arkadaşları, yaşlı bir kaçık, ölü gömücü dede ve diğerleriyle geçen uzun yaz günlerinde cinsellik ve ölümle tanışır. Sıcak, tembel yaz haftaları, kimi zaman kendi hayal gücünün esiri olan Julian'ın kendisinin yol açmış olduğunu düşündüğü bir felakete doğru yol almaktadır.

Başarılı yazar Ralf Rothmann gözlem gücünün keskinliği ve detayların tasvirindeki inceliğiyle gündelik yaşamın sıradan olay ve ayrıntılarından kalkarak şiirsel bir dille büyümlü atmosfer yaratıyor.

Metis Edebiyat / Roman
ISBN-13: 978-975-342-611-4

Metis Yayınları
www.metiskitap.com